

นิทานทองอิน

ของ

นายแก้ว นายขวัญ

มหามกุฏราชวิทยาลัยพิมพ์โดยเสด็จพระกุศล

สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ

เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดาสิริ โสภภาพัฒนวงศ์

ในการทรงบำเพ็ญพระกุศลวันสวรรคต

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

ครบ ๓๕ ปี

ณ วัดบวรนิเวศวิหาร

วันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๐๗

๕ คำขแรง

ในการที่สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา
สิริไสภาพณฉวี ทรงบำเพ็ญพระกุศลในวันซึ่งตรงกับวันสวรรคตของ
พระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้า-
อยู่หัวนั้น ได้เคยโปรดให้มหามกุฏฯ พิมพ์หนังสือเพื่อประทานแก่ผู้มา
โดยเสด็จในการทรงบำเพ็ญพระกุศลทุกปี ในชั้นมหามกุฏฯ พิจารณา
แล้วเห็นว่า ทูลสิ้น "พระราม ๑" ซึ่งผู้จงรักภักดีได้ตั้งชื่อนั้นก็โดย
มีวัตถุประสงค์จะทำบุญน้อมเกล้าฯ ถวายในวันคล้ายวันสวรรคต บัดนี้
ดอกผลที่ได้จากทูลสิ้นนกกมเพียงพอที่จะดำเนินงานได้ ดังนั้นจึงเห็น
ควรแบ่งดอกผลจากทูลสิ้นนกกมบางส่วนมาใช้พิมพ์หนังสือนี้ ถวายแด่
สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เพื่อประทานแก่ผู้มาโดยเสด็จพระกุศล

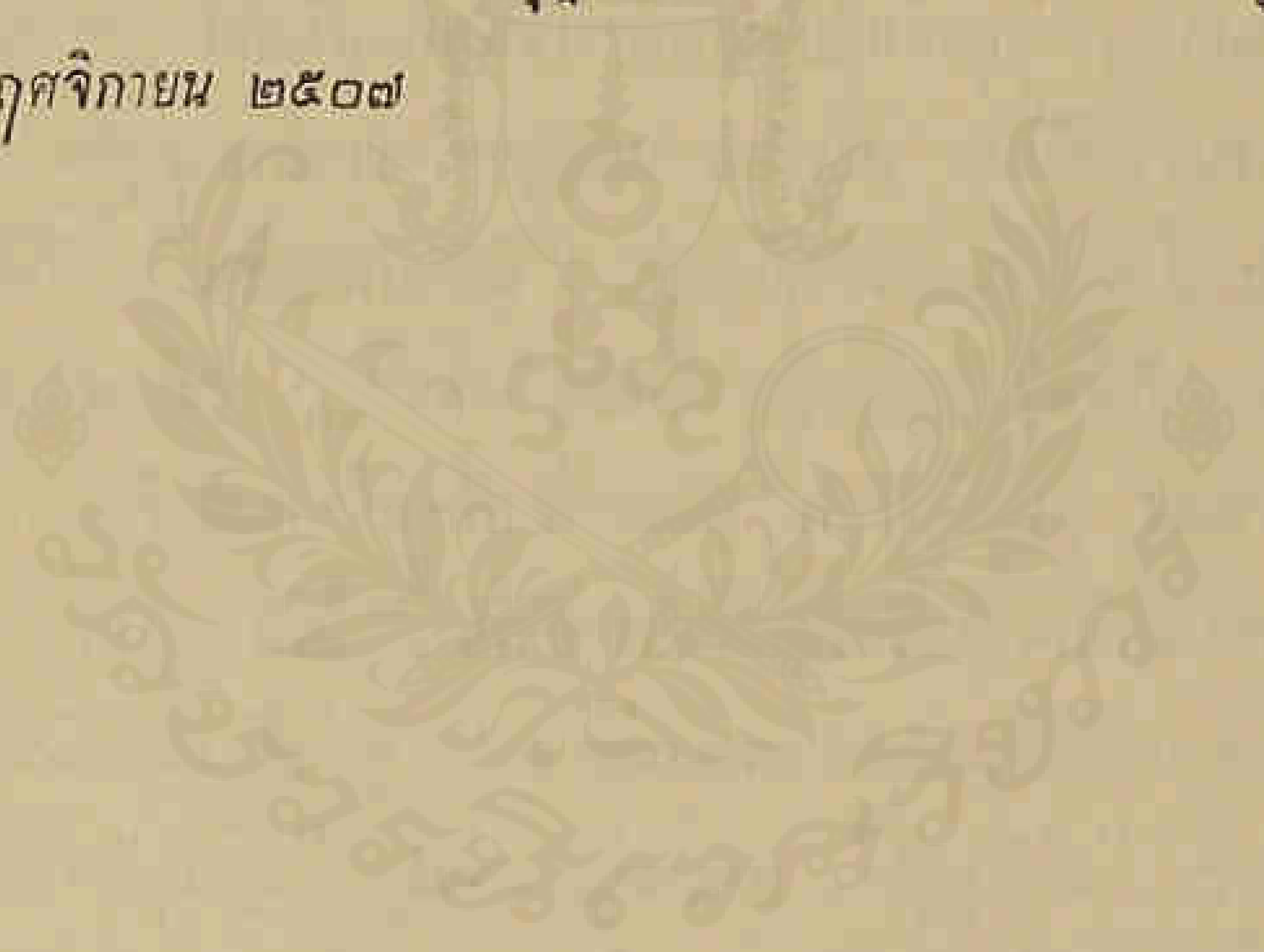
ในชั้นได้เลือกพระราชนิพนธ์ "นิทานทองอิน" ตพิมพ์ชน
เหตุที่เลือกหนังสือนิทานทองอิน ก็เพราะได้ทราบว่า กองวรรณคดีและ
ประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร มีฉบับพิมพ์อยู่เพียงฉบับเดียว จึงเห็น
สมควรจะจัดพิมพ์ชนเพื่อช่วยรักษาฉบับพิมพ์ไว้ไม่ให้สูญไป นิทาน
ทองอินนี้ตามฉบับพิมพ์ของกองวรรณคดีฯ ปรากฏว่าคัดจากหนังสือพิมพ์
รายเดือนชื่อ "ทวยบุญญา" ลงนามผู้ประพันธ์ "นายแก้วนายขวัญ"
ซึ่งในครั้งนั้นบันทึกทราบกันอยู่ว่า เป็นพระนิพนธ์ของสมเด็จพระบรม-
โอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราวุธ การพิมพ์ครั้งนี้ได้ใช้หนังสือฉบับ
ของกองวรรณคดีและประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร เป็นหลัก แต่ได้

แก่ไขคำซึ่งเห็นว่าผิดและตกในการเรียงพิมพ์ครั้งก่อน ซึ่งเห็นชัด
 ในขณะเรียงพิมพ์ว่า ต้นฉบับคลาดเคลื่อนแน่นอน หากที่แก้ไปนั้นผิดก็
 ขอพระราชทานอภัยจากพระองค์ผู้ทรงพระราชวินิจฉัยด้วย

มหามกุฏราชวิทยาลัย ขอถวายพระกุศลสมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ
 เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดาฯ ที่ทรงบำเพ็ญพระกุศลนี้ ขออำนาจพระ-
 รัตนตรัยอันเป็นอธิษฐานคุณคุณอดุลยวิเศษ จงกำจัดสรรพโรคภัยอัน
 ตรายภัยพิบัติทุกประการ คอขออภัยมาพระองค์ให้ทรงพระเกษมสำราญ
 ชนบ้านพระมหากษัตริย์ได้ผลสมพระเมตตา ทุกทิศรัตติกาล เทอญ.

มหามกุฏราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์

๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๐๗

สารบัญ

นิทานทองอินชุดที่หนึ่ง

นากพระโขนงที่สอง	- - - - -	หน้า ๑
นายสุวรรณอุกษะโมข	- - - - -	„ ๒๒
ความลับแผ่นดิน	- - - - -	„ ๔๓
นายสวัสดิ์ - “บิตูมาญ”	- - - - -	„ ๖๐
ขาม้ายังกะโล	- - - - -	„ ๘๒
เข็มร้อยดอกไม้	- - - - -	„ ๑๐๓
กำนันคงบ้านโยคี	- - - - -	„ ๑๒๑

นิทานทองอินชุดที่สอง

ผู้ร้ายฆ่าคนที่บางขุนพรหม	- - - - -	หน้า ๑๔๒
นายจรูญ เศรษฐี	- - - - -	„ ๑๖๔
ระเด่นลิ้นโต	- - - - -	„ ๑๘๕
ลร้อยคอร้อยขัง	- - - - -	„ ๒๑๑

ฉากพระโขนงที่ล่อง

ท่านทั้งหลายบางที่จะ ได้ทราบบ้างบางท่านว่าเมื่อ ไม่ได้นานมานัก
แล้วเกิดมีเรื่องปลาตเกิดขึ้นเรื่องหนึ่ง แต่เพราะเป็นข่าวเล่าลือกันนอก ๆ
ไม่ได้ลงหนังสือพิมพ์จึงทำให้ข้าพเจ้าเข้าใจว่า คงจะมีอยู่หลายท่าน
ที่ไม่ได้ทราบเรื่องนเลย หรือทราบแล้วลืมเสีย เพราะฉะนั้นถ้าข้าพเจ้า
จะเล่าซ้ำอีกคงจะไม่เป็นการขัดข้องอันใด อีกประการหนึ่งข้าพเจ้าเชื่อ
แน่ว่า มีคนน้อยคนที่ทราบเรื่องราวตลอด การที่กตมนางนาก-
พระโขนงขึ้นใหม่อีกคนหนึ่ง และบิศาจนन्दเพียงโตยบางที่จะมีผู้ทราบอยู่
หลายคน แต่ที่ทราบว่าทำไมบิศาจนन्दจึงส่งขไปนั้นคงจะไม่มีคน ตัว
ข้าพเจ้าเป็นผู้ทราบเรื่องราวตลอดผู้หนึ่ง เพราะฉะนั้นจะขอเล่าให้ท่าน
ดังต่อไปนี้

เมื่อสองสามปีมาแล้ว มีข่าวเล่าลือกันขึ้นว่าเกิดมีบิศาจนन्दขึ้น
ใหม่ที่บางพระโขนง บางปากก็กล่าวว่าบิศาจนन्दคือตวนางนากที่ชนชอลือ
นามมานานแล้วนั้นกลับมาเที่ยวหลอกหลอนคนใหม่ บางปากก็กล่าวว่า
เป็นบิศาจนใหม่ชื่อนากเหมือนกัน แต่ภายหลังได้ความว่า บิศาจนมผู้
เห็นตามที่ใกล้ ๆ บ้านพันโชติ กำนัน พันโชตินั้นเป็นคนมีเงินอยู่บ้าง
มีภรรยาชื่อนาก ภรรยาขึ้นถึงแก่กรรมลงได้แล้วประมาณปีเศษ มีบุตร
ชายอยู่สองคน พันโชติมีความคิดจะหาภรรยาใหม่ แต่ไม่มีหญิงใด

กล้าเป็นภรรยาพันโชติ โดยเหตุที่ทราบข่าวอยู่แล้วว่ามีบิดาที่บ้านนั้น
 นากภรรยาเก่าของพันโชตินั้น คนในแคว้นนั้นทราบอยู่ทั่วกันว่า เมื่อ
 เวลาสมควรอยู่นั้นเป็นผู้หญิงมาก และเมื่อจะถึงแก่กรรมได้กล่าวไว้ว่า
 ถ้าผู้มีภรรยาใหม่จะเป็นบิดาจะมาตลอด เพราะฉะนั้นคนทั้งหลายจึงลงใจ
 เห็นกันหมดว่ามีบิดานั้นคงจะเป็นบิดาของนางแน่ บิดานั้นทำ
 ประโยชน์ให้แก่พันโชติมาก เวลากลางคืนมีผีเห็นเที่ยวเดินอยู่ริมคอก
 กระบือของพันโชติเนื่อง ๆ และครั้งหนึ่งเมื่อมีผู้ร้ายจะมาลักกระบือ
 บิดานั้นก็ไต่กระทำให้ผู้ร้ายนั้นต้องหนีไป เพราะได้ยินเสียงร้องของชน
 ทรนคอก และช่วยตักน้ำให้พันโชติดื่ม ๆ ดื่มทุกคืน

ในเวลานั้นผู้ทราบบอกเรื่องนั้นแล้วมอยู่สองจำพวก พวกหนึ่งเชื่อว่า
 เป็นบิดาจริง อีกพวกหนึ่งไม่ออกความเห็นเลย ฟังแล้วกลมนิ่งไป มี
 คนอยู่คนเดียวที่ข้าพเจ้าทราบแน่ว่าไม่อยู่ในจำพวกทั้งสองซึ่งกล่าวแล้ว
 นั้น คือมิตรของข้าพเจ้าคนหนึ่ง ซึ่งในทันข้าพเจ้าจะเรียกว่านายทองอิน
 นายทองอินนี้เป็นคนมีสติปัญญาไหวพริบมาก ทั้งมีความรู้ด้วย ซึ่ง
 ทำให้ผู้ซึ่งรู้จักเขาประหลาดใจมากกว่า ไม่ทำราชการ ในกระทรวงหนึ่ง
 กระทรวงใดเลย อีกประการหนึ่งมีผู้ไม่ทราบอยู่โดยมากกว่านายทองอิน
 ทำการหาเลี้ยงชีพอย่างไร เขาไม่ได้ค้าขาย ไม่ได้เป็นหมอความ และ
 ดูเหมือนไม่ได้ทำอะไรเลย แต่ก็มีบ้านอยู่สบายและมีเงินใช้พอเสมอ
 ข้าพเจ้าขอขยายความลับในข้อนี้ให้ท่านฟัง (ข้าพเจ้าได้รับอนุญาตของ
 นายทองอินแล้วให้ขยาย) นายทองอินนั้นทำการค้าขายพลตรระเวนลับ

คือเป็นผู้สืบข่าวต่าง ๆ โดยทางลับ ๆ บรรดาพวกนักเลงสำคัญ ๆ นายทองอินไม่รู้จักนั่นน้อย แต่นักเลงเหล่านั้นไม่มีใครจะรู้จักนายทองอิน เพราะเขาชำนาญในการปลอมตน ข้าพเจ้าเองได้เคยเห็นเขาปลอมตนหลายครั้งจึงรู้ได้ว่าปลอมได้อย่างไร ถ้าลงเขาได้ปลอมตนแล้วไม่มีผิดของจริงเลย เขาได้เคยช่วยราชการกองตระเวนลับมาหลายครั้งแล้ว ครั้งหนึ่งเขาปลอมเป็นญวนเข้าไปในบ้านญวนสามเส้น เพื่อจับผู้ต้มสุราเถื่อนพวกญวนไม่ได้ส่งโทษเลย ถ้าพลตระเวนไม่ขาดนัดเสียครั้งนั้นก็คงจะจับผู้ต้มสุราเถื่อนได้หลายคน อีกครั้งหนึ่งเขาปลอมเป็นจีนเข้าไปในที่ประชุมของขี้ฉ้อ สำเพ็งได้ความสำคัญ ๆ มาให้กองตระเวนมาก แต่ข้าพเจ้าจากกล่าวทั้งสองเรื่องนั้นลงสำคัญน่าฟังก็จริง แต่ไม่เกี่ยวกับเรื่องปีศาจพระโขนง เพราะฉะนั้นต้องงดไว้

พอข้าพเจ้าเขียนข่าวเรื่องนางนากพระโขนงที่กิตขนิใหม่นั้น ข้าพเจ้าก็ไปหานายทองอิน แต่พอนั่งลงยังไม่ทันได้เอ่ยขนิ นายทองอินก็ชิงพูดขนิ

“จริง! จริง! ฉันไม่เชื่อว่าฉันเหมือนกันและ อะไรนี่จะทำได้อย่างไรนอ!”

ข้าพเจ้ายิ้มแล้วพูดว่า “แหม! ทายใจแม่นจริง ฉันตั้งใจมาจะเล่าเรื่องอีนากพระโขนงที่กิตขนิใหม่นี้ให้แกฟังทีเดียว”

นายทองอินตอบว่า “ฉันทายใจแก่ถูกนะซีฉันจึงชิงพูดขนิเสียก่อน”

ข้าพเจ้าหิวแระแล้วถามว่า “ก็ถ้ามันไม่ใช่ผีมันเป็นอย่างไรเล่า”

“มันก็คนนะซี พ่อวัด”

“ก็ถ้าคนนั้นมันมีประสงค์อะไรล่ะ”

“นี่แหละฉันยังไม่ได้สืบสวนให้ถ้วนถี่จะบอกมากเห็นจะยังไม่ได้ แต่มีของแน่อยู่อย่างหนึ่ง คือ เจ้าคนททำผีหลอกนั้น ไม่ได้ประสงค์อะไรเลย”

“ทำไมแกถึงรู้เล่า”

นายทองอินแลดูหน้าข้าพเจ้า แล้วยิ้มแลถอนใจใหญ่

“พ่อวัดนี้เมื่อไหร่แกถึงจะรู้จักคนตลบตลกที่หนอ ก็ฉันจะไปรู้อย่างไรได้นอกจากฟังตามคนเขาพูดกัน แกก็คงรู้ในเรื่องนี้เท่าที่ฉันเหมือนกันแต่ไม่ได้ตริตรวงเท่านั้นเอง คิดดูเถอะ เจ้าคนมดผู้ขึ้นมาหลายวันแล้ว เห็นอยู่ใกล้ ๆ บ้านพันโชติเสมอ ตามที่เล่ากันนั้น ตัวพันโชติเองก็เชื่อว่าเป็นผีของเมียแกที่ตาย คนอื่นก็เชื่อเช่นนั้นทุกคน ก็ถ้าเจ้าคนททำหลอกนั้นมันตั้งใจจะ โขมยพันโชติมันมิจะ โขมยเสียชานแล้วหรือ เพราะคนคงไม่คิดจับ มันกลัวผกนเสียบหมด แล้วครั้งหนึ่งมีคนจะไปจะ โขมยกระชอกเจ้าคนนบงรอนเอระระชนจนอายจะ โขมยต้องหนีไป”

“ก็ถ้าเจ้าจะ โขมยนั้นจะทำกลอุบายแกล้งรอนชนเสียบเองที่หนังก่อนสำหรับให้พันโชติวางใจว่ามีผีเผ่ากระชอก จะได้ไม่รักษาให้กวตชนเช่นนั้นไม่ได้หรือ”

นายทองอินพยักหน้า ยิ้ม แล้วตอบว่า “อูก! อูก! เออใช่

ความคิดบางอย่างอย่างหนึ่งจะดี ตัวฉันทนถ้าไม่มีผู้เลี้ยงไว้บ้างก็จะเลยเช็ดตัว
 และความฉลาดของตัวจนเกินไป บางที่จะทำให้เสียการได้ ที่พ่อวัดหัก
 ขนครึ่งนกกที่เดียว อ้ายชะโมยมันอาจจะแก่งทำกลอุบายได้ แต่ว่ามี
 อยู่อย่างหนึ่ง คือตั้งแต่เจ้าผีโตไล่ชะโมยไปแล้วยังไม่มีใครคิดชะโมย
 กระบือของพันไซต้อกลบ การก็หลายวันมาแล้วเกือบครึ่งเดือนได้
 เพราะฉนั้นฉันคิดว่าน่ากลัวจะไม่ไล่ชะโมยเสียแล้ว”

ข้าพเจ้าจึงถามขึ้นว่า “ก็พวกไปลิสเขาว่ากระไรกันเล่า แก่รู้
 ไหม”

นายทองอินตอบว่า “ฉันลิสดูแล้ว ได้ความว่า คุณฝรั่งเจ้ากรม
 ท่านไม่เห็นมีเหตุสำคัญพอที่ท่านจะใช้มันสมองของท่าน อีกประการหนึ่ง
 เวลานี้ท่านกำลังมีธุระมาก ทหารหมื่นประมาณท่านรำไป ประเดี๋ยว
 คิดจะแต่งท่าน ประเดี๋ยวคิดปล้นโรงพยาบาลพลตระเวน ประเดี๋ยวยิง
 กับพลตระเวน โอ๊ย อ้ายทหารละ หมูนมันช่างวุ่นเสียจริง ๆ มันช่าง
 ไม่รู้จักกลัวเกรงไตเท่ากรุณาเจ้าเลย” ข้าพเจ้าได้ฟังนึกหัวเราะไม่ได้
 เพราะทราบดีอยู่แล้วว่านายทองอินไม่ชอบท่านเจ้ากรมกองตระเวนเพียง
 เท่าใด แต่ข้าพเจ้าแก่งพูดขึ้นว่า “ถึงอย่างนั้นก็เถอะถ้าแกเห็นเป็น
 การสำคัญจริง ๆ แกควรจะไปตักเตือนท่านปลัดกรมให้นำความขึ้นเสนอ
 ท่านเจ้ากรมลองดูสักที ดูทีหรือว่ากรมกองตระเวนจะมีความเห็นอย่างไร
 ในเรื่องนี้”

นายทองอินหัวเราะเป็นทีเขาะ ๆ แล้วตอบว่า “จะต้องไปบอกไป

เล่าเขาให้เสียเวลาทำไม ฉันก็รู้แล้วท่านเจ้ากรมจะว่าอะไร ท่านเจ้า-
 ประคุณคงนั่งเคาะโต๊ะได้กึก ๆ อยู่สักครู่หนึ่งแล้วพูดเหมือน ไตเล็งทัพเนตร
 สอดส่องเห็นตลอดแล้วว่า "ไม่มีคนอื่นละ อ้ายพวกทหารคิดทำร้าย
 พลตระเวน คิดปล้นกำนันผู้ใหญ่บ้าน แล้วก็มีคำสั่งให้จับใคร ๆ ไม่ว่าจะ
 สู้แต่จะจับได้ พอให้เขนตัวแมงไส้ยูนีฟอมก็แล้วกัน มันจะเดินอยู่
 ไท่น ๆ ก็โตจบบนเขาคคนหนึ่งก็แล้วกัน แล้วยุทธนาเขาก็ไปชำระกันเอง
 มหละ เมื่ออายนินพิรุณก็เคราะห์ของมัน ถ้าเขาปล่อยมัน ๆ ไม่มีความ
 ผิดก็แล้วไป เราจับส่งไสยต่างหาก แบบสำคัญของพลตระเวนมีอยู่
 อย่างหนึ่ง คือถ้าเกิดเหตุอะไรขึ้นจับทหารไว้ก่อนเขนดี ถ้าพลาดทำ
 ไม่มีทหารอยู่ใกล้ ๆ ก็ทุบเจกเลยสักสองสามคนพอขนขวัญมือ "

ข้าพเจ้าจึงถามว่า "ก็ถ้าอย่างนั้นแกลงจะทำอะไรเล่า แกลงนั่งเสีย
 ไม่ทำอะไรเลยหรือ "

นายทองอินนั่งตรองอยู่ประเดี๋ยวหนึ่งแล้วตอบว่า "ถ้าจะว่าไป
 โดยจริง เรื่องนี้ก็ไม่เกี่ยวข้องกับอะไรกับตัวฉัน แต่เวลานี้ว่างงานอยู่
 ลงไปบางพระไชยง ไปสับกันเล่นสนุก ๆ ก็ได้ แกลงไปด้วยหรือ "

ข้าพเจ้ากริบโดยทันที เพราะข้าพเจ้าได้เคยไปกับนายทองอินบ้าง
 แล้วบางครั้งในเวลาเขาไปสับการต่าง ๆ และบางทีก็ได้ช่วยเขาบ้าง
 ตามสติกำลังของข้าพเจ้า แต่อย่างไร ๆ ก็ดีนายทองอินปนเชื่อได้
 แม้ข้าพเจ้าไม่เป็นคนปากพล่อย สิ่งใดเขายังไม่อนุญาตให้ขยาย
 เป็นไม่ขยายเป็นอันขาด เพราะฉันนั้นนายทองอินจึงเรียกข้าพเจ้าไปเป็น

เพื่อนน้อง ๆ

พอได้ตกลงกันว่าจะไปข้างพระโขนงแล้ว รุ่งขึ้นนายทองอินกับข้าพเจ้าก็พากันขึ้นรถไฟเข้าไป เมื่อถึงข้างพระโขนงแล้ว นายทองอินก็ยงหาตรงไปบ้านพันโชติไม่แต่ไปเที่ยวสนทนากับชาวบ้านในเรื่องนี้มาก สิ่งเกิดดูคนตามเหล่านั้นเชื่อมั่นว่าเป็นบิดาของนากภรรยาพันโชติทั้งสิ้นไม่มีผู้ใดสงสัยเลยว่าจะเป็นผู้ร้าย การทสยสวนตามชาวบ้านนั้นไม่ได้เรื่องราวอะไรมากมายขึ้นไปกว่าที่เราทราบอยู่แล้ว มีอยู่อย่างหนึ่งซึ่งตัวข้าพเจ้าเองไม่เห็นเป็นข้อสำคัญ คือ

เพื่อนบ้านของพันโชติผู้หนึ่งชื่อนายเปรมกล่าวว่า ครั้งหนึ่งพันโชติได้รบหนึ่งล้อมมีความว่า ในการที่มาครั้งนี้ไม่มีความประสงค์อย่างอื่นนอกจากจะทำประโยชน์ให้พันโชติ เพราะฉะนั้นพันโชติแลบุตรพันโชติทั้ง ๒ คนไม่ต้องกลัวเกรงอะไรเลย คงจะไม่ทำร้ายคนทั้งสามนั้น แต่ถ้าพันโชติคิดมีภรรยาใหม่คงได้เห็นดกกัน ในท้ายหนังสือนี้ลงนาม "นากภรรยา" นายทองอินเมื่อได้ฟังนายเปรมเล่าเช่นนี้ แสดงกิริยาให้ข้าพเจ้าเห็นได้ว่า เขาเห็นเรื่องนี้เป็นข้อสำคัญอย่างหนึ่ง เขาถามนายเปรมว่า "หนังสือฉบับนั้นแกได้เห็นหรือเปล่า?"

นายเปรมตอบว่า "ได้เห็น"

"แกจำลองมือได้หรือ?"

"ผมจำไม่ได้ขอรับ"

"ก็แกได้รู้จักกับนากหรือเปล่า?"

“รู้จัก ขอรบิ ผมไปมาหาพันโซติอยู่บ่อย ๆ”

“แกกรหรือไม่ว่านากนั้นเขียนหนังสือเป็นหรือไม่เป็น?”

“ผมไม่แน่ แต่เข้าใจว่าเขียนไม่เป็น ผมไม่เคยเห็นเขาเขียนเลย”

“คนในบ้านพันโซติใครเขียนหนังสือเป็นบ้าง?”

“ตัวพันโซติเองเขาก็เขียนได้บ้างนิดหน่อย แต่เขามักเอาไศรยพ่อชม”

“พ่อชม น่ะใคร?”

“พ่อชมคือลูกคนใหญ่พันโซติขอรบิ”

“อ้อ ก็ลายมือในหนังสือนั้นเหมือนลายมือพ่อชมไหม?”

นายเปรมนิกอยู่ประมัตยวหนึ่งแล้วตอบว่า

“ผมไม่ได้ตั้งใจสังเกต”

“ก็มีใครเขียนหนังสือได้อีกบ้างไหม?”

“พ่อชมน้องพ่อชมเขาก็เขียนได้บ้างนิดหน่อย ขอรบิ”

“แกกรูใหม่ว่าหนังสือพันโซติยังเก็บไว้หรือเปล่า?”

“ผมไม่ทราบ”

“เออ เจ้าชมน่ะ อายุเท่าไร?”

“เห็นจะได้สัก ๑๕-๑๖ ขอรบิ พ่อชมน้อกว่าพ่อชม ๒ ปี”

“ในเรื่องที่พันโซติจะมีเมียใหม่นั้นเจ้าลูก ๒ คนว่ากระไรบ้าง?”

“ผมได้ยินพ่อชมพูดอยู่ว่า ไม่อยากให้พ่อมีเมียใหม่ เขากลัว

เรื่องทรัพย์สินสมบัติ ขอรีบ เมื่อนานขึ้นเอง เขายังพูดกับเจ้าปรีก
ลูกกระผมว่าเขาตั้งใจหนักหนาจะมาทำหลอกอยู่ขง ผู้หญิงจะได้กลับไป
มาเป็นเมียพ่อ แล้วก็ชวนเจ้าปรีกให้ ไปดูผิดด้วยกันขอรีบ”

“เมื่อชวนกันนะเวลาไร แรกจำได้ไหม?”

“เวลาพลบค่ำ ขอรีบ แต่เจ้าปรีกก็ไม่ได้ไปทันที พ่อชมเขา
บอกว่าแล้วเขาดังจะมารีบ พอตอนกลางคืนเมื่อผมจะเข้าไปนอน เจ้า
สองคนจึงได้พากันไป”

“แล้วเมื่อไรถึงได้กลับ?”

“ดึกขอรีบ ผมไม่ทราบแน่แท้ว่ากี่โมงก็ไม่ง”

“เจ้าปรีกเคยไปกับเจ้าชมหลายหนหรือ?”

“ที่ผมทราบเห็นมีสัก ๒ หนหรือ ๓ หน แต่จะไปด้วยกันอีกก็หน
แน่ผมก็ไม่ทราบ เจ้าปรีกของกระผมนี้ ผมบ่น ๆ อยู่ว่าน่ากลัวจะเสียคน
ดูชอบเที่ยวกลางคืนนัก ผมสงสัยว่าจะไปติดผู้หญิงที่ไหนแน่นอน แต่
ถ้าเพียงเท่านั้นผมก็ไม่ว่า ผมกลัวมันจะไปคบเพื่อนฝูงเสเพล จะพลอบ
ให้ความเล็ดมาถึงกระผมด้วย”

นายทองอินพยักหน้าแล้วก็สนทนากับนายเปรมเรื่องอื่น ๆ ต่อไป
อีกตามสมควร พอไม่ให้เกิดสงสัยแล้วก็ลุกลงจากเรือน เมื่อออกนอก
รั้วบ้านนายเปรมแล้ว นายทองอินยิ้มแล้วพูดว่า “พ่อวัด... ..
ท่าทางเห็นจะชอบกลหนา เราคิดอ่านไปหาตาพันโชติเองเห็นจะดี”

เดินไปไม่ช้านักก็ถึงบ้านพันโชติ ก่อนเข้าไปหาตัวเจ้าของบ้าน

นายทองอินที่ขวิดเดินดูตามข้างนอกเสียก่อนจนรอบ ทนนั้นก็ไม่มีอะไรมาก
 นึก มีเรือนฝากระดานสองหลัง รักรินสามด้าน รัวนนจตถนน หลัง
 เรือนมีคูแต่ไม่มีรั้ว ต่อกุออกไปอีกสักก้าวถึงคอกกระบือ ผู้ที่จะออก
 ไปจากเรือนไปคอกกระบือ ต้องข้ามสะพานไม้ท่อนเดี่ยว ต่อกอก
 กระบือออกไปเป็นทุ่งนา มีโรงนาอยู่ปลายเขตรของพัน ไซติโรงหนึ่ง
 ข้าวของพัน ไซติอาไศรยอยู่ เมื่อตรวจนอกบ้านเสร็จแล้วจึงพากันเข้าไป
 ในบ้าน นายทองอินตรงขึ้นไปขอน้ำรับประทาน พัน ไซติก็เชิญนาย
 ทองอินกับข้าพเจ้าขึ้นไปบนเรือน ยกเขียนหมากออกมาตั่งให้ แล้วก็
 เข้าไปเพื่อหาน้ำมาให้รับประทาน นายทองอินมองดูรอบ ๆ ตลิ่งครู่หนึ่ง
 แล้วพูดกับข้าพเจ้าว่า

“ยังงัฟ่อดบ้านแบกก็สบายดอกนระ”

ข้าพเจ้าพยักหน้า นายทองอินถามข้าพเจ้าว่า “แกเห็นอะไร
 แปลกในนี้บ้างไหม?” ข้าพเจ้ารับว่าข้าพเจ้าไม่เห็น นายทองอิน
 ยิ้มแล้วก็ขม่อไปทางมุมห้องหนึ่งกนอยู่ในเวลานั้น ข้าพเจ้าแลตามไป
 จึงเห็นกระทงสองสามกระทง มของกินและขนมกับกานธูปปักอยู่ด้วย
 ข้าพเจ้ากำลังจะถามนายทองอินว่าแปลว่าอะไรกัน พอเวลานั้นพัน ไซติ
 กับนายชมบุตรก็ออกมา นายทองอินก็สนทนากับพัน ไซติเรื่องไร่นาและ
 อื่น ๆ แล้วค่อย ๆ ซักมาถึงเรื่องบ้ค้ำจ สักเกตดูหน้าพัน ไซติดูออกเบือ
 ในเรื่องนมาก เมื่อถามอะไรแกก็ตอบไปโดยซัดไม่ได้ และเมื่อแรกแก
 ก็ไม่ได้เล้าอะไรซึ่งเรายังไม่ทราบเลย จนนายทองอินแกวนเวียนไปมา

หนักเขาริ่ง ไต่ความต่อไปอีก คำถามคำตอบกันในวงนั้นข้าพเจ้า
ก็จำไม่ได้ถนัด แต่เขียนลงให้อย่างใกล้ที่สุดได้ดังนี้

นายทองอิน “คนในบ้านแก่มากคน”

พันโชติ “มีผมเองกับบุตรสองคน”

ทองอิน “ย่าวมากคน”

พันโชติ “แต่แรกมีสองสามคน เดียวนี้มีเหลือแต่คนครัว
คนเดียว”

ทองอิน “ทำไมถึงอย่างนั้นล่ะ”

พันโชติ “ตั้งแต่เกิด - นี้แหละขอรับ”

ทองอิน “อ้อ ยาวมนกหลวงหรือ”

พันโชติ “ขอรับ มันหนี ไปอยู่กระถางสมภารเลี้ยงหมดขอรับ
ผมกขเกยจ ไปตามมันมา เจ้าลูกผมเขาก็ช่วย ๆ อยู่ฝั่งดอกขอรับ
ไม่ลำบากอะไร”

ทองอิน “ก็ผช่วยแบทำงานจริงหรือ”

พันโชติ “นานผมไม่ต้องตกเองเลยขอรับหมื่นพอเข้าเป็นมีเต็ม
ตุ่มอยู่เสมอขอรับอีกอย่างหนึ่ง เดียวนี้ไม่ต้องร้อนใจเรื่องควายเลยขอรับ
เป็น ไม่มีใครกล้าเข้าใกล้คอกเที่ยว”

ทองอิน “ผนั้นมีคนเห็นมากหรือ”

พันโชติ “เห็นกันหลายคนแล้วขอรับ เมื่อก่อนชนนพระท่าน
มาสวนมนต์เมื่อกลับไปวัดท่านก็ได้ยินเสียงนगरกราก”

ทองอิน “ได้ยินที่ไหน”

พันโชติ “ตอนเช้ามาหลังเรือนชอรัย ผมก็ได้ยิน อ้ายลูกผม
มันก็ได้ยินทั้งสองคนแลชอรัย อ้ายชมลูกคนใหญ่ผมมันรีบวิ่งออกไปดู
ก็ไม่เห็นมีอะไร แต่ไปเฝ้าคอกควายอยู่ชอรัย ผมตามออกไปดู
ที่นั่นก็ไม่เห็นมีใคร เห็นแต่เงินงา ๆ หายแวบไป”

ทองอิน “เออแล้วยังไรต่อไป”

พันโชติ “คนนั้นเองแหละชอรัย อ้ายชมไปปลุกผมขึ้นเอา
กระต่ายส่งให้ผมหนึ่ง ผมก็ออกมาดูเห็นเป็นหนึ่งส่งถึงผม เช่นชื่อเมีย
ผมที่ตาย”

ทองอิน “เจ้าชมได้บอกหรือเปล่านั้นได้หนึ่งส่งมาจากไหน”

พันโชติ “มันบอกว่ามันนอนอยู่แต่ยังไม่หลับเสียงดังกรอก-
แกรกทหลังคา แล้วหนึ่งส่งนั้นก็ตกลงมาข้างที่นอน ชอรัย”

พันโชติ “อ้อ แล้วยังบอกชอรัยวันหนึ่งค่อนข้างตึกแล้วผมได้
ยินเสียงกรอกแกรกข้างหลังเรือน ผมก็ลุกไปเยี่ยมหน้าต่างดูเห็นผู้หญิง
ห่มผ้าคาดอกกำลังจ้วงตักน้ำในคูปูที่อยู่ชอรัย ผมเห็นว่าได้การแน่
ผมก็ค่อย ๆ ย่องออกจากห้องลงบรรไดย่องไปหลังเรือนเห็นผู้หญิงกำลัง
เดินหอบตักน้ำมาที่คูปู ผมก็เดินตรงเข้าไปหาขังไม่ทันถึงเลยชอรัย
ผู้หญิงนั้นหลบหายเข้าไปใต้ถุนเรือน ผมตามเข้าไปไม่เห็นอะไร แต่
เข้าไปไม่ทันถึงไหน ผมได้ยินเสียงพิลิกท ๆ ชอรัย เสียงฮือ ๆ ซอบกล
แต่ไม่ได้ยินใกล้ ๆ เสียงเหมือนอยู่ข้ามคูปูออกไปอีกที่ ผมก็ออกมา

จากใต้ถุน ดูตรงออกไปเห็นเป็นผู้หญิงเดินออกไปทางคอกควายแล้ว
ก็หายไป ผมยังขยันทิ้งอยู่ พอมีใครมาจับแขนผมเข้าสวดู โหยังทั้งตัว
เทียว นึกว่าผีมาจับแต่กลายเป็นเจ้าชมไปชอร์บี มันบอกผมว่ามันลง
มาก็คิดจะจับผีเหมือนนกนทะเลชอร์บี”

ทองอิน “แกได้สังเกตหรือเปล่าว่าผู้หญิงสองคนนั้นแต่งตัว
เหมือนกันหรือไม่เหมือน”

พันโชติ “เหมือนกันชอร์บี ผมจำได้แม่นเทียว นุ่งผ้าสีแก่ ๆ
เกือบดำ ห่มผ้าสีนวลเหมือนกันไม่มีผิดเทียวชอร์บี ไม่เชื่อตามยายชม
ดูชอร์บี”

ทองอิน “แกเชื่อแน่ว่าได้เห็นหรือ”

พันโชติ “ชอร์บี อะไรคนจะไปอยู่ใต้สองแห่งพร้อมกัน ดูไม่มี”

ทองอิน “ก็ถ้าคน ๆ เดียวมันจะข้ามคูไปให้แกเห็นเป็นสองครึ่ง
ไม่ได้หรือ”

พันโชติ “ไม่ได้แน่ชอร์บี ทางข้ามที่ไกลที่สุดก็ทางสะพาน
ไม่ลาเตียว ถ้าข้ามผมก็คงเห็นเพราะต้องผ่านผมถึงจะไปที่สะพานได้
จริงคอกชอร์บีถามมันจะยอมไปเข้าทางถนนก็ได้ แต่มันไม่ทนเป็นแน่
พอมันหายแวบไปทางนี้ มันก็ไปครางฮือ ๆ อยู่ฟากข้างโน้นแล้วนี่ชอร์บี”

ทองอิน “ชอบกล ชอบกล”

ทองอิน “แกก็ขลุ่ยไม่ได้นอนด้วยกันคอกหรือ”

พันโชติ “เปล่าชอร์บี ผมนอนห้องกลาง ลูกสาวคนนอนห้อง

ในข้างหลัง”

ทองอิน “ก็หอนอกนี้ ไม่มีใครนอนหรือ”

พันโชติ “เมื่อแรกบ่าวฉันนอนหรือบ๊วย เดียวนี้ ไม่มีใครนอน”

ทองอิน “แกเชื่อหรือว่ามีเมียแกมาอยู่จริง ๆ”

พันโชติ “นั่นแหละหรือบ๊วย ผมก็ไม่อยากเชื่อ ท่านสมภารท่านว่า
ไม่ควรเชื่อเพราะผีไม่มี แต่ฉันก็ชอบกลอยู่ มันทำอะไรหลายอย่าง
ที่ไม่น่าเชื่อว่าคนจะทำได้”

ทองอิน “คืออะไรเป็นตัวอย่าง”

พันโชติ “ในหนึ่งเดือนผมสั่งให้ตาของไว้ให้กินหรือบ๊วย ผมก็จัด
หาวางไว้ แล้วให้บ่าวผมสองคนนอนขวางประตูไว้ รุ่งขึ้นเช้าของกิน
นั้นเป็นรอยได้แต่ตรงกลางแท้ ๆ เทียบหรือบ๊วย ผมไม่ปลตนายหรือก ผม
ซักถามยายบ่าวดูว่ารู้สึกมีคนเข้ามาในห้องหรือเปล่ามันบอกว่าจะไม่รู้สัก
อายสองคนนอนนอนขวางประตูอยู่เทียบหรือบ๊วย ถ้าใครเข้ามาคงต้อง
รู้สึกเพราะมันเป็นคนนอนไว้ทั้งสองคน พอถูกเขายิงงุนตด ๆ กินสอง
หรือสามคนก็ทนเทียบหรือบ๊วย”

ทองอิน “อ้อ ก็ชอบกลอยู่”

พันโชติ “ชอบกลจริงหรือบ๊วย นายเห็นยังไง ผมจะทำอย่างไรดี
ถึงจะพ้นทุกข์ได้ พระกนิษมนต์มาสวดมาประมาณมนต์แล้ว หมอหมอกเอา
มาแล้ว ไม่เห็นมันไป”

ทองอิน “ถ้าอย่างนั้นบางทีเพื่อนฉันคนนี้จะช่วยแกได้ เขามี

ความรู้ในทางผีสังเวทดาอยู่มั่งน่ะ”

ข้าพเจ้าไม่ทันรู้ตัว เมื่อดุกซัดว่าเป็นหมอบีค่าจนเลย ๆ เช่นนั้น
ก็ตั้งท่าจะมดียง แต่แลเห็นหน้านายทองอินจึงเข้าใจว่าเขายากให้

ข้าพเจ้ารีบเอาตามเขาว่า ข้าพเจ้าก็ทำยมมังอยู่ พันโชติแสดงกิริยา
ท่าทางย่นดื่ยกมือไหว้ข้าพเจ้าแล้วพูดว่า “ถ้านายโปรดได้จะดีมาก
เที่ยวขอรับ ถ้านายจะต้องประสงค์อะไรบอกผม ผมจะได้ไปหามาให้”

ข้าพเจ้าออกอึดอัดในใจ นึกไม่ออกว่าจะตอบพันโชติว่าอะไร
ในเวลานั้นก็นึกไม่ออกว่า ธรรมดาหมอบีค่าจะต้องใช้อะไรอย่างในการ
พิธีโลบีค่าจ นึกออกเคื่องนายทองอินว่ามาแกลงทำเพื่อนกันเสียเช่นนั้น
จึงอยู่ข้าพเจ้าได้เคยเห็นนายทองอินทำอะไรประหลาด ๆ หลายครั้งแล้ว
แต่ยังไม่เคยเห็นทำอะไรแปลก ๆ เลย เคยมีเหตุเสมอ แต่ครั้งนข้าพเจ้า
ตรงไม่ออกเลย ว่าทำไมนายทองอินจึงไปบอกพันโชติว่าข้าพเจ้าเป็น
หมอบีค่าจ เมื่อไม่ทราบความประสงค์ของนายทองอินเลยเช่นนั้น
ข้าพเจ้าก็หมดปัญญาที่จะทำประการใด

ข้าพเจ้าจึงนั่งตรงอยู่ ว่าจะตอบพันโชติอย่างไรดี นายทองอิน
เห็นข้าพเจ้าอดอดเต็มทีเช่นนั้น จึงซึ่งพูดขึ้นว่า

“ถ้าพอจัดทำเหมือนครั้งไล่ฝบ้านฉนกลแล้วกัน ลองดูบางที่
จะสำเร็จ ครั้งนั้นแกเรียกเอาน้ำกลางแม่น้ำจอกหนึ่ง เทยนขมผงขอจาก
พระเล่มหนึ่ง สายสิญจน์กลุ่มหนึ่ง เทญาคาก้ามอหนึ่งดูเหมือนเท่านั้น
ไม่ใช่หรือ”

ข้าพเจ้าตอบว่า “ท่านนักพอ”

พันโชติจึงกล่าวว่า “ถ้าอย่างนั้นผมรบกวนให้นายโตงาย ๆ
เที่ยว จะเข้ายูกที่หน้ากลางแม่น้ำนั้นแหละขอรับ น้ำที่คลองไม่ได้
หรือขอรับ”

ข้าพเจ้าแลดูตายนายทองอินแล้วก็เข้าใจจึงตอบว่า “ไม่ได้น้ำต้อง
ตักกลางแม่น้ำถึงจะชั่ง ยิ่งตักหน้าวัดยิ่งดี”

พันโชติก็รับว่าจะไปหาของซึ่งนายทองอินกล่าวว่าข้าพเจ้าอยาก
ได้นั้น บุตรแก่ทั้งสองคนก็ให้ขอเทียบกับสายสัญญาณจากท่านสมภาร
ส่วนตัวแกเองนั้นลงไปตักน้ำกลางแม่น้ำตามนายทองอินว่า สังเกตดู
ท่าทางพันโชตินั้นยินดีมาก ที่จะพ้นทุกข์ไม่ต้องถูกยี่ศาจรบกวน แต่
นายชมบุตรนั้น สังเกตตามสีหน้าเห็นได้ว่ามักลวนอวดเก่งอยู่พอเท่า ๆ
กัน

เมื่อพันโชติกับบุตรลงเรือนไปแล้ว ข้าพเจ้าจึงถามนายทองอินว่า
นี่แกเล่นตลกอะไร ฉะนั้นยังไม่เข้าใจ มาเกณฑ์ให้ฉันเป็นหมอผี
หมอสาธทำไม”

นายทองอินหัวเราะแล้วตอบว่า “แกหละมันคอยจะไม่เข้าใจเสีย
เสมอแหละ ฉะนั้นใช้ตาพันโชติกับลูกแกไปเสียสำหรับเราจะ ได้มีเวลา
ตรวจในเรือนแกสักหน่อย มาเถะอย่าเสียเวลาเลย”

ว่าแล้วก็พากันเข้าไปตรวจในเรือน ในนั้นมีห้องรวม ๕ ห้อง
ห้องใหญ่ที่สุดก็คือนั่ง ตอนนั้นเขาไปเป็นห้องที่พันโชตินอน ข้างห้อง

พันโชตินอนเป็นห้องไว้ของ โนเข้าไปอีกมีอีกสองห้อง คือห้องนอนบุตร
 สองคนห้องหนึ่ง กับห้องซึ่งนางภรรยาพันโชติเคยอยู่เมื่อยังมีชีวิตอยู่
 ห้องหนึ่ง ห้องนี้กับห้องเก็บของตรงกัน บัดล้นกุญแจทั้งสองห้อง ห้อง
 บุตรนั้นตรงกับห้องพันโชติ เข้าออกต้องผ่านห้องพันโชติ เมื่อนาย
 ทองอินเห็นเช่นนั้นก็พูดเป็นเชิงขบขัน ๆ ว่า “ไม่ได้ออกทางนั้นแน่ ข้าพเจ้า
 ถามว่า ใครไม่ได้ออก นายทองอินหาตอบว่ากระไรไม่ เดินตรง
 เข้าไปในห้องบุตรตรวจดูรอบแล้วก็มองออกไปทางหน้าต่าง มองอยู่สัก
 ครู่หนึ่งแล้วก็หัวเราะขิก ๆ และพูดว่า “เก่งอยู่ ๆ พ่อวัดมาดูอะไรใน
 หน้อยเถอะ”

ข้าพเจ้าชะงักออกไปนอกหน้าต่างก็เห็นของประหลาดจริง ช่าง
 นอกหน้าต่างมีไม้ทำเป็นเพิงติดอยู่ตลอดพอคนเดินได้ นายทองอิน
 หัวเราะอีกแล้วถามข้าพเจ้า “บังไร แก่มีความคิดอย่างไรบ้าง”

ข้าพเจ้าตอบว่า “ฉนยังแลไม่เห็น”

นายทองอินยิ้มแล้ววว่า “นั่นแหละทางผีเดินละพ่อวัด ผีเดินออก
 จากห้องนี้ ไปกินเครื่องเส้นในหอฉันยังไรละ น้าชายชมมันพอใช้จริง
 ฉนเองยังนึกเสียแทบตาย ว่ามันไปขยำเครื่องเส้นยังไรไม่ให้พันโชติ
 กัยเจ้าข้าวสองคนรู้ได้”

พอข้าพเจ้าได้ยินนายทองอินพูดดังนี้ ก็เข้าใจและเห็นจริงด้วยว่า
 เจ้าชมมันเองเป็นผู้ แต่ก็ยังไม่เข้าใจแท้ในเรื่องผู้หญิงที่พันโชติเห็น
 อยู่ ๒ แห่งนั้น ข้าพเจ้าถามนายทองอินว่า เขาจะอธิบายเรื่องนั้นอย่างไร

นายทองอินตอบว่า แกจ๋า คำตาเปรมไม่ได้หรือ เจ้าปริกถูกแกหมื่น
 หายไปบ่อย ๆ จ๋าไม่ได้หรือ ข้าพเจ้าก็เข้าใจแจ่มแจ้งทีเดียวคราวนี้ ส่วน
 นายทองอินนั้นกรูมกริมมาก เมื่อเวลาเดินกลับออกมาหอนั่งเขาพูดว่า
 พ่อวัด คราวนี้แหละแกจะได้ชื่อเสียงเป็นหมอมือสำคัญละ ตั้งแต่คนนั้นไป
 นี้เป็นไม่หลอกพันโซติอีกละ

นั่งคอยกันอยู่ในหอนั่งนานกว่าพันโซติกับบุตรจะกลับ พ่อได้ของ
 ต่าง ๆ มาพร้อมแล้วข้าพเจ้าก็กับนายทองอินก็ตั้งพิธี วงสายสิญจน์และ
 น้ำมันดับไฟพิมพ์ไปตามที่ พ่อเสร็จพิธีแล้ว ข้าพเจ้าก็พูดกับพันโซติ
 (ตามที่นายทองอินสอนไว้) ว่า คณวณนี้ขอให้ฉันกับเพื่อนอยู่ในหอนั่ง
 ตัวแกเองก็ลูกไม่ต้องวุ่นวายอะไร แต่ถ้าได้ยินเสียงอะไรก็อย่าออก
 จากห้องแกเยนอันขาดนอนนิ่งเฉยเสียทีเดียว มาเถอะมารตน้ำมันดับไฟ
 ทั้งสามคนแหละ พันโซติกับบุตรก็เข้ามารับน้ำมันดับไฟทั้งสามคน พ่อรับ-
 ประทานเข้าปลากันเสร็จแล้วข้าพเจ้าก็ไล่พันโซติกับบุตร ให้ไปนอนเสีย
 แล้วนายทองอินจึงพูดกับข้าพเจ้าว่า

ฉันจะลงไปคอยอยู่ที่ตุ่มริม โถ่งน้ำ แกคอยอยู่บนนั้นจนได้ยินเสียง
 ตักน้ำ พอตักน้ำแกต้องลงไปทีเดียว เจ้าพ่อรู้ว่าแกลงไปคงหนีเข้า
 ไตถุน เจ้าพวกฟ้องฟากข้างโน้นพอเห็นจะเสียทีคงครางชน แกต้องทำ
 เป็นตกใจกลัวไป แล้วแกเดินให้ใกล้เข้าทุกที พ่อถึงสภาพแก
 ว่างต่อทีเดียว จับเจ้าผีฟากโน้นให้ได้ เจ้าผีฟากนั้นปล่อยไว้ให้ฉันเถอะ
 ข้าพเจ้าคัดค้านชนว่า “อายเวรเองไม่ทอนเดยวันจนตายไม่ได้

เร็วนะ กว่าฉันจะตายข้ามไปได้อีกจะหนีเสีย”

นายทองอินตอบว่า “แกอย่าทุกข์เลย ฉันจะจัดการให้แกข้าม
สบายทีเดียว”

เวลานั้นขงหว้าอาศัยอยู่เพราะฉนั้นนายทองอินกับข้าพเจ้าสนทนากัน
เสียก่อน จนเวลาซึ่งกระว่าพันไซตีพอจะหลับแล้ว นายทองอินจึงลงไป
ก่อนจะลงไปนั้นนายทองอินบิดหน้าตาต่างห้องซึ่งอยู่ข้างเดียวกับหน้าต่าง
ห้องเจ้าชมนั้น เพื่อกันไม่ให้บิดาถูกตองของเครื่องสั้นได้ ข้าพเจ้า
นั่งคอยอยู่นานรู้สึกอกรังวงนอนหนักหลังตา พอนึก ๆ อยู่ว่าน่ากลัวจะ
ไม่สำเร็จประสงค์ก็โดยนเสียงเทน้ำซ่า ๆ ข้าพเจ้าไม่ได้ร้องรอลอยรับลง
เรือนไปทางโถงน้ำ เห็นผู้หญิงแต่งตัวอย่างทีพันไซตีแล้ว กำลังห้วย
น้ำเดินมาจากคู้ ข้าพเจ้าเดินตรงเข้าไป ผู้หญิงนั้นพอเห็นข้าพเจ้าก็ทง
ยี่บริยเดินหนีเข้าไปทางใต้ถุนเรือน ทนเดินนั้นข้าพเจ้าโดยนสี่ขงคราง
ฮือ ๆ อยู่ทางฟากโน้นของคู้ แลอีกประเดี๋ยวหนึ่งก็เห็นผู้หญิงรูปร่าง
คล้ายกับคนที่ข้าพเจ้าเห็นอยู่เมื่อสักครู่หนึ่งก่อนนั้น ทงแต่งตัวก็เหมือน
กันไม่มีผิด ข้าพเจ้าต้องรบว่า ถ้าข้าพเจ้าไม่ได้อู้นนอนแล้วว่าเป็นคน
ข้าพเจ้าก็คงจะเชื่อว่าได้เห็นบิดาแล้วครั้งนั้น แต่เพราะทราบอยู่แล้วว่า
เป็นคน ข้าพเจ้าจึงไม่รอช้ารีบวิ่งข้ามสะพาน (นายทองอินได้จัดการหา
กระดานไปทอดไว้แล้วสามแผ่น) กวดเจ้าบิดาจนนิจทีเดียว ล้วนเจ้า
บิดาจนนั้น โดยเหตุที่ประมาณว่าข้าพเจ้าจะไม่กล้าไล่ไป จึงไม่ได้ออก
วิ่งเต็มฝีเท้าจนข้าพเจ้าไปเกือบถึงตัวแล้ว เพราะฉนั้นข้าพเจ้าจับได้โดย

ง่าย ข้าพเจ้าก็จูงขามสพานกลับเข้ามา พบนายทองอินนั่งอยู่ริมโอ่งน้ำ
กับผู้หญิงอีกคนหนึ่ง ผู้หญิงนั้นพอข้าพเจ้าเข้าไปมองดูก็กลกจากหน้าได้
คือตัวเจ้าชมนั่นเอง นายทองอินหัวเราะแล้วพูดว่า

“ได้ทั้งสองตัวสิ ไหนเอาตัวของแกมาดูหน้าทีหรือ เองเป็นลูก
นายเปรมไม่ใช่หรือ”

นางผู้หญิงของข้าพเจ้าก็รู้ว่าตนเป็นลูกนายเปรมแล้วว่าตนชื่อปรีก
นายทองอินพยักหน้าแล้วก็ชวนกันขึ้นไปบนห้องนั่งด้วยกันทั้ง ๔ คน แล้ว
นายทองอินก็ชักเจ้าชมนั่งต่อไป

ทองอิน “ทำไมเจ้าถึงคิดทำผิดหลอกพ่อ”

ชม “ผมอยากกินขนม”

ทองอิน “ทำไมจะขอพ่อเขากินไม่ได้หรือ”

ชม “ก็ได้ แต่อยากสนุกด้วย”

ทองอิน “พูดกันจริง ๆ นะ ถ้าอยากแต่จะเล่นสนุกทำไมต้อง
พากเพียรทำเพียงสำหรับเดินนอกหน้าต่าง แล้วทำไมถึงจะต้องหาผู้ช่วย
ด้วย ตอบกันจริง ๆ นะ”

ชม “ผมไม่อยากจะให้พ่อแถมมีเมียใหม่ขอรับ เป็นความสัจความ
จริงแท้ ๆ ที่เดียวขอรับ”

ทองอิน “เออ ถ้าเจ้าบอกกันเสียดี ๆ ก็แล้วกัน ฉันทก็เห็นใจ
หรือก นั้นแน่มาสัญญากันเสียเถอะ ฉันทสัญญาจะไม่บอกพ่อเจ้าว่าเจ้า
ทำหลอกแก แต่เจ้าต้องทำสัญญาว่าเจ้าจะไม่ทำผิดหลอกพ่ออีกต่อไป”

ชม “ผมสัญญาขอรับ”

ทองอิน “ถ้าเจ้าทำผิดลอกอีกเมื่อไร ฉันจะต้องบอกพ่อให้ทราบ
ความจริง เข้าใจนะ”

ชม “เข้าใจขอรับ”

ทองอิน “เจ้าปรีกก็นั่นแหละ ถ้าเจ้าทำลอกพันไซตอีก
ฉันจะต้องฟ้องนายเปรม ถ้าไม่ทำก็ไม่ฟ้อง เข้าใจนะ”

ปรีก “เข้าใจขอรับ ผมสัญญาตามนายว่า ขอรับ”

ทองอิน “เออดีละ ปรีกเจ้าไปบ้านสี่แยกอะ ชมเจ้าก็ไปนอน
สี่แยก”

เด็กทั้งสอง ไหว้นายทองอินกับข้าพเจ้าแล้วก็ต่างคนต่าง ไปนอน
ส่วนนายทองอินกับข้าพเจ้าก็เลยเอาไซรบพันไซตนอนอยู่จนรุ่งเช้าจึงกลับ
ตั้งแต่คืนวันนั้นมาพันไซตก็มีได้ถูกบีบคั้นจรรยาบกจนอีกต่อไป
ข้าพเจ้าคอยฟังอยู่ว่าแกจะมีภรรยาใหม่หรือไม่ ก็ได้ความว่ายังไม่มีจน
ทุกวันนี้ เพราะฉันหวังใจว่าคนในบ้านนั้นอยู่กินเป็นผาสุขด้วยกัน ส่วน
ตัวข้าพเจ้านักเบี่ยงมือเลี้ยงเป็นหมอบบีบคั้นชีวิตอยู่.

นายแก้ว

นายขวัญ

นายสุวรรณถูกชะโมย

ท่านทั้งหลายคงยังจำได้ว่าไม่ช้านัก หนังสือพิมพ์กรุงเทพฯ ได้มีไปด้วยเรื่องผู้ร้ายย่องเขาอย่างสำคัญ คือเรื่องนายสุวรรณช่างทอง ถูกชะโมยมีทุนทรัพย์ยกยอของนับได้หมื่นบาท เมื่อจะมีท่านผู้อ่านบางท่าน จำเรื่องไม่ได้ตลอด ข้าพเจ้าจะขอเล่าให้ท่านฟังโดยย่อดังต่อไปนี้

เมื่อวันที่ ๕ พฤศจิกายน ร.ศ. ๑๒๒ เวลาเช้านายสุวรรณได้ไปแจ้งต่อสารวัดใหญ่โรงพักประตูสำราญราษฎร์ว่า ในเวลาเช้านั้น เมื่อนายสุวรรณได้ไปเปิดร้านขายของเห็นตู้เหล็กแง้มอยู่ นายสุวรรณ ก็ประหลาดใจเพราะจำได้แม่นยำว่า ได้เห็นนายกรเสมียนขายชบัตตุ ล้นกุดญแจแน่นหนา เมื่อเวลาบ่าย ๔ โมงเมื่อวันที่ ๗ วันนั้นเป็นวันเสาร์ นายสุวรรณเปิดร้านครึ่งวัน ในวันอาทิตย์ก็หาได้มีผู้หนึ่งผู้ใดเข้าไปในร้านไม่ เพราะฉะนั้นจึงทำให้นายสุวรรณประหลาดใจ ที่เห็นตู้เหล็กแง้มอยู่ เช่นนั้น นายสุวรรณกับนายกรจึงเปิดดูตรวจดูของ ได้ความว่ามีของ มีราคาขายอยู่หลายสิ่ง นายสุวรรณยังหาได้ตีราคาปนแน่นอนไม่ได้ ประมาณว่าของหายรวมปนราคา ๘,๕๐๐ บาท สารวัดแขวงซึกกลาม นายสุวรรณได้ความต่อไปว่า ร้านนี้อยู่ในตึกแถวถนนบ้านตनाव ชั้นล่าง ใช้เป็นร้านขายของและโรงงาน ชั้นบนตัวนายสุวรรณเองกับบุตรภรรยา อยู่ทางเดินเข้าออกมี ๒ ทาง เพราะฉะนั้นในการที่จะขึ้นไปชั้นบนซึ่ง

เป็นที่อยู่ของนายสุวรรณ ไม่จำเป็นต้องผ่านห้องที่ใช้เป็นร้านขายของ
นอกจากนายสุวรรณและบุตรภรรยาที่จีนคนใช้ ไม่มีผู้ใดอยู่ในบ้าน เวลา
กลางคืนมีแขกยามเดินตรวจคนหนึ่ง แต่แขกเฝ้ายามคนนั้นเมื่อวันอาทิตย์
บอกช่วยหาได้มาตรวจตามหน้าที่ไม่ เมื่อวันเสาร์นายสุวรรณกับนายกร
ได้ช่วยกันขุดหน้าด่างลงสลัก แล้วนายสุวรรณได้ลงกุญแจประตูบ้านด้วย
มือตนเอง ในเวลานั้นนายกรอยู่ด้วย พอลงกุญแจประตูเรียบร้อยแล้ว
นายกรก็กลับไปบ้าน กุญแจประตูบ้านนั้น นายสุวรรณเป็นผู้ถือเองผู้เดียว
แต่กุญแจที่เหลือมีอยู่ ๒ ดอก นายสุวรรณถือไว้ดอกหนึ่ง นายกรถืออีก
ดอกหนึ่ง สิ้นคำให้การนายสุวรรณในชั้นต้นเพียงเท่านี้

เวลาเช้าวันจันทร์นั้น ข้าพเจ้ากำลังเตรียมตัวจะไปออฟฟิศ
(ข้าพเจ้าหากินทางหมอลความ) มีคนวิ่งกระหืดกระหอบขนเรือนข้าพเจ้า
มา และพูดกับข้าพเจ้าว่า เชิญคุณไปหน่อยเดะขอรับ พี่กระผมเกิด
ความใหญ่ ถูกไปลี้ศรัยขอรับ

ข้าพเจ้านึกประหลาดใจและสงสัยอยู่ ว่าทำไมจึงจะมาเชิญ
ข้าพเจ้าไป ข้าพเจ้าจึงขออนถามไปว่า

เอ๊ะ นึกขึ้นบ้านผิดดอกกระมัง

คนที่มาตอบว่า ไม่ผิดดอกขอรับ พี่กระผมสั่งให้กระผมมาทักคุณ
เป็นแน่ เขาว่าคุณเป็นหมอลความดีผู้หนึ่ง จึงอยากจะเชิญไปเสียบแต่วันนี้
เพื่อจะได้ทราบความดังแต่ต้น

ข้าพเจ้าถาม “พี่แกหนะ ใคร”

ชายผู้นั้นตอบว่า “ นายกรมส้มขมนายสุวรรณข้างทองชอรัย
ผมเองชื่อมุ่ม ”

ข้าพเจ้าพูดว่า “ อ้อ นายกร ฉนรู้จักอยู่ได้เคยว่าความให้เขา
ครั้งหนึ่งจริง นี่เกิดความอะไรกันอีกเล่า ”

นายมุ่มเล่าความให้ข้าพเจ้าฟังดังที่ข้าพเจ้า ได้กล่าวแล้วข้างต้น
แต่มีต่อไปอีกว่า สารวัดไปลิสกัยนายสุวรรณพากันเข้าไปตรวจในบ้าน
ได้ความว่า ตู้เหล็กสำหรับเก็บเครื่องเพชรนั้นไม่ได้ถูกงัด มีกุญแจ
ไขออก นายสุวรรณจึงถามนายกรว่าลูกกุญแจอยู่หรือเปล่า นายกร
ตอบว่าลูกกุญแจหาย สารวัดไปลิสถามนายกรว่าหายแต่เมื่อไร นายกร
ตอบว่าไม่ทราบแน่ เมื่อรู้ช่นว่าหายนั้นเวลาเย็นวันอาทิตย์พอทราบความ
ว่าหายนายกรก็ไปที่ร้าน แต่เข้าไม่ได้เพราะไม่มีกุญแจ คิดจะขึ้นไปหา
นายสุวรรณช่นบนกชนไม่ได้เพราะประตูปิด ได้ร้องเรียกนายสุวรรณให้
เปิดรับก็หาได้มุ่ม ได้มาเปิดรับไม่ จึงจำต้องกลับไปบ้านแลตั้งใจว่า
รุ่งเช้าวันจันทร์จะไปบอกนายสุวรรณก็บังเอิญเกิดความยุ่งช่นจึงเลยลืม
ไม่ได้บอก จนสารวัดถามช่นจึงได้นกออก สารวัดสงไสยนายกรจึงได้
คุมตัวนายกรไว้ เพื่อจะสืบสวนให้ได้ความจริงต่อไป

พอข้าพเจ้าได้ทราบความดังนี้ ก็นึกถึงนายทองอินทันที ข้าพเจ้า
จึงชวนนายมุ่มขนรถของข้าพเจ้าช่ย ไปบ้านนายทองอิน เล่าความให้
นายทองอินฟังทุกประการ แลชวนให้นายทองอินไปสืบในเรื่องนี้ด้วยกัน
นายทองอินนั่งอยู่ประเดี๋ยวหนึ่ง แลวกพูดช่นว่า ที่จริงเวลานอนกม

งานมากอยู่ แต่ว่าเอาดอกพิกไวก่อนก็เห็นจะได้ เรื่องนายกรออกจะ
สำคัญกว่า อ้ายเรื่อง ไนน์ปล่อยให้ลูกสมุนของฉันทวยระวังตรวจตรา
ไวก่อนก็เห็นจะได้ แลวกพากันขนรถไปที่ร้านนายสุวรรณ

เมื่อถึงร้านนั้น เห็นมผลตระเวนรักษาอยู่หลายคน และมีคนอื่น ๆ
ยืนอยู่หน้าร้านหลายคนเหมือนกัน ที่จริงก็ประหลาด พอมีเหตุอะไรขึ้น
นิดหน่อยแล้วคงมีคนทะเลาะทแยงหน้าอยากสู้คอยฟังอยู่ได้เสมอ ถ้ายังเป็น
ความชะโมยกั้นเช่นนั้นก็ยังมีคนอยากสู้มากชน ในร้านนายสุวรรณก็ได้มีไป
ด้วยเจ้าพนักงานกองตระเวน ท่านฝรั่งนาย โปลิศก็อยู่ด้วย พอนายทองอิน
โผล่เข้าไป ข้าพเจ้าสังเกตหน้าท่านฝรั่งเห็นไม่พอใจ แต่ชนทำยม
ยมนมมาจับ กูดมอรั้งกับนายทองอินแลพูดว่า ดีทีเดียวท่านมา ขางที่
ท่านจะช่วยได้บ้าง แลวกยื่นลูกกุญแจให้นายทองอิน แลอธิบายว่า
ดอกอยู่ที่หน้าต่างเหล็ก นายกรจำได้แลรับแล้วว่าเป็นลูกกุญแจที่ตนถือ
นายทองอินพยักหน้า แลวกเทียบตรวจตามร้าน ไม่พุดจากกับใครนาน ๆ
ก็โดยนเสียงหึหะ ฝ่ายท่านฝรั่งก็ยืนนิ่งดูอยู่ไม่พุดจากกับใครเหมือนกัน
สักประเดี๋ยวนายทองอินตามฝรั่งนาย โปลิศว่า

ท่านมีความเห็นอย่างไร ในเรื่องนี้ ฝรั่งยมแล้วตอบว่า ดูก็ไม่ยาก
อะไร กุญแจมี ๒ ดอก นายสุวรรณถือดอกหนึ่ง เสมียนถือดอกหนึ่ง
กุญแจของนายสุวรรณอยู่กุญแจของเสมียนหาย ดูเหล็กนายสุวรรณ
มาเห็นเปิดอยู่เวลาเช้าวันนั้น นายสุวรรณเชื่อแน่ว่าเขาไม่ได้เปิด เสมียนก็
ยืนยันว่าเขาไม่ได้เปิด กุญแจนายสุวรรณยังติดอยู่กับตัว กุญแจของ

เสมียนตกอยู่ที่หน้าตู้ ก็เชิญท่านนึกดูเถิดว่าจะเป็นอย่างไร

ทองอิน รู้อะไรที่หน้าตานั้น ท่านว่าใครเจาะ

ฝรั่ง ฉันว่าเสมียนเจาะ

“เจาะทำไม”

“สำหรับเข้ามาในร้านน้ำชา ท่านจะยังไม่ทราบดอกกระมังว่า นายกรไม่มีประแจไขประตูร้าน”

“ฉันทราบแล้ว แต่นายกรก็ทราบดีอยู่ว่าหน้าตานั้นปิดอยู่ อย่างไร คือมีไม้ขวาง ถ้านายกรจะเอาเลื่อยสอดเข้ามาตรงรอยต่อ ค่อย ๆ เลื่อนจนไม้ขวางนั้นขาดเป็น ๒ ท่อน แล้วแหวกหน้าตานั้น เป็นช่อง และเออมมือเข้ามาถอดกลอนเช่นนั้นจะผิดกว่าหรือ

ฝรั่ง “ดีกว่าจริง, แต่นายสุวรรณคงจะทราบได้ทันทีว่าชะไมยนั้น เป็นคนเคยเห็นลักษณะปิดหน้าตาร้าน นายกรจึงแก่งทำเป็นที่ว่าคน นอกชนชะไมย จึงเจาะหน้าตารูปอย่างที่ท่านเห็นอยู่นี้”

ทองอิน “ถ้าอย่างนั้นท่านเห็นว่านายกรเป็นคนฉลาดความคิด พอใช้ นะ”

ฝรั่ง “ฉันเห็นเช่นนั้น”

ทองอิน “ถ้าอย่างนั้นก็น่าเสียดใจที่ไม่ฉลาดให้ตลอด อุตส่าห์เจาะ หน้าตารูปนี้ดีกว่าเป็นคนนอกแล้วยังไปมาโง่ไขด้วยกุญแจ ซึ่ง ใคร ๆ ย่อมรู้จักกันโดยมากกว่าตนเป็นผู้ถือ แล้วยังอายเรื่องรอยตนอก ประหลาดจริง ๆ ทำไมจึงต้องเอาตนเหยียบบนหน้าตาทิ้งรอยไว้ให้เขาจับ

ดูไม่จำเป็นต้องให้ต้นถูกหน้าต่างเลย เวลาขึ้นเข้ามาจะเอาเข้าวางบน
หน้าต่างแล้วข้ามเข้ามามากดูจะง่ายกว่าที่จะลุกขึ้นบนหน้าต่าง เออใน
วินาทีที่มันนั้น ผ่นตกหรือเปล่า”

ฝรั่ง “ไม่ได้ตก”

ทองอิน “ถ้าอย่างนั้นก็ยังไม่ประหลาดใจคนอื่น รอดต้นนั้นเห็นได้
ชัดเจนว่าต้นบอนโคลนอะไรจะมาอะไรจะมาทั้งที่ ควรจะต้องระวังอย่าง
ที่สุดไม่ให้เขาจับได้ นายกรกกลับเอาโคลนทาต้นแล้วมาเหยียบตัดตราไว้
ที่หน้าต่างไว้ให้จับอีก น่าหัวเราะจริง ๆ”

ฝรั่งนั่งทำหน้าตงแล้วถามนายทองอินว่า “ก็ถ้าอย่างนั้น ท่าน
คิดว่าใครจะโมย”

นายทองอินตอบว่า “เป็นธรรมดาของฉัน ไม่คิดว่าคนนั้น
คนนั้นจะโมย จนกว่าฉันจะหาสิ่งของหรือข้อความอื่นใดที่จะชี้ให้เห็นได้
แน่ได้ว่าผู้ใดจะโมย ฉันจึงจะตกลงคิดว่าผู้นั้น นั้นฉันยังไม่เห็นเหตุผล
ที่จะเป็นพยานให้ฉันคิดว่านายกรจะโมย นายกรก็ได้รับเงินเดือนอยู่
มากไม่ใช่หรือ”

ฝรั่ง “เขาได้เงินเดือนละ ๑๐๐ บาท แต่ ๑๐๐ บาทนั้นไม่นับว่ามาก
ถึงมากกว่านั้นก็ยังไม่พอ ถ้าคนคนนั้นพอใจในการเล่นเบี้ยเช่นนายกรนั้น
นายทองอินหันไปถามนายกรว่า “แกเล่นเบี้ยจริงหรือ”

นายกรรับว่าจริง นายทองอินถามต่อไปว่า

“มากมีหนอยู้อย่างหรือเปล่า”

นายกรว่า “มี มื้อยมาก”

ฝรั่งนายพลตระเวนพยกหน้ามแล้วพูดว่า
“นี่ มันเป็นอย่างนี้”

นายทองอินว่า “ก็ชอบกล ฉันก็เข้าใจได้ตอกว่าท่านมีข้อควร
สงไสยอยู่บ้าง แต่ฉันขอท่านสักอย่างหนึ่ง ตัวฉันก็ได้เคยช่วยท่านมา
หลายครั้ง ขอให้ฉันช่วยท่านครั้งนอกเดี๋ย ฉันจะสับดูในเรื่องนี้ ให้ถวิล
ท่านอย่าเพิ่งส่งนายกรจนศาลเลย เมื่อฉันได้ความอย่างไร ฉันจะบอก
ให้ท่านทราบ”

ฝรั่งนายไปล็คก็พยกหน้า รับว่าจะทำตามนายทองอินขอ นาย-
ทองอินก็ลาออกจากบ้านนายสุวรรณไป พอออกนอกประตูบ้านมีชาย
ผู้หนึ่งแต่กายอย่างนักเลง คือ นุ่ง ไส้รงมีผ้าคาดข่า เดินโซเซเข้ามาโดน
นายทองอินก็ นายทองอินจับแขนไว้ จ้องดูหน้าเป็นที่เหมือนจะจำได้
แต่เขาพเจ้าเห็นปากหมุบหมิบเหมือนกับบุตรกระซิบกับคนมานั้น คนมา
นั้นพยกหน้าแล้วเดินต่อไป นายทองอินก็พาข้าพเจ้ากลับไปรับประ-
ทานเช้าที่บ้าน รับประทานเช้าแล้วไม่ช้านัก คนใช้นายทองอินเข้ามาบอก
นายทองอินว่ากระไร ข้าพเจ้าไม่ได้ยินนัด เห็นนายทองอินพยกหน้า
แล้วพูดว่า “ให้ขนมายนน” คนใช้หาบลงไปสักครู่หนึ่งแล้วก็พาชาย
ผู้หนึ่งขึ้นมา ชายผู้นั้นไม่ใช่คนอื่นคนไกล คือ นักเลงที่กระเทยไหล่นาย-
ทองอินหน้าบ้านนายสุวรรณ (แต่เวลานั้นเห็นได้ว่าเป็นปกติไม่มาจน
นัดเดี๋ย) นายทองอินมแล้วพูดกับข้าพเจ้าว่า “ลูกสมุนของฉันคนนั้น

แกดูเหมือนจะยังไม่รู้จัก ฉันเฝ้าลองใช้ดูยังไม่ได้ไหนงั้นตอน ถ้าครั้ง
นี้ใช้ ได้ดกขึ้นว่าเช่น ใช้ ได้ต่อไป” แล้วนายทองอินก็หัน ไปพูดกับลูก
สมุนว่า “ บังใจแจ่มได้ความบัง ใจบ้าง ”

นายแจ่มตอบว่า “ เมื่อวันอาทิตย์เวลาประมาณยามหนึ่ง ได้มีผู้เห็น
นายกรมเดินอยู่หน้าร้านนายสุวรรณ ขึ้นมองอยู่ที่หน้าต่างสักครู่หนึ่ง และ
ร้องเรียกนายสุวรรณแต่หาไม่มีผู้ใดเปิดประตูรับไม่ นายกรมเรียกอยู่นาน
แล้วจึงไป เมื่อนายกรมมาเรียกนั้น พลตระเวน ฎ ๒๔๔๒ ขึ้นอยู่ไม่ไกล
จากร้านกักาว เมื่อนายกรมเดินไปพลตระเวนผู้นั้นเดินตาม ไปจนสุดถนน
บ้านตनाव ”

นายทองอิน “ แล้วถามเจ้าสได้ความว่ากระไร ” นายแจ่ม
“ นายสคนวนนั้น ไม่สบายนอน ไม่หลับตลอดรุ่ง แต่ก็ไม่ได้ยินเสียง
แกรกกราก หรือเห็นผู้ใดแปลกปลอมเดิน ไปใกล้ร้านนายสุวรรณเลย
นายสรับสาบาลได้ ในข้อนี้ ”

ข้าพเจ้ายิ่งสงสัยอยู่ จึงถามนายทองอินว่า

“ นายสหนะ พวกฟ้องแก่หรือ ” นายทองอินตอบว่า

“ เป็นพวกฟ้อง แต่ไม่ใช่ลูกสมุนแกต้องเข้าใจว่าที่ไหนเป็นที่
สำคัญแล้ว ฉันคงมีพวกฟ้องอยู่ใกล้คนหนึ่งอย่างน้อยเสมอ บ้านนายส
คนั้น อยู่หลังร้านนายสุวรรณ ห่างกันไม่กี่ก้าว ถนนนั้นตกกลางคืน
ไม่มีใครมีผู้ใดเดิน เพราะเป็นถนนเล็ก ที่จริงเป็นตรอกนิดเดียว เพราะฉะนั้น
ถ้าใครเดินไปแปลกหน้า นายสเป็นต้องรู้แน่นอน ฉันมีสัญญาอยู่กับนายส

ว่าต้องใหม่คนนั่งขามตรงจอบุ้ลมอ ทั้งกลางวันกลางคืน นิ่งเฉย
เมื่อคนวนอาทิตย์นั้นนายสีไม่สบายจึงนั่งอยู่เอง”

ข้าพเจ้าว่า “ เก่ง เก่ง ต้องขอมว่าเก่งจริง ”

นายทองอินยิ้มแล้วหันไปพูดกับนายแจ่มต่อไปว่า

“ แล้วมีอะไรอีกบ้างไหม ” นายแจ่มตอบ “ ผมเที่ยวตามตาม

โรงจำนำแล้ว ไม่ได้ความว่ามีใครเอาเครื่องเพชร ไปจำนำเลยวน ”

นายทองอิน “ ก็แน่ละชะโมยของมาก ๆ ยั้งนี้ใครเขาจะเอาไป
โรงจำนำ เจ้ามันยังใหม่หนักดังไม่เข้าใจในเรื่องนี้ เจ้าไปบอกนายสุข
ให้สืบตามบ้านทวายเป็นที่จะได้ความรีบไปเร็ว ๆ เอะ แล้วให้นายสุข
กลับมาบอกทันที ตัวเจ้าเองกลับไปช่วยน้องเจ้าตุนายสุวรรณกับพวก
พ่อ ”

นายแจ่มก็ลาลงเรือนไป

นายทองอินหันมาพูดกับข้าพเจ้าว่า “ เราไม่ควรเสียเวลามา
เอะ ไปเอะ ” แล้วก็พากันไปโรงพักประตูสำราญราษฎร์

นายทองอินขอพบกับนายกร แล้วถามนายกรดังต่อไปนี้

ทองอิน “ แกรู้สึกว่าลูกกุญแจหายตั้งแต่เวลาไร ”

นายกร “ เวลาเย็นวันอาทิตย์ ”

“ ลูกกุญแจนั้นแกได้เอาไปบ้านหรือ ”

“ ได้เอาไป ”

“ แน่น๊ะ ”

“แม่ผมจำได้แม่น พอดีคุณแม่ผมเอากุญแจใส่กระเป๋าทันที”

“กุญแจติดอยู่กับโซ่หรือเปล่า”

“ติดอยู่กับพวง”

“เมื่อแกกลับบ้านแล้ว เอาพวงกุญแจไว้ที่ไหน”

“ตามธรรมเนียมตามแม่เอาไว้กับตัวเสมอ”

“เมื่อวานนี้เอาไว้ที่ไหน, นึกดูที, พวงกุญแจได้ไปไกลตัวแก
ครั้งหนึ่งครั้งใดในวันอาทิตย์บ้างหรือ”

“ไม่ได้ห่าง ผมใส่กระเป๋าทันทีเสมอ”

“เมื่อแกไปขออนุญาตเอาไปด้วยหรือ”

“เอาไปด้วย”

“แกใส่กระเป๋าทันทีไว้”

“ใส่เข้าขวา”

“เข้าล่างหรือเข้าบน”

“เข้าล่าง”

“จำได้ไหมว่าใครนั่งข้างแกที่ขออนุญาต”

“จำไม่ได้ เปลี่ยนกันหลายคน ออ นายสุวรรณคนข้างผมอยู่
ประเดี๋ยวหนึ่ง”

“อะไร นายสุวรรณก็เล่นเปียโนหรือ”

“ผมทราบแต่ว่าเขาเล่นหอย แต่นาน ๆ เขาก็ไปเที่ยวขออนุญาตบ้าง”

“วันไหนก็พบเขานั่งเล่นหรือเปล่า”

“ เขาเล่น แต่น้อย ไม่มาก ”

“ นายสุวรรณนั่งอยู่ข้างเก้าอี้หรือ ”

“ ไม่สิ นาย คุณกับผมอยู่สักครูหนึ่งแล้วก็ลุกไป ”

“ เมื่อแก่รู้สึกว่าคุณญาติหายหน้ารู้สึกขนในบ่อนหรือ ”

“ ผมรู้สึกขนเมื่อควักเงินจะใส่แจมอ ”

“ นั้นเวลาไร ”

“ เกือบยาม ”

“ พอรู้สึก แล้วแกทำอย่างไร ”

“ ผมก็บอกกับนายยามพลตระเวนแล้วกริบไปทราบ เพื่อจะไปบอก

ให้นายสุวรรณทราบ ”

“ ที่แกพูดมานั้น เป็นจริงทั้งนั้นหนะ ”

“ สาขาลงจิตวัดเจตวาได้ชอรับ ”

“ อ้อ ลืมไป นายสุวรรณได้เคยว่ากล่าวแกในเรื่องเล่นเบี้ยขี้ข้าง
หรือเปล่า ”

“ เขาได้เคยพูดกับผมครั้งหนึ่งว่า ให้ระวังในการเล่นเบี้ยขี้ให้ได้
เสียการ ถ้าเล่นแต่พอสมควรเขาไม่ว่า ตัวเขาเอง เขายังเล่นหอยบ้าง
เป็นครั้งเป็นคราว ”

“ แกกับนายสุวรรณ หนะ ชอบกันมากหรือ ”

“ ก็ไม่ชอบกันนัก แต่ก็ไม่มขอขาดหมางอะไร ”

นายทองอินพยักหน้า แล้วก็ชวนข้าพเจ้าเดินต่อไป พอถึงที่

“ไม่ได้ความอะไรนอกจากที่ท่านได้ทราบ แล้วท่านได้ความ
อะไรหรือ”

นายทองอินตอบว่า “ได้นิดหน่อย ข้าพเจ้าขออนุญาตซัก
นายสุวรรณ”

เจ้ากรมกองตระเวนก่อนอนุญาต

นายทองอินจึงหันไปหานายสุวรรณและถามว่า “แกได้ทราบ
เรื่องนายกรเล่นเบขมานานแล้วหรือ”

นายสุวรรณ “ก็นาน”

“แกได้เคยห้ามปรามนายกรบ้างหรือเปล่า”

“ได้เคยตักเตือน ๒-๓ ครั้ง”

นายทองอิน “ได้เคยห้ามบ้างหรือเปล่า”

นายสุวรรณ “ไม่เคยห้ามเป็นจิจะลักษณะ”

“ทำไมถึงไม่ห้าม”

“เพราะเห็นว่านายกรมีอายุมากพอที่จะรู้ผิดรู้ชอบแล้ว”

“ในการที่เล่นนั้น นายกรเสียมากหรือ”

“ไม่ทราบ”

“ไม่ถามเขาเลยหรือ”

“จะไปถามเขาทำไม”

“ฉันเห็นว่านายกรเป็นเสมียนของแกมแลคนถือกุญแจตู้เครื่องเพชร

ฉันจึงได้นึกว่าช่างที่แกจะเอาใจใส่ในความประพฤติของนายกรบ้าง แต่

บางทีก็จะไม่เห็นการเล่นเบี้ยเป็นการผิดร้ายอะไรดอกกรรมมัง”

“ ๕๕ ”
ก็เห็น

“ แต่ไม่เห็นมากพอที่จะกล่าวห้ามปรามหรือ ”

“ แนนทีเดียว ”

“ ตัวบอกเองเล่นเบี้ยขังใหม่ ”

“ ฉันไม่เล่น ”

“ ไม่เล่นเลยหรือ ไม่เคยไปบ่อนเลยหรือ ”

“ อ้ายบ่อนไหน ใครไม่เคยไปขัง ”

“ ถูกถูกแต่บางคนก็ไปได้ แต่บางคนก็ไม่ได้ บางคนก็ไม่ไปเลย
บางคนก็ไปตุ้ ก็แกอยู่ในจำพวกไหนล่ะ ”

“ ฉันบอกแล้วว่าบางทีฉันก็ไป จะถามอะไรกันรำก้อ ”

“ เมื่อวันอาทิตย์ไปหรือเปล่า ”

นายสุวรรณนั่งอยู่ครู่หนึ่ง ข้าพเจ้าสังเกตเห็นท่าทางออกไม่
ค่อยสบาย นายทองอินก็คงจะเห็นเช่นนี้เหมือนกัน เพราะข้าพเจ้าเห็น
ยิ้มอยู่ในหน้าสักครู่หนึ่ง นายสุวรรณก็ตอบว่า

“ เมื่อวันอาทิตย์ฉันไปเที่ยวทักบอนหัวเม็ดประเดี๋ยวหนึ่ง ”

“ แกพบนายกรหรือเปล่า ”

“ จำไม่ได้ ”

“ ลองนึกดูหน่อยบเถอะน่า ”

นายสุวรรณนั่งอยู่ครู่หนึ่ง แล้วก็ตอบซาอกว่า

“จำไม่ได้”

นายทองอินก็หันไปทางสารวัดใหญ่ ซึ่งได้มาจากโรงพักประตู
สาราณราษฎร แล้วพูดว่า

“คุณสารวัดไต่ขบใหม่ละ จำได้ ไม่ใช่หรือ ว่านายกรให้การ
อย่างไร เมื่อผมถามเมื่อตรก”

สารวัดใหญ่พยักหน้าตอบว่า “จำได้”

นายทองอินก็ถามนายสุวรรณต่อไปว่า

“การเล่นหอยนั้นแกเห็นเป็นผิดไหม”

“ผิด”

“อาจจะเสียเงินได้มาก ๆ ไม่ใช่หรือ”

“ก็เห็นจะได้ดอกกระมัง”

“แกเห็นแกแทงกรรมดาไหนจะเสียได้มากกว่ากัน”

“ฉันจะไปรู้อะไร”

“อาวฉันหมายความว่าบางทีแกจะรู้ได้บ้าง เห็นเจ๊กหยงเขาเป็นนักเลง
ใหญ่ แกรู้ใหม่ว่าเจ๊กหยงเป็นนักเลงใหญ่”

“ไม่รู้”

“อะไรแกเป็นนายเจ๊กหยง แกไม่รู้ว่าเป็นนักเลงใหญ่
ด้วยหรือ น่าจะรู้เขาหรือ”

“ทำไมฉันจะต้องไปเป็นธุระประปั้งในการส่วนตัวของเจ๊กหยง”

“ถ้าเป็นตัวฉัน ฉันก็คงจะต้องอยากรู้การส่วนตัวบ้างของคุณบ้าง”

อะไรบ้างเล่นหอยทีละมาก ๆ มันจะไปเอาเงินมาจากไหน นอกจากที่มัน
จะขโมย นาย มันเคยขโมยเกมมิ่งไหม ”

“ ไม่เคย ”

“ ก็ประหลาดจังเลยไปเอาเงินมาจากไหนหนา ได้เป็นกองสอง
กอง ประหลาดนี้ท่านเจ้ากรม ”

ท่านเจ้ากรมพยักหน้าแล้วพูดว่า

“ ถ้านายสุวรรณคิดอ่านทำอะไร ได้เสียบ้างจะดี ”

นายทองอินถามนายสุวรรณต่อไปว่า

“ แกเป็นคนนอนไวไม่ใช่หรือ ”

“ นอนไว ”

“ ห้องนอนของแกอยู่ตรงหน้าต่างที่เจาะไม่ใช่หรือ ”

“ อยู่ตรง ”

“ ตามธรรมดาแกนอนก้ม ”

“ บางทีกกหัวก้ม บางทีกสองขาม ”

“ เมื่อคนวนอาทิตย์แกไม่ได้ยินเสียงแมงกกรากหรือ ”

“ ไม่ได้ยิน ”

“ ชอบกล ไม่มีใครได้ยินเลยหรือ ”

“ ไม่มีใครได้ยิน ”

“ ยิ่งชอบกลหนักขึ้นไปอีก ”

ในเวลานั้นได้ยินเสียงเอะอะชนข้างนอก เสียงเหมือนพลตระเวน

กับคนมาทะเลาะกัน นายทองอินจึงบอกให้ข้าพเจ้าลุกออกไปดู
 ข้าพเจ้าลุกออกไปเห็นพลตระเวนตรึกษาประตู กำลังเถียงกับคนมา
 แลผลักไสอยู่ ข้าพเจ้าก็ถามความว่าเป็นอะไรกัน พลตระเวนบอก
 ข้าพเจ้าว่า นักเลงคนนั้นเดินมาโดนพลตระเวน พลตระเวนผลักแต่เบา ๆ
 นักเลงกลับดำทำให้ในเวลาที่พักกันอยู่นั้น เจ้านักเลง (ซึ่งข้าพเจ้า
 จำหน้าได้ว่านายแจ่ม) ก็เดินโฉบเข้ามาโดนข้าพเจ้าเปรี้ยงใหญ่เลย
 กอดคอข้าพเจ้า แล้วกระซิบในหูว่า “หนังสือฝากให้คุณทองอิน” แล้ว
 ก็ส่งกระดาษพับแผ่นเล็กให้ข้าพเจ้าแผ่นหนึ่ง ในทันใดนั้น พลตระเวน
 ก็เข้ามาตบตวงนักเลงท่าที่เหมือนจะพาตัวไปโรงพัก ข้าพเจ้าจึงว่า
 “ซึ่งเถอะ ซึ่งเถอะ ไล่ให้มันไปเสียให้พ้นกแล้วกัน” แล้วข้าพเจ้า
 ก็กลับเข้าไปในร้าน ส่งหนังสือให้นายทองอิน ๆ อ่านแล้วก็พยักหน้า
 และยิ้ม แล้วพูดว่า “พ่อวัด เจ้าสุขของอินเก่งไหมล่ะ ได้เรื่องแล้ว
 ดูหนังสือนี้” หนังสือนั้นว่า
 “ผมเที่ยวสืบตามบ้านพม่า ว่าใครมีเครื่องเพชรเครื่องทองขาย
 บ้าง ผมจะรับซื้อ ได้ความว่ามองอ่องมของชาย ผมไปหามองอ่อง
 ขอดูของที่พระชาย มองอ่องยังสงสัยอยู่แต่กระผมชี้แจงไปต่าง ๆ จน
 ตกกลางหยิบกำไลมาให้กระผมดู ๒ คู่ แหวนอีกหลายวงผมถามว่าไม่มี
 อะไรอีกหรือ มองอ่องว่ามีแต่ของเล็ก ๆ น้อย กับมีสร้อยคอสายหนึ่ง
 ซึ่งมองอ่องว่าจะส่งไปขายนอก จะฝากมองหล้าออกไปแต่มองหล้านั้น
 จะออกไปกับเรือลูชกวันพุดนี้ กำไลและแหวนมองอ่องจะยึดยึดขาย

ให้กระผม ๆ บอกว่ากระผมไม่มีเงิน แต่ถ้าอยากจะขายจริง ผมจะพา
ไปหาคนที่รวบรวมซื้อ มองอ่องอดอดอยู่สักครู่หนึ่ง แล้วจึงตกลงว่าจะไป
ที่บานกระผมเวลาพรุ่งนี้เช้า และขอให้กระผมนัดผู้ที่ซื้อจะมาพบกันที่บาน
เรื่องนี้จะไปรอดให้จัดการอย่างไรต่อไป ?”

ในเวลาเช้าพเจ้าอ่านหนังสือนั้น นายทองอินได้เล่าความให้
เจ้ากรมกองตระเวนทราบทุกประการ และตกลงกันว่านายทองอินจะไป
บ้านนายศุขวันรุ่งขึ้น เพื่อจะซื้อเครื่องเพชรเม็ดใหญ่ให้พลตระเวนมาคอย
จับมองอ่องกับมองหล้า ส่วนนายสุวรรณนั้นเจ้ากรมกองตระเวนบอกว่า
อย่าไปไหนจนกว่าจะได้รออนุญาตจากเจ้ากรมกองตระเวนให้ไป และ
วางยามพลตระเวนรักษาบ้านเพื่อไม่ให้หนีด้วย

รุ่งขึ้นนายทองอินกับข้าพเจ้าจากพากันไปบ้านนายศุข คอยอยู่
ครู่หนึ่งมองอ่องจึงมา เมื่อนายทองอินเรียกให้มองอ่องแก่ของออกให้ดู
ข้าพเจ้าก็ทำได้ (โดยได้เห็นรูปในเวลาพลตระเวนทำหนังสือรูปพรรณ
นั้น) ว่าเป็นของซึ่งได้หายไปจากร้านนายสุวรรณ นายทองอินหยิบ
ของขึ้นมาดูสิ่งทำเป็นไม้เชื่อว่าเป็นอย่างจริง และต่อราคา ซึ่งมองอ่อง
จะเรียกเอาแล้วจึงถามขึ้นว่า ของเหล่านี้ได้มาจากไหน บอกได้ไหม
มองอ่องนิ่งอดอดอยู่ครู่หนึ่งแล้วตอบว่า “ซื้อมาจากเจ๊ก” นายทองอิน
ถามว่า “เจ๊กนั้นชื่อไร ซื้อของใช้ไหม”

ในทันใดนั้น เจ้ากรมกองตระเวนพร้อมด้วยนายไปลิศฝรั่งกับ
นายหมวดพลตระเวนคนหนึ่งตรงเข้ามา มองอ่องลุกขึ้นคิดจะหนี

แต่นายโปลิศฝรั่งจับสรวมขอมือเสียทันที แล้วกวักกันกลับไปโรงพัก
 ประตูลำธาราญราษฎร์ เมื่อถึงโรงพักแล้วเจ้ากรมกองตระเวนก็ให้ไปเรียก
 ตัวเจ๊กหยงมา มองอ่องเมื่อเห็นเจ๊กหยงก็แจ่มกบเจ้ากรมกองตระเวนว่า
 เจ๊กหยงเป็นผู้ ได้นำเครื่องเพชรไปขายให้ เจ้ากรมกองตระเวนซักเจ๊ก
 หยง ๆ ก็ให้การสารภาพ ว่าได้นำเครื่องเพชรไปขายให้มองอ่องจริง
 และกล่าวต่อไปว่านายสุวรรณไซให้นำไป เจ้ากรมกองตระเวนก็สั่งให้
 คุมตัวเจ๊กหยงไว้ที่โรงพักนั้นด้วย แล้วกวักชวนนายทองอินกับข้าพเจ้าไป
 ร้านนายสุวรรณ พร้อมด้วยนายพลตระเวนหลายนาย ครั้นถึงร้านแล้ว
 เจ้ากรมกองตระเวนก็วานให้นายทองอินเล่าความตามที่จับมองอ่องได้
 ทุกประการ นายทองอินจึงพูดต่อไปว่า

“ฉันจะบอกความที่ฉันคิดว่าเป็นจริงให้แกฟัง ถ้าฉันผิด
 ตรงไหนแกทักฉันนะ ตัวแกห็นะเล่นหอยติดมาก และไม่ใคร่จะถูก ยิ่ง
 เล่นยิ่งเสีย แต่กัยังไม่หายอยากเล่น แยกก็ไปขอยืมเงินเขามาเล่นก็เสีย
 อีก เงินแก่ได้ในการค้าขายทำไรก็ไซ้หาหนะหาไม่พอ แยกหมดทำก็
 คิดให้ชะโมยขึ้นบ้านแก แต่ถ้าชะโมยนั้นไม่มีตัวมีตนเสีย ดูก็จะยังงิง ๆ
 อยู่โปลิศก็จะถามแกต่าง ๆ แยกจึงต้องคิดหาตัวคนซัดให้ไปชะโมยเสีย
 แยกรู้ว่านายกรเสมียนแก่เป็นคนเล่นเบย ถ้าพอโปลิศรู้เขากคงสงสัย
 วันอาทิตย์เป็นวันเหมาะ ไม่มีใครอยู่ในร้านนอกจากลูกเมียแก่ แยกยาม
 กะเจย แยกคิดว่าจัดการเสียวันนึ่งป็นดี ครั้นแก่จะงัดตุ้ของแก่ก็กลัวเขา
 จะไม่นึกสงสัยคนซึ่งแก่ต้องการให้เขาสงสัย คือนายกร เพราะฉะนั้น

แก่อุส่าห์ไปเทียบอันหิวเมตต์เสียเวลานานกว่าแกจะสำเร็จประสงค์ พอแก
 เข้าใกล้ นายกร ได้แล้วก็ไม่เป็นการยากอะไร นายกรมีวุ่นเพลินไม่
 เหลียวซ้ายแลขวาทั้งไวใจด้วย แกก็ลวงประเ้าเอาตามสบายใจ พอได้
 กุญแจแล้วแกก็รีบกลับมาเวลายามเศษจวน ๔ โมง นายกรมาเรียกแก ๆ
 กทานอนหลับเสีย พอสังเกตว่าตลกเงยขึ้นคน แกก็ลงมาจัดการไขตุ้เอา
 เครื่องเพชรออก เจาะหน้าตาตลกเหยียบรอยตีน พอรุ่งเช้าแกก็ให้บ่าวแกเอา
 เครื่องเพชรไปขาย แล้วแกเตรียมไว้ว่าเมื่อผู้ซึ่งเขาเอาเครื่องเพชร
 มาฝากให้แกซ่อมแซมมาวางบอกกับแก ๆ ก็จะบอกเขาว่า จะทำอย่างไร
 ได้ถูกชะโมขเป็นเคราะห์ร้ายของแก แต่เพื่อไม่ให้ผู้ซึ่งกรณาแก
 เสียหายมากมาย แกจะยอมใช้เงินไท้กึ่งราคาเครื่องเพชรอย่างถูกรหรือ
 “ไม่ถูกร”

นายสุวรรณเมื่อนายทองอินกำลังพูดอยู่นั้น สังเกตดูหน้าซัดลง
 ทุกทีก็ว่านายทองอินจะพูดจบ นายสุวรรณหันมาเขวปากสนทนขาพเจ้า
 ออกนิกสังสาร นายทองอินรอฟังให้ตอขอยุ่สักครู่หนึ่งแล้วก็พูดต่อไปว่า
 “ที่แกคิดคราวันทจริงกมดีอยู่มาก เห็นได้ว่าไม่ใช่ความคิด
 คนโง่เลย เสียแต่เงินแล้วเสียหน่อยหนึ่ง ขอท ๑ ก็คือเรื่องรอยตีน
 แกไม่ควรจะลมเลยว่ามีอนอาทตย์นั้นฝนไม่ได้ตก เพราะฉนั้นตน
 นายกรคงจะไม่เขื่อนไคลงนเประดังเพียงนั้น ทั้งในการที่ไปเอากุญแจ
 ของนายกรมาไขแล้วทงไวหน้าตุ้ ที่แกนึกว่าจะทำให้เป็นเครื่องนำความ
 สงสัยไปทางนายกรนั้นกัลยทำให้ฉนั้นเชือ -เอ๊ะ-เอ๊ะ- นั้นแกเป็นอะไร”

ต่างคนต่างก็มองเห็นหน้านายสุวรรณเห็นทำหน้านิ้วควมอด แล้วประเดี๋ยว
 ก็ล้มหงายลงไปกับพื้น เจ้ากรมกองตระเวนก็สั่งให้ไปตามหมอมาทันที
 แต่หมอมายังมทจนถึงนายสุวรรณก็ขาดใจตาย นายทองอินก็ไปตรวจดู
 ถ้วนเกล็ดนิ้ว ๒-๓ ครั้ง คันดูในกระเป๋าสีเสื้อแล้วกวักเอาขวดสีเข้บออก
 มาขวดหนึ่งและพูดว่า

“ฉันนึกแล้วขาดาย เสียตายจริงหนักปากไป ฉันควรจะบอก
 ท่านเจ้ากรมให้ระวังในเรื่องนี้เสียตั้งแต่เมื่อให้มาจับเจ้ากบฏ เออเออ
 เออเออ นายสุวรรณลงโทษตัวเองเสียเช่นนี้แล้ว ก็จะได้ไม่เปลือง
 เวลาศาล พ่อวัดกลับไปบ้านเออ เมื่อท่านเจ้ากรมกองตระเวนท่าน
 ต้องการตัวรามเมื่อไร ท่านก็จะให้ไปตามเองแหละ”

เมื่อความเช่นนั้นแล้ว ข้าพเจ้าไม่จำเป็นต้องกล่าวว่กรมกอง
 ตระเวนได้ปล่อยตัวนายกรทนต์ ส่วนเงินหยงนั้นก็ส่งตรวจศาลชำระ
 รัยพระราชอาญาตามโทษานุโทษ และมองอ่องก็มองหล้ากรมกอง
 ตระเวนก็ได้ฟ้องในศาลกงซุนอังกฤษ ปรึยโทษตามสมควรเหมือนกัน
 ส่วนผู้ที่ได้ฝากเครื่องเพชรให้นายสุวรรณซ่อมแซมก็ได้ของ ๆ ตนกลับ
 คืนไปแทบทุกคน เรื่องขะโมยเครื่องเพชรนั้นก็ป็นอนนุติกันเพียงน.

นายแก้ว

นายขวัญ

ความลับแผ่นดิน

วันหนึ่งไม่กี่เดือนมานี้ก็ ข้าพเจ้านั่งสนทนาอยู่กับนายทองอินที่ บ้านนายทองอิน คนใช้ขึ้นมาบอกว่าจะพระยา... .. ปลัดทูลฉลอง กระทรวง..... มาคอยอยู่ข้างล่าง อยากจะพบนายทองอิน ๆ ก็รีบ ลงไปต้อนรับท่านเจ้าคุณนั้น แล้วก็เชิญขึ้นมาบนห้องรับแขก เชิญให้นั่งตามสมควรแล้ว ท่านเจ้าคุณก็พูดว่า

“ฉันจะมาหาเรื่องไปรวบต”

แล้วก็แลดูข้าพเจ้า เมื่อข้าพเจ้าเห็นดังนั้น ข้าพเจ้าก็ขยับตัวลุกขึ้น จะไปเสียมให้กิด แต่นายทองอินจึงพูดขึ้นว่า

“นายวัดนเป็นเพื่อนเอกของกระผม ก็เป็นผู้ช่วยอย่างสำคัญ ด้วย เพราะฉะนั้นถ้าได้ท้าวจะมาหากระผม ด้วยอุบายของกักับการลับอะไรทางลับ ได้ท้าวไว้ใจนายวัดนได้”

ท่านปลัดทูลฉลองแลดูข้าพเจ้าอีกครั้งหนึ่ง แล้วก็พูดว่า

“ถ้ายังงั้นไปเชื่อได้แน่หรือว่าขอความที่ฉันจะพูดครั้งนี้ จะไม่แพร่หลายไป”

นายทองอินตอบว่า “ได้ท้าวควรเชื่อได้ว่ากระผมกับนายวัดนจะไม่ให้ข้อความแพร่หลายไป กระผมอาจจะบอกกับได้ท้าวได้ว่า ทั้งตัวกระผมเองทั้งนายวัดนจะไม่ยอมปากพูดในเรื่องนี้เลย จนกว่าจะได้รับ

อนุญาตของโตท้าว ”

ท่านปลัดทูลฉลองพยักหน้า นั่งตรองอยู่ประเดี๋ยวหนึ่ง แล้วก็พูดว่า
 “ มีผมมาบอกฉันว่า ตัวท่านเป็นคนช่างสืบสาวเรื่อง ได้ดีกว่าผู้อื่นใน
 กรุงเทพฯ ฯ เพราะฉะนั้นจึงมาหาท่าน เพื่อจะให้ท่านช่วยในการสำคัญ
 อย่างหนึ่งซึ่งเกี่ยวข้องกับตัวคุณมาก ถ้าสืบไม่ได้ความแน่นอนคราวนี้
 ฉันเป็นต้องเสียคนเป็นแน่ ”

นายทองอินจึงถามขึ้นว่า

“ เรื่องราวมันเป็นอย่างไร ขอให้เจ้าคุณเล่าให้กระผมฟัง ”

เจ้าคุณพูดว่า

“ ก่อนที่ฉันจะเล่าเรื่อง ให้ฟัง ฉันควรจะคิดเรื่องเงิน ให้คำ
 บัวยการท่านทำไร ”

นายทองอินตอบว่า

“ เจ้าคุณไม่ต้องวิตกเรื่องนี้ เมื่อการสำเร็จไปแล้วถึงค่อยพูดกัน
 ก็ได้ ขอให้เจ้าคุณเล่าความให้ผมฟังดีกว่า ”

ท่านปลัดทูลฉลองก็เล่าความดังนี้ต่อไป

“ ใน ๓-๔ เดือนที่ล่วงมานี้ มีความลับต่าง ๆ ซึ่งรัฐบาลต้อง
 การจะมัด ได้ตลอดไปจนถึงหนังสือพิมพ์และถึงผู้อื่น ซึ่งไม่ควรทราบ
 ศลาข้อแล้ว โดยมากข้อความอย่างนั้นมั่วทรายนับตัวถวน มีตัวถวน
 คนหนึ่ง มีทางที่ข่าวจะหลุดออกไปได้มีอยู่สามทาง ตัวถวนก็ไต่ย่นย่น
 อยู่แรงเสมอเสมอว่า ไม่ได้ออกทางออฟฟิศฉัน เพราะในออฟฟิศฉัน

มนุษย์อาจจะรู้เห็นอยู่ได้ก็เพียง ๓ คน คือเสนาบดีตวันฉินแลเลขานุการเสนา-
 บัติ แต่ครั้นมีผู้พูดจากักท้วงหนักขึ้น แลกล่าวความสงสัยหนักขึ้น
 เสนาบดีก็ได้อไปรดให้ย้ายเลขานุการไปทำหน้าที่อื่นแล้ว แต่ความก็ยังไม่ลด
 ลอดออกไปได้ เพราะฉนั้นฉนั้นจึงมีความแน่ใจมากจนน้อยกว่า ทรวไม่ได้
 อยู่ทกระทรวงของฉนั้น ครั้นมาเมื่อวานฉนั้นนี้ กระทรวงต่างประเทศได้
 ส่งสัญญาต่างประเทศฉบับหนึ่งมาหาฉนั้น เสนาบดีไม่อยู่ฉนั้นจึงรีบไว้ออก
 เพื่อจะหาฉนั้นเสนาบดีเมื่อเสนาบดีกลับ แต่ครั้นเช้าวานนี้ ฉนั้นคนดูร่าง
 สัญญานั้นหาไม่พบไม่ทราบว่าหายไปไหน ฉนั้นถามคนในกระทรวงว่า
 ใครได้เข้าไปในห้องฉนั้นมั่ง ก็ได้ความว่า มีผู้เข้าไปก็แต่สองคน คือ
 นายเหลี่ยมเสมียนนอกของฉนั้นคนหนึ่ง กับนายจีนเลขานุการรองของ
 เสนาบดีคนหนึ่ง ฉนั้นก็ให้ตามนายจีนมาถาม นายจีนปฏิเสธว่า ไม่ได้
 เคยเห็นร่างหนังสือสัญญานั้นเลย และที่เข้าไปในห้องฉนั้นนั้น เพื่อเอา
 หนังสือราชการไปวางให้ฉนั้นได้แล้วก็กลับออกมา อ่างนายเหลี่ยม
 เสมียนเป็นพยาน ภายหลังฉนั้นเรียกนายเหลี่ยมมาถาม นายเหลี่ยม
 ปฏิเสธว่าไม่ได้เข้าไปในห้องเลย แต่เมื่อนายจีนและเสมียนอื่น ๆ ยืนยัน
 เข้า จึงรับว่าได้เข้าไปจริง ฉนั้นก็ทราบได้ว่านายเหลี่ยมแสดงพิรุณ จึงซัก
 ไซ้คาดคั้นได้ความจริงว่า นายเหลี่ยมได้อาร่างสัญญานั้นไปจริง และ
 ได้ขายให้ผู้ซื้อคนหนึ่งเป็นเงิน ๓๐๐ บาท ฉนั้นยังไม่เชื่อก็คงไปทักนาย
 เหลี่ยม ฉนั้นกับนายจีนช่วยกันค้นทักบ้านก็ไม่ได้อาร่างสัญญานั้น ซักนาย
 เหลี่ยมต่อไปจึงขบคายออกมาว่า ผู้ที่ซื้อสัญญานั้นชื่อนายเป่ลี่ยมเป็นคน

เขารัด ฉันได้สั่งให้พลตระเวนไปคอยรักษาอยู่ที่หน้าบ้านนายเปลี่ยน และให้คอยดูอยู่แล้วว่่านายเปลี่ยนจะไปข้างไหน หรือจะมีผู้ใดมาหา นายเปลี่ยนมั่ง ฉันหมดปัญญาไม่รู้จะทำอย่างไร ครั้นจะไปเอะอะคั้น บ้านนายเปลี่ยนก็จะเกิดเหตุวุ่นวาย แต่ร่างสัญญาอันนี้ ถ้าทรายแพร่ หลายไปถึงข้างโน้น น่ากลัวจะเกิดเหตุใหญ่ เพราะฉะนั้นฉันจึงมาหา ท่านเพื่อปรึกษาว่าควรจะทำอย่างไร”

นายทองอินตอบว่า

“ข้อที่ ๑ ขอให้เจ้าคุณจัดการถอนไปลิศเสีย การที่เจ้าคุณสั่ง ให้ไปลิศไปรักษาย่านนายเปลี่ยนอยู่นักก่อนข้างลิศที่เสียแล้ว เพราะ อาจจะทำให้นายเปลี่ยนรู้สึกตามเสียได้ นอกจากนั้นขอให้ไต่ท้าวไว้ใจ กระผม ให้กระผมทำตามชอบใจ”

ท่านปลัดทูลฉลองก็รับตกลงว่า จะทำตามนายทองอินว่า แล้วก็ ลากลับไป

นายทองอินนั่งตรองอยู่ประเดี๋ยวหนึ่ง แล้วก็ลุกไปหยิบสมุดโน้ต มาพลิก ๆ ดู แล้วก็อ่านจนว่า

“นายเปลี่ยนคนเขารัดแคตอรลิก สั่งไสยว่าเปนลัปเป็ค ทำทางดู เหมือนจะมีการค้าขายทางลิข บ้านเรือนใหญ่โตมีเงินไม่ได้ทำอะไร เห็นจะจำนนเสียแล้ว - พ่อวัด - แยกกลับไปบ้านเสียก่อนก็เห็นจะได้ ฉันจะไปเที่ยวสับอะไรเสียหน่อย”

ข้าพเจ้าถามจนว่า “ฉันไปด้วยไม่ได้หรือ”

นายทองอินสั่นหัวแล้วพูดว่า “ปล่อยให้ฉันไปคนเดียวเถอะมเห็น
จะดีกว่า แรกหนะแล้วคงมีเวลาช่วยฉันรื้อก้ออย่างกล้วยเลย”

ข้าพเจ้าจึงถามว่า “ถ้าขังนกคอกอยู่ทนนไม่ได้หรือ”

นายทองอินตอบว่า “บางทีกว่ามันจะกลัยกัน เเน่ แต่ถ้าจะคอก
ก็ตามใจสิ”

แล้วก็หายเข้าไปในห้องสักครู่หนึ่ง เห็นคนชั้นเลว ๆ นุ่งผ้าพัน
เกล้า ๆ สวมเสื้อปอน ๆ กับหมวกสานเก่าจนเหลือง ถือไม้ตะพดสับบุหรื
ไไทยวาว ๆ เดินออกมา ข้าพเจ้าลงนอญครู่หนึ่งแล้วหัวเราะก๊าก เพราะ
นึกชนไดวานหรือนายทองอิน ซึ่งเดินไปไหนตนนเปล้าไม่ได้เลย เจ็บตนน
ผ้าพันหรือก้ต้องใหม่เอี่ยมม เสื้อหรือก้ต้องขาวไม่มีผงติดจนชนิดเดียว
หมวกหรือก้เคยแต่ขบระมา ไม่เทาหรือก้ถอดแต่เล็บมเงน บุหรืหรือก้
สับแต่ซิกกาเรตหรือซิกการ์อย่างดี มันช่างผิดกับอายุเจ้าที่เดินซ้อซ่าออก
มานั้นแท้ ๆ บุหรืเหม็นคูลังกลยห้องจะไม่ให้ข้าพเจ้าหัวเราะอย่างไร ได้

ข้าพเจ้าคอกขอยุทบ้านนายทองอินจนเกอยค้ำ นายทองอินจึงได้
กลัยมา และไม่ยอมพูดจาอะไรกับข้าพเจ้า จนไปอาบน้ำและเปลี่ยน
เสื้อมาแล้ว เมื่อข้าพเจ้าถามข่าวคราวว่าเป็นอย่างไรบ้าง ก็หัวเราะ
เหอ ๆ พูดว่า

“พ่อวัด-ฉันจะได้เมียใหม่แน่”

ข้าพเจ้าก็ถามว่า “เอ๊ะ จะไปได้มาจากไหนกัน”

“แกไม่ต้องหมั่นประมาทฉันดอกน้า ทำไมคนอย่างฉันจะหาเมีย

“ไม่ได้หรือ”

“ได้-ได้ทำไมจะไม่ได้ แต่มันน่าประหลาด อะไรกำลังมีการ
ซุก ๆ มีวไปเที่ยวหาเมียเสียแล้ว”

“มันต้องแล้วแต่ว่าเมียอยู่ที่ไหนนา คนของฉันนี่มะมันเหมาะละ”

“เป็นคนยังไงหน๊ะ”

“เป็นคนในบ้านขายเปลี่ยนชื่อน่า แม้ได้ความมากมากพริก”

“เออได้มาว่าอะไรมั้ง”

“หลักฐานก็คือนายเปลี่ยนเป็นคนคอบฝรั่ง ตัวนายเปลี่ยนเขาก็เป็น
ฝรั่งมั้ง บ้านจัดหรืออย่างฝรั่ง เป็นเรือนสองชั้น ชั้นบนเป็นห้องนอน
ห้องอาบนํ้า ชั้นล่างมีห้องรับแขก, ห้องกินข้าว, ห้องเขียนหนังสือเป็น
ห้องอยู่ข้างหน้า หลังนั้นเขาไปเป็นห้องกินข้าว ซ้ำมฟากเฉลียงเป็นห้อง
รับแขก ขาวตลอดแต่หน้าบ้านถึงหลังบ้าน แต่ห้องรับแขกนี้ไม่ค่อยได้
ใช้ ปิดลั่นกุญแจ ห้องเขียนหนังสือเป็นห้องที่นายเปลี่ยนใช้เสมอ เมื่
นายเปลี่ยนใช้ห้องชั้นบนห้องหนึ่ง เป็นห้องนั่งทำงาน คุณนายผู้หญิง
นั้นท่านใจดี- ไม่ใคร่จะดูใครเลย เห็นคนขอทานเป็นต้องให้อัฐเสมอ
เห็นคนเจ็บเขากช่วย ใจดีจริง ๆ”

“ข้าพเจ้าฟังตลอดแล้วก็ถามขึ้นว่า

“ก็แกไปได้ความยุ่งมาหนะได้ประโยชน์อะไรมั้ง”

นายทองอินหัวเราะเหอ ๆ แล้วตอบว่า

“มีประโยชน์มาก คินวันนั้นบางทีจะได้รางวัลสัญญาของเจ้าคุณ

“ ลม ”
 กลยคน

ข้าพเจ้าถามว่า “ จะไปเอามาอย่างไรได้ ”

นายทองอินก็ล้วงเอาห่อผ้าออกจากกระเป๋าท่อหนึ่ง วางลงบนโต๊ะ
 เสียงตั้งข้าง ข้าพเจ้าลุกไปแกดู เห็นมีกัญญาพวงหนึ่ง ส่วานหลายอัน
 กับเครื่องมือต่าง ๆ อีกหลายอย่าง ข้าพเจ้าถามว่า

“ เอะ นีอะไรกัน ”

นายทองอินตอบโดยหน้าตาเฉยว่า

“ เครื่องมือสำหรับข่องเขาน้ำชี ”

“ แกจะใช้เองหรืหรือ ”

“ แน่ละซี ถ้าจำเป็นจริงๆ ก็ใช้ แต่หวังใจว่าจะไม่จำเป็น ”

“ ดูน่ากลัวอนตรายอยู่สักหน่อยน่ะ ”

“ ก็น่ากลัว แต่ขอให้งกเข้าใจว่า ถ้าฉันเห็นทางอันแล้วฉันคง
 ไม่คิดข่องเขา การที่เราทำกรรมมนต์กับกรรมอื่น ๆ ที่ระยอมไม่สำเร็จ
 ง่าย ๆ ไม่ได้ แต่ถ้าแกเห็นน่ากลัวอนตราย แกไม่ต้องไปกับฉันก็ได้ ”

“ พุทโธ พ่อทองอิน เข้าใจฉันผิดแท้ ๆ ที่เดียว ฉันไม่กลัว
 อนตรายในส่วนตัวฉันเลยที่เดียว ฉันนึกไปถึงแกต่างหาก ถ้าแกจะไป
 แล้วฉันก็ไปกับแกเท่านั้น ”

“ ถ้ายงนกด ฉันบางที่จะต้องการผู้ช่วย ถ้าแกไม่ไปฉันก็จะ
 หาผู้ช่วยที่ไว ใจ ได้เหมือนแมงกาค เอาเถอะ เวลานั้นแกกลับไปอาษา
 อาษาทำเสียก่อนก็ได้ เย็น ๆ แกถึงค่อยกลับมาใหม่ก็ได้ ”

พอถึงเวลาเย็น ข้าพเจ้ากลับไปที่บ้านนายทองอิน เดินตรงขึ้นไป
 บนห้องรับแขก เห็นนายทองอินแต่งตัวอย่างนักเลงเสร็จแล้ว พอ
 ข้าพเจ้าโผล่เข้าไป ก็จูงมือข้าพเจ้าเข้าไปในห้อง จับให้ข้าพเจ้าแต่ง
 ตัวแบบนักเลงเสียดวยเหมือนกัน แล้วก็ส่งมัดให้ข้าพเจ้าเล่ม ๑ ก็เขียนพก
 บอกหนึ่ง พอแต่งตัวเรียบร้อยแล้วก็พากันออกจากบ้านไป พากันขึ้น
 รถจ๊กไปลงที่ถนนสามเสน แล้วเดินเกาะกระอยู่ตามราวนั้น นายทองอิน
 ดูมเพื่อนมาก ล้วนแต่ตกรัก ๆ คล้าย ๆ เราทั้ง ๒ พากันเดินไปเดินมา
 แวะทนนิดแว่ทนน้อย จนเวลาตึกประมาณ ๒ ยามเศษ จึงพากัน
 เข้าไปที่บ้านนายเปลี่ยนขึ้นข้ามรั้วเข้าไปในสวน เดินเรียบรั้วเข้าไปในเงา
 ไม้จนถึงหลังบ้าน สังเกตดูในบ้านเงียบคนไม่มีไฟพินมืด ก็พากันย่อง
 เข้าไป เห็นหน้าต่างห้องกินข้าวมืดอยู่ นายทองอินก็ขึ้นขึ้นไปแล้วกวัก
 มือเรียกข้าพเจ้าให้ขึ้นตาม ในห้องนั้นมืดไม่มีแสงสว่างเลย นายทองอิน
 เดินคลำไปจนถึงประตูค้อย ๆ เปิดประตู จึงค้อยมีแสงสว่างเข้ามาหน่อย
 หนึ่ง ค้อยมีไฟฟ้าจุดอยู่ที่กระไดที่จะขึ้นไปชั้นบน นายทองอินกระซิบกับ
 ข้าพเจ้าว่าของที่เรามาต้องการ เชื่อว่าคงจะไม่อยู่ในห้องกินข้า จะมีที่อยู่ที่
 กัดแต่ห้องเขียนหนังสือหรือห้องชั้นบน แต่ฉันสงสัยห้องเขียนหนังสือ
 พอพูดเท่านั้น นายทองอินก็ตะเกาอลมดิ่งโครมใหญ่ ข้าพเจ้าใจหาย
 วาย จนไม่मतวตงทำอะไร แต่ นายทองอินจับแขนข้าพเจ้าไว้แน่น ใน
 ทนใดนั้น ไตยบเสียงกุกกัทชั้นบน นายทองอินก็ออกวิ่งจากห้องกินข้า ๆ
 ในห้องเขียนหนังสือ รับคนในตู้และในโต๊ะเขียนหนังสือ แต่ยังไม่ทัน

คนได้ถึงไหน ก็ได้บนเตียงผืนคนตั่ง ๆ วิ่งลงกระโถมา ลักประเดี๋ยว
ประตูห้องเขียนหนังสือ ซึ่งนายทองอินได้เปิดไว้แล้วนั้น ก็เปิดผางออก
มามีคนถอยบนพกเดินเข้ามาแล้วร้องว่า

“ถ้าเจ้าชนกระตักกระเตยแล้วเป็นตาย”

นายทองอินก็พูดว่า “คราวนี้เสียทีเสียแล้ว นายจัมมได้คำมือ
เที่ยวชอรับ” คนถอยบนหัวเราะเบาแล้วพูดว่า “แน่ละ คินวันนพื่อไป
นอนกรงเหล็กกันเถอะ”

นายทองอินถามขึ้นว่า

“นายจะตามไปลิศหรือชอรับ”

คนถอยบนพูดว่า “แน่ทีเดียว ข้าไม่อยากเอาเจ้าทั้งสองไว้ชมหน้าอีก
ต่อไปหรอก”

“ผมก็ไม่อยากอยู่ชมหน้านาย แต่ถ้าผมไปเข้ากรงแล้วละก็
น่ากลัวอะไรต่ออะไรจะหลุดออกมามากนะชอรับ บางทีนายจะไม่ชอบ
ให้ผมพูด”

“ข้าไม่ได้ทำผิดอะไร ข้าไม่ต้องกลัวคนอย่างเจ้า”

“แต่อย่าเรื่องทมิฬรู้หนะ ผมคิดว่าท่านกงซุลท่านไม่อยากให้รู้ไป
ไกลนะชอรับ”

พอ นายทองอินพูดดังนั้น บันก็ตกจากมือตาเจ้าของบ้าน นาย
ทองอินหัวเราะก๊าก ๆ แล้วลุกขึ้นโดดหน้าต่างแล้วลง ซ้ำพเจ้าโดดตาม
ออกไป พวกนวังข้ามสวนบนข้ามรั้วออกถนน ไม่เห็นมีใครไล่ตามมา

เลยสักคนเดียว

นายทองอินไม่พูดจาก็เข้าพเจ้าอกเลยจนถึงบ้าน แล้วจึงพูดขึ้น
ว่า “เสียทีไป ไม่สำเร็จ”

เข้าพเจ้าจึงพูดขึ้นว่า “ก็แกไปชุ่มข้ามโดนเกาอลมตงเขาน

นายทองอินหวั่นวาระแล้วพูดว่า

“ถนเอาตนมถมมออกอกกมันจะไม่ล้มยงงใจได้”

“เอะ นี่แกไปถบมันเข้าทำไม”

“ถบให้เจ้าเปลี่ยนมนรุตวหณะช

“สำหรับประโยชน์อะไร”

“นเนระฉนจะเล่าให้ฟัง ถนล้บดูได้ความแน่นอนแล้วว่าของ

สำคัญมีราคา เขาเก็บเอาไวชนขบกันทงหมด ทอาจจะมีได้ชนล้ง

กแต่หนงสอ แต่ชนและกยงไม่แน่ฉนล้งลยอยู่ เพราะฉนฉนจตองคิด

อ่านใหม่ตบ คิดอ่านใหม่นรูวามชะโมยในชาน สำหรับจะได้ดูวามันจะ

ลงมาชางล้งหรือไม่ลงมา นมันกลงมา เรากเลยรูวามันมีของสำคัญ

อยู่ชางล้ง”

“กรูแล้วมีประโยชน์อะไรล้ะ อ้ายของมันก็ไม่ได”

“ไม่ได้วณนกกงได้วณหน้า เอาเอะแกกลยไปนอนเสียทีเอะ

พรงนเข้าล้ก ๔ โมงหรือ ๕ โมงถึงค้อยมาใหม่ก็ได้”

รงชน เข้าพเจ้าก็ไปตามเวลาทนายทองอินนัด เดินตรงเข้าไปใน

ห้องรับแขกไม่เห็นมีผู้ใด ล้กครู่หนึ่งมีตาแก่หวหงอกมตงตมรับบรอย

แต่ก่อนข้างโบราณ เดินหลังโกงถือห่อกระดาษรุ่มร่ามขึ้นมาแลถามว่า

“คุณทองอินอยู่ไหมขา”

ข้าพเจ้าตอบว่า “เขาไม่อยู่เขาออกไปข้างนอกยังไม่กลับ”

ตามักเถียงข้าพเจ้าว่า “เขากลับแล้วหนาขา” แล้วก็หัวเราะ

เก๊กออกมา ข้าพเจ้าจึงจำได้ว่านายทองอิน ก็เลยพลอยหัวเราะกับเขา
ต่อ ๆ

นายทองอินถามว่า

“เป็นยังไง – แต่งตัวอย่างงี้ดีไหม”

ข้าพเจ้าตอบว่า “ดีมาก – เป็นไม่มีใครรู้จักแก่เป็นแน่”

นายทองอินยิ้ม แล้วแกก็ถือกระดาษนั้นออกมาและอธิบายว่า

“นี่แม่ฉันให้ไปทำดอกไม้อย่างใหม่มาจุดเข้ามและเป็นควั่นคล้อง
เทียว วันนั้นแกเอาไปด้วย”

ข้าพเจ้าถามว่า “จะเอาไปที่ไหน – จะเอาไปทำไม – ขอให้
อธิบายให้เข้าใจ”

นายทองอินก็อธิบายว่า “วันนตาแก่คนนี้จะไปเดินชู้ม शाम อยู่ที่
หน้าบ้านนายเปลียน แล้วจะมีเย็นตลแมนขั้บรลมาจะทับนกก ๆ จะร้องให้
เอะอะอืดไร เมื่บนายเปลียนคงออกมาช่วย ตาแก่นั่นคงจัดการให้คน
ห้ามแกเข้าไปในบ้านนายเปลียน ห้องเขียนหนังสือเป็นห้องที่เหมากว่า
ห้องอื่น เพราะมีเก้าอนนอนอยู่พร้อมแล้ว ตาแก่ก็จะครวญครางใหญ่
ร้องขอขา เมื่บนายเปลียนคงไปหาขาให้แก ข้างนี้ตาแก่แกก็จะค้นห้อง

เสียให้เซต ถ้าได้หนึ่งสื่อสำคัญมากก็จะนอนนิ่งจนกินยาแล้วแกก็ออกมา
แต่ถ้าแกคั้นไม่พบ จะร้องตะโกนไฟไหม้ไฟไหม้ไร ส่วนตัวพ่อจะต้อง
รีบจุดดอกไม้บูชาไปในห้อง แล้วก็นอนดูเอาเถอะว่าจะเป็นอย่างไร
ต่อไป”

ว่าแล้วก็พากันมาที่หน้าบ้านนายเปลี่ยน นายทองอินเดินไปเดินมา
อยู่สักครู่หนึ่ง ก็เห็นคนวิ่งมากระซิบอะไรกับนายทองอิน นายทองอิน
พยักหน้าบอกกับข้าพเจ้าว่าให้เดินไปเสยทางอื่นก่อน แต่เมื่อเอะอะกัน
จึงค่อยมา ข้าพเจ้าคอยอยู่ไม่ช้าก็ได้ยินเสียงเอะอะขึ้น ข้าพเจ้าวิ่งไปเห็น
นายทองอินซึ่งปลอมเป็นตาแก่นนั้นนอนอยู่ ตรงถนนหน้าบ้านนายเปลี่ยน
มีรถดอกเก้าจอดอยู่ใกล้ ๆ นั้น ก็มีคนแต่งตัวอย่างชั้นดีลแมนยืนอยู่
ข้างตาแก่ ตาแก่นนั้นกำลังดำเขียนดลแมนเอ็ดโรอยู่ ท่านเขียนดลแมน
พูดขึ้นว่า

“พี่ไอ้ ฉันไม่ได้มกล่งเลยนะลุง ฉันตั้งมาหยุดไม่ทัน”

ตาแก่ไม่ฟังร้องตะโกนกรวด ๆ

“อะไรตั้งไม่ทัน - โทหก - โทหก”

ท่านเขียนดลแมนตอบว่า

“พี่ไอ้ จริง ๆ นะ เอาเถอะถาลุงเจ็บฉันจะรีบเอาขึ้นรถไปส่ง
โรงพยาบาลเอาใหม่ละ”

ตาแก่ตอบกระซิบว่า “ไม่เอา เอารถมาทับแล้วมีหน้าจะเอาไป
ให้อ้ายหมอฝรั่งฆ่าอีก”

ในเวลานั้นภรรยา นายเปลี่ยน ได้ออกมาแล้ว เมื่อได้ยืนตามกักขัย
เขียนตลแมนทะเลาะกันเช่นนั้น จึงพูดขึ้นว่า “ ลุงมาพัก ในบ้านฉันก่อน
ก็ได้ ”

ท่านเขียนตลแมนก็พูดขึ้นว่า

“ ดิฉันอย่างไร ๆ ขอให้อันทำขวัญลุงหน่อยเถอะ ”

“ ทำขวัญทำแซวอะไร – ไม่เอา – ไปให้พ้นเถอะ ”

ท่านเขียนตลแมนก็ยกไหล่ แล้วก็ขึ้นขึ้นไปบนรถและขับไป ต่อ
เมื่อขึ้นรถแล้ว ข้าพเจ้าจึงได้เห็นหน้าท่านเขียนตลแมนส่นิด นึกยังมีใจ
เพราะไม่ใช่คนอื่นไกล คือ นายแจ่มนั่นเอง

พวกคนใช้นายเปลี่ยนช่วยกันห้าม นายทองอินเข้าไปในบ้าน
ข้าพเจ้าก็ตามเข้าไป แต่ไม่ให้คนในบ้านเห็น แล้วข้าพเจ้าก็ไปแอบอยู่
ในพุ่มไม้แห่งหนึ่ง ริมหน้าต่างห้องเขียนหนังสือ ส่วนนายทองอินนั้น
นาน ๆ ก็ได้ยืมเสียงแอ้อาเอะอะเมื่อยคนอยู่จนต้องตกลงน้ำเข้าไปใน
ห้องเขียนหนังสือตามประสงค์ของเขา

ข้าพเจ้าคอยอยู่ ได้ยินเสียงเงยขไปสักครู่หนึ่ง แล้วก็ได้ยิน
นายทองอินเรียกชื่อข้าพเจ้าเบา ๆ ข้าพเจ้าก็เข้าใจซัด ๆ ไฟจุดดอกไม้ม
ในทันใดนั้นนายทองอินร้องกรดว่า ไฟไหม้ ข้าพเจ้าก็ขาดอกไม้มเข้าไป
ในห้องตามทันคณไว้ ไฟพลุ่ง ๆ ออกทางหน้าต่างดูคล้าย ๆ กับไฟ
ไหม้จริง ๆ ประเดี๋ยวหนึ่ง ได้ยินมีท่านายเปลี่ยนวิ่งลงมาจากข้างบน

นายทองอินก็ลุกขึ้นจากเก้าอี้บนรถอยู่กวักมือ ให้ข้าพเจ้าเข้าไป

ข้าพเจ้าก็รีบไปตามเข้าไปแอบอยู่ข้างหลังเก้าอี้ นายทองอินลงนอนอย่างเดิม นายเปลี่ยนวิ่งเข้ามาในห้อง ไม่เหลียวซ้ายแลขวาตรงไปที่ฝาผนังแห่งหนึ่ง เขามือกดฝาผนังนั้นก็เปิดโผล่ออกมา ในทันทีนั้นนายทองอินก็โดดขึ้นจากเก้าอี้จะเข้าจับนายเปลี่ยน แต่นายเปลี่ยนหันมาตรงเข้าโถมนายทองอิน นายทองอินเป็นคนแข็งแรงกว่าได้ปล้ำก้นล้มลงกับพื้น นายทองอินก็เอามือบีบคอ นายเปลี่ยนไว้เพื่อมิให้ร้อง ข้าพเจ้าก็ออกมาจากที่ซ่อนจะไปเข้าช่วยนายทองอิน แต่นายทองอินพยักหน้าไปทางฝาผนังที่เปิดอยู่ ข้าพเจ้าก็เข้าใจจึงวิ่งไปหยิบหนังสือซึ่งอยู่ในรูผนังนั้นได้ ๓ ซอง พอหยิบหนังสือได้แล้วหันมาจะช่วยนายทองอินอีก นายทองอินบอกกับข้าพเจ้าว่า พ่อวัด อย่ารอ - โดด - เร็ว - ฉันจะไปทีหลัง ”

ข้าพเจ้าก็โดดหน้าต่างวิ่งออกนอกถนน ไป วิ่งกลับ ไปบ้านนายทองอิน คอยอยู่ไม่ช้า นายทองอินก็กลับมา ข้าพเจ้าก็ถามว่า “ แกเจียท ไทน์ข้างใหม่ ”

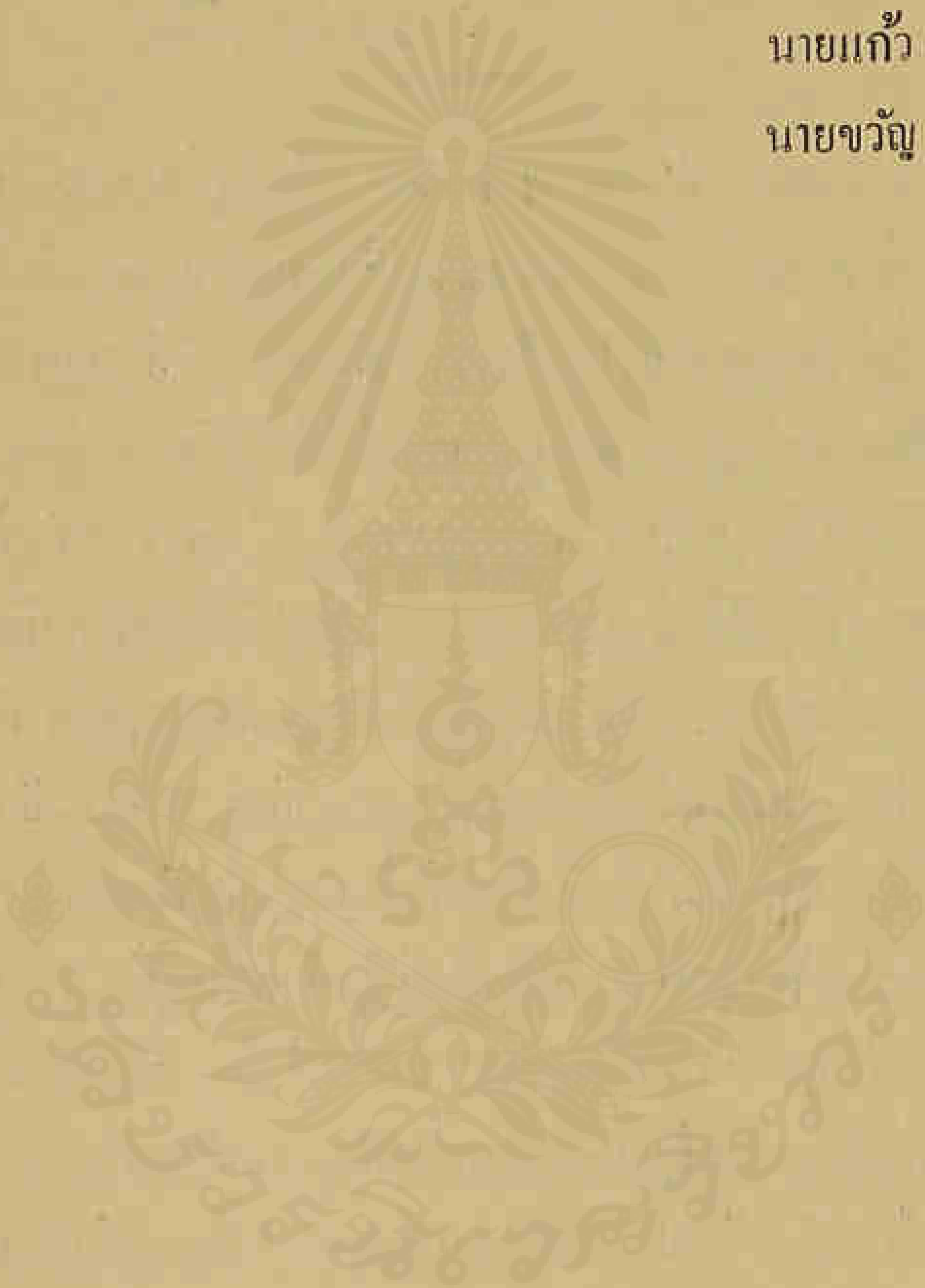
นายทองอินหัวเราะและพูดว่า

“ ไปถามช่างมิดเตอร์เปลี่ยนเห็นจะดีกว่า ท่านผู้นั้นน่าจะกลัวจะต้องนอนไปหลายวัน พูทไธ พ่อวัดฉันจะได้บอกแกก็ขมแรงมากหนา ว่าแล้วก็ถอดตัวออกจากหัว หัวเราะก๊าก ๆ อีกแล้วพูดว่า คราวนี้อิตาเปลี่ยนเห็นจะไม่ถูกรบกวนแกอีกต่อไปละ ถ้าไปถูกอ้ายแก่เกฟนสลัก ๒ - ๓ คนก็เห็นจะไม่ได้ก้า ”

แล้วนายทองอนกับข้าพเจ้าจากพากันไปดินเนอร์ที่บ้านเจ้าคุณปลัด
ตลอดจนเป็นการสมโภช ในการที่ช่วยกันรักษาความลับแผ่นดินไว้ได้.

นายแก้ว

นายขวัญ

นายสวัสดิ์ - "บิตูฆาฏ"

ในครั้งหนึ่ง ท่านคงจะจำได้ว่า ในกรุงเทพฯ ได้เกิดไข้เงิน
ปลอมกันขนานป้อนมาก และพลตระเวนได้จับตัวคนปลอมเงินอยู่สมอ
ประมาณสองเดือนเศษก็ยังไม่มีความ ได้มาขอแรงให้นายทองอินดีบัก
ยังไม่ได้รับความเหมือนกัน สืบอยู่หลายวันก็ยังไม่ได้ร่องรอยเลย วันที่ ๑
นายทองอิน ยิงหนึ่ง ๆ วันที่ ๒ ออกหงุดหงิด แต่หลายวันเช้าถึงบ้าน
ตั้งแต่นายทองอินได้สืบเรื่องอะไรมา ข้าพเจ้ายังไม่เห็นเห็นดเห็นอย
เหมือนเรื่องนั้เลย บางวันไม่อยู่บ้านวันยงค่าแล้วกลางคืนก็ไม่ได้กลับ
จนจวนสว่าง เพราะคนนั้มอดลงวันที่ ๓ เวลาบ่าย นายทองอินพนเสีย
จนใครก็ยบแต่ต้องไม่ได้ ถึงข้าพเจ้าซึ่งนับว่าเป็นเพื่อนอย่างสนิทของ
เขา ๆ ก็ยังไม่ใคร่พูดด้วย ถึงนั่งอยู่ด้วยกันก็นั่งอยู่หนึ่ง ๆ โดยมาก
ประเดี๋ยวหนึ่งข้าพเจ้านายทองอินมาบอกกับข้าพเจ้าว่า มีผู้มาหาอยากพบ
ข้าพเจ้ากลางไปพบชายผู้หนึ่งแต่งกายเรียบร้อย พอข้าพเจ้าลงไปก็ยกมือ
ไหว้แล้วก็ตามว่า "รับประทานโทษเถอขอรับ นั้คุณวัดไซ้ไหม?"

ข้าพเจ้าพยักหน้าแล้วถามว่า "อยากพบฉันทำไม?"

ชายผู้นั้นตอบว่า "คุณสวัสดิ์ให้มาเชิญคุณไป ถ้าไปได้เดี๋ยวนี้

กตขอรับ"

ข้าพเจ้าถามว่า “ สวัสดิ์ ไท - สวัสดิ์ ลูกนายเปรม โรงพิมพ์หรือ ? ”

ชายผู้นั้นตอบว่า “ ขอรีบ คุณเปรมถึงแก่กรรมแล้วแต่เมื่อเช้านี้
เขาหาว่าคุณสวัสดิ์เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้น ”

ข้าพเจ้าก็เข้าใจทันทีว่าทำไมจึงต้องการตัวข้าพเจ้า ๆ กลับขึ้นไป
หานายทองอินและเล่าให้ฟัง

นายทองอินพยักหน้าแล้วพูดว่า

“ อ้อ ถ้าฉันไม่มีวันเรื่องอายุเงินแดงนี้สืบฉันก็จะไปด้วย ”

ข้าพเจ้าตอบว่า “ เอนอจะฉันจะไปฟังดูก่อน ถ้าเห็นมีความ
อะไรชอบมาพากลจะกลับมาเล่าให้แกฟัง ” แล้วข้าพเจ้าก็รีบไปที่บ้าน

นายเปรม พอถึงข้าพเจ้าก็ชวนไปข้างบน ที่ไหนเล่าเห็นนายไปลิศฝรั่งและ
ท่านเจ้ากรมคุมตวนายสวัสดิ์มาเจออยู่แล้ว ข้าพเจ้าก็ก้มศีรษะลงคำนับ

ท่านเจ้ากรม ๆ รับคำนับแล้วยื่นมือมาจับกับข้าพเจ้าและถามว่า “ ท่าน
จะเป็นผู้รับฉันทราบว่าความให้ชายผู้นั้นหรือ ? ”

ข้าพเจ้าตอบว่า “ ฉันจะขอฟังค่านายสวัสดิ์ดูก่อน ขอให้ท่าน
อนุญาตให้ฉันพูดกับตัวเขา ”

ท่านเจ้ากรมก็ให้อุญาตข้าพเจ้า ๆ ก็พูดกับนายสวัสดิ์ว่า “ ไท
ลองเล่าเรื่องตั้งแต่ต้นให้ฉันฟังเถิด ”

นายสวัสดิ์ “ มนกล้มอะไรมากหรือกขอรบ เต็มกรรมล้มเจ็บ
ลงเป็นบิดท้องเสีย และมักจะเป็นลมบ่อย ๆ ก็ค่อย ๆ รักษาตัวมา
ประมาณ ๗ วัน กรรมก็พบนชน แต่ยังไม่หายดี พอคุณพ่อล้มเจ็บ

ผมค่อยขยับขยับแล้วก็มาพยายามทำนอนอยู่กับพ่อชาย --”

ข้าพเจ้าถามว่า “พ่อชายหนะใคร?”

“ลูกคุณอาขอรบ เมื่อคุณอาสิ้นชีพเขาย้ายไปนอนอยู่กับคุณพ่อ ก็เอามาตั้งไวจนเดี๋ยวนี้อายุได้ ๑๘ แล้วขอรบ”

ข้าพเจ้า “โอ้อ! แล้วยังไง?”

“คุณพ่อเจ็บคราวนี้ดูอาการมาก หมอฝรั่งมารักษาอยู่ ๒ หมอ เขาให้หมอเพี้ยไว้ขวดหนึ่ง พอเวลาไหนไม่สบาย ก็รับประทานเม็ดหนึ่ง รุ่งขึ้นสัก ๒ วัน ผมไม่สบายก็ไปนอนอยู่ พอหลับไปสักประเดี๋ยว พ่อชายก็มาปลุกผมบอกว่าคุณพ่อเป็นอะไรไปไม่ทราบ ผมตกใจก็ลุกวิ่งไปดูเห็นกำลังนอนหลับตาหายใจดังครอก ๆ กระผมก็รีบให้คนไปตามหมอมารวดเร็ว พ่อเจ้าพระคุณหมอก็เพื่อนมาในทันที เมื่อมาตรวจดูแล้วว่าวางมือเพี้ยมากเกินไป ถ้าทิ้งช้าไว้อีกหน่อยอาจจะตายได้ และได้จุดแรงสูบและให้กินยาให้อาเจียน เมื่อจะกลบก็สั่งไว้ว่าให้มีคนอยู่ด้วยคนไข้เสมอให้คอยปลุกอย่าให้หลับได้ ถ้าหลับลงเมื่อไรเป็นตายทันที และให้รับประทานอาหารให้เสมอมีมากก็นอย กระผมก็จัดการคนสำหรับอยู่ด้วยเสมอ ตามคำสั่งของหมอ แต่ในเวลากลางวันนั้น ผมกับพ่อชายจะผลัดกันอยู่ตลอดคืน ในคืนวันนั้นเวลาสัก ๒ ยามถึงเวรผมอยู่ พ่อชายให้คนมาปลุกผมไป ในเวลานั้นเพื่อนผมไม่สบายก็หาขาลมรับประทาน พ่อชายก็จุดแรงมาให้ผม ๆ ตั้งใจไว้ว่าจะอยู่จนตลอดเวลาก็ไม่สำเร็จ ผมหลับไปเมื่อไรก็ไม่ทราบ จนรุ่งเช้าข่าวมา

ปลุกขึ้น ผมก็ตกใจลุกขึ้นดูคุณพ่อเห็นเสีย ๆ แล้ว พ่อท่านเจ้ากรรมมา
ก็ให้คุมตัวผมไว้และขอรบ การมันเป็นอย่างนั้น”

ข้าพเจ้าก็ลุกเดินไปหาท่านเจ้ากรรมกึ่งตระเวน และถามว่า
“เหตุไรท่านจึงสั่งให้จับตัวนายสวัสดิ์?”

เจ้ากรรมกึ่งตระเวนตอบว่า “เพราะฉันสงสัยว่าเขาฆ่าพ่อ?”

“มีเหตุอะไรที่ทำให้ท่านสงสัย?”

เจ้ากรรมกึ่งตระเวนนิ่งอยู่ ข้าพเจ้าก็พูดต่อไปทำเสียงแข็งว่า
“ข้าพเจ้าต้องขอให้ท่านบอก หน้าที่ของท่านก็สำหรับรักษาความเรียบร้อย
และความยุติธรรม ถ้าท่านจะยกความผิดเสียไม่บอกกับข้าพเจ้าผู้เป็น
ทนายนายสวัสดิ์เช่นที่ท่านจะนับว่าท่านได้ทำหน้าที่ของท่านเต็มท่หรือ?”

เจ้ากรรมกึ่งตระเวนตอบว่า “ฉันไม่จำเป็นจะบอกอะไรกับท่านอีก
ต่อไปนอกจากที่ฉันได้บอกแล้วคือว่าฉันจับนายสวัสดิ์ว่า ฉันสงสัยว่า
เขาฆ่าพ่อ”

ข้าพเจ้าพูดว่า “ถึงอย่างไร ๆ ก็ดี ขอให้ท่านเรียกนายสวัสดิ์
มาซักดูต่อหน้าข้าพเจ้า เพื่อข้าพเจ้าจะได้ทราบความข้าง”

เจ้ากรรมกึ่งตระเวนตอบว่า “ฉันได้ซักนายสวัสดิ์ตั้งแต่ก่อนท่าน
มาแล้ว ฉันไม่ต้องการซักอีกฉันทราบอยู่แล้ว พยานฉันก็มีพอที่จะ
ขึ้นศาลไปริศภาได้ ไม่ใช่หน้าที่ของเจ้ากรรมกึ่งตระเวนที่จะต้องช่วยทนาย
ของจำเลย ซึ่งไม่มีความจำเป็นเหตุผลพอที่จะสืบสาวเอาความจริงได้
โดยตนเอง”

ข้าพเจ้ารู้สึกคุณเฉียวชวนมาแลเกือบจะตบออกไปเป็นถ้อยคำหมิ่น
 ประมาทบ้างแล้ว แต่ยังคงไว้เพราะเห็นว่าถ้าทำให้เจ้ากรมกองตระเวน
 โกรธ บางทีนายสวัสดิ์จะได้ความเดือดร้อนโดยใช่เหตุได้ แต่ครั้งนี้จะไม่
 ดอขเลยก็ดูเสียไป เพราะณนี้ข้าพเจ้าจึงตอบแลท่ายม ๆ ว่า “ท่าน
 เจ้ากรมก็ได้เคยทราบอยู่แล้วว่า บางทีข้าพเจ้าก็ได้เคยทราบความ
 สำคัญ ๆ ก่อนผู้ซึ่งมีหน้าทและผู้ซึ่งควรจะทราบก็มี ท่านเจ้ากรมก็คง
 จำได้ เมื่อครั้งข้าพเจ้าเป็นทนายนายกรมเสมียนนายสุวรรณ และข้าพเจ้า
 หวังใจว่าท่านเจ้ากรมจะไม่ลืมนำข้าพเจ้ามาส่งหาคนหนึ่งชื่อทองอิน ถึง
 แม้ข้าพเจ้าจะโง่เกิน ไปที่จะสืบความจริงในเรื่องนี้ไม่ได้โดยลำพังตน
 เอง ข้าพเจ้าก็พอจะมีที่ปรึกษาที่พอจะไว้ใจได้อยู่ไม่ใช่หรือ” แล้ว
 ข้าพเจ้าก็ลุกเข้าไปหานายสวัสดิ์ถามนายสวัสดิ์ต่อไปดังนี้

“ในการที่พ่อแก่ตายครั้งนั้นแก่ได้ผลประโยชน์อะไรอย่าง?”

“ได้รับมรดก”

“พ่อแก่ทำพินัยกรรมนานแล้วหรือ?”

“นานแล้ว ตั้งแต่เมื่อบวบครั้งก่อน”

“ได้แก่ไขพินัยกรรมนั้นข้างหรือเปล่า?”

“ไม่ได้แก่”

“ได้เคยได้ยินพ่อแก่พูดว่าจะแก่ข้างไหม?”

“เคยขอรับ”

“เมื่อไร?”

“เมื่อทะเลาะกันครั้งก่อน”

“ทะเลาะกันเรื่องอะไร?”

“กรรมจำไม่ได้”

“อะไรจำไม่ได้ เรื่องคงต้องใหญ่โตเป็นแน่ ถ้าไม่ใหญ่คงจะไม่
ถึงจะแก้พินัยกรรม ลองนึกดูดี”

“ดูเหมือนภรรยาของด้วยเรื่องค้าขาย”

“ค้าขายอย่างไร เรื่องโรงพิมพ์หรือไม่ใช่?”

“ขอรับ ดูเหมือนโรงพิมพ์นั่นแหละ ชลุกชลักอะไรกันครึ่งหนึ่ง”

“แกไม่เห็นด้วยตามความคิดของพ่อหรือยัง?”

“ขอรับ ในชั้นต้นผมเป็นผู้จัดการโรงพิมพ์นั้น เมื่อมาเกิดขัดข้อง
อะไรนี้และขอรับผมออกเดิน แล้วพ่อชายเขาเข้าทำแทน”

“พินัยกรรมที่ว่าแก้หนี้ จะแก้ได้อย่างไร?”

“แกไปให้นายชายเขาหนี้ซีขอรับ”

“ก็แกจะได้อะไรบ้างหรือเปล่าล่ะ?”

“ได้ดอกขอรับ ท่านจะให้หนี้หน่อย”

“ก็แล้วยังงี้ถึงไม่ได้แก้”

“มีนเรื้อย ๆ มานี่แหละขอรับ จนท่านเจ็บลงครึ่งนแหละ”

“อ้อ เขาใจแล้วว่าเหตุไรเขาจึงสงสัยว่าแกเป็นผู้ฆ่าพ่อ เขาหา
ว่าแกเป็นผู้วางยามอเพื่อนหรือ?”

“เขาไม่ได้หา เพราะท่านบอกแล้วว่าท่านกินมากเอง เพราะท่าน

“นึกว่าไม่เป็นไรจะได้นอนมาก ๆ”

“ก็งั้นเขาหาว่าแกฆ่าพ่อยังไงล่ะ?”

“เขาหาว่าผมแกล้งให้ท่านนอนหลับ เพราะรู้แล้วว่าถ้าหลับอก
เป็นตาย”

“ตัวแกเองหน้ะ ทำไมถึงได้นอนหลับ?”

“ผมมาแล้วยังไงล่ะขอรับ ว่าผมไม่สบายแล้วก็นายลม
เข้าไป”

“แกเป็นคนอดนอนเก่งหรือ?”

“เคยขอรับ ผมเคยอดได้ตลอดวันตลอดคืน”

“แกเป็นคนนอนหลับง่ายหรือ?”

“หลับยาก”

“แล้วในวันนั้นแกก็ได้นอนแล้วไม่ใช่หรือ?”

“นอนแล้วขอรับ แต่พอก็นายแล้ว ๆ ผมรู้สึกว่ายิ่งนอนไม่พอ
ผมได้พยายามที่จะไม่ให้หลับ แต่มันหลับไปโดยไม่รู้สึกตัว”

“นายชายกับภรรยาชอบกันหรือ?”

“เฉย ๆ ขอรับ แต่ก็ไม่มีความหมายอะไรกัน”

พอพูดมาได้เท่านี้ เจ้ากรมกองตระเวนก็มาเรียกตัวนายสวัสดิ์และพา
ตัวไป ข้าพเจ้าก็กลับไปหา นายทองอินและเล่าความให้ฟัง นายทองอิน
ฟังจนตลอดแล้วก็ถามขึ้นว่า “แกได้ถามนายสวัสดิ์หรือปล่าวว่าเขาลมมัน
แปลกประหลาดกว่าธรรมดาไหม?”

ข้าพเจ้ารับว่าไม่ได้ตาม นายทองอินสันทแล้วพูดว่า “มันเป็น
ของควมถามแท้ ๆ แยกไปทำเหลวเสียได้”

ข้าพเจ้าเห็นนายทองอินดูทำขมก้มมออยู่ ข้าพเจ้าจึงถามขึ้นว่า
“แกมีความคิดในเรื่องนั้นแล้วหรือ ?”

นายทองอินตอบว่า “ในเวลาแกอยู่ทางโน้น ทางนี้ฉันลอง
ตริตรองดู ทำความเห็นไว้ในใจเสร็จแล้ว แต่จะคอยฟังแกก่อนว่าแก
จะเล่าว่าอะไร ความที่แกเล่าฉันก็ดูพ้องกับที่ฉันคิดไว้ได้”

“แกคิดไว้ว่ายังไง ?”

“ฉันคิดว่าหรือ คือ ๑ นายสวัสดิ์ไม่ได้ฆ่าพ่อ เพราะในการที่
จะฆ่าพ่อไม่เห็นมีประ โยชน์อะไร ตามพิสัยกรรมของพ่อ นายสวัสดิ์
ก็เป็นผู้รับมรดกอยู่แล้ว นายสวัสดิ์เดี๋ยวนี้ไม่ได้ขัดสนอะไร ถึงขัดสน
จะขอเงินที่พ่อก็ดูไม่ยาก จะไปฆ่าพ่อให้เกิดความฉาวเสียประ โยชน์ตัว
ทำไม” (ข้าพเจ้ารับว่าเห็นด้วยในข้อนี้)

ข้อ ๒ ฉันเห็นว่านายสวัสดิ์ไม่ได้หนีไปเอง ๆ เพราะนายสวัสดิ์
ก็ได้นอนเต็มตามแล้วทั้ง ไม่ใช่เป็นคนนอนหลับง่ายด้วย ที่ประหลาดอีก
อย่างหนึ่ง คือ นายสวัสดิ์ไม่ได้อุสูกหาวนอนจน ได้กินบวมแล้วครู่หนึ่ง

ข้าพเจ้าอดไม่ได้จึงถามว่า “ก็อย่างนั้นแกคิดว่าใครฆ่า
นายเปรมเล่า” นายทองอินตอบว่า “ฉันไม่คิดว่าใครฆ่าหมดนะ”

“เอ๊ะ ! แกว่านายเปรมตาย ๆ ด้วยโรคหรือ ?”

“ไม่ใช่ ตายด้วยมือเพี้ย, และฉันเชื่อดูด้วยว่า นายเปรมไม่ได้กิน

โดยแผลหรือเข้าใจผิด ฉันเชื่อว่านายเปรมกິนตั้งใจจะให้ตาย”

“ขออนุญาตจะแปลได้ แต่ถึงอย่างนั้น นายสวัสดิ์ก็คงไม่รอด เพราะนายสวัสดิ์ ไม่หลยเสีย นายเปรมก็คงไม่ตาย ฝ่าย โปлицเขาสงสัย ว่านายสวัสดิ์แกล้งทำหลย”

“โปлицเขาไม่ได้หาว่านายสวัสดิ์เป็นผู้วางยาไม่ใช่หรือ?”

“เขาไม่ได้หา เขารู้อยู่แล้วว่านายเปรมกິนเข้าไปเอง”

“พลกจริง ๆ เขาคิดสะระตะกันอย่างไรถึงได้ไปปรักปรำเอา นายสวัสดิ์ เมอรู้อยู่แล้ว ว่านายเปรมกິนมอเพียงเองแล้วทำไม ไม่นกสงสัย บ้างเลยว่าจะกินโดยความตั้งใจ”

“ทำไมแกจึงนึกว่านายเปรมกິนมอเพียงโดยตั้งใจ?”

“เพราะฉันรู้ความชอบกลอย่างหนึ่ง ถ้าความเป็นจริงดังฉัน สงสัยแล้วก็พอเข้าใจได้ว่าทำไมนายเปรมจึงอยากกินยาตาย”

ข้าพเจ้าสังเกตหน้านายทองอินเห็น ได้ว่าดูขมขื่นกว่าแต่ก่อน ก็ เข้าใจว่าคงจะได้ความดีอะไรแล้วสักอย่างหนึ่ง จึงถามว่า “ความ ชอบกลอะไรของแก ขยายได้ไหม?”

นายทองอินยิ้มแล้วตอบว่า “ได้ซี”

ข้าพเจ้าถามว่า “ก็อะไรเล่า?”

นายทองอินตอบว่า “เงินแดงน่ะ ฉันสืบทอดจากผู้ ไข้เดิมได้หลาย รายแล้ว เป็นคนในโรงพิมพ์นายเปรมแทบทุกคน”

“อะไรอย่างนั้นหรือ?” ข้าพเจ้าเกอขตะโกนเพราะความประหลาด-

ใจ “ถ้าอย่างงั้นมากกว่าตาเปรมเป็นผู้ทำงานแต่งหรือ?”

นายทองอินตอบว่า “นั่นแหละจะให้แน่นนอนก็ยังไม่ได้ แต่ฟัง ๆ ตามที่แกเล่าดูมันเข้าร่องเข้ารอยดีไม่ใช่หรือ ถ้าตัวแกเป็นตาเปรม เมื่อรู้ว่าความจวนจวน แล้วมีขาตายอยู่ใกล้ ๆ มือแกจะไม่ฉุนย่างหรือ?”

ข้าพเจ้ารับว่า “เห็นจะเป็นไปได้”

นายทองอินพูดต่อไปว่า “ถ้าคุณอย่างตาเปรมแล้วเป็นไปได้แท้ ๆ ที่เดียว แกเป็นคนเดิมมั่นคงในเรื่องคนทำผิดนัก แกเคยว่าอยู่เสมอว่า คนเราถ้าลงประพาศความชั่วแล้วตายเสียดีกว่า อยู่ก็มีแต่จะเสียบชอตว เสียบชอตลูกเมีย ตายเสียข้างที่จะรีบไป”

ข้าพเจ้านึกตกลงใจเห็นด้วยกับนายทองอินแล้วจึงพูดว่า

“เห็นจะได้การละนายสวัสดิ์จะรอดได้จริง แต่แกต้องช่วยด้วย”

นายทองอินตอบว่า “ช่วยสิ่นาคณะจะรีบสืบเอาความจริงให้แกให้ตลอดที่เดียว เมื่อแรกที่คุณไม่ได้รับช่วยแกทันทีเพราะฉันยังไม่ทราบว่า จะเกี่ยวไปถึงเรื่องเงินแต่งด้วย นี่ยังกลายเป็นเรื่องเดียวกันไป ฉันก็ช่วยแกได้แต่मतวาทเดียว ฮือ มีสเตอร์ชายนั้นไม่มีใครไว้ใจมานานแล้ว แต่มันฉลาดนัก จับผิดมันไม่ได้เลย คราวนี้เห็นจะจอตละ”

“จอตยังไร – มันจะเกี่ยวข้องในเรื่องนี้ด้วยหรือ – ฉันไม่เห็นมันมีอะไรนี่”

“เถอะน่าคอยดูเถอะ แต่ของควรจำของแกก็คือแกต้องรีบกับฉัน

เป็นพยานด้วย” แล้วนายทองอินออกความเห็น ในทางที่ข้าพเจ้าจะว่า
ความ และพูดว่า “แกไปพักสมองเตรียมการที่พึงจะทำในศาลเสียที่
ก็จะได้ แต่ว่าดูเหมือนจะไม่เป็นไรนักไม่ใช่หรือ ทำตามที่คุณพูดไว้
เป็นแล่วกัน”

แล้วข้าพเจ้าก็กลับบ้าน พอถึง คนใช้ก็เอารจดหมายมาส่งให้
ฉบับหนึ่ง เมื่อฉันออกดูได้ความว่าเป็นหนังสือนัดให้ไปว่าความในวัน
พรุ่งนี้

รุ่งขึ้น ได้เวลาข้าพเจ้าก็ขบรถมากศาล พอพบกับนายทองอินพอดี
นายทองอินพูดว่า

“แม่-ช่างเหมาะจริงน่ะ ยิงใจ! เตรียมมโนเตรียมมตัวดแล่วหรือ?”

“อย่ากลัวเลยน่ะ - พร้อมละ”

แล้วก็พากันเข้าไปในศาล คุณความยังไม่พร้อม ฝ่ายเราเร็ว
นิดหนึ่ง ข้าพเจ้ากับนายทองอินนั่งคอยอยู่สักประเดี๋ยว คุณความก็มาพร้อม
กัน ฉันมีความสำคัญ คนมามากแท้ ๆ ข้าพเจ้ามีประหม่านิด ๆ แต่รู้สึก
ว่าเป็นต่ออยู่เสมอก็กทำให้ใจชื้นขึ้น พอผู้พิพากษาคนหนึ่งก็สั่งให้เบิก
คดีระหว่างเจ้ากรรมไกรโทก นายสวัสดิ์จำเลย โจทก์หาว่าจำเลย
ได้ฆ่า นายเปรมผู้เป็นบิดาโดยเจตนา ทนายโจทก์เมื่อได้กล่าวคำฟ้อง
ซ้ำอีกแล้วก็ได้พูดต่อไป คือกล่าวถึงข้อความที่นายเปรมตั้งข้าพเจ้าได้
เล่าแล้ว เพราะฉันไม่จำเป็นต้องกล่าวซ้ำอีกในชั้น แต่ मामิเมื่อดอยู่ที่
ตอนปลายตั้งต่อไปนี่

“ข้าพเจ้าจะขออธิบายให้ศาลฟังว่า ทำไมกรมกองตระเวน
 จึงขอแนะนำนายสวัสดิ์ได้เข้ามาจริงๆ เดิมนายเปรมผู้ถึงแก่กรรมได้ทำ
 พันนกรรมยกมรดกให้กับนายสวัสดิ์ทั้งสิ้นเงิน ๕๐ ซึ่ง ซึ่งยกให้
 นายชายผู้เป็นหลานกับให้ผู้อื่นเป็นรายย่อยอีกหลายราย รวมทุนทรัพย์
 ทั้งสิ้น ๑๐๐ ซึ่ง ๓๐ บาท ๔๔ อัฐ ซึ่งนายเปรมแบ่งให้กับญาติอื่น ๆ
 แต่มาเมื่อเดือนกรกฎาคมรัตนโกสินทรศก ๑๒๐ นายเปรมกับจำเลย
 มีข้อขัดใจกัน ซึ่งทำให้จำเลยออกจากหน้าที่ผู้จัดการ โรงพิมพ์เปรม
 ปรีดีราษฎร์ และนายชายเข้ารับหน้าที่แทน ข้าพเจ้าจะอ้างพยานให้
 ปรากฏในศาลนี้ได้ว่าในครั้งนั้น นายเปรมได้ประกาศว่า จะแก้พันนกรรม
 ใหม่ และจะยกมรดกให้กับนายชายผู้หลาน จำเลยเมื่อได้ทราบ
 ความดังนั้น แสดงกิริยาโกรธและเสียใจมาก และได้ใช้วาจาอื่นไม่
 สสมควร ในครั้งนั้นว่า “ท่านบิดานักเกลียดจริตเสียแล้ว ที่จะจวนตาย”
 การทพุดเช่นนถานักดูสักหน่อยก็อาจจะเห็นได้ว่า จำเลยมีความโกรธ
 เคืองบิดาและมีความคิดป้องกันบิดามาตั้งแต่นั้น

ศาลถาม “กพันนกรรมไม่ได้แก้ไม่ใช่หรือ ?” ทนายโจทก์
 “ไม่ได้แก้ขอรับ กระผมกำลังจะกราบเรียนอยู่เดี๋ยวนี้ พันนกรรมนั้น
 นายเปรมยังหาหันได้แก้ไม่ เพื่อบรรหานายเปรมถึงแก่กรรมลง ในการ
 จัดการศพนั้นนายเปรมกับจำเลยก็ได้ช่วยกันจัด จึงเลขปรองดองกัน
 ตั้งแต่นั้นมา พันนกรรมนั้นก็เลยไม่ได้แก้ แต่จำเลยก็ยังหาได้กลับไป
 ทำงานกับบิดาในโรงพิมพ์ไม่ กลับไปตั้งการค้าขายของตนเองต่างหาก

แต่ก็คงอยู่ในบ้านนายเปรมต่อไป และไม่มีเหตุการณ์อะไรจนนายเปรม
 บ่วยลงครึ่งหลังนี้ เป็นโอกาสอันดีของจำเลยที่จะกระทำการชีวิตตามความ
 คิดของตน ข้าพเจ้าอาจจะเรียกพยานให้ศาลเห็นปรากฏได้ว่า ตาม
 ธรรมดาจำเลยมีใช้คนนอนหลับง่าย ครึ่งนอเมื่อนอนเกิดความนั้น จำเลย
 ก็ได้นอนเต็มตามลัว เพราะฉะนั้นจำจะต้องเชื่อว่าจำเลยหาได้หลับจริงไม่
 จำเลยทราบอยู่ว่าถ้าปล่อยให้ นายเปรมหลับเมื่อใด นายเปรมคงต้อง
 เสียชีวิต จำเลยเห็นได้ทั้งเลยแกล้งให้บิดาหลับเสียโดยความเชื่อว่า
 ถึงบิดาจะถึงแก่กรรมลงก็ไม่มีความจำเป็นว่า จำเลยเป็นผู้ฆ่า คงว่า
 ตายโดยเคราะห์ร้ายเท่านั้นเอง ถึงตัวข้าพเจ้าเองถ้าไม่ทราบเรื่องเดิม ก็
 คงมีความเห็นเช่นนั้นเหมือนกัน ว่าไปโดยความจริงเช่นนั้น เห็นได้ว่า
 เป็นความคิดของคนฉลาด แต่เพื่อนมาสบเหมาะเวลาซึ่งเจ้ากรรม
 กองตระเวนไม่มีงานยุ่งมากจึงได้มีเวลามาตรวจตราเรื่องนอเอง และ
 ภูทำผู้คิดผิดอนรายกาจเช่นจำเลยนี้ และได้มีโอกาสที่จะจับตัวผู้ร้าย
 ซึ่งประพฤตชีวิตด้วยความฉลาดเช่นนั้นชนกาล เพื่อให้ศาลตัดสินลงพระ-
 ราชอาณาให้สมกับโทษ ส่วนข้อที่มิผู้สงสัยว่านายเปรมรับประทาน
 มอร์ฟีนโดยเจตนาเพื่อล้างชีวิตของตนเองนั้น ขอให้ท่านได้โปรดตริตรอง
 ดูเถิดว่าคนอย่างนายเปรมจะต้องทำลายชีวิตตนเองทำไม นายเปรม
 ก็เป็นคนมีเงินกินพอใช้สอย โรงพิมพ์เปรมปริดีราษฎร์ ศาลก็ยอม
 ทราบอยู่ว่า เป็นโรงพิมพ์ใหญ่มีงานทำอยู่เสมอ นับว่าเป็นโรงพิมพ์
 ที่เจริญอย่างยิ่งในกรุงเทพฯ ได้ เพราะฉะนั้น นายเปรมคงจะไม่มีข้อใด

ซึ่งจะต้องรอนใจในส่วนโรงพิมพ์เลย ก็เมื่อไม่มอรอนใจทั้งในส่วน
ตัวละในส่วนค้าขายแล้ว นายปรอมจะต้องทำลายชีวิตตนทำไม คน
เราย่อมรักชีวิตรอนอย่างยิ่งถ้าไม่เสียจริตหรือไม่มีทุกข์อย่างใหญ่หลวง
แล้วก็คงไม่ถึงกับทำลายชีวิตตนไปแน่ ข้าพเจ้ากล่าวเพียงเท่านั้นพอ
อยู่แล้ว ข้าพเจ้าขอความยุติธรรมต่อศาลท่านน

พอทนายโจทก์พูดเสร็จแล้ว ข้าพเจ้าก็ลุกขึ้นแก้ความดังต่อไปนี้

“ในนามของจำเลย ข้าพเจ้าขอปฏิเสธอย่างแข็งแรงแรงว่าจำเลย
มิได้เป็นบิดาฆาตและมีได้มีความตั้งใจร้ายต่อบิดาในครั้งหนึ่งครั้งใด
เลย การที่จำเลยได้มีขอขตใจถึงกับบิดานักจริงอยู่ และเมื่อได้
ทราบว่าบิดาจะแก้พินัยกรรม จำเลยมีความประหลาดใจและเสียใจจริง
แต่ที่จำเลยพูดตั้งทนายโจทก์ได้กล่าวแล้วคือว่า “ท่านบิดานเห็นจะเสีย
จริตเสียแล้ว” นั้นไม่ได้พูดว่าเสียจริตเพราะเปลี่ยนพินัยกรรม ในเวลา
ที่พูดนั้นจำเลยยังนึกถึงเรื่องที่ได้ทะเลาะกัน เรื่องนั้นเป็นเรื่องสำคัญเกี่ยว
ด้วยการค้าขายซึ่งบิดาคิดขึ้นใหม่ แต่จำเลยคิดค้านอย่างแข็งแรงแรงจึงเกิด
ขตใจกันขึ้น จำเลยได้บอกกับบิดาในครั้งนั้นว่าถ้าบิดาชนทำตามความคิด
ความผิดจะไม่พินตัวและพวกพ้องแน่นอน บิดาจึงโกรธและพูดกับจำเลย
ว่า “ถ้าเมื่อเองไม่เห็นด้วยกษขา ๆ ก็ไม่ต้องของเอง” เมื่อนายปรอม
พูดดังนี้ จำเลยก็ต้องลาออกจากหน้าตผู้จัดการโรงพิมพ์ ต่อมา
ภายหลัง จำเลยกับบิดาก็กลับปรองดองกันตั้งศาลทราบอยู่แล้ว ในข้อ
ซึ่งจำเลยมิได้กลับไปทำการกับบิดาอย่างเดิมซึ่งทนายฝ่ายโจทก์ยกขึ้น

กล่าวเป็นเหตุสำคัญนี้ ก็มีข้ออธิบายง่าย ๆ ๒ ข้อ คือ

ข้อ ๑. จำเลยได้จัดการคืนเข้าหุ้นส่วนกับพวกฟ้องอื่น ๆ ทำการค้าขายอยู่แล้ว

ข้อ ๒. ซึ่งเป็นข้อสำคัญ คือ จำเลยได้พูดกับบิดาว่าจะขอกลับไปทำหน้าทูลูกจตุการอย่างเดิม บิดาตอบว่า ช่างเถอะเจ้าชายมันทำอยู่ดีกว่าเจ้าอีก ในเวลาพูดกันนั้นนายชายก็อยู่ ถ้าศาลจะถามนายชายดูก็คงจะได้ความจริง เมื่อความเป็นเช่นนั้น ศาลก็คงจะเห็นได้ว่าการที่จำเลยมิได้กลับไปทำการค้าขายกับบิดานั้นไม่ใช่เพราะตัวจำเลย อีกประการหนึ่ง ถ้าจำเลยมีความประสงค์จะฆ่าบิดา ทำไมจึงรอมมาช้าจนปานนี้ จำเลยกับบิดาก็อยู่ในบ้านเดียวกัน ดูก็มีโอกาสที่จะทำร้ายบิดาได้โดยง่าย และการที่ฆ่าบิดานั้น ขอให้ศาลตรึงตรองดูเถิดว่าจะเป็นประโยชน์อะไรกับตัวจำเลย มรฎกยังไร ๆ ก็จะได้อยู่แล้ว ส่วนเงินที่ใช้สอยจำเลยก็มีพอ เพราะได้ผลประโยชน์การค้าขายพออยู่แล้ว แต่ถึงโดยไม่มีพอ จำเลยจะขอหรือยืมเงินจากบิดาก็คงจะได้ แต่ก็ไม่มีการทูลเกล้าฯ ว่าจำเลยมีหนี้สินอย่างใด หรือว่าจำเลยได้ขอกองเงินบิดาแต่ครั้งหนึ่งครั้งใดเลย

ส่วนข้อที่ทนายโจทก์กล่าวถึงการที่จำเลยนอนหลับและกล่าวว่าจำเลยไม่ใช่คนหลับง่าย เพราะฉนั้นการที่กลับไปครั้งนี้เป็นพยานของความเจตนาร้ายของจำเลยนั้น ข้าพเจ้าขอกล่าวไว้ว่า ข้อที่จำเลยเป็นผู้นอนหลับยาก แต่หลับลงครั้งนั้นก็แสดงให้เห็นได้ว่าจำเลยไม่ได้หลับเอง

ทนายโจทก์ “ข้าพเจ้าได้กล่าวแล้วเมื่อตะกี้ว่า จำเลยแกล้ง
 หลบต่างหากไม่ได้หลยเอง”

ข้าพเจ้า “ขอทว่าจำเลยไม่ได้หลยเองนยยอม แต่ว่าที่จำเลย
 แกล้งทำหลยนี้ ข้าพเจ้าปฏิเสธอย่างเขงแรง ว่าจำเลยไม่ได้แกล้ง
 ทำหลย จำเลยหลยจริง ข้าพเจ้าอาจเรียกพยานได้หลายคนซึ่งได้
 เห็นจำเลยนงหลยพิงเตียงนายเปรมผู้ตายอยู่ และต้องเขย้าตัวเป็นหลาย
 คนจึงได้ตั้น ตามธรรมดาจำเลยไม่เคยนงหลยได้เลย และเมื่อหลย
 แล้วถึงจะสนึกเท่าใด พอจับตัวเขากตนั้นที่เสมือ เพราะคนนวงนี้
 จำเลยไม่ใช่แต่หลยจริงเปล่า ๆ จำเลยถูกวางยาด้วย”

เมื่อข้าพเจ้าได้พูดจบเช่นนี้ได้ยั้นเสียง อ้อ! ในระหว่างคนดูและ
 คนในศาลแหยทุกคนก้แลดูข้าพเจ้าก้ยนายสวัสดิซึ่งนงอยู่ใกล้ข้าพเจ้านั้น
 ฝ่ายทนายโจทก์ก้ลุกขมและพูดว่า “ข้าพเจ้าหวังใจว่าทนาย
 จำเลยมีพยานพอที่จะแสดงให้ศาลเห็นความจริงในเรื่องวางยานี้”

ข้าพเจ้า “แน่ทีเดียว ถ้าข้าพเจ้าไม่มพยานแล้ว ข้าพเจ้าไม่พูด”

ทนายโจทก์ “ข้าพเจ้าต้องขอ ให้ศาลบังคับให้ฝ่ายจำเลยหา
 พยานให้ไว้ใจได้ในเรื่องนี้ เป็นธรรมดาคนกระทำผิดต้องคิดก้ตัวให้
 สันกำลัง ถ้าขัดความผิดไปเสียให้พ้นตัวและให้ความสงสัยไปตกอยู่
 กับคนอื่นเพื่อความยุ่งไปต่าง ๆ”

ศาล “เวลานี้ไม่ใช่เวลาท่านพูดและไม่ใช่หน้าที่ของท่านที่จะสอน

ศาล นายวัดขอให้ท่านพูดต่อไป”

ข้าพเจ้า “ ส่วนพยานนั้นเมื่อถึงเวลาสมควรแล้ว ข้าพเจ้าจึงจะ
ได้บอก ข้าพเจ้าขอรับประทานอนุญาตพูดเสียให้ตลอด ในข้อซึ่งทนาย
โจทก์กล่าวว่า คนเราจะทำลายชีวิตร์ตนก็ทำได้ด้วยเหตุ ๒ ประการ
คือ เสียจริตอย่างหนึ่ง หรือมีความเสียใจอย่างใหญ่หลวงอย่างหนึ่ง
ข้าพเจ้าขอเพิ่มเติมอีกอย่างหนึ่ง คือความกลัวพระราชอาญา ข้าพเจ้ามี
พยานที่จะบอกให้ศาลเห็นได้ว่า นายเปรมมีเหตุพอที่ควรจะกลัวพระราช
อาญา ”

ข้าพเจ้าแลดูหน้านายชายเห็นอกไม่สบาย

ทนายโจทก์ลุกขึ้นมาถามว่า “ มีเหตุอะไร ”

ข้าพเจ้า “ แล้วคงจะได้ทราบเมื่อเวลาข้าพเจ้าเบิกพยาน ในเวลา
นั้นข้าพเจ้าหมดพูดเพียงเท่านั้น ”

ฝ่ายโจทก์ก็เบิกพยาน คือหมอ นายชาย กับข้าวอีก ๒-๓ คน
ในเวลาพยานให้การนั้น ข้าพเจ้าไม่คัดค้านไม่ถามผู้หนึ่งผู้ใดเลย เว้นแต่
นายชาย ในเรื่องซึ่งจำเลยกับนายเปรมทะเลาะกันดังต่อไปนี้

ข้าพเจ้า “ เมื่อนายเปรมกับจำเลยทะเลาะกันหน้าท่านอยู่หรือ ”

นายชาย “ อยู่ ”

ข้าพเจ้า “ ท่านได้เข้าห้ามปรามหรือเปล่า ”

นายชาย “ เปล่า ”

ข้าพเจ้า “ ท่านจำได้ไหมว่าทะเลาะกันเรื่องอะไร ”

นายชาย “ จำได้ นายเปรมคิด จะทำการค้าขายอย่างใหม่

นายสวัสดิ์ไม่เห็นด้วย

ข้าพเจ้า “ การค้าขายนั้นเกี่ยวข้องกับภาพหนังสืออย่างใหม่ หรือ ๆ อะไร ”

นายชาย “ ไม่ใช่ ”

ข้าพเจ้า “ เกือบกับการเตรียมใช้ใหม่ ”

นายชาย (อึ้งอยู่ครู่หนึ่ง) “ ใช่ ”

ข้าพเจ้า “ นายเปรมได้เครื่องจักรแล้ว หรือยังจะสั่ง ”

นายชาย “ ได้มาแล้ว ”

ข้าพเจ้า “ เตรียมเงินนั้นเป็นเหรียญที่รอกงานวัด ไม่ใช่หรือ ”

นายชาย “ ใช่ ”

ข้าพเจ้า “ สันฐานใหญ่โตสักเท่าเงินบาท ไม่ใช่หรือ ”

นายชายถามนายโจทก์ “ นมมต้องตอบหรือ ”

ศาล “ ตอบสิ ”

ข้าพเจ้า “ ยิ่งใหญ่—เท่าเงินเหรียญบาทได้ไหม ”

นายชาย “ ได้ ”

ข้าพเจ้า “ แล้วจำเลยไม่เห็นด้วยเพราะเหตุนี้ ไม่ใช่หรือ ”

นายชาย “ เห็นจะบังงัน ”

ข้าพเจ้า “ แล้วจำเลยได้พูดว่า อ้ายเรื่องทำเหรียญทำเงินบาท

นี้ไม่เห็นมันเข้าเรื่องเลย คนยังทำเงินแดงอยู่ชุก ๆ เขาจะมาหาเอาเรา

ได้ ก็จะไม่แลกกันเลยขอหมด เช่นนุกหรือไม้นุก ”

นายชาย “ ถูก ”

ข้าพเจ้า “ การที่จำเลยพูดเช่นนั้นหรือทำให้ นายเปรมโกรธ ”

นายชาย “ ดูเหมือนยุ่ง ”

ข้าพเจ้า “ ดูเหมือน—ไม่ได้—ต้องตอบให้แน่นอน ยุ่งหรือไม่
ยุ่งให้วามมา—ดูเหมือนไม่เอา ”

นายชาย “ ยุ่ง ”

ข้าพเจ้า “ ส่วนตัวแก่เองเห็นด้วยตามความคตินายเปรมหรือ ”

นายชายไม่ตอบ “ ไม่ได้—เพราะศาลคงจะเห็นได้อยู่แล้วว่า
ถ้าแก่ไม่เห็นชอบตามความคตินายเปรมแก่คงไม่เข้ารับหน้าทแทนจำเลย
เออ ยังมอยูกข้อหนึ่ง เมื่อคนวานที่นายเปรมตายนั้นแก่เป็นผู้ไปปลุก
จำเลยมาไม่ใช่หรือ ”

นายชาย “ เป็นผู้ปลุก ”

ข้าพเจ้า “ จำเลยก็ได้นอนนานแล้วไม่ใช่หรือ ”

นายชาย “ นานแล้ว หลากชั่วโมง ”

ข้าพเจ้า “ ก่อนที่เปรมคนนั้น จำเลยได้ขันทาวนอนบ้างหรือเปล่า ”

นายชาย “ ไม่ได้ขันท ”

ข้าพเจ้า “ จำเลยไปนั่งในห้องคนเจ็บนานสักเท่าไรจึงรู้สึกไม่
สบายเปรม ”

นายชาย “ เกือบชั่วโมง ”

ข้าพเจ้า “ แล้วเมื่อจำเลยรู้สึกว่าเป็นลมชันแล้วจำเลยได้บอกกับ ”

แกว่่าเป็นลยจะไปหายากิน แล้วแกรับอษาว่าจะไปบดมาให้ “ไม่ใช่หรือ”

นายชาย “ยังงั้น”

ข้าพเจ้า “พอแกเอายามาให้จำเลยเสร็จแล้วแกก็กลับไปนอน
เทียวหรือ”

นายชาย “พอให้แล้วก็กลับไปนอน”

ข้าพเจ้า “พอแล้ว”

แล้วข้าพเจ้าก็หันหน้าไปทางที่นั่งตุลาการและพูดว่า คราวนี้
ข้าพเจ้าจะขอเรียกพยาน เพื่อให้ศาลเห็นปรากฏว่าจำเลยไม่มี
ข้อความอะไรที่จะต้องฆ่านายเปรม เพราะความประสงค์ต้องการเงิน
พยานที่ข้าพเจ้าจะเรียกคงมีแสดงให้ท่านเห็นได้ว่า จำเลยมีเงินพอใช้สอย
ทุกประการ แล้วข้าพเจ้าก็เรียกพยานเพื่อชี้ปรากฏในข้อนี้ ๓ นาย คือ
เสมียนแบงก์ ซึ่งนายสวัสดิได้ฝากเงินไว้แก่คน ๑ กับนายสุน ซึ่งได้
ทำการค้าขายด้วยกันกับนายสวัสดิอีกคน ๑ ส่วนเสมียนแบงก์นั้น
นำขานูซึ่งเขาสอนต่อศาล ซึ่งเป็นพยานอันดีว่านายสวัสดิมีเงินฝากอยู่ใน
แบงก์นั้นถึง ๑๕๐๐ บาท ส่วนนายสุนนั้นก็นำขานูซึ่งเขาสอนต่อศาล
ซึ่งทำให้เห็นปรากฏได้ว่าการค้าขายของนายสวัสดิกับนายสุนและพรรค
พวกได้จัดการทำอยู่นั้นก็เจริญดีได้กำไรด้วยกันทุกคน แล้วข้าพเจ้าจึง
พูดว่า “คราวนี้ข้าพเจ้าจะเรียกพยานเพื่อแสดงให้ปรากฏว่า การที่
ข้าพเจ้าได้กล่าวมาลงเรื่องนายเปรมทำลายชีวิตของตนเอง โดยความ
กลัวพระราชอาญานั้นเป็นความจริง ข้าพเจ้าขอประทานอนุญาตเรียก

นายทองอิน”

นายทองอินก็ให้การเรื่องสับจับเงินแดง คือเดิมกรมกองตระเวน
 ได้สับจับผู้ทำงานเงินแดงอยู่หลายเดือน แต่ไม่มีใครได้ความโดยเหตุที่ชัตว
 ผู้ใช้เงินแดงลงเป็นแน้นอนไม่ได้ ภายหลังกรมกองตระเวนมาขอให้
 นายทองอินช่วยสับ ในขั้นต้นนายทองอินก็สับไม่ได้ความชัดเจนเหมือน
 กัน โดยเหตุที่สับไปก็ไม่ไปถึงที่สุดแห่งเดียวกันเสมอ บางทีไปจับที่บ้าน
 ไน้บ บางทีไปจับที่บ้านนี้ ต่อมาจึงได้ความว่าผู้แรกใช้เงินแดงนั้นเป็น
 ผู้เกี่ยวข้องกับโรงพิมพ์บรมปริตราชฎูร พอได้ความเช่นนั้นแล้ว รุ่งขึ้นก็
 ได้ความว่านายเปรมถึงแก่ความตาย ซึ่งนายทองอินเห็นว่าเปนพยาน
 อันดีแห่งความพิรุณของนายเปรม นายทองอินจึงขออนุญาตเจ้ากรมกอง
 ตระเวนเข้าไปค้นในโรงพิมพ์บรมปริตราชฎูร ก็จับได้เครื่องจักร
 สำหรับทำงาน ซึ่งตั้งอยู่ในโรงไม้สังคไปร์หลังลักอยู่หลังโรงพิมพ์ แต่
 ภายในเขตรของโรงพิมพ์ เมื่อนายทองอินพูดขึ้นดังนี้ ผู้ที่อยู่ในศาล
 ต่างคนต่างแลดูหน้านายชายด้วยกับทุกคน ส่วนนายชายนั้นหน้าชาต
 เหมือนคนเจ็บ เมื่อนายทองอินพูดจบแล้ว ข้าพเจ้าก็ลุกขึ้นพูดต่อไปว่า
 “เมื่อศาลได้ฟังข้อความอันปรากฏเช่นนั้นแล้ว ก็คงจะเห็นได้ว่าการที่
 นายสวัสดิ์ถูกวางยานนั้นก็เปนความคิดของผู้ผิดซึ่งจะเอาตัวรอด โดยทาง
 ก่อความใหญ่ชนเสียบเพื่อจะบิดบังความผิดของตน แต่ข้าพเจ้าจะขอ
 ประทานอนุญาตเบิกพยานเพื่อให้ศาลเห็นชัดเจนว่า การที่ข้าพเจ้าพูดนี้
 เป็นการจริง” แล้วข้าพเจ้าก็เบิกอำแดงเอมคนใช้ในบ้านนายเปรม

ข้าพเจ้า “ เมื่อนายชายเข้าไปหยิบยาให้นายสวัสดิ์นั้น แกอยู่ใน
ห้องนายสวัสดิ์หรือ ”

อ้าแดงเอม “ ดิฉันอยู่ที่เฉลียงหน้าห้องคุณสวัสดิ์ ”

ข้าพเจ้า “ นายชายได้ใช้ให้แกมดยาหรือ ”

อ้าแดงเอม “ เจ้าชะ ”

ข้าพเจ้า “ แกรู้หรือเปล่าว่ายาอะไรที่เขากให้มด ”

อ้าแดงเอม “ ยาหอมอินทจักร ”

ข้าพเจ้า “ แน่นะ ”

อ้าแดงเอม “ แน่เจ้าชะ ”

ข้าพเจ้า “ พอหมดแล้ว แกละลายเองหรือ ”

อ้าแดงเอม “ ดิฉันไม่ได้ละลาย คุณชายเออละลาย ”

ข้าพเจ้า “ นายชายใช้แกไปเอาน้ำหรือเปล่า ”

อ้าแดงเอม “ ใช่เจ้าชะ ”

ข้าพเจ้า “ เมื่อแกไปเอาน้ำกลับมานะ แกเห็นนายชายทำอะไร ”

อ้าย
อ้าย

อ้าแดงเอม “ เห็นถือขวดอะไรอยู่ไม่ทราบเลยเจ้าชะ ”

ข้าพเจ้า “ จำขวดโตไหม ”

อ้าแดงเอม “ ถ้าเห็นเขาก็เห็นจะจำได้ ”

ข้าพเจ้าจากหยิบขวดยาซึ่งเอามาจากห้องนายสวัสดิ์ ๓ ขวด ^{ดูที่}

ให้อ้าแดงเอมดูแล้วถามว่า “ แกซืหรือขวดไหน ”

อำเภอเมืองมุกชหวดซึ่งบรรจุนา คลอแรน ข้าพเจ้าก็ส่งขวดยานนี้
ขึ้นไปทอดลาการ ๆ จึงให้หาหมอกรรมคู้ชาภิบาลส่งขวดยานนี้ให้และถาม
ว่า “นี่ยาอะไร”

หมอเปิดขวดขึ้นดมแล้วตอบว่า “คลอแรน-ยานอนหลับไม่มีข้อ
สงสัยเลย”

ข้าพเจ้า “เห็นว่าไม่ต้องพูดอะไรอีกแล้ว ข้าพเจ้าเชื่อว่าศาลคง
จะตัดสินยกฟ้องเป็นแน่”

ท่านผู้พิพากษาปกครองท่านหนึ่ง แล้วอภัยผู้พิพากษากล่าวว่า
“ศาลพิจารณาตามข้อความและตามถ้อยคำให้การทั้ง ๒ ฝ่าย
เห็นว่าจำเลยไม่มีความผิด เพราะฉนั้นให้ยกฟ้องเสีย”

นายสวัสดิกลุกลขนคานบผู้พิพากษาแล้วก็ตรงเข้ามาจับมือข้าพเจ้า
และพูดเสียงเครือ ๆ ว่า “ขอบพระเดชพระคุณ ผมจะไม่ลืมพระเดช-
พระคุณของท่านเลย”

ข้าพเจ้าสับหัวแล้วตอบว่า “ไม่ต้องขอบใจฉัน แก่ไม่ได้รอดตัว
เพราะฉนั้น แก่รอดตัวเพราะความซื่อสัตย์ของแกเองต่างหาก” แล้ว
ข้าพเจ้าก็กับนายสวัสดิกลุกลขนคานบพลกฟ้องอื่น ๆ ก็พากันออกมาจากศาล มีผู้มา
แสดงความยินดีด้วยเป็นหลายคน ส่วนข้าพเจ้าเองก็มีพวกเพื่อนหมอ
กฎหมายด้วยกันมาจับมือแสดงความยินดีด้วยเป็นอันมาก

ส่วนนายชายนันท์พอออกมาจากศาล เจ้ากรมกองตระเวนก็จับตัว
ไม่ช้านายชายนันท์ได้ ไปนั่งที่ซึ่งนายสวัสดิได้นั่งอยู่ก่อน ไม่กวนคือในที่

จำเลย ต้องหาว่าทำเงินปลอม แต่นายชายไม่มีโชคดีเหมือนนายสวัสดิ์
 พอออกจากศาลไปริศงานนั้นก็ได้ขบวนตรงไปกองละหุไทย ไม่ช้าก็ได้
 ขึ้นไปนั่งในศาลพระราชอาญา ขึ้นไปเวลาเช้า พอเวลาบ่ายก็ได้ขบวนไป
 เรือนหลวง เลยได้อยู่กับของหลวงทำราชการแผ่นดินมาจนทุกวันนี้ และ
 คงจะได้ทำต่อไปอีกเกือบ ๑๐ ปี ส่วนนายสวัสดิ์นั้นในเวลานี้ก็เป็นคน
 มั่งมีพอสมควร ส่วนโรงพิมพ์เปรมปรีดิ์ราษฎร์นั้นก็เปลี่ยนแปลงไปมาก
 แล้วเงินแดงก็เลิกทำ ทั้งนามก็เลยเปลี่ยนเป็นโรงพิมพ์ สวัสดิ์พิมพ์การ
 รัชทำการตีพิมพ์หนังสือต่าง ๆ ต่อไป ส่วนตัวนายสวัสดิ์เองก็เลยเป็น
 คนชอบพอกับข้าพเจ้าและนายทองอินมาจนทุกวันนี้.

นายแก้ว

นายขวัญ

(เอ็ดดิเตอร์ขอถามว่านายเปรมนั้นจะนับว่าได้ถูกฆ่าหรือเปล่า ถ้าถูกใคร
 เป็นผู้ฆ่า? และฆ่าโดยเจตนาหรือเปล่า ขอให้ผู้อ่านของเราซึ่งมีความ
 รู้ในทางกฎหมาย ตรัสตอบและเอ็ดดิเตอร์ จะมีความยินดีรับคำชี้แจงใน
 เรื่องนี้)

“ ยาม้าบังกะโล ”

ท่านทั้งหลายก็คงจะขอมทราบอยู่ว่า การแข่งม้าในเมืองไทยเรานั้นมีความเจริญขึ้นเป็นอย่างมากแล้ว ถึงกับแปลสโมสรใหญ่โต ใครบ้างซึ่งแปลชาวกรุงเทพฯ ที่จะไม่รู้จักสนามม้าคงจะไม่มี การแข่งม้าก็เป็นเครื่องสนุกของเศรษฐีแท้ๆ เพราะคนที่ไม่มีเงินมาก ๆ ก็เลี้ยงม้าแข่งไม่ได้ ถ้ายังมีมากก็เลี้ยงได้มาก การเล่นแข่งม้านี้ ที่จริงมันก็เล่นเบี่ยงปลาย ๆ หนึ่งของนหฺลระ มันแล้วแต่โชคแต่เคราะห์ดี ถ้าโชคดี กระเช้าก็หนัก ถ้าโดนเคราะห์ร้ายกระเช้าก็เบาไปเท่านั้นเอง การที่ถูกโกงก็ยาก ดูไม่เห็นช่องที่จะมีได้มากนักน้อยเลย ตามที่ข้าพเจ้าเห็นว่าแล้วว่าผู้เล่นมาเป็นคนมั่งมีทั้งนั้น เงินเขาก็มีมากแล้วที่ไหนเขาจะโกง แต่ขงงบยงอดสำหรับมีผู้โกงกันได้ แต่เอาเถอะถ้าจะพูดมากไปเวลานี้ก็จะขยายความลยเสียจะลนสนุก ข้าพเจ้าขอเล่าเรื่องให้ท่านฟังให้ตลอด

ท่านผู้อ่านซึ่งเป็นคนชอบในการแข่งม้า หรือได้อ่านหนังสือพิมพ์อยู่เนือง ๆ คงจะทราบแล้วทวกนว่า บรรดาเจ้าของม้าที่มชอบเลี้ยงในคลยบนน ไม่มีใครมีมาด หรือมากเท่าจนอเลย มาของเงินอกชนระอยู่เนือง ๆ ซึ่งทำให้การเลี้ยงม้าแข่งของจีนอื่นน ไม่เป็นการเสียเงินเปล่า จนอผู้นคงมีคนรู้จักนอจากพวกชอบแข่งม้ามาก เพราะเป็นเศรษฐีมาจากฮ่องกง เป็นลัปเยกอังกฤษ แลชกสยแต่ผมเขียนแล้วก็อยเปน

ฝรั่งเที่ยว เขามาอยู่เมืองไทยก็นาน แต่ไม่นับประจำเรียนภาษาไทย
พูดภาษาอังกฤษปร่ำปร่ำกับคนอังกฤษที่เดียว ส่วนนี้กลงมาใครบ้างจะ
ไม่เคยได้ยินชื่อจันอี่ ใครบ้างจะไม่เคยได้ยินว่าจันอี่พูดไทยชอมมาทนน
เที่ยวชอมมาทนน ประเดี๋ยวก็โตมามาจากอ่างทองบ้าง จากลพบุรีบ้าง
จากกรุงเก่าบ้าง แลใครเลยที่ได้ไปดูแข่งม้าจะไม่เคยเห็นเงินแตงตัว
เสือกางเกงขาวสลาด สวมรองเท้าเหลือง สวมหมวกไหมสับประรด
อ่อนพันผ้าขาวแดง มีโบแดง ตัวหนึ่งถือทองติดอกซึ่งเป็นเครื่องหมาย
ของกรรมการคัลยนั้น ใครบ้างที่ไปดูแข่งม้าที่กรุงเก่าจะไม่ได้เห็นเงิน
อ้วน ๆ แดงตัวเช่นที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น ยกเสียแต่โบแดง

ท่านผู้อ่านบางท่านคงจะยังจำได้ว่าเมื่อปี - (เอาเถอะมื่ออย่าว่าเลย
ดีกว่า) การแข่งม้าเป็นอย่างประหลาดอย่างไรบ้าง เมื่อวันที่ ๑ ใน ๗
เที่ยวที่แข่งกัน ม้าจันอี่ชนะถึง ๕ เที่ยว วันที่ ๒ จันอี่ชนะ ๓ หรือ ๔
เที่ยวทั้งถวยทองด้วย วันที่ ๓ ก็ชนะหลายหนเหมือนกัน แต่ที่เกิดความ
สำคัญที่ข้าพเจ้าจะเล่านี้ในการแข่งถวยทอง ในการแข่งครั้งนี้ จันอี่
มาลงชื่อไว้ ๒ ม้า คือม้าบั้งกะไล ๑ ยี่มื่อ ๑ ในเวลานั้นเป็นการเข้าใจดี
ทั่วกันว่า ทั้งสนามไม่มีม้าใดดีกว่าม้าบั้งกะไล แลไม่มีม้าใดที่น่าจะได้
ถวยทองเท่าม้าบั้งกะไล เพราะฉะนั้นคนก็พากันเล่นม้านานมากกว่าตัวอื่น
ซึ่งตามภาษาสนามม้าเรียกว่า "เฟวอรริต" แต่ครั้นถึงเวลาวิ่งเข้าจริง
ม้ายักษของจันอี่กลับชนะที่ ๑ ม้าบั้งกะไลซึ่งเป็นเฟวอรริตนั้นตกลงไป
เกือบสุดท้าย คนทั้งหลายก็พากันเสียใจแลเสียเงินด้วยมาก ข้าพเจ้า

ก็พลอยเสียเข้าไปด้วย พอมากลี่ยเข้าโรงคนก็พากันไปรวมอยู่ที่โรงม้า
 เพื่อจะฟังข่าวคราว สักประเดี๋ยวมีคนวิ่งออกมาตามท่านเลขานุการของ
 คลับนั้นเข้าไป ข้าพเจ้าเห็นท่านเลขานุการกับจันอสนทนากัน ทั้งสอง
 ทำหน้าตาดูตื่นเต้นมาก พอสักครู่หนึ่งท่านราชทูตต่างประเทศผู้หนึ่งซึ่ง
 เป็นกรรมการสำคัญในคลับนั้นก็เดินเตาะแตงมา ในทันใดนั้นจันก็ออกจาก
 จากโรงม้าพูดกับท่านราชทูตนั้นว่า “แม่ท่าน” มายังกะโลเรียบร้อยแล้ว

ท่านราชทูตแสดงความตกใจแลถามว่า “เจ็บบ่นอะไร”

จันก็ตอบว่า “ไม่ทราบ เจ็บบ่นแม่ เจ็บบ่นท่านราชทูตเข้าไปดู
 เองซี ยืนข้างนั้นอยู่นั่น”

ท่านราชทูตยกมือชนลบเครวแล้วก็เดินตามจันอเข้าไป มองดูม้า
 บึงกะโลสักครู่หนึ่ง จันขาดูทางสภาลูบหัวตอ แล้วก็เบ็ดหมวกออกซีกม้า
 เช็ดหน้าออกมาเช็ดศีรษะ แล้วพูดว่า “ขอบกมล ควรจะไปเอาหมอมาคู”

จันก็ตกกลางตาม แล้วส่งให้คนขับรถไปตามหมอมาทันที ข้าพเจ้า
 ไม่จำเป็นต้องกล่าวว่จันอสังเกตดูไม่สบายมาก นั่นก็เพื่อนธรรมดาใครเลย
 จะไม่เสียใจเมื่อมาตมเอกของตนมาเกิดมือนเช่นชนเช่นนั้น ไม่ช้าความ
 เรื่องมาเรื่องนี้ ก็ทราบถึงหูที่ไปดูแข่งม้านั้นโดยมาก แลทุก ๆ คนคงจะ
 มีใจสงสัยจันอไม่มากก็น้อยแทบทุกคน พอหมอมาคู จันอก็พาเข้าไป
 ตรวจมายังกะโลทันที ท่านราชทูตซึ่งกล่าวมาแล้วนั้น แลกรรมการอื่น ๆ
 อีกหลายท่าน ก็เข้าไปรวมฟังกันอยู่ว่าหมอมาคูจะว่ากระไร หมอตรวจดูหัวตัว
 ทำหน้าันวแล้วถามจันอกับคนเลี้ยงม้า ๒ - ๓ คำ แต่จะว่ากระไรข้าพเจ้า

หาทันทีได้ขยับไม้ เพราะข้าพเจ้ายืนอยู่นอกโรงม้า สักประเดี๋ยวเห็นหมอนั้น
 พุดอวโวกก็จับถืออย่างหนึ่ง สันหน้าเงินอกเมื่อตกลงไปที่นั่น แลท่านกรรมการ
 อนุทินเสียดังความเสียดอกเสียใจแลกระซิบกัน พวกนั้นเดินออกมา ล้วน
 ม้ายังกะโล่นั้น ตมอกก็ประกอขยาให้กินแล้วก็เอาผ้าคลุมไว้ ไม่ซำก็ได้
 ซ้ำว่า ความเห็นของหมอนั้นว่าม้ายังกะโล่ถูกวางยา แต่เป็นโชคดี
 ของจันอมานนหาได้ช่วยมากมายไม่ ถ้าได้พอกเสียวันหนึ่งแล้วบางที่จะ
 วิ่งได้ในวันที่ ๓ และข้าพเจ้าได้ขยับแล้วก็นั่ง จันอมาความแจ้งต่อท่าน
 เจ้ากรมกองตระเวนทันที และได้ขยับพุดในหมู่เพื่อนฝูงว่า ถ้าใครจับ
 อ้ายคนร้ายวางยาได้ จันอจะให้เงินพันบาท พยแข่งม้าเสร็จแล้ว ใน
 วันนั้นข้าพเจ้าก็หาตรงกลับไปบ้านไม่ ซ้ำรอดไปที่บ้านนายทองอิน เล่า
 เรื่องม้ายังกะโล่ให้ฟังทุกประการ นายทองอินฟังจนตลอดแล้วนั่งนิ่งอยู่
 หาได้พูดว่ากระไรไม่ ข้าพเจ้าจึงถามขึ้นว่า “บัง ใจพ่อทองอินมีความ
 เห็นอย่างไรในเรื่องนี้บ้าง ไหม ”

นายทองอินยิ้มแล้วตอบว่า “แมกจะมาเทศน์ให้ฉันฟังพอตา
 หรือเป็นผีเสื้อตอกกระมัง ฉะนั้นยังไม่ได้สืบสาวราวเรื่องซะ ไขมีความเห็น
 อย่างไรได้ ”

ข้าพเจ้าถามซ้ำไปอีกว่า “ไม่มีเลขที่เตียวหรือ ไม่มีนนหรือ ”

“ไม่มีความเห็นแต่มีความประหลาดใจ ประหลาดใจว่าผีสาว
 เทวดาอะไรมายกเข้า ไปวางยาเจ้ามานั้นได้ ถ้าใครเขามายกกันว่า
 นึกโทษในคุกถูกวางยา ฉะนั้นจะประหลาดน้อยกว่าอีก แมกฐูจากโรงม้า

เจ้าหน่อไหม ”

ข้าพเจ้าตอบว่า “ไม่รู้จัก ”

นายทองอินพูดต่อไปอีกว่า “คุณรู้จัก โรงม่านน้อยหลังบ้านฉัน
เห็นจากเรือน ๒ - ๓ ก้าวไกล บ้านฉันอยู่สูงอยู่ด้านหน้าตึกขมถนอม
ด้านข้างแล้วด้านหลังมรัว ไม่กระดานทับ มีลวดหนาม ด้านหน้ามีแขกยกม
อู่ ด้านหลังติดกับตรอก ในตรอกนั้นมีพลตรววนเดินไปมา ล้วนโรงม
นเองติดอยู่กบรวหลังทำด้วยไม้แข็งแรง หน้าต่างมีชกรงเหล็กและอยู่สูง
คนเออมไม่ถึง อีกประการหนึ่งได้ยินเขากล่าวกันว่าในโรงที่ไว้ม่านแข่ง
คนเลี้ยงม่านนอนในนั้นด้วย เป็นขังแหละ คุณจึงเห็นว่าการที่ใครจะ
เข้าไปวางขามักไขโรงนี้หนะเป็นการยาก แต่นั่นแหละ ไม่ใช่ขังการ
อะไรของเรา จะไปรบกวนทำไม ไท่น ๆ แรกก็มาแล้ว ก็ขึ้นเข้าสี่ยกับ
ฉันเถอะ ”

เมื่อรับประทานเช้าเสร็จแล้วข้าพเจ้าจากกลับบ้าน รุ่งขึ้นเวลาย่ำ
ข้าพเจ้าไปบ้านนายทองอิน พอมีคนนำจดหมายมาส่งให้นายทองอิน
ฉบับหนึ่ง เมื่อนายทองอินอ่านแล้วก็ส่งหนังสือให้ข้าพเจ้า มีความ
ดังต่อไปนี้

“มีผู้มาบอกกับข้าพเจ้าว่าท่านเป็นผู้สืบความต่าง ๆ ดี ถ้าเวลาน
ท่านว่างอยู่ ขอเชิญมาหาข้าพเจ้าที่บ้านข้างที่จะเป็นประโยชน์กับตัวท่าน
น. อ. อ ”

เมื่อข้าพเจ้าได้อ่านหนังสือแล้วถามนายทองอินว่า “จะไป

หรือ "ไม่ไป" นายทองอินหัวเราะแล้วพูดว่า "ฟังอยู่หรือ พณชีพัณหา
ได้ง่าย ๆ อยู่เมื่อไรละ ไปด้วยกันไหมละ"

ข้าพเจ้าตอบว่า "กั้นหนึ่เป็นอยากไปแน่ละ แต่ต้อแกจะไม่ว่า
เกาหรือ"

นายทองอินตอบว่า "แกเห็นจะไม่ว่าหรือกั้น จะบอกว่ต้อแก
หนึ่เป็นผู้ช่วยของฉนี้ ไปเดอะ รถของแกยังอยู่ไม่ใช้หรือ"

ข้าพเจ้าตอบว่า "ยังอยู่"

แล้วก็พากันขึ้นรถข้าพเจ้าขยไปบ้านฉนี้ ถึงแล้วก็พากันขึ้นไป
บนห้องรับแขก ฉนอจับมือกับนายทองอินแสดงความยินดี แล้วก็ตรง
มาจับมือกับข้าพเจ้า ทจริงข้าพเจ้ากับฉนอจะว่า ไม่รู้จักกันเลยก็ว่าได้
แต่เพราะได้เคยพบกันที่สนามม้า ๒ - ๓ ครั้ง และโดยเหตุที่ข้าพเจ้า
เป็นสมาชิกคลับแห่งฉนอ ฉนอจึงตรงเข้ามาจับมือข้าพเจ้าเพื่อแสดง
ความไปโลดของเข และพูดกับข้าพเจ้าว่า "ชอบใจท่านมากที่ท่านมา
เยี่ยมเยียนแสดงความเสียใจกับข้าพเจ้าครั้งน"

ข้าพเจ้ายิ้มแล้วตอบว่า "การเสียใจนั้นก็จริงอยู่ ถึงกระนั้นกต
ข้าพเจ้าคงไม่กล้ามาหาท่านเวลานี แต่นายทองอินพาข้าพเจ้ามา"

นายทองอินจึงพูดขนะว่า "จริง ข้าพเจ้าพานายวัดมา เพราะ
นายวัดได้เคยช่วยข้าพเจ้าในการสืบสาวราวเรื่องมาหลายครั้งแล้ว"

ฉนอก็ยิ้มเพื่อแสดงให้เห็นว่าเขามีความยินดีที่ข้าพเจ้ามาใน
ครั้งน แล้วก็เชิญให้นายทองอินกับข้าพเจ้านั่งสบาย และสูบบุหรี่ซิคา

อย่างดี แล้วจึงพูดกับนายทองอินว่า “ข้าพเจ้าเชียวทำนามาครั้งน เพื่อ
 สืบเรื่องที่ข้าพเจ้าเชื่อว่าเป็นเรื่องประหลาด และเป็นเรื่องที่สมาชิกลับ
 แห่งมาทั้งปวงคงจะอยากทราบ ยางที่ท่านจะทราบแล้วเรื่องมาข้าพเจ้า
 อุกวาท

นายทองอินตอบว่า “ข้าพเจ้าได้ทราบเรื่องนจากนายวัดแล้ว
 เป็นเรื่องประหลาดจริง ปังไม่เคยมีในกรุงสยาม”

จนอพยพหนีมาแล้วตามว่า “ท่านจะรับสืบเรื่องนี้ให้ข้าพเจ้าได้
 ไหม”

นายทองอินยิ้มแล้วพูดว่า “การที่จะสืบนั้นก็เห็นจะได้ แต่
 นั้นแหละท่านก็ขอมทราบอยู่แล้วข้าพเจ้าไม่เป็นคนมั่งมื่นนัก เพราะฉะนั้น
 ถ้าข้าพเจ้าได้ช่วยการข้างกเห็นพอจะรับได้”

นี่เป็นธรรมดาของนายทองอิน ถ้าทำการให้คนมั่งมื่นมักจะพิถีพิถัน
 ในเรื่องคำช่วยการนัก เว้นเสียแต่ถ้าเขามีความสงสัยอยู่บ้าง บางที
 เขาจะไม่เรียกคำช่วยการเลย เช่นเมื่อสืบเรื่องนายสวัสดิขตุมาฏุนั้น ถ้า
 แมสืบเรื่องราวได้กับคนจนแล้ว แต่นายทองอินล้มคำช่วยการสืบทีเดียว

ส่วนจนเมื่อได้ฟังนายทองอินกล่าวถึงคำช่วยการก็มิ่งนักอยู่สัก
 ครู่หนึ่งแล้วจึงกล่าวว่า “มาบังกระโลกก็เป็นมาดี ส่วนเรื่องนก็เป็นเรื่อง
 สำคัญ ถ้าท่านสืบได้ความจริง บางทีก็จะเป็นประโยชน์กับผู้อื่นนอก
 จากตัวท่านด้วย เพราะคนมีข้าพเจ้าไม่เสียค่าเงินเลย ถ้าท่านสืบ
 สำเร็จ ข้าพเจ้าจะยอมให้ท่าน ๑๐ ชั่ง ถ้าไม่สำเร็จก็จะยอมเสียเงินให้

ท่านพอสมควรกับที่ท่านจะต้องใช้จ่ายในการสืบสาวราวเรื่องครั้งนี้

นายทองอินยิ้มแล้วพูดว่า “ข้าพเจ้าขอโทษเถอะ ข้าพเจ้าได้ทราบว่าคุณได้กล่าวที่สนามม้า มีผู้ได้ยินหลายคนว่า ถ้าใครสืบเรื่องนี้ได้สำเร็จ ท่านจะให้พันบาท ข้าพเจ้าได้บอกกับท่านแล้วว่า ข้าพเจ้าไม่ใช่คนมั่งมี ตัวท่านบางทีจะเห็นว่าพันบาทกับสิบซึ่งไม่ผิดอะไรกันมาก แต่ส่วนตัวข้าพเจ้านั้นเห็นชัดเจนทีเดียวว่า ในระหว่างสิบซึ่งกับพันบาทนั้นผิดกันอยู่ถึงสองร้อยบาท”

จินอหน้าแดงนั่งอยู่สักครู่หนึ่งแล้วพูดว่า “ข้าพเจ้าจะให้ท่านพันบาทก็ได้”

นายทองอินตอบว่า “ถ้าอย่างนั้นก็เรียนอันตกลงกัน คราวนี้ข้าพเจ้าจะขอถามอะไรท่านสัก ๒ - ๓ สิ่ง”

จินอพยักหน้า นายทองอินก็ถามดังต่อไปนี้

“มายังกระไลน์ท่านเอาไว้ที่ไหน”

“เออไว้ที่โรงหลังบ้าน ท่านจะไปดูโรงนั้นก็ได้”

“ขอยใจปรารถนาจะขอให้ท่านพาไปดู แต่เวลานี้ยังไม่ต้อง

ข้าพเจ้าขอถามต่อไปว่า ม้าแข่งของท่านอยู่ในโรงเดียวกับกันทั้งหมดหรือ”

“อยู่ในโรงนั้นแต่มาตี ๆ”

“มายังกันด้วยหรือเปล่า”

“อยู่”

“คอกมายังกระไลน์มายังกันอยู่ใกล้กันหรือ”

“ อยู่ติดกัน ”

“ มีคนนอนใน โรงแนนหรือเปล่า ”

“ มี ”

“ มีคนนอนในคอกม้าขังกะโลหรือเปล่า ”

“ ไม่มี ”

“ ในโรงแนนมีคนนอนกี่คน ”

“ มี ๒ คน ”

“ นอนที่ไหน ”

“ นอนริมประตู ”

“ ถ้าคนจะเปิดประตูเข้าไปไม่ให้คน ๒ คนรู้สึกได้ไหม ”

“ เห็นจะไม่ได้ ”

“ ทำไม ”

“ เพราะเด็กทั้งสองคนนั้นนอนไว้อยู่คนเดียวเลือกเฉพาะคนนอนไว
ทั้งสองคน แล้ววอกอย่างหนึ่ง เด็กทั้งสองคนนั้นนอนใกล้ประตูมาก ถ้า
ใครเปิดประตูไม่รู้ว่ามีคนนอนในนั้นคงจะต้องโดน ”

“ เมื่อก่อนเด็กทั้งสองคนไม่รู้สึกว่ามีใครเข้าไปเลยหรือ ”

“ ไม่รู้สึก ”

“ ตัวท่านสงสัยผู้หนึ่งผู้ใดบ้างไหม ”

“ สงสัยว่าสงสัยไม่ได้ ”

“ นั่นแปลว่ามีใครที่ท่านสงสัยคนหนึ่งเป็นอย่างน้อยไม่ได้หรือ ”

“กม แต่ข้าพเจ้าไม่บอกพูด”

“ถ้าท่านอยากทราบความจริง ข้าพเจ้าต้องขอให้ท่านแยกตัว

ท่านสงสัยผู้ใดแล้วเพราะเหตุใด”

จนอนงออยู่ครู่หนึ่งแล้วจึงพูดว่า “ท่านต้องเข้าใจว่าการที่ข้าพเจ้า

จะพูดไปนี้ จะต้องไม่แพร่หลายไปเป็นอันขาด”

“ท่านไวใจข้าพเจ้าได้ทีเดียว”

จนอนงอใจใหญ่เพื่อแสดงความโล่งใจแล้วจึงพูดด้วยเสียงอัน

เบาว่า “ตัวข้าพเจ้ากับน้องข้าพเจ้านั้นไม่มีใครรู้จักกัน เมื่อประมาณสัก

๕ เดือนหรือ ๖ เดือนมาแล้ว น้องข้าพเจ้ามาขอมาข้าพเจ้าตัวหนึ่งเพื่อ

ไปแข่งในคราวนี้ แต่มาท่อน้องข้าพเจ้าเจาะจงขอเป็นแม่นี่ เพราะ

ฉนั้นข้าพเจ้ามีความเสียใจจะให้ไม่ได้ น้องชายข้าพเจ้าวิ่งวอนอยู่นาน

ข้าพเจ้าก็หาได้ยอมไม่ น้องข้าพเจ้าก็โกรธแล้วพูดว่า เกล่สมเฮอร์ก็มา

มากกว่ารักน้องก็แล้วไป มาของนกทุก ๆ ตัวขออย่าให้ชนะเลย นกหว

มาของนกนั้นก็แล้วคงจะได้ดูสักวันหนึ่ง ตั้งแต่นั้นมาข้าพเจ้ากับน้อง

ชายก็ไม่ใคร่พบกัน ในเมื่อวานนี้มาบังกะไลไม่สบาย ข้าพเจ้าให้ทพว

กาหม่อมมา ก็เพื่อนติดธุระเสียทั้งสองคน ข้าพเจ้าจึงให้ไปตามน้องชาย

ซึ่งเป็นหมอ แต่ความรู้ในทางวิทยาศาสตร์มีบ้างเล็กน้อย ให้มาดูมา

บังกะไล น้องชายข้าพเจ้ามาตรวจแล้วบอกว่าไม่เป็นไรแล้วจะส่งยามา

ให้ แล้วเขาก็ส่งยามาตามที่เขาวา ข้าพเจ้าก็เอายาให้มากิน มาก็ดู

สบายจนแล้วข้าพเจ้าก็ไม่ได้สงสัยอะไรจนมาเกิดเหตุขึ้นดังที่ท่านทราบ

อยู่แล้ว”

นายทองอินพยักหน้านั่งตรองอยู่ประเดี๋ยวหนึ่งแล้วพูดว่า

“ข้าพเจ้าขอตุ้โรงมาสักที”

จนอกพานายทองอินกับข้าพเจ้าไปที่โรงมา โรงนั้นเป็นโรงไม้
หลังคามุงสังกะสี พอจุม้า & ตัว มีประตูด้านหน้าประตูเดียว คอกม้า
บังกะโลนน้อยอยู่กลาง มีหน้าต่างตรงกับคอก ๆ ละหน้าต่าง มีซี่เหล็ก
แน่นหนา นายทองอินตรวจดูทั่วโรงแล้วก็เดินไปข้างหลัง ข้างหลังโรง
นั้น ใกล้รั้วไม้กระดานมีช่องห่างเฉพาะคนเดินได้คนหนึ่ง หน้าต่างนั้นก็
สูงกว่าหัวคนประมาณศอกหนึ่ง ฝาโรงเกลี้ยงไม่มีที่ซึ่งคนจะอาจขึ้นได้
นายทองอินตรวจดูทั่วก็ไม่เห็นมีร่องรอยทั้งฝาโรงและรั้ว ทรวนนมลวด
หนามตงนายทองอินทราขอยอยู่แล้ว เมื่อได้ตรวจทั่วแล้วตงนี้ นายทองอิน
พูดขึ้นว่า “ข้าพเจ้าอาจจะบอกท่านได้แน่นอนอย่างหนึ่ง คือ ผู้ร้ายที่
วางยาม่านั้น ไม่ได้ขามรามาและไม่ได้ขันทางข้างหลังโรง ถ้าได้เข้าไปใน
โรงก็เข้าไปทางหนานั้นเอง หรือบางทีผู้ซึ่งผลสมยานั้นจะไม่ได้มารวางเอง
บ้างละกระมัง”

จนอกกระทำท่าแสดงความเสียใจแล้วพูดว่า “ข้าพเจ้าหวังใจว่า
ตระกูลของข้าพเจ้าจะไม่มาเสียลงในครั้งนี้”

นายทองอินก็มีศรัทธาแล้วพูดว่า “ข้าพเจ้าก็หวังใจเช่นนั้นเหมือน
กัน แต่ในเวลาเช้าพเจ้าก็ไม่ตองอยู่ต่อไปอีกแล้ว ข้าพเจ้าจะไปสืบดู
ในเรื่องนี้ โดยตมกำลัง หวังว่าอีกไม่กี่ชั่วโมงจะได้ความสำคัญ

อย่างหนึ่งอย่างใดมาแจ้งต่อท่าน”

ว่าแล้วนายทองอินก็พาพี่เจ้ากล้าจูงมือไป ในเวลาขยับไปด้วย
ก้นนั้น นายทองอินถามพี่ว่า “ยังงใจพ่อวัด ความเห็นของแก
เป็นยังงใจในเรื่องนี้”

พี่เจ้า “ฉันเข้าใจว่าน้องวางยา”

“ทำไม”

“ก็เพราะเจ้าน้องนั้นโกรธน่าซี”

“วางยาแล้วได้ประโยชน์อะไร”

“ก็จะได้มาหมั้นพี่น่าซี”

“แล้วแล้วแล้วแล้วแล้ว มันจะได้ประโยชน์อะไร”

“ไม่ได้ประโยชน์อะไรก็จริงหรอก แต่ว่ามันอยากให้เห็นพี่
หน้า”

“เจ้าน้องนั้นมันก็ไม่ใช่คนบ้าหรือ งงเสียเหลือเกิน ไม่ใช่หรือ”

“มันก็ไม่บ้า มันก็ไม่งง”

“แล้วในเวลานี้ เจ้าน้องต้องทำงานหาซื้อไม่ใช่หรือ เพราะธรรมดา
หม้อไม่มีซื้อ ใครเขาจะหาไปรักษา”

“ก็ย้งงขนานซี แล้วทำไมหละ”

“ก็ทำไมหละ ไปวางยามานี่เสียละก็จะทำให้ช่อมั่นจนวางแล้ว
คนเขาจะหาไปรักษา มากหรือ”

“ก็ใครเขาจะไปรู้หละว่ามีวางยา”

“ แกรี่ จินเว เจ้าพร สามคนแล้ว แมงกิดว่าตาอีกกับเจ้าน้อง
มันก็ไม่ชอบกันตาอแกจะนั่งหรือ ”

“ ตาอแกจะพูดกับข้างแมงกิดเป็นไร ใคร ๆ เขาก็รู้ว่าไม่ชอบกันก็
อยากไปหาให้มันมารักษาทำไมเหลือ แล้วกับคนอื่นมันไม่ได้ไปโกรธ
กับใครนี่ ”

“ อ๊ะ ถึงอย่างนั้นก็เถอะ หมอที่วางยาม้าเล่นง่าย ๆ ยิง ยิงไร
อยู่ดมัน ไม่น่าไวใจนักหนา ”

“ ถ้ายิงงั้นแมงกิดว่าใครวางหละ ”

“ แกรี่จากฉนดพอแล้วคนเดียว ฉนรูกูทคนเดียว ไม่รักไม่รู้ ฉนไม่
ทาย ”

“ ฉนเดยวนรูหรือยังหละ ”

“ ยิงน่าซี แต่เอาเถอะถ้าแมงกิดสี่ยถามหมอเอี้ยมเอาให้ ได้ความ
เดยวนักได้ บ้านแมงกิดอยู่เองแหละ และเข้าไปด้วยกันหรือยังไง ตกกลาง
โหมหละ ”

“ เอา เข้าไปลองดู ”

ว่าดังนั้นแล้ว นายทองอินกับข้าพเจ้าก็แวะเข้าไปในบ้านหมอเอี้ยม
หมอเอี้ยมลุกขึ้นต้อนรับเชิญ ไหนๆ แล้วจึงถามว่า “ ท่านทั้งสองมา
ทำไมขอรับ ”

นายทองอินพูดว่า “ ท่านได้ยินเรื่องม้าขังกระโลของพี่ท่านถูกวาง
ยาแล้วหรือ ”

หมอเอียวแสดงความตกใจแล้วว่า “ยังไม่ทราบถูกวางยาเมื่อไร”
 นายทองอินก็เล่าความให้ฟังตามที่เกิดขึ้นที่สนามม้านั้น
 พอหมอเอียวฟังคำอธิบายในเสร็จจนลวกยมแล้วพูดว่า “นี่ท่านพี่
 ชายคงสงสัยข้าพเจ้า” นายทองอินก็รับว่า “ใช่เช่นนั้นแหละ” แล้ว
 พูดต่อไปว่า “เมื่อการเย็นเช่นนั้นแล้วข้าพเจ้าจึงกล้าเข้ามา เพื่อจะถาม
 อะไรท่านสัก ๒ - ๓ สิ่ง”

จนเอียวก็มีศรัทธาแล้วพูดว่า “เชิญท่านถามเถอ ข้าพเจ้าจะมี
 ความยินดีที่จะตอบ”

นายทองอินจึงถามว่า “ตั้งแต่ท่านทะเลาะกับพี่ท่าน ๆ ได้ ไปบ้าน
 พักหน”

“จำไม่ได้ แต่ไม่ก็หน”

“เมื่อวานนี้พี่ท่าน ให้มาตามท่าน ไปดูม้าไม่ใช่หรือ”

“ใช่”

“มาตวนั้นหน้ะเจ็บมากหรือ”

“ไม่มาก ล้นบอกกับพี่ว่าไม่สบายไปนิดหน่อยเท่านั้น ให้กินยา
 เสยรุ่งขนเขากคงหาย”

“บ้านนี้ผสมเองหรือ”

“ฉันไม่ได้ผสมเอง ฉันไปให้เขาผสมที่ร้านขายยาถนนเจริญกรุง
 ท่านอยากจะทำว่าผสมอะไรบ้าง ไปที่ร้านยากได้”

“บ้านนี้ผสมแล้วใครเป็นผู้เอาไป”

“ไม่ทราบ พ่อข้าพเจ้าบอกให้เขาผสมแล้วข้าพเจ้าก็กลับมายัง
แล้วส่งให้เขาไปบ้านที่ชาย ”

“เขาไม่ได้เอามาที่บ้านนีก่อนหรือ ”

“เขาจะเอามาทำไม ข้าพเจ้าสั่งเขาแล้วให้เขาตรงไปที่เดียว
เพราะพี่ชายเร่ ”

นายทองอินลุกขึ้นแล้วพูดว่า “ข้าพเจ้าต้องขอบใจท่านในการที่
ท่านตอบคำถามข้าพเจ้าจนตลอดแล้ว ข้าพเจ้าไม่มีอะไรที่จะถามท่าน
อีก ”

นายทองอินกับข้าพเจ้าก็ลาหมอเอี้ยวขึ้นรถใหม่ นายทองอินก็
ถามข้าพเจ้าว่า “ขงใจพ่อวัดขอมหรือยัง ”

ข้าพเจ้า “ยัง ”

“เอ้า ยงนิกไปร้านยา ”

พอดังร้านยาแล้วนายทองอินก็ตรงเข้าไปถามฝรั่งคนผสมยาว่า

“เมื่อวานหมอเอี้ยวมาส่งให้ท่านผสมยาขนานหนึ่งสำหรับม้า

มีสเตอริโอไมไซหรือ ”

“ได้ส่ง ข้าพเจ้าได้ผสมกับหมอข้าพเจ้าเอง ”

“ในยานี้มีอะไรที่อาจจะทำให้ม้าไม่สบาย ที่จะเกิดพิษในตัวม้า
ได้บ้างไหม ”

“ไม่ได้แน่นอน ”

“ท่านแน่ใจนะ ”

“ข้าพเจ้าแน่ใจ” แล้วผู้สุมก็หยิบสุมต้อออกมาพลิกอ่านและอธิบายให้ราทัง ๒ พี่ ได้ความว่ายาซึ่งหมอย่อยวางให้ผลมโนมยเครื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ผงขบเซบ	๑๐	แกรม
ผงขิง	๑๐	แกรม
ผงแสลงใจ	๒	แกรม
ผงกระวาน	๑๐	แกรม
ผงลิลคคอรวิษ	๒๐	แกรม

แบ่งเป็นแค็บซูล ๓ แค็บซูล

นายทองอินเมื่อได้ทราบเช่นนั้นแล้วจึงถามว่า “ข้าพเจ้าจะขออนุญาตลอกเอาไปได้หรือไม่ เพื่อเกิดความจะได้เป็นพยานอันดี”

ผู้สุมยาก็ยอมให้นายทองอินลอกไปตามประสงค์

“ขานี้เมื่อผลสมแล้วท่านให้ใครเอาไป”

“หมอย่อยวางมานั้นเป็นเวลาจวนค่ำ ถึงเวลาที่ข้าพเจ้ากลับบ้านแล้ว เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าจึงเอาไปส่งให้มิสเตอร์ยเองเวลาห้าค่ำครึ่ง”

“ขอบใจ ข้าพเจ้าไม่ต้องถามอะไรท่านอีกแล้ว”

แล้วก็พากันออกเดินออกไป พอขึ้นรถ ๆ ออกเดินแล้ว นาย

ทองอินถามข้าพเจ้าว่า “ยิ่งไงพ่อวัดยอมหรือยัง”

ข้าพเจ้ายิ้มและไม่ตอบว่าอะไร

นายทองอินก็พูดว่า “เดชะ วันนึ้เลิกกันเสียที เอาไว้พรงุนิจ

“ค้อยลឹบกันใหม่”

แล้วต่างคนก็กลับบ้าน รุ่งขึ้นเวลาเช้าข้าพเจ้าไปหานายทองอิน หาพบนายทองอินไม่ คอยอยู่จนบ่ายโมงก็ยังไม่มา ข้าพเจ้าก็กลับไป รับประทานอาหารเช้าแล้วก็เลยไปสนามม้า เพราะวันนี้เป็นวันแข่งวันที่ ๓ ข้าพเจ้าทราบอยู่ว่าการแข่งม้านั้นนายทองอินไม่สู้ชอบนัก ข้าพเจ้ายังไม่ เคยเห็นไปเลย เพราะฉนั้นจึงประหลาดใจมากที่วันนี้พบนายทองอินที่ สนามม้า และยังประหลาดมากจนอีกที่เห็นนายทองอินเข้าไปกลมเกลียว อยู่กับเจ้าแขกชุกกคนรับพนัน ข้าพเจ้าเดินแกร้ว ๆ อยู่ตามราวนั้น พอนายทองอินเดินออกมาจากแขกชุกก ข้าพเจ้าจึงถามเป็นทีล้อ ๆ ว่า “บ่งเงีพ่อทองอิน วันนวดคนตแถมมาถึงสนามม้าได้เทยวหรือ”

นายทองอินหัวเราะแล้วตอบว่า “บ่งเงี คนอื่นเขายังเงีมา เล่นกันได้ ฉนก็มาได้บ้างเหมือนกันแหละ คนอื่นทำไม่ยากได้เงี ฉนก็อยากได้เงีเหมือนกันแหละ”

“ถามได้ใหม่ว่าแกเล่นม้าตัวไหน”

“ได้ ฉนเล่นม้าบ่งกะโลน่าซี”

“อ๊ะ บ่งกะโลมันเป็นเฟเวอรรัดที่เล่นแกจะ ได้สักกมากน้อย”

“ได้หน๊ะ ห้าสิบต่อ”

“อ๊ะ ๕๐ ต่อบ่งเงี แกพูดหน๊ะดูมันเข้าใจยากอยู่นิ”

“ไม่ยากหรอกแก ฉนเสียไป ๒๐ บาทแล้ว นี่ถ้าฉนได้ ๆ

๑๐๐๐ บาทแน”

“ แก่นักว่าจะได้หรือ ”

“ คอยดูเอาเถอะ ” แล้วนายทองอินก็ไม่พูดกับข้าพเจ้าเรื่องที่ จะ
ชนะอีกต่อไปจนกลับ นายทองอินชวนข้าพเจ้าขึ้นรถไปด้วย ข้าพเจ้า
ถามว่า “ นี่จะไปไหนกัน ”

นายทองอินยิ้มแล้วตอบว่า “ คอยดูเอาเถอะ ” แล้วก็รีบไปไม่
พูดไม่จาจนกระทั่งถึงบ้านจันอื่ บอกกับบ๊วยจันอื่ว่าจะขอพบนาย บ๊วย
หายไปที่ประตูวัดก็กลับมาบอกแก่นายไห้เชิญขึ้นไปข้างบน นายทองอิน
กับข้าพเจ้าก็ขึ้นไป พอจันอื่จับมือด้วยทั้งสองคนแล้วก็ตามว่า “ ยิงไร
ท่าน ได้ความอะไรมาหรือ ”

นายทองอินคำนับแล้วพูดว่า “ ข้าพเจ้าได้ความมาแล้วขอให้
ท่านเตรียมสมุดนึ่งของท่านไว้เถิด ”

ข้าพเจ้าสังเกตดูหน้าจันอื่ เห็นหน้าเผือดลงไปครึ่งหนึ่งแล้วก็หัวเราะ
เป็นที่แค่น ๆ และพูดว่า “ ท่านได้ตัวคนวางยาฆ่าขี้กะโลแล้วหรือ ”

นายทองอินตอบว่า “ ข้าพเจ้าทราบแล้ว ”

จันอื่ถามว่า “ เป็นคนชนิดใดเล่า ”

นายทองอินตอบว่า “ เป็นคนชนิดอย่างตัวท่านเองแหละ ”

จันอื่ทำเป็นประหลาดใจแล้วพูดว่า “ เอ๊ะ ถ้าเป็นคนอย่างข้าพเจ้า
แล้ว จะมาวางยาฆ่าขี้กะโลเพื่อประโยชน์อะไร ”

นายทองอินสั่นศีรษะแล้วตอบว่า “ ในข้อนี้ข้าพเจ้าคงจะไม่ทราบ
ดีเท่าตัวท่านเอง ”

จน่อทำตกใจแล้วพูดว่า “ข้าพเจ้ายังไม่เข้าใจ”

นายทองอินยิ้มแล้วพูดว่า “ท่านบางทีจะเข้าใจดอกกระมัง ถ้าข้าพเจ้าบอกกับท่านว่า คน ๆ นี้อยู่ในบ้านตนเองในเวลาอื่น และนั่งอยู่ในห้องนี้ด้วย”

จน่อตกตลึงอยู่ครู่หนึ่ง แล้วก็ลุกขึ้นไปทักได้เขียนหนังสือหีบสมุด เช็กออกมา หีบปากกาจิ้มหมึกแล้วถามว่า “ข้าพเจ้าป็นหนี้ท่านอยู่เท่าไรหน้ะ ตัวท่านเองพันห้าร้อย และเพื่อนท่าน ๕๐๐ มีใช่หรือ”

นายทองอินตอบโดยหน้าตาเฉยว่า “ไม่ใช่ ท่านบอกกับข้าพเจ้าว่าพันหนึ่ง”

จน่อยิ้มแห้ง ๆ แล้วพูดว่า “ถ้าข้าพเจ้าจะเต็มให้ท่านอีก ๕๐๐ แล้วจะขอไม่ให้ท่านทั้งสองพูดในเรื่องนี้ต่อไปอีกไม่ได้หรือ”

นายทองอินสั่นศีรษะแล้วพูดว่า “ที่ใดตกลงกันไว้แต่เดิมอย่างไร ข้าพเจ้าขอให้ท่านถือตามแต่อย่างนั้น”

จน่อถอนใจใหญ่แล้วก็ก้มลงเขียนเช็ก แล้วเดินมาส่งให้กับนายทองอินและพูดว่า “ข้าพเจ้าเขียนให้ท่านพันบาทตามสัญญา”

นายทองอินรับเช็กมาตรวจดูเห็นถูกต้องแล้วก็ขบใจจน่อ แล้วก็ลากลับมาบ้าน เวลาขบรถมานั้น นายทองอินยิ้มมาตลอดทาง พอถึงบ้านแล้วนายทองอินถามข้าพเจ้าว่า “ยังไงพ่อวัดแกเห็นยังไง”

“ฉันก็เห็นแกเก่งตามเคย แต่ฉันอยากรู้ที่อยู่สักหน่อยว่า เมื่อเช้านี้หายไปไหน”

“ฉันไปหาเจ้าคนเลียงม้าขังกระโล แม้อ้าปากจริงแท้ กว่าจะพบ
ตัวมันได้ต้องให้เจ้าแจ่มเขาไปล่อเสียออกแน่จึงได้ออกมา ”

“แกอยากพบมันเพื่อประโยชน์อะไร ”

“ เพื่อจะเอาความจริงนำซี ”

“ เอายังไง ”

“ เอายังไงนำหรือ ๑๐ บาทนำซี ”

“ สิบบาทยังไม่เข้าใจ ”

“ สิบบาทมันออกจากกระม้ายังฉัน ไปอยู่กระม้ายคนเลียงม้า ความ
จริงมันก็มาอยู่ที่นี่ ”

“ ความจริงหนี้ยังไง ”

“ ว่าม้าขังกระโลหนี้ยะ ไม่เจ็ย จิน้อเอาฮาระไรอย่างหนึ่งไปให้มันกิน
เลยไม่สยายไป แล้วจึงไปตามหมอเอี้ยวส่งไปให้หนี้ยะ จิน้อได้อาไป
ให้ม้ากินเอง เมื่อเอาไปกรอกเวลาเกือบ ๒ หุ่่ม แกคงจะจำได้ว่ายานั้น
ฝรั่งคนผสมเอาไปที่ยานจิน้อเวลาฆ่าค้ำครั่ง นอกจากนั้นก็ทายเอาว่า
ในระหว่างฆ่าค้ำครั่งกับ ๒ หุ่่มนั้น จิน้อคงไปจัดการผสมอะไรเข้าไป
นอกจากผสมมาจากบ้านยา แต่ถึงยังไงฉันก็ยังไม่ตกลงว่าเป็นการแน่
นอนแท้ บังมของท่อยากทราบอยู่อีกอย่างหนึ่ง ว่าในการที่ม้าขังกระโล
แพ้ว และม้าขังกระโลครั้งนั้นใครจะเป็นผู้ได้ผลประโยชน์มากกว่าผู้อื่น
แล้วเสียเงินเสียอีก ๒๐ บาทที่สนามม้า ก็ได้ความว่า จิน้อไม่ได้เล่น
ม้าขังกระโลวัลย ในคราวถ่วงทองนั้นเล่นม้าขังกระโลวัลยมาก และได้จาก

แขกมุกก ใว้ดง ๓๐๐๐ บาทกว่า เข้าใจชิมหรือยัง”

ข้าพเจ้าตอบว่า “เข้าใจละ”

นายทองอินหัวเราะแล้วว่า “ถ้าขงงนกกนเข้ากนเสี่ยที่จะได้ละ
กรรมัง”

นายแก้ว

นายขวัญ

เข็มร่อยดอกไม้

เวลาวันหนึ่งในเดือนตุลาคม ร.ศ. ๑๒๑ ข้าพเจ้ากลับจากออฟฟิศ แล้วก็ไปบ้านนายทองอิน เพื่อสนทนากันเรื่องชาวคนทรูจกข้าพเจ้ากับ นายทองอิน คนหนึ่งชื่อนายบุญคง ซึ่งถึงแก่กรรมลงในชาวันนั้น นายบุญคงได้ป่วยเป็นไขมาล็ก ๒-๓ วันแล้วก่อนนั้น แต่อาการก็ไม่หนักหนาอะไร เพราะฉันจึงเป็นการนำประหลาดใจอย่างยิ่งที่ตายลง โดยรวดเร็ว ฉะนั้นข้าพเจ้าคิดว่าบางทีจะมีอาการอื่นเข้ามาแซกแซง ซึ่ง ข้าพเจ้ายังไม่ได้ทราบ จึงแวะไปบ้านนายทองอินเพื่อถามดูว่านายทองอิน ได้ทราบข่าวคราวอย่างใดในเรื่องนี้บ้างหรือไม่ เมื่อข้าพเจ้าถามขึ้น เช่นนี้ นายทองอินสั่นศีรษะแล้วตอบว่า “ฉันก็ไม่รู้มากกว่าแก่ในเรื่องนี้ ที่จริงมันเรื่องนำประหลาด อะไรล้มเจ็บเมื่อ ๓-๔ วันนเองยังไม่ทันได้ ข่าวว่าไขหนัก ตายไปแล้ว แก่มีความเห็นยังไงในเรื่องนี้บ้าง”

ข้าพเจ้าตอบว่า “จะออกความเห็นยากเพราะฉันไม่ได้ไปเยี่ยม นายบุญคงเลย และไม่ทราบว่าอาการหนักเพียงเท่าใดด้วย ก็แก่หละ แก่มีความเห็นอย่างไรบ้าง?”

“ไม่มีอะไรหรอก มีอยู่แต่ว่านายบุญคงไม่ได้ตายด้วยไขเท่านั้น แหะละ คงมีของอื่นมาแซกแซง แต่ฉันนั้นแหละต้องรอฟังดูก่อนว่าผลตระเวน เขาจะว่ายังไงกัน”

พอนั่งคุยกันไปอีกสักครู่หนึ่ง นายรอดลูกสมณะของนายทองอิน
 คนหนึ่ง ซึ่งสำหรับไซตตตวกขนมาในห้องซึ่งนั่งกันอยู่ นายทองอิน
 ก็วกให้ นายรอดเข้ามาใกล้แล้วถามว่า ได้ความว่ากระไร

นายรอดควักกระดาษแผ่นเล็กออกมาจากกระเป๋า อ่านหนังสือ
 อะไรที่จดไว้ ในนั้นแล้วตอบนายทองอินว่า “วันที่ ๑-๑๐๐ เศษ ๒
 วันที่ ๒-๑๐๑ เศษ ๒ วันที่ ๓-๑๐๑ เศษ ๔ วันที่ ๔-๑๐๐ เศษ ๒
 วันที่ ๕-๑๐๐ ถ้วน ”

นายทองอินพยกหน้าแล้วพูดว่า “เออ ท่านนั่นแหละ”
 ข้าพเจ้านั่งอยู่สักครู่หนึ่งแล้วพูดว่า “นี่อะไรกัน ฉันทยังมืด
 แปรด้าน ”

นายทองอินยิ้มแล้วว่า “โอ! ฉันลยมไปว่าแกไม่รู้เรื่อง ฉันให้
 เจ้ารอดไปสืบเรื่องนายบุญคง ก็ได้ความมาตามทบทแกโดยนั้นแหละ ”
 ข้าพเจ้า “ตายงงวันทั้ง ๕ ก็ปรอทลดแล้วนี่นา ”
 นายทองอิน “ก็นั่นน่า ชมันประหลาดนัก ปรอทลดแล้วยังตายได้
 แล้วยังไม่ได้เพื่อไม่ได้มีอาการอันมาเชกแซงด้วย ”

ข้าพเจ้า “ทำไมแกถึงรู้ว่าไม่มีอะไรมาเชกแซงด้วย ”

นายทองอิน “ก็เพราะเจ้ารอดมันบอกน่าซี ”

ข้าพเจ้า “ก็ไม่เห็นมันได้บอกอะไรนอกจากว่าปรอททำไรนั่นนา ”

นายทองอิน “ก็นั่นน่าซี มันบอกท่านน มันก็มีอาการท่านน

น่าซี จะให้มันไปพูดเรื่องให้เสียเวลาทำไม ”

ข้าพเจ้าก็ขยับนายทองอิน สันทนากรเรื่องอื่นอีกนิดหน่อยแล้ว
 ข้าพเจ้าก็ลากลับไปบ้าน รุ่งขึ้นพอข้าพเจ้าไปนั่งในออฟฟิศไม่ได้ก็มาก
 น้อย ได้รับความสงสัยจากนายทองอินว่า “ถ้าหากไม่มั่งงานมากนักวันนี้มา
 หาฉันสักหน่อยบางทีจะได้ฟังอะไรเรื่องนายบุญคงต่อ”

วันนี้เพื่อนไม่มั่งงานมากจริง เพราะฉันกับข้าพเจ้าก็รีบไปทักขาน
 นายทองอินทันที เห็นนายทองอินแต่งตัวเสร็จแล้วยืนอยู่ที่หน้าบ้าน พอ
 เห็นข้าพเจ้าก็พูดว่า “อ้อ! ฉันกำลังจะไปเที่ยว มาไปด้วยกันเถอะ”

ข้าพเจ้าก็ขอรถนายทองอินไป (รถของข้าพเจ้าได้สั่งให้กลับ
 ไปบ้านเสียเมื่อไปถึงออฟฟิศแล้ว เพราะฉันกับข้าพเจ้าจึงต้องขอรถไป
 มาบ้านนายทองอิน) เมื่อขอรถไปแล้ว ข้าพเจ้าจึงถามว่า “นี่จะไป
 ไหนกัน”

นายทองอินว่า “จะไปบ้านนายบุญคง ฉันได้รับจดหมาย
 เจ้ากรมกองตระเวนขอให้ไป ที่จะมีคดีสงสัยอะไรกันขึ้น”

แล้วก็ได้พูดอะไรกันต่อไปในเรื่องนั้นจนถึงบ้านนายบุญคง มี
 นายขามพลตรมวนยืนคอยอยู่ที่ประตูบ้านคนหนึ่ง พอเห็นนายทองอิน
 มาถึงก็ถามว่า “นี่คุณทองอินหรือไม่ใช่หรือ”

เมื่อนายทองอินพบหน้าแล้ว นายขามก็พูดต่อไปว่า “เชิญคุณ
 ขึ้นไปบนโต๊ะ คุณหลวงท่านคอยคุณอยู่”

นายทองอินกับข้าพเจ้า ก็ขึ้นไปพบเจ้ากรมกองตระเวนกับปลัด
 กรมกองสอดแนม พอได้ทักทายปราศรัยกันตามสมควรแล้ว เจ้ากรม

ก็พยักหน้าให้ท่านปลัดกรมเล่าความให้ฟัง ท่านปลัดกรมจึงพูดว่า
 “คุณคงจะทราบแล้วว่า การที่นายบุญคงตายลงในครั้งนี้ ไม่ใช่ตาย
 เพราะไข้”

นายทองอินตอบว่า “ผมยังไม่ทราบ แต่ผมก็ได้นึกมาแล้วว่า
 คงจะไม่ได้ตายเพราะไข้ เพราะสังเกตดูตามอาการดูเหมือนจะค่อย
 ทุเลาแล้ว”

ท่านปลัดกรมพยักหน้าแล้วพูดว่า “ก็เป็นอย่างนั้น เพราะฉะนั้น
 จึงทำให้ผมสงสัย ผมได้ไปตามหมอสำหรับกระทรวงมาตรวจดู ก็ได้
 ความว่านายบุญคงตายเพราะหัวใจหยุด แต่ทำไมถึงหยุดก็ไม่ทราบ
 แน่”

นายทองอิน “ก็นายบุญคงเคยเป็นคนหัวใจอ่อนอยู่หรือเปล่า หละ
 ขอรับ คุณหลวงทราบหรือไม่ทราบ”

“ผมทราบว่าไม่เป็นคนหัวใจอ่อนมาแต่เดิม”

“เพราะยังงั้นอยู่ดี ๆ หัวใจหยุดเอาเลย ๆ ไม่น่าประหลาดหรือ
 ขอรับ”

“ก็ประหลาดน่าซี ผมจึงให้หมอตตรวจให้ทั่ว ตรวจดูทั่วตัวแล้วก็
 ไม่เห็นมีบาดแผลอะไรเลย และหมอบอกว่าไม่ได้ถูกวางยาด้วย เพราะได้ตรวจ
 ภายในตามธรรมเนียมแล้ว เพราะฉะนั้น ท่านเจ้ากรมถึงได้แนะนำให้ผม
 เชิญคุณมา เมื่อคุณจะออกความเห็นยังไงได้บ้างในเรื่องนี้”

“นี่ศพนายบุญคงเอาลงหีบแล้วหรือยัง ขอรับ”

“ ยังไม่ได้เขาลง ท่านเจ้ากรรมสั่งให้เอาไว้ให้คุณดูเสียก่อน
หมอลัดดาเอมบามไว้แล้ว ”

“ บังงนัตที่เดียว ผมจะต้องขอเข้าไปตรวจดูสักหน่อย เออเนี่ยเมีย
นายบุญคงอยู่ที่ไหนล่ะ ”

“ อยู่ที่ห้องเขา พอฆ่าตายเม่อวานนี้ก็เป็นลมแล้วก็เลยไม่ได้ ออก
จากห้องจนเดี๋ยวนี้ ”

“ ถ้ายังงนคุณบอกเสียอย่าปล่อยให้ออกมาเห็นจะดีขอร้อง ถ้าไม่
บังงนจะเกิดในการที่ผมไปพลิกศพแล้ว ”

ว่าเช่นนั้นแล้ว นายทองอินกับข้าพเจ้าพร้อมด้วยเจ้ากรรมปลัด
กรมกองตระเวน ก็พากันเข้าไปในห้องไว้ศพ ท่านปลัดกรมก็เปิดผ้า
หุ้มศพออก เห็นศพนั้นบังเรยบรรอยด หน้าตาก็เหมือนนายบุญคงเมื่อ
ยังมีชีวิตอยู่ แต่ด้าลงไปหน่อยเท่านั้น นายทองอินสั่งให้ปิดประตูหมด
ทุกด้านแล้ว ก็จัดการตรวจศพทั้งตัว ตรวจอยู่นานมิได้พูดว่าอะไรเลย
สักครู่หนึ่งข้าพเจ้าเห็นตานายทองอินจ้องอยู่ที่อกซ้าย แล้วควักเอาแว่น
ส่องออกมาจากกระเป๋า ส่องดูที่ตรงอกซ้ายนั้นอยู่นาน แล้วก็เอามือลูบ
ที่ตรงส่องนั้นอีก

สักครู่หนึ่งจึงเพยหน้าขึ้น จับแว่นสอดในกระเป๋าตามเดิม แล้ว
พูดกับท่านปลัดกรมว่า “ พอแล้ว ข้าพเจ้าไม่ต้องตรวจศพอีกแล้ว นีห้องนี้
เป็นห้องนอนนายบุญคงใช่หรือไม่ ”

ท่านปลัดกรมตอบว่า “ ไม่ใช่ ห้องนี้เป็นห้องนอนนายบุญคง

เมื่อตายแล้วจึงได้ยกมาห้องนี้

นายทองอินพยักหน้าแล้วพูดว่า “ท่านโปรดจัดการให้เขาเอาศพลงหีบเสียก็ได้ ข้าพเจ้าจะขอเข้าไปในห้องนอนสักประเดี๋ยว” แล้วนายทองอินก็กวักมือเรียกข้าพเจ้าให้ตามเข้าไปในห้องชั้นใน พอข้าพเจ้าเข้าไปแล้ววัดประตูลั่นกลอนเสีย ข้าพเจ้านึกประหลาดใจก็ถามว่า “เอะ! นี่มันทำไม”

นายทองอินตอบว่า “ฉันอยากจะตรวจอะไรของฉันทนเองสักหน่อย ไม่อยากให้ไปลึศมากวน แยกขอบดูประตูไว้นะ ถ้าใครก็กกกมาลเคอขรื่องว่าอย่าเพื่อให้เข้ามา” พอพูดขาดคำ นายทองอินก็ลงคลานกยพนเอามือกวาดตามพรมที่ปูอยู่นั้น ข้าพเจ้ายิ่งแฉงดูก็ประหลาดใจหนักขึ้นไม่ทราบว่าเขาจะเล่นทำอะไร นายทองอินกวาดอยู่สักครู่หนึ่งแล้วก็หยุดอะไรขึ้นมาจากพรมอย่างหนึ่ง แล้วพูดว่า “ได้ตัวแล้ว”

ข้าพเจ้าจึงถามว่า “ได้ตัวอะไร”

นายทองอินลุกขึ้นยืนแล้วพูดว่า “เข้ม”

ข้าพเจ้าถามซ้ำไปอีกว่า “เข้มอะไร”

นายทองอินตอบว่า “เข้มหรือบดอกไม้ แกอปากดูหรือมาดูซี”

ข้าพเจ้าก็เข้าไปดู เข้มนั้นเป็นเข้มเหล็ก ยาวประมาณ ๑ คืบมีสนิมจิบกรัง กบมลงประหลาดดอกอย่างหนึ่ง คือ ททายมกอนครังติดอยู่กอนหนึ่ง ข้าพเจ้าดูแล้วก็ยังไม่เข้าใจว่าเข้มนั้นจะมีประโยชน์อะไร

ข้าพเจ้าจึงถามนายทองอินว่า “นี่แกเข้ามาในห้องนี้สำหรับมาหาอ้าย

“ เหม่ เหม่ เหม่ เหม่ ”
เขมโลมมาแทนนแหละหรือ

“ จะว่าท่านหนักได้ แต่ฉันก็ไม่ได้หรือ ออก เมื่อเข้ามาทั้นะว่า จะ
เป็นเขมมอย่างนี้หรือเขมมอย่างไหน เขมมก็กระดากใหม่หละ ”

ข้าพเจ้าควักกระดากออกจากกระเป๋าส่งให้นายทองอื่น ๆ ก็จัดการ
ห่อเขมมขึ้นเรียบร้อย อ้อแล้วสอดลงในกระเป๋าลือ แล้วก็พากันออกมาจาก
ห้องนั้น ท่านเจ้ากรมกองตระเวน เมื่อเห็นนายทองอื่นมาก็ตรงเข้ามา
ถามว่า “ บัง ไรท่านได้ความอะไรบ้างหรือ ” นายทองอื่นตอบว่า
“ ข้าพเจ้าต้องขอผัดขังบอกท่าน ไม่ได้ในเวลานี้ แต่ทมิไม่มีอะไรสืบอีก
แล้ว ข้าพเจ้าขอลาท่านไปก่อน ”

เจ้ากรมกองตระเวนถามว่า “ นี่ท่านเชื่อว่านายบุญคงตายจริงหรือ
หรือถูกฆ่า ”

นายทองอื่น “ ข้าพเจ้ายังบอกท่านแน่นอนไม่ได้ แล้วเมื่อ
ได้ความอะไรมากกว่านี้สักหน่อย ข้าพเจ้าจะบอกกับท่าน ก่อนที่ข้าพเจ้า
จะไปข้าพเจ้าขอแนะนำอะไรสักหน่อยได้หรือไม่ ”

เจ้ากรมกองตระเวนว่า “ ฉันจะมีความยินดีรับความแนะนำของ
ท่าน ๆ พุคมาเถอ ”

นายทองอื่นจึงพูดด้วยเสียงเบาว่า “ ขอให้ท่านจัดพลตระเวน
สืบคอยอยู่ใกล้ ๆ ทมิ ถ้าภรรยานายบุญคง ไปไหนให้สักตรอยตามไป
และถ้าใครมาหาภรรยา นายบุญคง ให้คิดอ่านสืบซอให้ได้ว่าใคร หรือจะ
สืบซอไม่ได้ก็ให้คอยดูเวลากลับแล้วสักตรอยตามไปจนถึงบ้าน เมื่อดัง

บ้านแล้วคงจะมีพวกเพื่อนบ้านรู้จักข้างเปบนั่น”

เมื่อเจ้ากรมกองตระเวนได้ทราบว่าจะทำเช่นนั้นแล้ว นายทองอินกับ
 ข้าพเจ้า ก็พากันลงจากเรือนนายบุญคง พากันขนรถขยับไป ข้าพเจ้า
 สังเกตดูหน้านายทองอินเห็นกำลังตรึงรองเท้ารองงานอยู่ ข้าพเจ้าจึงมีได้
 ถามว่าจะขยับไปไหนต่อไหน และมีได้ไต่ถามหรือสนทนาเรื่องหนึ่ง
 เรื่องใดเลย จนถึงบ้านหมอกกรมศุขาภิบาล นายทองอินจึงหยุดรถ
 ตรงขึ้นไปหาหมอ แก่เขมรร้อยดอกไม้ออกแล้วพูดว่า “ฉันอยากได้
 หมอตรวจเขมรเล่มนวดด้วยกลอง โม่ โกรสสะ ใก๊ยสักหน่อย”

หมอนั้นก็ตกลงหยิบเขมรนั้นไปตรวจในกลอง และบอกให้
 นายทองอินกับข้าพเจ้า สืบขุหรืและอ่านหนังสือพิมพ์ตามสบาย แล้ว
 หมอก็เข้าไปในห้องใน หมอหายเงิบมเข้าไปกว่าครึ่งชั่วโมง แล้วจึง
 ออกมาอีก นายทองอินถามว่า “บั้งไงหมอได้ความว่าอะไรบ้าง”

หมอดตอบว่า “ที่เขมรของท่านนั้น ข้าพเจ้าได้ตรวจดู ได้ความว่า
 มีเลือดคนติดอยู่ เพราะมีสัตว์ซึ่งอยู่ในเลือดคนติดอยู่หลายตัว”

นายทองอินพยักหน้าแล้วถามว่า “ท่านอาจจะบอกได้หรือไม่ว่า
 เลือดคนนั้นเป็นเลือดคนเจ็บหรือเป็นเลือดคนธรรมดา”

หมอสันคั้วมแล้วตอบว่า “จะบอกให้เป็นแน่นอนยาก เพราะเลือด
 ที่ติดอยู่ที่เขมรนั้นน้อยนัก”

นายทองอินพูดว่า “ข้าพเจ้าขอบใจท่าน และขอให้ท่านจำ
 เรื่องนี้ไว้จงดี บางทีกองตระเวนจะต้องการตัวท่านเป็นพยานในเรื่อง

ซึ่งข้าพเจ้ากำลังสับสนอยู่เดี๋ยวนี้

นายทองอินกริบเข็มมาจากหมอห่อ

กระดาศกั๊บบลงกระเบ้าตามเดิมแล้วก็ลาหมอกลับ ในเวลาที่ขयरถกกลับ
ไปบ้าน ข้าพเจ้าถามว่า

“นี่แกเอาเข็มไปให้หมอตตรวจหนะมีประโยชน์อะไร”

นายทองอินตอบว่า “เพราะฉันอยากกรู้น้ำช้”

“ก็สำเร็จความประสงค์แกใหม่หละ”

“สำเร็จช้ ทจริงฉันก็จะว่ารู้แล้วแต่ยังไม่แน่ใจ ถึงต้องเอาไป
ให้หมอตตรวจเสียให้เป็นการแน่นอน”

“ก็เมื่อ ได้ความแล้วเป็นประโยชน์อะไรหละ”

“แกคอยดูเอาช้ อ้ายเข็มนี้แหละมันเป็นพยานสำคัญพิลึก”

“เป็นพยานอะไร”

“แล้วแกคงรู้หรือก”

ข้าพเจ้าเห็นว่า นายทองอิน ไม่คิดจะขยายความในเรื่องนี้อีก
ข้าพเจ้าก็นิ่งมิได้พูดว่ากระไรอีกต่อไป สักครู่หนึ่งนายทองอินถามฉันว่า

“เออ นี่ แกจะไม่กลับไปออกพิศอกหรือ”

ข้าพเจ้าตอบว่า “มันก็บายเสียแล้วละ ไปก็เห็นจะไม่มีประโยชน์
อะไรหรือก แล้วฉันอยากอยู่ดแกสลับเรื่องนด้วยน”

นายทองอินพูดว่า “อ้อ ! ในเรื่องนั้นแกไม่ต้องกลัวหรือก คง
ไม่ได้ความอะไรอีกก่อนค้ำ”

“ทำไมแกถึงรู้ว่าเวลาใดจะได้ความอีก”

“ฉันไม่ทรอก ฉันทาบเอาหนึะ แมกคอบคุดเดอะว่าฉันจะทาบถูก
หรือผิด” แลวกฟากนชนไปนบ้านนายทองอิน รับประทานเข้าและ
สนทนากันไปตามสมควร ครั้นเวลาประมาณ ๒ ทุ่ม ท่านปลัดกรม
กองสอดนมนมขึ้นมาหานายทองอินแล้วพูดว่า “ผมได้ความอะไรมา
อย่างหนึ่งแล้ว”

นายทองอินก็พูดว่า “เชิญคุณหลวงนั่งให้สบายก่อนซีขอรับ
แล้วเล่าให้ผมฟัง”

ท่านปลัดกรมนั่งลงใกล้นายทองอิน แลวกพูดต่อไปว่า “ตามที่
คุณแนะนำให้วางคนไว้คอบตรวจตราที่บ้านนายบุญคงนั้น ผมได้จัดให้
คนดีไว้ใจได้ไปประจำอยู่ ๓ คน ตั้งแต่เวลาเช้าเมื่อคุณไปจากบ้าน
นายบุญคงแล้ว มีผู้ไปเยี่ยมภรรยานายบุญคง ๒-๓ คน”

นางทองอินเงยหน้าขึ้นแล้วถามว่า “ทราบหรือเปล่านั้นว่าเป็นคน
ชนิดใด”

ท่านปลัดกรมตอบว่า “ได้ความแล้วทุกคนว่าใคร ในตอนเช้า
ได้มีผู้ซึ่งเป็นเพื่อนนายบุญคง ไปสองคนชื่อนายแปลกกับนายดี สองคน
นี้ไปด้วยกันและกลับด้วยกัน คอบบ่ายมเสมียนกระทรวง ซึ่งนายบุญคง
ได้ทำการอยู่นั้น ไปเยี่ยมอีกสามคน ชื่อนายแดง นายจ่าง นายอิน คนที่
ไปเยี่ยมภรรยานายบุญคงทั้ง ๕ คน ที่ได้กล่าวมาแล้วนี้ ไม่ได้อยู่นาน
สักคนหนึ่ง”

นายทองอินพยักหน้าแล้วพูดว่า “ท่านทราบที่อยู่คนเหล่านั้นด้วย

หรือเปล่า”

ท่านปลัดกรมตอบว่า “ฉันจดเอามาแล้ว” แล้วก็ส่งกระดาษ
ให้นายทองอินแผ่นหนึ่ง

นายทองอินหยิบกระดาษนั้นมามองอยู่สักครู่หนึ่ง แล้วจึงถาม
ต่อไปว่า “คุณทราบหรือเปล่านั้นนายแปลกกับนายดีทำการอะไรบ้าง”

ท่านปลัดกรมตอบว่า “ผมทราบว่านายแปลกกับนายดีเป็นบุตรจีน
มีเงินเวลานี้ยังไม่ได้ทำอะไร ออกจากโรงเรียนใหม่ ๆ”

นายทองอิน “ในพวกห้าคนนั้น มีใครได้เคยไปยุโรปบ้างแล้ว
หรือยัง”

ท่านปลัดกรม “ไม่ปรากฏว่ามีใครได้เคยไป”

นายทองอิน “ในห้าคนนั้นมีใครรู้ภาษาอังกฤษบ้างไหม”

ท่านปลัดกรม “ผมไม่ทราบแน่ แต่นายแปลกกับนายดีนั้น
ได้เรียนหนังสืออังกฤษ”

นายทองอิน “แล้วมีข่าว มีอะไรที่จะบอกผมอีกหรือไม่ขอรับ”

ท่านปลัดกรม “ไม่มีอะไรอีก พวกคนของผมคอยอยู่จนทุ่มหนึ่ง
ก็ไม่เห็นมีใครมาอีก และไม่เห็นใครออกมาจากบ้านนายบุญคงเลย
คนหนึ่งจึงได้มาบอกกับผมตามที่ผมเล่าแล้ว แต่อีกสองคนนั้นยังคง
ประจำคอยดูที่วงที่อยู่”

นายทองอิน “ดีแล้ว ถ้าเช่นนั้นจะคอยรอฟังอยู่”

ท่านปลัดกรม “ถ้ายังงั้นผมไปได้เห็นะ มีราชการเรื่องอื่นที่จะ

“ต้องไปสืบอีก”

นายทองอิน “เชิญคุณหลวงเถิดขอรับ ถ้ามีข่าวคราวอะไรในเรื่องนี้ผมจะบอกให้คุณหลวงทราบ”

ท่านปลัดกรมก็ลา นายทองอินกลับไป พอท่านปลัดกรมไปพ้นบ้านแล้ว นายทองอินก็ลุกขึ้นและพูดกับข้าพเจ้าว่า “ไปเถอะ”

ข้าพเจ้า “ไปไหนกัน”

“ไปบ้านนายบุญคงหนะ ไปเถอะ” แล้วก็พากันไป พอถึงบ้านนายบุญคงก็บอกกับคนใช้ว่า จะมาเยี่ยมแม่เลี้ยงบรรดานายบุญคงคอยอยู่สักครู่หนึ่ง คนใช้นั้นก็มาเชิญให้ขึ้นไป นายทองอินขึ้นไปสนทนากับแม่เลี้ยง แสดงความเสียใจตามธรรมเนียมแล้ว จึงพูดต่อไปว่า

“ฉันเสียใจแท้ ๆ เทียวไม่ได้มาเยี่ยมพ่อบุญคงเมื่อเขาเจ็บ”

แม่เลี้ยง “ก็ไม่มีใครทราบว่าเขาเจ็บมากนักละ แต่ตั้งยั้งงันก็ยังมีคนมาเยี่ยมมาก”

นายทองอิน “หมอกคนไหนรักษาหนะยะ”

แม่เลี้ยง “พ่อศรีเขารักษา”

นายทองอิน “นายศรีทกลบมาจากเมืองนอกใหม่ ๆ ไม่ใช่หรือยะ”

แม่เลี้ยง “นั่นแหละครั้น เขาเป็นญาติกับดิฉันเอง”

นายทองอิน “อ้อ ! เหมาะดีจริง ไม่ต้องหาคนอื่นคนไกลเทียวนี้แล้วรับประทานโทษเถอะ นี่เรื่องมรฎกพกสถานเป็นอย่างไรกัน”

แม่เลี้ยง “ คุณบุญคงจัดไว้เสร็จแล้ว ยกให้ดิฉัน ”

นายทองอิน “ อ้อ! บังงนกันแล้วไปซี ฉันหมายความว่ายังงงอยู่ดังได้ ฟานนายวัดเขามา เขาเป็นหมอกฎหมาย เมื่อเขาจะได้ช่วยในเรื่องนี้ ได้ มั่ง ”

แม่เลี้ยง “ ไม่ต้องตอกเคาะ จัดเรียบร้อยแล้ว ”

นายทองอินสนทนากับบู๊อีก ๒-๓ คำแล้วก็ลาลงจากเรือน ตรงไปที่โรงพักพลตระเวนซึ่งอยู่ใกล้ถนน บอกให้ไปรักษาบ้านนายบุญคงอยู่ และให้ห้ามคนมิให้ออกมาจากบ้านนั้น ถ้าใครชนจะออกให้จับตัว แล้วก็นั่งรถรีบขับไปหาท่านปลัดกรมกองสอดแนม พวกนี้ไปที่บ้านนายศิริหมอ (นายทองอินสืบจากคนใช้ที่บ้านนายบุญคงได้ความแล้วว่า บ้านนายศิริ อยู่ที่ไหน) เมื่อถึงบ้านนายศิริแล้วก็พากันขึ้นไปหานายศิริทั้งสามคน

นายศิริต้อนรับอย่างขงแรง เชิญให้นั่งเก้าอี้แล้วก็ถามว่า “ ท่านมาธุระอะไร ”

นายทองอินตอบว่า “ ในเวลานี้ตัวฉันกับคุณหลวงกำลังสืบเรื่อง ประหลาดอยู่เรื่องหนึ่ง คือคน ๆ หนึ่งเจ็บก็ไม่มากมาอะไรนี่ก็ อยู่ดี ๆ ก็ตายลงไป กองตระเวนส่งสืบจึงให้หมอตระเวน ได้ความว่าไม่ได้ถูก วิชาพิษแลมิได้ตายเพราะโรค ก็ชันสูตรศพแล้วก็หาขาดผลไม่ได้ เลย เจ้ากรมกองตระเวนเกือบจะตกใจแล้วว่าตายไปเองตามธรรมดา แต่คุณหลวงท่านส่งสืบอยู่ ท่านจึงมาปรึกษาฉัน ฉันจึงบอกกับท่านว่า จำได้ว่าได้อ่านหนังสือฝรั่งเรื่องผู้หญิงคนหนึ่ง ไปเดินรำหกล้มลง ใน

เวลานั้นก็ ได้ร้องกรีดขานว่าถูกเข็มทักกลดอกก้อยุนนตาที่หน้าอก สักครูหนึ่ง
 กรูสึกเวยนศรัษะจึงไปนอนบนเก้าอนอน หน้ากชดลงทุกท คนพากัน
 ตกใจจึงไปตามหอม แต่หอมมายังไม่ทันถึง ผู้หญิงนั้นก็ตายเสียแล้ว
 หอมตรวจดูตามตัวก็ไม่เห็นขาดแผลอะไรมากมาย มีแต่รอยเข็มตำที่
 หน้าอกซ้ายนิดเดียวเท่านั้น หอมก็ส่งให้คนดูเข็มทักดอก คนได้เข็มทอง
 หวผึ้งเพชรตกอยู่ในห้องเต็นท์ว่า เข็มนั้นเบอนเบอนดยงเบยงก้อยุน หอมจึง
 แสดงความเห็นว่ามีผู้หญิงนั้นล้มลง เข็มตำที่หน้าอกซ้ายทะลุเข้าไป
 ถึงหัวใจ เลือดตกภายในจึงตาย คนจึงมานักขนว่า ถ้าใครรู้เรื่องนี้แล้ว
 อยากฆ่าใครอาจเอาเข็มแกล้งแทงเข้าไปเช่นนั้นบ้าง แต่ที่ยังไม่แน่ใจ
 นั้น คือว่าจะเป็นไปได้จริงตามความเห็นของหอมนั้นได้หรือไม่ ตัวของ
 ท่านก็เช่นหอม ท่านบอกได้ไหมว่าจะเป็นไปได้หรือไม่ได้”

นายศรีหน้าชดลงไปทันที เลียบปากแล้วจึงตอบว่า “เห็นจะได้
 ถ้าจะว่าตามตำราหอมก็ได้ แต่ผมเชื่อว่ายังไม่มีใครในเมืองไทยมี
 ความรู้พอททำยงง”

นายทองอินตอบว่า “ท่านอย่าหมิ่นประมาทคนไทยนะ ความรู้
 ไม่เลวนักหรอก ท่านจะว่ากระไรถ้าฉันจะบอกได้ว่ามีผู้ใช้วิธีเข็มแทง
 หัวใจนั้นแล้ว”

นายศรีถามด้วยเสียงคร่ำว่า “ใคร เมื่อไร”

นายทองอินตอบว่า “เมื่อกวานนี้ นายบุญคงเป็นผู้ถูกฆ่าด้วยเข็ม
 คนฆ่าฉันทกรูแล้วว่าใคร”

นายศิริคุงเขาลงกบพนทนต์ แล้วพูดว่า “คุณหลวงขอรีบโปรด
 กรุณาทีเถอะ แม่เลี้ยงยังสาวอยู่มากขอรีบ แล้วได้ความเดือดร้อน
 เหลือเกิน นายบุญคงกดขเสียหายกว่าทนายอก เหลือทนายจะรอดกสนได้
 ตัวผมที่เป็นญาติแม่เลี้ยงก็สังสารเหลือทน เพราะยงงนจริงเสียดังการฆ่าคน
 ด้วยเข็มให้แม่เลี้ยงฟัง ไม่ได้นึกเลยว่าแม่เลี้ยงจะกล้าทำ เมื่อมาทำงาน
 เช่นนี้แล้ว ผมขอรีบผิดเองเถอะ นผมไม่ยอมยกเขายงงแล้วแม่เลี้ยงคงไม่
 คิดขึ้น เอาโทษกับผมเถอะ ผมจะรัยคนเดียวเอง โทษ ๆ จะต้องตาย ๆ
 แต่คนเดียวเถอะ ถ้าฆ่าแม่เลี้ยงผมต้องตายด้วย”

นายทองอินลุกขึ้นแล้วพูดว่า อย่าไปคลานอยู่นั้นเลย ลุกมาให้
 คุณหลวงท่านใส่กุญแจมือเสียดี ๆ เถอะ

นายศิริคุงมายืนมือให้ท่านปลัดกรมใส่กุญแจมือโดยดี แล้ว

นายทองอินก็พูดว่า “จับได้คนหนึ่งแล้ว ไปจับเสียอีกคนเถอะขอรีบ
 เห็นจะดี”

พอไปถึงบ้านนายบุญคง นายหมวดซึ่งไปประจำอยู่ที่นั่นก่อนแล้ว
 ก็วิ่งออกมาทำหน้าตาตบแล้วก็พูดว่า “เกิดความแล้ว”

นายทองอินโตะลงจากรถแล้วถามว่า “อะไร”

นายหมวดตอบว่า “พอผมมาถึงได้ประเดี๋ยวหนึ่ง มีคนลงมากบอก
 ว่า แม่เลี้ยงเข้าไปในห้องปิดประตูใส่กุญแจแน่น เรียกให้เปิดก็ไม่เปิด
 ผมกรวยวิ่งเข้าไป ทงเรียกทงตบประตูก็ไม่ขาน ผมกับพลตระเวนก็ช่วยกัน
 รัยประตูเข้าไป เห็นแม่เลี้ยงนั่งฟังเตียงอยู่ ผมเข้าไปจับตัวจึ่งทราบว่า

ตายแล้ว แผลก็ไม่มี สัตราอาวูอย่างหนึ่งอย่างใดก็ไม่มี ขวดยาพิษ
ก็ไม่มี ไม่ทราบว่าตายยังไง”

นายทองอินหันหน้ามาทางปลัดกรมแล้วพูดว่า “เชิญคุณหลวง
ขึ้นไปบนโนนเดชะชอรัย คุณคงได้เห็นความจริงของคำที่ผมพูดเมื่อ
ตะกน” นายทองอินก็พาท่านปลัดกรมกับข้าพเจ้าตรงเข้าไปในห้อง
แม่เลี้ยงบ นายทองอินตรงเข้าไปที่ศพแม่เลี้ยงบคลำดูที่หน้าอกซ้ายครู่หนึ่ง
แล้วก้มเชมร้อยดอกไม้ออกมาจากหน้าอกเล่มหนึ่งในแล้วพูดว่า “ใน
ประไร ชอรัย”

ท่านปลัดกรมพยักหน้าแล้วว่า “จริง ๆ นี่แกเห็นจะฆ่าตัวเมื่อเห็น
พลตระเวนมา รู้สึกว่าความเห็นจะผิดไว้ไม่มีคนแล้ว ผมต้องบอมนับถือ
ความคึกของคุณ แต่ผมยังไม่เข้าใจว่าเมื่อแรกทำไมคุณจึงสงสัยว่า
นายบุญคงถูกฆ่าด้วยเชม”

นายทองอินตอบว่า “คุณก็ได้ยินตามที่ผมได้วาทกับนายศิริว่า
ทำไมผมจึงได้สงสัย ที่ผมพูดนั้นก็จริง ผมได้สงสัยเช่นนั้นมาแต่บ้าน
แล้ว เพราะฉะนั้นผมจึงได้เตรียมแว่นสำหรับส่องมาด้วยพร้อม คุณหลวง
คงจะจำได้ว่าผมมองอยู่ที่อกซ้ายนายบุญคงนาน นั่นคือผมตั้งใจจะ
หาผลเชม ที่จริงผมก็ไม่ได้คิดว่าจะพบเช่นนั้นได้ แต่นึกว่าลองดูที่
ก็เพื่อนหาผลนั้นได้จริง ๆ แล้วผมจึงได้เข้าไปในห้องนอนนายบุญคง
ก็ไปหาตัวเชมได้ในนั้น ผมได้เอาเชมนั้นไปให้หมอตรวจด้วยกล้อง
ไมโครสโคป ก็ได้ความว่าเชมนั้นเบอนเลอดคน ความที่ผมสงสัยก็เลย

เป็นความแน่นอนไป”

ท่านปลัดกรมพูดว่า “คุณเมื่อไรคุณถึงทราบว่าใครเป็นผู้ฆ่า”

นายทองอิน “พอได้เข็ม ผมก็นึกว่าคนที่ฆ่าเช่นนั้นได้จะต้องเป็นคนสนิทกับนายบุญคง คือเป็นคนที่ได้พยาบาลอยู่ คนพยาบาลนั้นก็มแต่ภรรยา นายบุญคงกับคนใช้ ๒-๓ คน คนไหนก็ไม่ต้องนึกถึง เพราะในการที่จะฆ่าคงไม่ได้ประโยชน์อะไร เพราะฉะนั้นจึงเหลือภรรยาที่ต้องนึกถึง นายบุญคงไม่มีบุตร ผมก็ทราบว่าทรัพย์สมบัติคงจะยกให้ภรรยา ภายหลังผมได้ตามตัวภรรยาเองก็ได้ความว่าเป็นเช่นนั้น”

ท่านปลัดกรม “ก็ส่วนนายศิริหะทำไมคุณถึงได้ทราบว่าเป็นอย่างนี้”

นายทองอิน “ผมเชื่อมั่นว่าภรรยา นายบุญคง คงจะไม่ได้คิดเองในการที่จะใช้เข็มฆ่าผมเช่นนั้น ผู้ที่คิดนั้นคงจะต้องเป็นคนที่เคยไปยุโรป หรือที่รู้ภาษาอังกฤษพอจะอ่านหนังสือเข้าใจได้ ผมจึงคอยฟังดูว่าคนที่รู้จักกับนายบุญคงและภรรยา นั้นจะเป็นคนรู้ภาษาอังกฤษหรือไปยุโรปก็คน ได้ความจากคุณว่ามีอยู่สองคน แต่สองคนนั้นก็แปลก เศรษฐี และเรียนในกรุงเทพฯ คงจะไม่รู้นักแลคงจะไม่ได้อ่านหนังสืออังกฤษด้วย ผมก็ยังไม่พอใจ จึงมาหาตัวภรรยา นายบุญคงเอง จึงได้ทราบว่านายศิริหะมีใจแต่เคยไปยุโรปทั้งได้เล่าเรียนวิชาหมดด้วย ผมถึงได้คิดว่า ยังไง ๆ ลองไปที่นายศิริตุลสักที ถ้านายศิริไม่ได้เป็นผู้แนะนำภรรยา นายบุญคงในเรื่องฆ่าคนด้วยเขมนักแล้วไป แต่ถ้าเป็นผู้แนะนำ

ตามที่ผมสงสัย นายศิริก็จะต้องแสดงพิธีออกมาเอง นอกจากนั้น
คุณหลวงก็ทราบอยู่แล้ว”

ท่านปลัดกรมเข้ามาจับแขนนายทองอิน แล้วพูดว่า “ผมเห็นว่า
คุณเป็นคนประหลาดคนหนึ่งทีเดียว ถ้าคุณมารับราชการในกองตระเวน
คงจะต้องมีชื่อเสียงใหญ่เป็นแน่”

นายทองอินยิ้มแล้วพูดว่า “ผมก็ช่วยราชการอยู่เต็มกำลังแล้ว
ปล่อยให้ผมเป็นคนธรรมดาอยู่เช่นนี้จะดีกว่า ถ้าผมไปเป็นคนราชการ
เสียแล้ว บางทีการลำบากจะยากขึ้น ผมก็จะช่วยราชการไม่ได้ดี
เหมือนนักบวชเวลานี้ คุณหลวงปล่อยให้ผมไว้ตามสบายดีกว่าขอรับ เมื่อมี
ราชการอะไรก็เรียกผมใช้ได้เสมอ ในเรื่องนักไม่มีเรื่องอะไรจะสอขส่วน
อีกแล้ว ผมกราบลา”

นายแก้ว

นายขวัญ

กำนันคงบ้านโยคี

ท่านผู้ที่ได้อ่านเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับด้วยนายทองอินตั้งแต่
เรื่องแรกมาจนถึงบัดนี้ ก็คงได้สังเกตแล้วว่าทุก ๆ เรื่องกล่าวด้วยการ
ซึ่งเกิดขึ้นภายในกรุงเทพฯ ฯ ทั้งสิ้น เว้นแต่เรื่อง " นากพระโขนงที่ ๒ "
แต่ถึงแม้เรื่องนกก ไกลกรุงเทพฯ ฯ มาก ทั้งมิได้เกี่ยวข้องไปถึงการ
สืบสวนเรื่องสลักสำคัญ ต้องนับว่าเป็นการสืบเล่น เพื่อความพอใจของ
นายทองอิน ซึ่งเวลานั้นว่างไม่มีงานทำเท่านั้น เมื่อการเป็นเช่นนั้นแล้ว
ท่านผู้อ่านจะนึกเสียดายว่านายทองอินไม่มีใครได้ออกไปหิวเมือง และไม่
ชำนาญหรือไม่สนใจในการสืบสวนเรื่องราวต่าง ๆ นอกกรุงเทพฯ ฯ
เพราะฉะนั้น ในทันทีที่เจ้าต้องขออนุญาตว่า นายทองอินได้เคยออกไป
สืบสวนเรื่องราวตามหัวเมืองหลายครั้ง แต่เพราะการที่สืบสวนนั้น โดย
มาก ถึงเป็นเรื่องสำคัญก็ไม่เป็นเรื่องซึ่งจะอ่านเพลิดเพลิน หรือเป็นเรื่อง
ซึ่งแปลกประหลาดกว่าการจับมูรายธรรมดา ข้าพเจ้าจึงมิได้นำมาเล่าให้
ท่านฟัง ธรรมดาคนในกรุงกับคนหัวเมืองก็ผิดกัน คนในกรุงได้คบหา
สมาคมกับชาวต่างประเทศ ความคิดจึงเฟื่องฟูแปลกประหลาดกว่าความ
คิดคนซึ่งในหัวเมือง ในการหากินทั้งทางดีทางชั่ว ส่วนนายทองอิน
ก็สมัครสืบการ ในเรื่องซึ่งเกี่ยวกับการใช้ความคิดแปลก ๆ เพราะฉะนั้น
จึงชอบสืบการในกรุงเทพฯ ฯ มากกว่าการในหัวเมือง เขาเองได้พูด

อยู่เนือง ๆ ว่าการจับผู้ร้าย ในกรุงก็ผู้ร้ายหัวเมืองผิดกันอยู่มากคือ
 การจับผู้ร้ายหัวเมือง ต้องการใช้กำลังร่างกายมากกว่าใช้กำลังความคิด
 การจับผู้ร้ายในกรุงต้องใช้กำลังความคิดกว่าใช้กำลังร่างกาย เพราะ
 ล้วนผู้ร้ายในกรุงจึงน่าจะจับกว่าผู้ร้ายหัวเมือง ผู้ร้ายหัวเมืองนั้น ตำรวจ
 ภูธรหรือกำนันผู้ใหญ่บ้านจับก็เหมือนนายทองอินจับ อีกประการหนึ่ง
 การจับผู้ร้ายในกรุงเทพฯ เป็นกำรสดวกกับนายทองอินมาก โดยเหตุ
 ที่ลูกสมุนของนายทองอินเป็นชาวกรุงเทพฯ ๗ แยกทุกคน ทั้งตัวนาย-
 ทองอินก็กว้างขวางในหมู่นักเลงกรุงเทพฯ ๗ มากด้วย แต่ถึงกระนั้น
 ก็ดีเมื่อออกหัวเมืองแล้วนายทองอินก็ไม่เสียชื่อเหมือนกัน ดังท่านจะเห็น
 ปรากฏในเรื่องซึ่งข้าพเจ้าจะเล่าต่อไปนี้

เมื่อปลาย ร.ศ. ๑๒๑ ท่านคงจะจำได้ว่าในหมื่นนี้ หนังสือพิมพ์
 เต็มไปด้วยเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับด้วยผู้ร้ายสำคัญผู้หนึ่ง คือ อ้ายมัน
 มือเหล็ก เพื่อท่านผู้อ่านจะลืมนเรื่องราวของอ้ายมันมือเหล็กเสียไปแล้ว
 ข้าพเจ้าจึงจะเล่าให้ท่านฟังในทันทีโดยย่อ

อ้ายมันคนนั้น แต่เดิมจะมาจากไหนก็ไม่ปรากฏ ทราบแต่ว่าเมื่อ
 ก่อนจะตั้งตนเป็นผู้ร้ายนั้น อ้ายมันได้บวชเป็นภิกษุอยู่ที่บ้านทขกวาง
 แขวงเมืองสระบุรี แต่จะเป็นเพราะเหตุไรไม่ปรากฏ อ้ายมันต้องสึก เมื่อ
 สึกแล้ว ได้ทำนาหาเลี้ยงชีวิตอยู่ประมาณ ๒ ปี อ้ายมันเป็นคนชอบ
 เล่นเบย ขาบเข้ามาได้ทำโคกเล่นเบยจนหมดตัว จนลงปลายก็ต้อง
 ขายนา เมื่อขายนานั้นแล้ว อ้ายมันก็มีได้ทำมาหากิน โดยทางบริสุทธี

เข้าเป็นพวกพ้องกับพวกนักเลง ไม่ซำหนักก็ถูกจับ และต้องขังศาลใน
 เรืองลกกระบือ ต้องจำคุก ๓ ปี ต่อนั้นไป อ้ายมันก็หาได้ทำมาหากิน
 อย่างหนึ่งอย่างใดไม่ เจ้าเมืองกรมการในสระบุรีก็ส่งสืบ คอยจ้องจะจับ
 ตัวอ้ายมันอยู่เสมอ แต่กหาจับได้ไม่ โดยเหตุที่อ้ายมันรักมาตวัด ถึง
 เจ้าเมืองกรมการจะเชื่อในใจสักเพียงเท่าใด ว่าอ้ายมันเกี่ยวข้องในการ
 ปล้นกระบือรายนั้นหรือปล้นเรือนรายนี้ ก็ยังจับตัวอ้ายมันไม่ได้ เพราะ
 ไม่มีพยานพอที่จะ ให้เห็นว่าอ้ายมัน ได้ไปเกี่ยวข้อง ในเรื่องปล้นสดมภ์นั้น ๆ
 จริง เมื่อเกิดการปล้นสดมภ์ขึ้นครั้ง ไรและผู้ใหญ่บ้านเรียกลูกบ้านประชุม
 ตรวจ อ้ายมันก็มารับตรวจทุกครั้ง เว้นเสียแต่คราวที่ได้ลาผู้ใหญ่บ้าน
 ไปแห่งหนึ่งแห่งใดเท่านั้นจึงจะขาดตรวจ แต่ครั้งหนึ่งอ้ายมันมีใจกำเริบ
 นำพวกพ้องเข้าปล้นเรือนผู้ใหญ่บ้าน ในหมื่นซึ่งตนอาศัยอยู่นั้น ทงได้
 บังพวกเจ้าของทรัพย์ตายลงคนหนึ่งด้วย เมื่อลงจากเรือนจะหนีไป
 ผู้ใหญ่บ้านผู้นั้นได้ร้องชนว่า "อ้ายมันกูจ่ามึงได้แล้ว กูเอามึงละคราวน"
 อ้ายมันก็ยกขบวนชนจะยิงผู้ใหญ่บ้านนั้น แต่เพื่อนผู้ใหญ่บ้านมีสติดี
 ล้มตัวลงไปเสียข้างหน้า ลูกบ้านอ้ายมันจึงข้ามศีรษะไป พอเวลานั้น
 พวกลูกบ้านพากันรีบมา อ้ายมันกับพวกพ้องจึงหนีไป พวกผู้ร้ายปล้น
 ครั้งนั้นจับได้หลายคน แต่อ้ายมันเองจับหาได้ไม่ ชาวบ้านและตำรวจ
 ภูธรติดตามไปจนถึงตงพระยาไฟ ยังจับตัวอ้ายมันไม่ได้ ก็พากันกลับมา
 ล้วนอ้ายมันนั้นก็เลยกลายเป็นผู้ร้ายใหญ่ ไม่มีผู้ใดทราบว่าอยู่ที่ไหนแน่
 ทรายแต่ว่าอาศัยอยู่ในตงพระยาไฟแห่งใดแห่งหนึ่ง คนดีทั้งหลายไปใน

คงได้รับความเดือดร้อนเพราะอายุมันมาก บางทีกำลังเดินไป อายุมัน
 ออกมาขึ้นขวางทาง แล้วเรียกเอาเสบียงอาหารบ้าง ทรัพย์สินของบ้าง
 ถ้าให้มันเสียโดยดี มันก็ปล่อยให้เดินต่อไป ถ้าทำท่าทางขัดขืนมันก็ทำ
 อันตรายต่าง ๆ บางทีถึงแก่ชีวิต มันเป็นคนแข็งแรง คน ๒ คน ๓
 คนมันสู้คนเดียวก็ได้ ทั้งมีค่าเล่ารถกว่ามันมีค่าอากาศมออยู่คงยังไม่
 ออกพื้นที่เข้า แลอีกประการหนึ่งกล่าวกันว่า สัตราทมิฬชอบถ่อที่สุด
 คือตะบองสั้นทำด้วยเหล็กซึ่งมันใช้ตะบองคนซึ่งขัดขืน ไม่ทำตามชอบใจ
 ของมัน คนจึงตั้งฉายามันว่าอายุมันมือเหล็กคน

ตั้งแต่อายุมันได้เกิดมีชื่อเสียงเป็นเรื่องราวใหญ่ชน มีเรื่องราวน่า
 ประหลาดน่ากลัว ซึ่งเกี่ยวข้องกับกับการปล้นสะดมมันมาก ถึงขนาดคนดี
 หรือจะเรียกว่าวีรชายคนร้ายก็ได้ อายุมันก็ออกมาจากบริเวณตง
 พระยาไพน่าพวกฟ้องเข้าปล้นเรือนราษฎร ในจังหวัด อำเภอทับกวางบ้าง
 หรือไกลกว่านั้นบ้างก็ แต่ถึงจะจับพวกฟ้องได้สักคนก็ยังไม่จับตัว
 อายุมันไม่ได้เลย ถึงกับกล่าวกันว่าบางทีเห็นตัวแล้วของมันก็ไม่ถูก ครั้ง
 หนึ่งตำรวจภูธรกับชาวบ้าน ๒-๓ คน ติดตามไปพบอายุมันกับพรรค
 พวกอีก ๒ คน พวกชาวบ้านกับตำรวจภูธรตั้งท่าจะล้อม พออายุมันกับ
 พรรคพวกลุกขึ้น ชาวบ้านก็ยิงปืนสาธิตเข้าไป อายุมันก็หากลัวไม่
 แลมิได้ถอยหนีเลย มันกลับแกว่งตะบองเหล็กวิ่งตรงเข้ามาหาผู้ยิง
 พวกชาวบ้านก็พากันแตกตื่นหนีมา แต่ตำรวจภูธร ๒ คนยังต่อสู้อยู่ จน
 ตกกลางคืนตำรวจก็ยิงหาได้กลับมาไม่ รุ่งเช้าพวกชาวบ้านออกไปถึง

ที่ซึ่งได้เกิดต่อสูกันชน พยัคพต้าวจภูธร ๓ คน ศรัทธาเนบยสังเกตุ
 เหมือนถูกทวยด้วยสิ่งอะไรหนัก ๆ พวกชาวบ้านก็สมมุติเอาว่าอายมัน
 มือเหล็กคงจะฆ่าสลับด้วยตระกูลเหล็กของมัน นายอำเภอทวยกวางจึงม
 คำสั่งแก่กำนันผู้ใหญ่บ้านให้ส่งกันต่อ ๆ ไป ให้คอยดูจับอายมันมือเหล็ก
 วันหนึ่งทีหลังเกิดเหตุชนไม่ชานานนัก กำนันคงบ้านโยคีมีธุระชน
 ฆ่าไปตรวจราชการตามชายดงพระยาไฟ พยอายมันมือเหล็กกลางทาง
 อายมันมือเหล็กออกคำสั่งให้หยุดและให้ลงจากม้า ในเวลานั้นกำนันคง
 มิได้มีอาวุธไปด้วย จึงคิดว่าครั้นจะขัดชนใจอายมันก็เกรงมันจะทำร้าย
 ตน จึงลงจากม้า โดยความประสงค์จะพูดจากับอายมันโดยดี แต่พอ
 โดดลงถึงดิน อายมันก็โดดชนหลังม้าควยไป กำนันคงจึงต้องเดินกลับ
 มาย้าน สิ่งของบางสิ่งซึ่งได้ผูกไปกับม้ายวนนิกเลขสูญด้วย ชาวบ้าน
 ตามชายดงกลัวจนแต่ชขาดนามอายมันทงสิ้น เพราะได้รบความเดือดร้อน
 เพราะอายมันชนมาก เมื่อเสียบขงมันหมดเข้าเมอใด มันก็ออกมาจากดง
 เทยวเรียกเอาทบ้านนบางทบ้านนบาง ไม่มีใครกล้าขัดชนมันได้ ถึง
 เวลาที่มันมามีเกอออกมากลางวันแสดก ๆ แต่ไม่มีใครคิดจับกุมมันเลย
 ต่อเมอมันไปแล้วจึงมีผู้ใดผู้หนึ่งเอะอระกนชน แต่ก็แปลว่าจับไม่ทัน
 เท่านั้นเอง

ท่านผู้อ่านคงจะนึกถามอยู่ว่า ทำไมข้าพเจ้าจึงได้ทราบเรื่อง
 อายมันมือเหล็กมาก เลือบดลระออเช่นนี้ ข้าพเจ้าจะตอบได้โดยง่ายว่า
 ข้าพเจ้าได้ทราบจากข้าราชการผู้หนึ่ง ซึ่งข้าพเจ้าจะไม่กล่าวนามในที่นี้

เพราะไม่จำเป็นและไม่เกี่ยวข้องในเรื่องนี้มากนัก ท่านข้าราชการผู้นั้น
ได้มาหา นายทองอินวันหนึ่งและมาเล่าเรื่องอายุมันให้ฟัง ดังเขาพูด
ได้เล่าให้ท่านฟังแล้วนั้น เมื่อเล่าเรื่องจบแล้วจึงพูดกับนายทองอินว่า
“ตัวคุณก็เป็นคนมีชื่อเสียงในการสืบสาวถามเรื่องต่าง ๆ ในการจับผู้ร้าย
อยู่ จะคิดจับอายุมันเมื่อเหล็กสักทมิไม่ได้เที่ยวหรือ”

นายทองอินตอบว่า “จับหน่ะเป็นได้แน่ ถ้าจะตั้งใจจริง แต่
มันนอกมณฑลของผมอยู่หน่อย”

ท่านข้าราชการจึงพูดว่า “ก็จริงอยู่ แต่ถ้าจับอายุมันได้แล้วจะเป็น
ประโยชน์หลายทาง คือจะเป็นประโยชน์แก่ราชการทาง ๑ เป็นประโยชน์
กับตัวท่านเองทาง ๑ เพราะได้เห็นว่าเทศาภิบาลจะให้รางวัลผู้จับมาก
ด้วย”

นายทองอินพูดยิ้ม ๆ ว่า “ผมหน่ะเคยจับแต่อายุคนธรรมดา ๆ
ไม่เคยจับอายุตัวเก่งพินไม่เขายังไม่ออกอย่างนี้ วิชาอาคมอะไรผมก็
ไม่มีจะสู้กับมัน”

“ถึงวิชาอาคมคุณไม่มี ผมก็ขงนกว่าคุณคงจับได้อยู่แน่นอน
แหละ ผมเข้าใจว่าเจ้าพวกที่จับไม่ได้หน่ะ จะเป็นเพราะความขลาด
มากกว่าอย่างอื่น พอเห็นว่าตั้งท่าจะยิง อายุมันมันไม่กลัว ก็เลยหาว่า
มันมีวิชาอาคมเสียเท่านั้นเอง คุณออกไปหน่อยเถอะ เสนาบดีท่านกริ้ว
อยู่หนักแล้ว ถ้าเข้าไปอีกไม่ได้ตัว ความเสียคงจะไม่พินพวกผมเป็นแน่”

“ผมจะตรึงตรองดูก่อน ถ้าการงานผมว่างพอจะไปได้ผมก็จะไป”

“ไปเปลี่ยนอากาศเสียบ้างก็ดี”

ตอนนั้นไปไม่ช้านัก นายทองอินก็สั่งให้คนใช้มาบอกกับข้าพเจ้าว่า จะไปสระบุรี และไม่ทราบว่าเมื่อไรจึงจะกลับ เมื่อข้าพเจ้าได้ทราบดังนั้น ข้าพเจ้าจึงรีบไปที่บ้านนายทองอิน และบอกกับนายทองอินว่า ข้าพเจ้าจะไปด้วย ถ้าไม่มีเหตุซึ่งขัดข้องในส่วนตัวนายทองอิน นายทองอินสั่นศีรษะ ยิ้มแล้วพูดว่า “ถ้าแก่จะคิดไปหาเรื่องสำหรับแต่งรวบรวมไว้ในสมุดของ แก่แล้ว น่ากลัวครึ่งนะจะไม่มีเรื่องสนุกอะไร เพราะฉันเข้าใจว่าคงไม่มีอะไรที่จะต้องลำบากส่วนมากมากนัก ทำทางดูเหมือนจะต้องการกำลัง ร่างกายมากกว่าต้องการกำลังความคิด ฉันเข้าใจว่าถ้ามีใครที่ไม่ไป มีกัลยาวิชาอาคมของอำยมั่นมือเหล็กเสียแล้ว ก็คงจะจับมันได้ ก็นับดู ขบถด้วยกันเสียหมดในแถวนี้ ฉันก็อยากจะลองดูทว่าวิชาอาคมของฉัน จะสู้วิชาอาคมของอำยมั่นได้หรือไม่ อีกอย่างหนึ่งยังมีเรื่องวางวัลอก ที่ไม่ควรจะลืม”

ข้าพเจ้าตอบว่า “ในเวลานี้ฉันไม่มีงานอะไรด้วย ฉันจะไม่ไปกับแก จะได้เที่ยวตามหัวเมืองเสียบ้าง” นายทองอินตกลงยอมให้ข้าพเจ้าไปด้วย ครั้นถึงวันกำหนด ข้าพเจ้ากับนายทองอิน ก็ขึ้นรถไฟตรงออกไปที่ห้วยขวาง พบตัวนายอำเภอที่ ๆ พักรถไฟ นายอำเภอแสดงความยินดีในการที่นายทองอินได้ขึ้นมา แล้วก็พาตัวไป ณ ที่ว่าการอำเภอ เมื่อได้สนทนากันพอสมควรแล้ว นายอำเภอจึงพูดต่อไปว่า

“สมได้จดทัพกว ไร่ ไศคุณแล้ว ที่ทางคับแคบอยู่หน่อย แต่ที่จะ

จุดให้ตชนไปกว่านกเห็นจะยาก และผมได้สั่งให้เตรียมมาไว้สำหรับ
คุณเสร็จแล้ว ถ้าคุณต้องประสงค์อะไรอีกขอบอกให้ผมทราบ”

นายทองอินตอຍว่า “นี่คุณก็ได้จุดไว้มากเกินไปกว่าผมคาดหมาย
แล้ว ที่จริงผมจะมาพักอยู่ที่นกเห็นจะไม่ได้ประโยชน์อะไร สู้อาศัย
เขาอยู่ในบ้านโยคีไม่ได้ ถึงแม้ในเวลานั้นผมก็ยังไม่ต้องการ ถ้าได้
เกวียนสักเล่มหนึ่งจะดีกว่า”

นายอำเภอตอบว่า “ได้สิขอรืย ๓-๔ เล่มก็ได้”

นายทองอินสนธิ์ครุฑแล้วตอຍว่า “เล่มเดียวดีกว่าขอรืย”

นายอำเภอก็ลุกไปสั่งให้จุดเกวียนให้นายทองอิน ส่วนนายทองอิน
กับข้าพเจ้าก็ไปที่พักซึ่งเขาจุดไว้ให้ และเปลี่ยนเครื่องแต่งตัว แต่งให้
คล้าย ๆ กับราษฎรในแถบนั้น เสร็จแล้วจึงกลับไปหานายอำเภอใหม่
นายทองอินพูดกับนายอำเภอว่า

“ผมจะลาคุณไปบ้านโยคีทีเดียว ได้เกวียนเมื่อไรจะไปเมื่อนั้น
การสืบสวนเรื่องเช่นนี้สืบในทีไกล ๆ ดีกว่า”

นายอำเภอถามว่า “ท่านไม่ยากเอาตำรวจไปข้างหรือ”

นายทองอินตอຍว่า “ไม่เอาไปเห็นจะดีกว่า แต่ถ้าคุณจัดคนที่
คุณไว้ใจได้ สำหรับเป็นผู้ช่วยผมสัก ๓-๔ คนได้ก็จะได้”

นายอำเภอพูดว่า “ได้สิ คุณจะให้คนเหล่านั้นไปกับคุณที่เดียว
หรือ”

นายทองอินพูดว่า “ไม่ต้อง ให้ตามไปที่หลังก็ได้ ให้ทอຍ ๆ

กัน ไปเห็นพระดี อย่าให้ไปพร้อมกัน ชาวสีกมระนน ไทลงบ้านโยคีไท
พร้อมกันให้หมด ”

นายอำเภอพูดว่า “ ถ้าคุณรอสักประเดี๋ยวผมจะไปเที่ยวหาตัวคน
ตามที่คุณต้องการ แล้วคุณให้การกัยเขาเองดีกว่า เขาจะได้ทราบว่า
คุณประสงค์อย่างไร ”

คอยอยู่ไม่ช้านัก นายอำเภอก็นำคนมา ๔ คน รูปร่างลำสันแข็งแรง
ครบมือ นายทองอินจึงดูหน้าทาง ๔ คน พยักหน้าแล้วถามคนที่ ๑
ซึ่งสวมเสื้ออย่างผู้ใหญ่ว่า “ แกได้เคยมีอะไรเกี้ยวของกัยยายมัน
มือเหล็กมั่งไหม ? ”

ผู้ใหญ่ว่าตอบว่า “ ผมยังไม่เคยเห็นตัวมันเลย แต่มันเคยมา
ปลิ้นในถิ่นของผมครั้งหนึ่ง แต่ผมไม่อยู่ ถ้าอยู่ก็คงได้เล่นกัน ”

นายทองอินถามต่อไปว่า “ แกไม่กลัวมันหรือ ”

“ ไม่กลัว ”

“ ถ้าอากาศมากไม่กลัวหรือ ”

“ คากอากาศอะไรของมัน ผมไม่กลัวทั้งนั้น ผมมีผ้าประเจียด
กัยพระที่ท่านสมภารวัดไผ่รายให้ไว้ ผมไม่ต้องกลัวใคร ”

นายทองอินพยักหน้าแล้วพูดว่า “ ดีแล้ว ถ้ายงงนละ ฉันทักยกแก
เห็นจะถูกคอกัน เห็นจะไปตัวด้วยกันได้ละ แกชื่อไร ”

“ ผมชื่อเม่น ”

“อีก ๓ คนนั้นเป็นลูกบ้านของมกหรือ”

“อยู่ในหมู่บ้าน”

“มีผ้าประเจียดมีพระด้วยหรือเปล่านั้น”

“มีทั้ง ๓ คน”

“ถ้าขงเงินแก่ทั้ง ๔ คนเป็นไม้กลวใครช”

“ไม้กลว ท่านอาจารย์ท่านว่า ๆ ถ้าทำร้ายอากาศให้เจ้าชวตร
ไม่ต้องกลว พระกับผ้าประเจียดคุ้มครองรักษา แต่ถ้าไปทำความชั่ว
พระกับผ้าประเจียดก็คุ้มครองไม่ได้ ครั้นนี้จะเอาพวกผมไปทำร้ายอากาศ
แล้วผมไม่หนี”

นายทองอินหันไปทางนายอำเภอแล้วพูดว่า “คน ๔ คนนั้นจะ
ได้การละขอรบ คุณสั่งสืบตามที่ผมแนะนำก็แล้วกัน เมื่อไปถึงบ้าน
โยคีแล้ว ผมจึงจะบอกเขาต่อไปว่าจะให้เขาทำอะไร วันนั้นก็เย็นเสียแล้ว
ครั้นจะไปก็จะไม่ถึงจนตก ดูเหมือนคุณว่าทางประมาณ ๒๐๐ เส้น
ไม่ใช่หรือ”

“กราวนั้นแหละ”

“ถ้าขงเงินผมไปพรงนเซา แต่ต ๕ เหนจะต”

เมื่อตกลงกันเช่นนั้นแล้ว นายทองอินก็พาพี่จากกลับไปที่พัก
อาบน้ำอาบเท้าพอสบายแล้วก็ออกไปเดินเล่นตามหมู่บ้าน ตามข่าวคราว
เรื่องอายมนมมอเหล็กอกแต่ก็ไม่ได้ความอะไรมากมายกว่าที่ข้าพเจ้าได้
กล่าวแล้วนั้น ที่ได้ข่าวแปลกออกไปอีกนิตหน้อยคืออายมนมมอเหล็กที่

ได้เสียบงไปนั้น มักจะได้จากกำนันคงโตบมาก แต่ถึงกระนั้นกำนันคง
 กตัญญู ไม่กระตือรือร้นคิดจับกุมอำยมัน ให้มากขึ้นกว่าแต่ก่อนเลย อีก
 ประการหนึ่งซึ่งเป็นของประหลาดคือ บ้านราษฎรอื่น ๆ ยิงมวนเวลาที่ต้อง
 เสียบหาย คือถูกอำยมันหรือพรรคพวกอำยมันปล้นทรัพย์สินของไปบ้าง
 แต่กำนันคงนั้นมี ได้ต้องเสียบทรัพย์สินสมบัติอย่างหนึ่งอย่างใดนอกจาก
 เสียบงมลาย และมาซึ่งกำนันคงถูกอำยมันรวบเอาเสียบในกลางดงนั้น ต่อ
 มาไม่ช้านักก็กลับมาบ้านเอง เพราะชนนกำนันคงก็ไม่ได้เสียบมาตัวนั้น
 เมื่อกลับมาดงที่พักแล้วนายทองอินถามข้าพเจ้าว่า

“ ยิงไร แก่มีความคิดขังไรในเรื่องนี้มั่งไหม ”

“ ยิงไม่มีความคิดอะไร นอกจากที่จะไปจับตัวมันเท่านั้น ”

นายทองอินพูดว่า “ คนอย่างเจ้านั้นจะไปจับมัน ได้ง่ายอยู่หรือ ”

“ ด้ คน ๆ เดียว พวกเราหลายคนด้วยกัน จะปลอมจับมันเอาไม่ได้ ”

หรือ ”

“ ด้ .. ด้ เคยไปจับมันเป็นหลายคน ยิงไรถึงไม่สำเร็จล่ะ ”

“ มันไม่สำเร็จเพราะพวกมันกลัวนาซี นี่เราไม่กลัววิชาอากาศมัน ”

เราถึงจะจับมันได้ ”

“ มันไม่ใช่จะเกี้ยวในเรื่องกลัวเท่านั้น มันจะเกี้ยวกับเรื่องไม่ ”

ตั้งใจด้วย เอาเถอะมันส่งสัยอะไรอย่างหนึ่ง เอาไว้ไปถึงโน้นถึงค้อยดู ”

กัน บางทีฉันจะส่งสัยผิดได้ คนวนนบนอนกันเสียบทุกคืน พรุ่งนี้จะได้ตน ”

เข้า ๆ ”

ครึ่งรุ่งขึ้นเวลาประมาณตี ๕ นายทองอินกับข้าพเจ้าก็ออกจาก
 ทัชกวาง ออกเดินไปในดง ทางโดยมากร่มรื่นสบายดี เพราะฉะนั้น
 ข้าพเจ้ากับนายทองอิน จึงไม่มีใครได้ไปในถวียนชวนกันลงเดินเสียโดย
 มาก เดินไปจนประมาณ ๕ โมงเช้า จึงหยุดลงเข้ารับประทานพักสบาย
 เสียจนบ่ายโมงแล้วจึงเดินต่อไป เวลาบ่ายเกือบ ๓ โมงถึงบ้านโยคี
 ตรงไปที่บ้านกำนันคง นายทองอินจึงไปบอกขออาศัยอยู่ที่นั่น

กำนันคงนี้เป็นคนรูปร่างใหญ่ ทำทางแข็งแรง อายุประมาณ ๕๐
 เศษ สักเกตดูนับแต่แกจ้องดูข้าพเจ้ากับนายทองอินราวกับแกจะอ่าน
 หัวใจทั้ง ๒ คน แกตอบผู้ครุ่นคิดแล้วก้มและตอบว่า

“ได้หรือกพอที่จะอยู่ที่นี่ ถ้าพ่อไม่กลัวอายมันมือเหล็ก อายมัน
 มันชอบกลนะพ่อ มันเห็นทมิฬเป็นทสำหรับหาเสบียงเสียทีเดียว ประเดี๋ยว ๆ
 มันมา มาเอาไม่รู้สักตัว”

นายทองอินตอบว่า “เอาเถอะผมไม่กลัวหรือ จนกับเพื่อนผม
 มันมาคนละบอก ถ้ามันมาผมจะช่วยลงเอง”

กำนันคงสั่นศรีษะแล้วพูดว่า “ช่วยไม่ได้หรือกลาน อายมันมัน
 เป็นคนมีวิชา ฟันไม่เข้ายิงไม่ออก”

นายทองอินหัวเราะแล้วตอบว่า “มันของลูบางที่จะยิงไม่ออก
 แต่มันของลูยิงออก เอาเถอะลุง ไม่ให้เสียประโยชน์ได้หรือในการ
 ฆ่ามันอยู่ ผมจะแทนบุญคุณลุงหรือ เงินที่มีมาลุงจะไขสีกมากน้อย
 ก็ได้”

ว่าเช่นนั้นแล้วนายทองอินก็วางถุงเงินลงตรงหน้ากำนันคง เพื่อ
 เย็นพยานให้เห็นว่าเงินนั้นแท้จริง ข้าพเจ้าสังเกตดูนัยนตาก็กำนันคงเห็นใจ
 เป้งอยู่ที่ถุงเงิน ครู่หนึ่งแล้วก็เดินหน้าไป แต่ในครู่หนึ่งนั้น ข้าพเจ้าก็
 พอทราบได้แล้วว่ากำนันคงมีความโลภอยู่ในสันดานมาก ข้าพเจ้าก็
 ประหลาดใจว่า ทำไมนายทองอินจึงเอาเงินออกมาวางให้มากเห็นเช่นนั้น
 อาจจะทำให้เกิดความยุ่งเหยิงขึ้น ได้คือลูกชะโมยแปดต้น

กำนันคงนั่งอยู่ประเดี๋ยวหนึ่งแล้วก็พูดว่า “พอจะอยู่ก็ได้ แต่ขอ
 ให้ระวังเงินหน่อยนะ อายมีนมอเหลกมีนมพวกพ้องมาก ถ้ามีรู้ว่า
 มีเงินมาอาลยอยู่ที่นี้ มันจะถูกปล้นเป็นแน่”

นายทองอินตอบว่า “ไม่เป็ไรหรือกคา-ลง มันจะอยู่พอพักหาย
 เห็นอยหน้อยเท่านั้นแหละ มะรืนนี้ก็จะไปหรอก”

เมื่อพูดกันตกลงแล้ว นายทองอินก็ชวนข้าพเจ้าลงเรือนไปว่าจะ
 ไปตรวจดูโคซึ่งทขมแก้วขน ให้หญ้าให้น้ำตามสมควร พอลงไปพ้นเรือน
 แล้วและพ้นทางที่จะได้ยินได้แล้ว ข้าพเจ้าพูดกับนายทองอินว่า

“ทำไมแกถึงเอาเงินออกมาอวดเช่นนั้น ดูน่ากลัวอันตรายอยู่
 สังเกตดูหน้าตากำนันคงดูเป็นคนโลภ”

นายทองอินพยักหน้าแล้วจึงไม่ตอบข้าพเจ้าว่าอะไร เฉยอยู่
 ลึกครู่หนึ่ง แล้วจึงถามขึ้นว่า “แกเคยตกปลาไหม”

ข้าพเจ้าตอบว่า “เคย แต่ยังเล็ก ๆ อยู่”

นายทองอินถามต่อไปว่า “ก็แกเคยตกปลาไม่มีเหยื่อข้างไหม
 หละ”

ข้าพเจ้าหิวเราะแผลตอบว่า “ตกไม้มีเหยื่อมันจะติดยั้งไง”

นายทองอินพยักหน้าแล้วพูดว่า “ก้นหน้าซี มันก็ไม่ติด”

พอนายทองอินพูดจนซนนแล้ว ข้าพเจ้าก็เข้าใจทันที แล้วจึงถาม

ต่อไปว่า “ทำยั้งไงเราถึงจะรูตัวว่าเมื่อไรอายมันมันจะมา”

นายทองอินตอบว่า “รูซี มาพรงันแหละ”

“เอะ แกรูยั้งไงหนะ”

“อ้นนคมันน”

“แกนคมันเมื่อไรฉันไม่รู้”

“เมื่อตงกนแหละ”

“อะไร ก็ฉันไม่เห็นแกเขียนหนังสือหน้าอะไรนี่”

“กฉันไม่ได้เขียนหน้าซี”

“กยั้งงนแกนคยั้งไงหละ”

“ฉันบอกก้านคกงหน้าซี”

“กฉันไม่ได้เขียนนคยอกกว่ากระไรนี่”

“อ้าว ฉันบอกกว่าฉันจะไปมรณนินนาค แต่กเอาแหละ แกคอยดู

แหละถ้าอายมันมอแหละกไม่มาเรียกเอางนคบ้านก้านคกงเวลากกลางคิน

พรงันลระกฉันยอมให้แกถองทหนึ่ง”

เมื่อพูดกันเสร็จจแล้วนายทองอินกับข้าพเจ้า ก็พากันไปหุงเข้า

รับประทาน แล้วกนั่งสนทนากันอยู่ทรมกองไฟ ก้านคกงออกมาสนทนา

อยู่ด้วย พูดจากันด้วยเรื่องต่าง ๆ จนเวลาตีกหน้อย ต่างคนก็ไปนอน

ข้าพเจ้าต้องรับว่าคนวันนั้น ข้าพเจ้านอนไม่ใคร่หลับ เพราะไม่ไวใจ
ตักำนั้นคง แต่นายทองอินนั้นนอนหลับสนิทตลอดคืน

วันรุ่งขึ้นเวลาเช้าก็ไม่มีอะไรแปลกประหลาด นายทองอินก็
ข้าพเจ้าไปเที่ยวเดินเล่นตามในหมู่บ้านนั้น แลสนทนากับชาวบ้านที่
แห่งโน้นบ้างที่แห่งนี้บ้างตามสมควร ในส่วนเรื่องอายุมันมือเหล็กนั้น ก็
ได้ความสมกันหลายปากว่าเมื่อมันต้องการเสบียงเมื่อใด มันก็ออกมา
จากดงเห็บวรีบกเอาตามบ้านต่าง ๆ แต่มักจะเผลอนบ้านกำนันคงเสียมาก

เวลาประมาณเที่ยงเศษ นายสินกับนายอยู่พวกพ้องของผู้ใหญ่บ้าน
เม่นก็มาถึง พอเวลาบ่าย ๓ โมงผู้ใหญ่เม่นกับนายแปลกจึงมาถึง
เมื่อมาถึงครบ ๔ คนแล้วเช่นนั้น นายทองอินก็หาโอกาสพบพูดด้วย
ผู้ใหญ่เม่นแลสั่งการงานสำหรับคนวันนั้น คือสั่งให้ประจวบไว้พร้อม
ทั้ง ๔ คนแล้วตักกลางคืนให้คอยอยู่ที่ไหนใกล้ ๆ บ้านกำนันคงพอจะ
ตะโกนถึงกันได้ และพอนายทองอินร้องว่า “พวกเราเอาไว้มือใด”
ให้ทั้ง ๔ รีบวิ่งมาช่วย

ครั้นตักกลางคืน นายทองอินกับข้าพเจ้า ก็หุงข้าวรับประทาน
เหมือนอย่างวันก่อนแล้ว ก็ไปนอนเรียบร้อยเหมือนกับไม่มีเหตุการณ์
อันใด ส่วนกำนันคงนั้นได้ไปจากบ้านตั้งแต่เวลาเช้า จนเวลาค่ำจึงได้
กลับ ข้าพเจ้าสักเกตดูท่าทางกระสับกระส่าย แต่ก็ตั้งใจจะมีให้ข้าพเจ้า
กับนายทองอินสังเกตกรยาอนัน

ครั้นเวลาประมาณ ๔ ทุ่ม ได้ยินเสียงเหมือนหนึ่งมีผู้เอาก้อนอิฐ

หรือก่อนคืนปลาผาเรือนกำนันคง ลักครุหนึ่งได้ขโมยเสียงกำนันคงลุกเดิน
ออกมาจากห้องใน แล้วร้องถามไปว่า

“นี่ใคร”

เสียงชายคนหนึ่งตอบมาจากข้างเรือนว่า “เเองรู่อยู่แล้วจะต้อง
ถามทำไม”

กำนันคงทำหน้าตกใจตรงมาปลุกนายทองอินกับข้าพเจ้า โดย
จริงนายทองอินกับข้าพเจ้า ก็หาได้หลับอยู่ไม่เวลานั้น แต่แกล้งทำ
นอนหลับตานิ่งเสีย กำนันคงนกเขย่าทั้ง ๒ คนแล้วพูดว่า “ลุกขึ้น
ลุกขึ้น อ้ายมันมือเหล็กมาแล้ว”

นายทองอินแลดูตาข้าพเจ้าเป็นทเหมือนจะพูดว่า “ยังงี้หละ
ฉันว่าแล้ว”

ส่วนตัวข้าพเจ้านั้นต้องรับว่าใจออกจะตื่น เพราะตั้งแต่เคยจับ
ผีร้ายมากับนายทองอิน ยังไม่เคยจับผีร้ายใจอำมหิตเช่นอ้ายมันมือเหล็ก
นเลย และช่ออยู่แนในใจมันคงสู้จนเต็มกำลัง ถ้าไม่มันกระดกเงยลง
ไปข้างหนึ่ง บางทีจะถึงแก่เป็นอันตรายแก่ชีวิตได้ แต่ถึงกระนั้นกด
โหน ๆ ได้มาแล้วจะทำขลาดอยู่ไม่สมควรจึงแฉงใจลุกขึ้นหยิบยื่นมา
ตรวจดู เห็นประจู่อยู่เรียบร้อยแล้ว ก็วางไว้ข้างตัวพอให้หยิบง่าย ๆ ได้
ฝ่ายกำนันคง เมื่อแกลเห็นข้าพเจ้ากับนายทองอินลุกขึ้นแล้ว แกกก็

ออกไปพูดกับอ้ายมันต่อไปว่า

“ก็ประสงค์อะไรเล่า”

อ้ายมันตอบว่า “เวลานี้อะไรเงินหลายซึ่งในบ้าน ข้าจะมาเอาเงิน
นั้นแหละ”

กำนันคงตอบว่า “เงินอะไรของคุณไม่มีหรอก”

อ้ายมันเถียงว่า “ทำไมจะไม่มี อย่ามาโกหกข้าเลย ประเดี๋ยว
ข้ายิงตายเดี๋ยวนี้แหละ”

กำนันคงตัวสั่นแล้วตอบว่า “เงินหนี้มีดอกแต่ไม่ใช่ของคุณ
ดอกหะ”

อ้ายมันพูดว่า “ไม่ใช่ของเองก็ช่างเถอะ ของใคร ๆ ก็เอามา
เถอะ ข้าจะเอาละ เงินนั้นหนี้”

กำนันคงหันมาทางนายทองอินแล้วพูดว่า “ได้ยินไหมหละหลาน
มันจะเอาให้ได้ ให้มันเสียเห็นจะดีกว่าละการะมัง”

นายทองอินสั่นศีรษะแล้วตอบว่า “เงินหนี้ คุณไม่ให้มันหรอกลุง
คุณจะให้ลูกขี้มน”

ว่าเช่นนั้นแล้วนายทองอินก็หยิบขันขึ้น ข้าพเจ้าก็หยิบขันของ
ข้าพเจ้าขมเหมือนกัน

ในทันใดนั้นกำนันคงร้องขึ้นด้วยเสียงอันดังว่า “หลานอย่าทำเขา
หลานอย่า”

นายทองอินกระโดดเข้าไปที่กำนันคง เอามืออุดปากไว้แล้วพูดว่า
“แกอย่าร้องไป ถ้าขันทูดอีกคำเป็นตายเทียว”

แล้วนายทองอินก็เดินออกไปที่หน้าเรือน แอบฝากร้อนมองออกไป

ข้างนอกเห็นอำมรมักกับพรรคพวกอีก ๒ คน รวม ๓ คนยืนอยู่หน้าบ้าน นายทองอินก็หัวเราะแล้วร้องตะโกนขึ้นด้วยเสียงอันดังว่า “พวกเรา ไ้ย”

นายทองอินร้องเช่นนั้น ก็ได้ยินเสียงฝีเท้าคนวิ่งมา นายทองอิน ยกขึ้นชนประทับบ้างวิ่งออกไปทคน ๓ คนยืนอยู่ เห็นล้มลงคนหนึ่ง นายทองอินก็พาพี่จากวงออกจากเรือนลงตามไป พวกพี่อำมรมัน อีก ๒ คนนั้นไม่รอช้าออกวิ่งทีเดียว เพราะเห็นว่ามีนเสียงที่ พอนายทองอิน ลงถึงพื้นดิน ผู้ใหญ่เม่นกับพวกพี่วงวิ่งมาถึง นายทองอินจึงพูดกับ ผู้ใหญ่เม่นว่า “นี่แน่—อีก ๒ คนไล่—พวกแก ๔ คนจับมันให้ได้”

พอผู้ใหญ่เม่นกับพวกพี่วงวิ่งตามผู้ร้าย ๒ คนไปแล้ว นายทองอิน ก็เดินเข้าไปทอาัยผู้ร้ายที่ถูกยิงล้มอยู่ ก็ลงไปมองดู ในทันใดนั้นได้ ยืนเสียงปืนวิ่งมาจากเรือนกำนันคง ลูกปืนเฉียดศีรษะนายทองอินไป นายทองอินก็พูดกับข้าพเจ้าว่า

“แกไม่ควรจะทิ้งอื่ตักำนนั้นนะ ไ้คนเดี่ยวลย เอาเดอมกเฝ้าอาัย คนนี้ไว้เถอะ ฉันจะชนไปจัดการอื่ตักำนนี้” ว่าเช่นนั้นแล้ววิ่งตรง ขึ้นไปบนเรือนอีก

ข้าพเจ้าก็ลงไปมองดูหน้าอาัยผู้ร้ายทนอนอยู่ แลคล่าดูที่หน้า ออกซ้ายรู้สึกเป็นน้ำเบยก ๆ เมือมนมอ จึงทราบว่านายทองอินยิงแม่น เพราะอาัยผู้ร้ายคนนั้นขาดใจตายเสียแล้ว พอสักครู่หนึ่งชาวบ้าน ได้ยิน เสียงชนชนกพาทันมา ข้าพเจ้าจึงเล่าความให้ฟังทุกประการ ชาวบ้าน

คนหนึ่งซึ่งมีไต ในมอกเขามาสองหน้าอายุผู้ร้ายที่ตายแล้วกรองขนว่า

“โอ๊ย ไม่ใช่เสียแล้ว นิน๊ะไม่ใช่อำม้นหรือคะ อ้ายสัง
ชาม้านเองแหละ เขาตั้งสีกกันอยู่นานแล้วว่าจะไปพวกอำม้น
มนตายเสียก็หรือ”

พอข้าพเจ้าได้ยินเช่นนั้น ข้าพเจ้าก็ขึ้นไปบนเรือนเห็นนายทองอิน
นั่งอยู่บนหน้าอกกำนันคง พอเห็นข้าพเจ้าก็พูดว่า

“เออดีละพ่อวัดมาแล้ว มาช่วยกันมัดอำม้นที่เดอะ มื้อม้นไว
นิก ประเดี้ยวหียบโน้นจวบนไม่รู้สึกตัว ไวใจม้นไม่ได้”

ข้าพเจ้าก็แก้มาคาดออกมามัดมอกกำนันคงไว้ตามนายทองอินสั่ง
เมื่อมัดแน่นหนาแล้วนายทองอินจึงลุกขึ้น สลัดแขนทั้งสองข้างแล้ว
พูดว่า

“ตานแก้มกำลังมากพอไซ้ ถ้าแกได้เอ็กเซอร์ไซฝึกหัดเหมือน
ฉันละฉันแทบสู้แกไม่ได้เทียบ แต่เมอกยังต้องปล้ำแกตั้งใหญ่ เอออย่าง
อ้ายจากคนทฉันยังหนีไปได้ไหม”

ข้าพเจ้าตอบว่า “ไปได้อะไร แกถึงหลุดถึงหัวใจไม่ได้กระดิก
อีกเลยเทียบ แต่เสียททไม่ใช่อำม้นม้อเหล็กเท่านั้นแหละ”

นายทองอินพยักหน้าแล้วว่า “เออ! เออ! ฉันนั่งอยู่แล้วว่่าน่ากลัว
จะยิ่งผิดเสีย กลางคณมนเล่งให้ดูก็ยาก แต่แกเอาเดอะดั่งยังงิง ๆ
ก็โตชอว่าต่อสู้กับอำม้นม้อเหล็กครึ่งหนึ่งแล้วละ เออ พ่อวัดออกไปดู
ที่หรือ ผู้ใหญ่บ้านเม่นกับพวกพ้องเรามาหรือยัง”

ข้าพเจ้าก็ลงไปดูได้ความว่ากลับมาแล้ว ผู้ใหญ่เมื่อนั้นสังเกตเห็น
กริยาเสียใจมากทจขอายุผู้ร้าย ๒ คนไม่ได้ และอธิบายกับข้าพเจ้าว่า

“ตามมันเข้าไปไม่ได้ดอกขอรบ มันไม่ได้เดินตามทางนี้ มัน
บุกกรเข้าไปยังงั้นเอง ผมไม่เคยเดินตามถนนนี้ เดินเข้าไปไม่ได้ หลง
เสียกินตาย ถ้าเดินทางไกล ๆ ทักษกว้างนั้นค่อยยังชั่ว ทางนี้ไม่ไหว
ขอรบ”

เมื่อข้าพเจ้าได้เล่าให้นายทองอินฟังเช่นนั้นแล้ว นายทองอินพูดว่า
“เอาเถอะ จะอย่างไรอีกหลัง เราได้พยายามจนสุดกำลังแล้ว
เมื่อมันไม่ได้ก็เคราะห์ร้าย”

ครั้นรุ่งขึ้นเช้า นายทองอินกับข้าพเจ้าแลพวกพ้องซึ่งมาจาก
ทักษกว้างก็พากันกลับ จับตัวกานนคงไปด้วย

เมื่อถึงทักษกว้างแล้ว นายทองอินก็เล่าความให้นายอำเภอฟัง
ทุกประการ แลแสดงความเสียใจว่าขบอายุมีมือเหล็กยังไม่ได้ ข้าพเจ้า
สังเกตเห็นนายอำเภอดูเสียใจมาก และถามนายทองอินว่า

“คุณจะไม่คิดกลอุบายจับมันอย่างอื่นอีกหรือ”

นายทองอินตอบว่า “ผมคงจะยังไม่เลิกการจับมัน แต่เวลานี้
มันคงระวังตัวเสียแล้ว จะคิดจับออกคงไม่มีประโยชน์ รอให้เงยยกกันไป
เสียทก่อนเห็นจะดี แต่การที่จับตัวกานนคงมาได้นี้ก็สมควรกับตัดหางหา
เสียขงของอายุมีมือเหล็กเสียทางหนึ่งแล้ว เพราะฉนั้นผมคงจะช้อนอยู่
ในดงไม่ได้มานานนัก คงจะออกมาปล้นทีนอก ๆ เมื่อมันออกมาข้างนอก

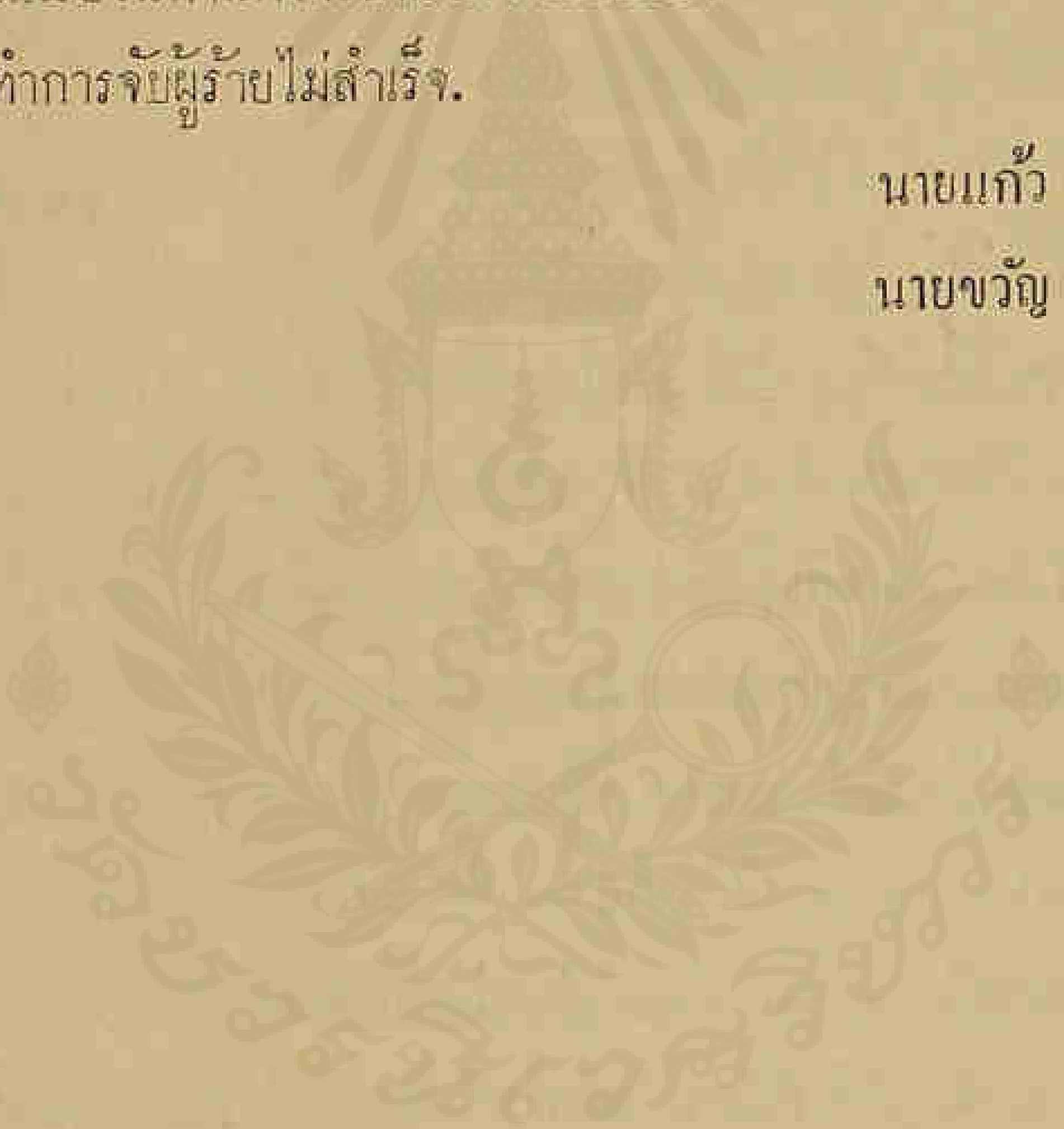
แล้ว การที่จะจับมันก็คงไม่ยาก ขออย่างเดียวย่อปากให้คนทักคอยจับไปกลัว
 อานาจอรรถกถาหมื่นเสียบท่านน

แล้วนายทองอินก็เลยพูดเรื่องอื่นต่อไป วันรุ่งขึ้นเวลาเช้า นาย-
 ทองอินขอขมมานายอำเภอ ๒ มา แล้วพาพเจ้ากับนายทองอินกล้า
 นายอำเภอ ขึ้นมาออกเดินไปทางสระบุรี เพื่อไปเที่ยวเล่นตามสบาย

ในเรื่องนี้ท่านคงจะเห็นได้ว่าเป็นเรื่องที่ ๑ ซึ่งได้กล่าวถึงนาย-
 ทองอินทำการจับผู้ร้ายไม่สำเร็จ.

นายแก้ว

นายขวัญ

นิทานทองอินชุดสอง

๒๒ | ๑ | ๒ ผุรายฆ่าคนทบางขุนพรหม

เมื่อข้าพเจ้าได้ฟังเรื่องของนายอำเภอที่บกวางตลอด และได้
สนทนากันบ้างตามทีข้าพเจ้าได้เล่าแล้ว นายอำเภอที่บกวางก็ลากลับ
ไป แต่เมื่อก่อนจะไปในั้น ได้บอกกับข้าพเจ้าว่าได้รับอนุญาตให้พัก
ราชการชั่วคราว เพราะฉะนั้นจะขอมาหาสนทนากับข้าพเจ้าอีก ข้าพเจ้า
ก็แสดงความยินดีเชิญให้มา เมื่อมาทีไรก็ได้ซักถามข้าพเจ้าถึงกาที่
นายทองอินได้ทำมาแต่ก่อน ข้าพเจ้าก็เล่าให้ฟังหลายเรื่อง บางเรื่อง
ข้าพเจ้าก็ได้ส่งมาลงพิมพ์ให้ท่านทั้งหลายอ่านแล้ว บางเรื่องก็ยังไม่
ข้าพเจ้าจะเจ็ดมาลงพิมพ์ต่อไปตามแต่จะมีเวลาแต่ง
เรื่องที่ข้าพเจ้านักออกเวลานักเป็นเรื่องชอบกมล เป็นเรื่องคนถูกฆ่า
ด้วยอาการน่าประหลาด นีทานผู้อ่านคงนึกในใจว่าอะไรมีแต่เรื่องฆ่ากัน
ตายกับเรื่องชะโมอะไรไป ข้าพเจ้ายอมรับว่าเป็นเช่นนั้นจริง เพราะความ
จริงผู้ร้ายโดยมากก็เห็นมีแต่ชะโมหรือฆ่าคน ที่ทำผิดอย่างอื่น ๆ
นาน ๆ จะมีสักครั้งหนึ่งเท่านั้น ข้าพเจ้าเห็นว่าที่จริงเป็นของประหลาด
อยู่ที่ผู้ร้ายซึ่งมีความคิดใช้วิธีต่าง ๆ เพื่อประพฤตชั่ว เพราะฉะนั้น
ถึงผลจะเหมือนกันวิธีก็ต่างกัน จึงกล่าวนำเรื่องฆ่ากันตายมาเล่าซ้ำกัน

บ่อย ๆ พุทเพื่อเจอบ่อยมากแล้ว จับเรื่องเสียที

ในสมัยแห่งเรื่องนขาพเจ้ายงม ได้มกรรยา เพราะฉะนั้นเวลานั้น

ข้าพเจ้าเข้าบ้านอยู่ด้วยกันกับนายทองอิน ชาวหน่งข้าพเจ้าตนชน

ออกมาที่เฉลียงเห็นนายทองอินนั่งอยู่ที่นั่นแล้ว มือถือกระดาษเล็ก ๆ

แผ่นหนึ่งควมวด พอเห็นข้าพเจ้า นายทองอินสั่นศีรษะแล้วพูดว่า

“พ่อเจ้าประคุณต้นสายจริงนะ หัวเข้าออกมัยแล้วละ”

ข้าพเจ้าถามว่า “ก็ทำไมแกถึงไม่กินเสียก่อนละ คอยฉันทำไม
ดูไม่จำเป็นเลย”

นายทองอินหัวเราะแล้วพูดว่า “เปล่าหรอก ฉันไม่ได้ตั้งใจคอย
แกหรอก แต่มันก็อะไรมันเพลินไปก็เลยไม่ได้เรียกเข้ามากิน จนเห็น
หน้าแกเข้าถึง ได้รู้สึกหัวเซียบชนมา”

“เอ๊ะ ทำไมไม่เห็นหน้าฉันถึงต้องหัวเซียบชนมา”

“ก็เพราะแกเป็นพนักงานสำหรับเตือนให้ฉันกินฉันนอนอยู่สมอนี่
ถ้าฉันไม่ได้แกไว้ทำให้เห็นจระเข้แห่งตาย ฉันมันเป็นคนชอบกลลุ่มกิน
ก็โดนมนอนกได้”

ข้าพเจ้ารีบเรียกข่าวให้ยกสำรับชนมา ครั้นข่าวไปแล้ว ข้าพเจ้า
จึงถามชนว่า “เรื่องสำคัญหรือ”

นายทองอินแลดูตาข้าพเจ้าแล้วพูดว่า “แกนี่ช่างสังเกตขึ้นมาก
เทียว” แล้วก็ส่งกระดาษที่ถืออยู่นั้นให้ข้าพเจ้าดู ในนั้นมีเป็นหนังสือ

จากนายบุญเชิดสารวัตรแขวงบางขุนพรหมว่าขอพบนายทองอินสักหน่อย

เพราะมีเรื่องสำคัญ นายบุญเชิดผูนายทองอินเมตตามาก ส่วนนาย
บุญเชิดก็นับถือนายทองอินคล้าย ๆ อาจารย์ เมื่อมีเรื่องสำคัญเห็นว่า
ทำไปไม่สำเร็จ โดยตนเองแล้วก็มาหาขอความแนะนำของนายทอง
อิน

เมื่อข้าพเจ้าอ่านหนังสือแล้วก็ส่งคนไป นายทองอินจึงถามชน
ว่า “ ยี่งไรพ่อวัด แยกทายถูกไม่ใช่หรือว่าจะเป็นเรื่องอะไร ”
ข้าพเจ้าพยักหน้าแล้วตอบว่า “ คงจะเป็นเรื่องฆ่ากันที่บางขุนพรหม
ที่อายยาว ๆ มันเอามาลอกกันเมื่อคน ”

นายทองอินรับว่า “ มันที่เดียว ช่รตยอช่บุญเชิดก็มา คอยฟังว่า
จะออกความเห็นอย่างไรบ้าง ”

ครั้นรับประทานแล้วนั่งคอยอยู่สักครู่หนึ่งนายบุญเชิดก็มา นาย
ทองอินก็ทักทายปราศรัยเสร็จแล้วก็ถามว่า “ มีอะไร ”

นายบุญเชิดตอบว่า “ เรื่องฆ่ากันที่บางขุนพรหม ”
“ เรื่องราวมันเป็นอย่างไร ”

“ เมื่อวานนี้เวลาประมาณเที่ยงเศษ บ่าวนายรอดทรมวัดสารพัด-
ช่างมาแจ้งความกับผมว่า นายถูกผู้ร้ายฆ่าตายเสียแล้ว ผมชักใช้ตุ
ก็ได้ความว่าไม่ทราบว่ามีสาเหตุอันใด ไม่มีใครได้ทะเลาะวิวาทกับใคร
กลางคืนวันก่อนเวลา ๔ ทุ่มเศษนายรอดก็ได้เข้าไปนอนในห้องนอนเคย รุ่ง
ขึ้นเช้าบ่าวจืดเข้าปลาเตรียมไว้แต่โมงหนึ่งตามเคย จน ๒ โมงก็ยังไม่
เห็นนายรอดลุกขึ้น ๓ โมงแล้วก็ยังนั่งนิ่งชอยู่ บ่าว ๆ ก็พากันนึกสงสัยว่า

ตอนกลางคืนคงจะนอนไม่หลับจึงตื่นสาย แต่ครั้นถึง ๕ โมงยังไม่ตื่น
ภรรยา นายรอด ออกส่ง ลีบก ล้วนแล้ว จะช่วย จึงเข้าไปในห้อง ลีบก หนึ่ง
เสียงร้องกรีดแล้วร้องเรียกข่าวเอะอะ พวกข่าว ๆ พากันวิ่งเข้าไป จึงเห็น
นายรอดนอนอยู่กลางห้อง เข้าห้องในห้องกระจัดกระจาย ทคือนายรอด
มีเลือด ขอนกรังอยู่ และเลือดไหลลงมาเบอนอบุ้ที่พื้นเป็นกองใหญ่ ใคร ๆ
ก็แลเห็นได้ว่านายรอดสิ้นใจ ลีบก ก่อนนั้นนานแล้ว

“โอ้อ แล้วบังใจอีกเล่า”

“ผมกลับไปที่บ้านนายรอด ตรวจดูศพก่อนอื่น เห็นแผลยาวที่คอ
หอยลึกมากสังเกตุได้ว่าอายุผู้ร้าย ได้ไขมุดอย่างคมมาก ส่วนเข้าของ
บนอกกระจัดกระจาย เหมือนคนเจ้าเจียมข่าวกล่าว ซึ่งเป็นพยานว่านาย
รอด ได้ตอสูกับอายุผู้ร้าย”

“อูก อูก มีอะไรอีกมึงทักได้สังเกตุไว้”

“ผมสังเกตเห็นที่แขนนายรอดมีรอยพนักตออยู่แห่งหนึ่ง”

“ดีมาก ฟันบอกได้ไหมว่ารูปพรรณสันฐานเป็นยังไง”

“แหลม ๆ เล็ก ๆ ดูเป็นรอยคล้ายฟันลิงมากกว่าคน แต่โต
กว่าลิง”

“แผลกัดนิ้วลูกหรือ”

“เขาลูกอูบครีบ ลีบก ก่อบกระเบียดหนึ่ง”

“ชอยกล แกมีความเห็นยังไงในเรื่องนี้มึงไหมล่ะ”

“ถ้าจะสังเกตุตามรอยกัดก็เห็นจะต้องว่าเด็ก”

“อ้อ เด็กจะใจเหี้ยมโหดถึงฆ่าคนได้อย่างร้ายกาจยิ่งงั้นเทียว

หรือ ”

“ขอผมได้นกแก้ว จึงคะเนว่าคงมา ๒ คนด้วยกัน เด็กคนหนึ่ง ผู้ใหญ่คนหนึ่ง เจ้าเด็กคงจะเป็นคนมือไวเป็นหน้าทชะโมย เจ้าผู้ใหญ่ คอยช่วยป้องกันรักษาภยอันตราย ทำทางตารอดคงต้นขนเวลาเจ้าเด็ก นินลวงของ คงลักขนจับกัน ตารอดคงจับไว้ได้แน่นหนาแล้ว เจ้าเด็ก กัดแมลงกบขังไม่ปล่อย เจ้าผู้ใหญ่เห็นท่าจะไม่ดีการผู้คนจะตบชนกเลย เชือดคอตารอดเสีย ”

“ก็ชอบกล เข้าของทรพยสมขัตอะไรหายไปมั่งล่า หรือเปล่า ”

“ไม่มีอะไรหายเลย เห็นจะเป็นเพราะตกใจอยากหนี ไปเสียให้ พันธุ์ ”

“เป็นได้ เออ ก็ถ้าได้ต่อสู้กันอย่างนั้นแล้วละ ก็ทำไมพวก บ้างไฟร์ตารอดไม่ตายเลย ฟังรูกนต่อตอนเช้า ”

“อ้อ ชื่อนั้นอธิบายไม่ยาก ตารอดแก่เป็นคนชอบกล แกชอบ นอนให้ ไกล ๆ คน แกทำหอสูงขึ้นในบ้านหลังหนึ่งเฉพาะตัวแก่นอนคน เดียว คนอื่น ๆ นอนกันในเรือนใหญ่ทั้งนั้น เรือนใหญ่ก็อยู่ห่างหอสูง นนหลายก้าวอยู่ ”

“อ้อ มอะไรอีกมั่งหละ ”

“ในห้องนั้นเปะอั้นหมด แต่นอกห้องมี คีอมีเชือกเส้นหนึ่งผูก อยู่ท่อนาคติดกับรางน้ำฝนหลังคา ท่อนนี้อยู่ไกลหน้าต่างพอจะเออม

ถึงได้”

“ก็มกคิดอย่างไรในเรื่องนี้”

“ดูทนายไม่สู้ยากนัก อ้ายผู้ร้ายคงรู้เห็นเป็นใจกับคนในบ้าน เจ้าคนในบ้านต้องเป็นผู้เอาเชือกนั้นไปผูกไว้ที่ท่อน้ำ เพราะเจ้าชะโมยจะเอาไปผูกไว้เองก็ไหนได้”

“ท่อนานคนบ้นไม่ได้ทวยหรือ”

“ได้นะได้หรอก แต่ต้องเป็นคนบ้นเก่ง ๆ แต่ว่าตาบ้นชนได้แล้ว ทำไมจะต้องผูกเชือกสำหรับบ้น ดูลงจะง่ายกว่าชน”

“เชือกผูกได้ตรวจหรือเปล่า”

“ตรวจแล้วเป็นเชือกมัลลาคลาย ๆ ที่ใช้ในกำขัน นกขันนิกไม่มีอะไรในส่วนเชือกนั้นที่จะให้จับผู้ร้ายได้อีก”

“อ้อ ฉันเห็นว่าเชือกนั้นเป็นพยานสำคัญอย่างหนึ่ง มันเป็นพยานสำคัญทีเดียว”

“เอ๊ะ ผมยังไม่แลเห็นเลยว่าจะเอาเป็นพยานแน่นอนอย่างไรได้”

“บางทีฉันจะผิดไป แต่นั่นแหละฉันยังไม่ได้ดูที่ทางละเอียด จะออกความคิดลงแน่นอนไม่ได้ แต่ว่าถ้าแก่จะถามฉันว่าผู้ร้ายนั้นเป็นคนชนิดไร ฉันจะต้องกระเเนตามเรื่องราวของแกว่าเป็นกลาสีเรือกำขัน”

นายทองอินทำหน้าตา “รู้แล้ว” ตามแบบของแก

“เอ๊ะ คุณทนายได้ยังไง”

“ไม่รู้ แต่ทนาย เพราะเชือกมัลลาคาย”

“ทำไมคนอื่นจะใช้เชือกอย่างนั้นอย่างไม่ได้เที่ยวหรือ”

“ก็ได้ แต่กลาสีหาง่ายกว่า อีกอย่างหนึ่งมากกว่าแล้วว่าผู้ราช
คณปณคนขึ้นแก่ง เอาเชือกกักขบขึ้นแก่งรวมกันเข้า ไม่เป็นกลาสีหรือ

“ผมไม่เห็นเช่นนั้น ถ้ากลาสีคงขึ้นแก่งพอที่จะไม่ต้องใช้เชือก
นี้เชือกก็สับอกผมเห็นเป็นพยานว่าเป็นคนขึ้นไม่แก่งพอจึงต้องอาศัยเชือก”

“นี่แกเป็นเห็นแน่นอนนะว่าคนในบ้านเอาเชือกไปผูกไว้”

“แน่ทีเดียว ถ้าอายุผู้ราชนั้นบนชน ไปผูกเชือกนั้นได้เองแล้ว
ทำไมจะต้องใช้เชือกเวลาขาลง”

“๕๒ ๕๓”
กอายุเด็กล่ะ

“เด็กโชน”

“เด็กที่แกกว่าเป็นผู้ชะโงบ แลที่กักตารอดยั้งใจล่ะ”

“๕๔ ๕๕ ๕๖ ๕๗ ๕๘ ๕๙ ๖๐ ๖๑ ๖๒ ๖๓ ๖๔ ๖๕ ๖๖ ๖๗ ๖๘ ๖๙ ๗๐ ๗๑ ๗๒ ๗๓ ๗๔ ๗๕ ๗๖ ๗๗ ๗๘ ๗๙ ๘๐ ๘๑ ๘๒ ๘๓ ๘๔ ๘๕ ๘๖ ๘๗ ๘๘ ๘๙ ๙๐ ๙๑ ๙๒ ๙๓ ๙๔ ๙๕ ๙๖ ๙๗ ๙๘ ๙๙ ๑๐๐”
ออจริงถูกแล้ว เชือกนั้นต้องใช้จริง เพราะเจ้าเด็กที่โชนจะขึ้น
ท้อได้สูงเพียงนั้น ถูกแล้วผมลมหอายุเด็ก จริง ยิ่งนึกไปก็ยิ่งเห็นความ
โง่งของตัวผม ถ้าเป็นคนในบ้านรู้เห็นเอาเชือกไปผูกคงจะจัดการแก้เสีย
ก่อนคนรูกบนชนแล้ว ผมเห็นด้วยกับคุณแล้วว่าเห็นจะไม่มีสายในบ้าน”

“๑๐๑ ๑๐๒ ๑๐๓ ๑๐๔ ๑๐๕ ๑๐๖ ๑๐๗ ๑๐๘ ๑๐๙ ๑๑๐”
อนมความยินดีทอนมความเห็นรวมกับแก

“คุณอย่าพูดอย่างนั้นซีขอรับ คิษย์จะไปสู่ครูยั้งใจได้ ไม่มีธรรม-
เนียมเลย”

นายทองอินยิ้มแลหนึ่งนั่งอยู่ครู่หนึ่งแล้วจึงถามต่อไป

“๑๑๑ ๑๑๒ ๑๑๓ ๑๑๔ ๑๑๕ ๑๑๖ ๑๑๗ ๑๑๘ ๑๑๙ ๑๒๐”
ทพนตนแลนอกบ้านมีอะไรเป็นร่องรอยมั่งไหม

“มีขอรบ ๓ โตทอนันดินอ่อน แลเห็น ได้ว่ามีรอยเท้าหลายรอย เป็น
รอยผู้ใหญ่คนหนึ่ง เด็กคนหนึ่งต้นเปล่า ๆ ทั้งสองคน รอยตีนเจ้าผู้ใหญ่
ไม่สุประหลาด แต่รอยตีนเจ้าเด็กนั้น ผมเกิดมายังไม่เคยเห็นรอยตีน
ประหลาดเหมือนยงงนเลย ”

นายทองอินนั่งตัวตรงขึ้นแล้วถามว่า “เป็นยังไง ”

“ยาวไม่เคยเห็นทวย นวกยาว แลเดินจิก ๆ ดินหน้อย ๆ ”

“ฮือ แลวนอกบ้านหละ ”

“เจ้าผู้รายออกทางหลังบ้านเดินเลียบรวไปหน้อย แลเลียวเข้าไป
ในสวนทออยู่ใกล้ ๆ นั้น เมื่อแรกดูเดิน ไปด้วยก้นเรียบร้อย เจ้าต้นยาว
นั้นน่าจะเป็นคนพิกาล ดินยาวยงงนี้ควรจะเป็นคนสูง แต่กลับเป็นคน
เตี้ย ”

“ทำไมแกถึงรู ”

“เห็นก้าวสั้น ๆ ถ ๆ ”

“ถูก ถูก ขุณูเซ็ดนกนี้เป็นนักเรียนเก่งของฉันทนคนหนึ่ง เทียบนะ
เอาเล่าต่อไป ”

“คราวนมเอเลียวเข้าไปในสวนแล้ว เจ้าต้นยาวกระโดดท่องร้อง
แก่งพอไซ้ ดูโดดได้ยาว ๆ กว่าผู้ใหญ่เสียอีก พอไปถึงกลางสวน จะ
เกิดเหตุอะไรขึ้นไม่ทราบ รอยตีนวนไปวนมาหลายทางตามเกือบไม่ได้
ลงปลายมีแต่รอยตีนเจ้าผู้ใหญ่เดินต่อไปจนถึงถนนแล้วก็หมดเพราะถนน
แข็ง ”

นายทองอินพยักหน้าแล้วพูดว่า “ดีมากแกตบจรตบจรวน
ละเอียดละออ ก็สงสัยขอโทษละ”

นายบุญเชิดเกาศีรษะแล้วตอบว่า “สงสัยตอนอายเจ้าเด็กจะว่า
เป็นคนพิการก็ทำไมกระโดดตบตบตบก็วิ่งก็เร็ว ถ้าไม่เร็วที่ไหนจะหนี
เจ้าผู้ใหญ่พ้น”

นายทองอินพยักหน้าช้า ๆ แล้วตอบว่า “จริงอยู่ ๆ ฉันกลัวจะไม่
ใช่เด็ก”

“กายพันทกตบวิ่งละซอรับ พนมมเล็กแหลมไม่ใหญ่เป็นพัน
ผู้ใหญ่เลย”

นายทองอินหัวเราะแล้วพูดว่า “ก็บางทีมันจะพิการทวดดอก
กระมิ่ง ที่จริงมันน่าจะจับง่ายขนนินา คนอย่างเจ้านคงไม่มีก็คนในโลก
ควรจับได้ง่าย” ทำท่าที่นายทองอินพูดนั้น ข้าพเจ้าเห็นว่ามีติด
เข่าอยู่ในนั้นนิด ๆ คือแปลว่าแกไม่เห็นตามนายบุญเชิด แกมีความเห็น
ของแกอย่างหนึ่งแต่แกยังไม่อยากขยาย แต่ส่วนนายบุญเชิดหาเข้าใจ
อย่างนี้ไม่ จึงตอบออกมาว่า

“จริงซอรับ พอคุณพูดขบตบตบก็เห็นจริง ผมจะให้คนเที่ยวหา
อายเจ้าพิการนั้นให้ได้ เมื่อใดคนหนึ่งแล้วอายอีกคนหนึ่งก็คงไม่ยาก”

“ถูกแล้ว”

“แต่ถ้าคุณไปตบที่ทางลับหน่อยละก็จะดีทีเดียว”

“ได้ซี ประเดี๋ยวฉันจะไป แกไปคอยลั่นอยู่ก่อนซี”

นายบุญเชิดรีบแล้วกล่าไป นายทองอินนั่งนิ่งอยู่ครู่แล้วก็พูดว่า

“บุญเชิดนี่ถ้าอธิบายรู้สึกความฉลาดของตัวเสียจะดี ที่จริงก็เป็นคน

ฉลาด แต่คำที่รู้สึกว่าเป็นฉลาดเลยเห็นคนอื่น ใจเสียทงนน ที่จริงสู้ยาก

ว่าตัวใจไม่ได้ ถ้าหนักตัวใจจะได้ต้องชวนชวาชให้เต็มท

ข้าพเจ้าถามขณว่า “ความคิดแกเป็นยังไงในรื่องนี้”

นายทองอินตอบว่า “ก็แกได้ขณขณพูดกับบุญเชิดแล้วน”

ข้าพเจ้ายังไม่พอใจ “อ้าย ตามจริง ๆ นะ”

นายทองอินหัวเราะแล้วตอบว่า “ก็จริงน่าซี ฉันบอกบุญเชิด

แล้วว่าเห็นจะไม่ใช้เด็ก ขณเชื่อแน่ว่าไม่ใช่เด็ก”

“ก็พิน”

“พินนะแหละทำให้ฉันเชื่อว่าไม่ใช่เด็ก แกเคยดูเด็กกัดมิ่งไหม”

“ไม่เคย หรือเคยก็นานมาแล้วจำไม่ได้”

“เอาเถอะ ยังไง ๆ แกก็รู้ว่าเด็ก ๆ กัดได้ลึกไม่ก็มากน้อย

ยังไง ๆ ไม่ถึงกระเซี้ยตละ”

“อ้อ ไม่ถึง”

“กนบุญเชิดว่าล็กประมาณกระเซี้ยตหนึ่ง แกก็ไดขณ”

“ก็ขณแกหนักว่ามันเป็นคนอย่างไรล่ะ”

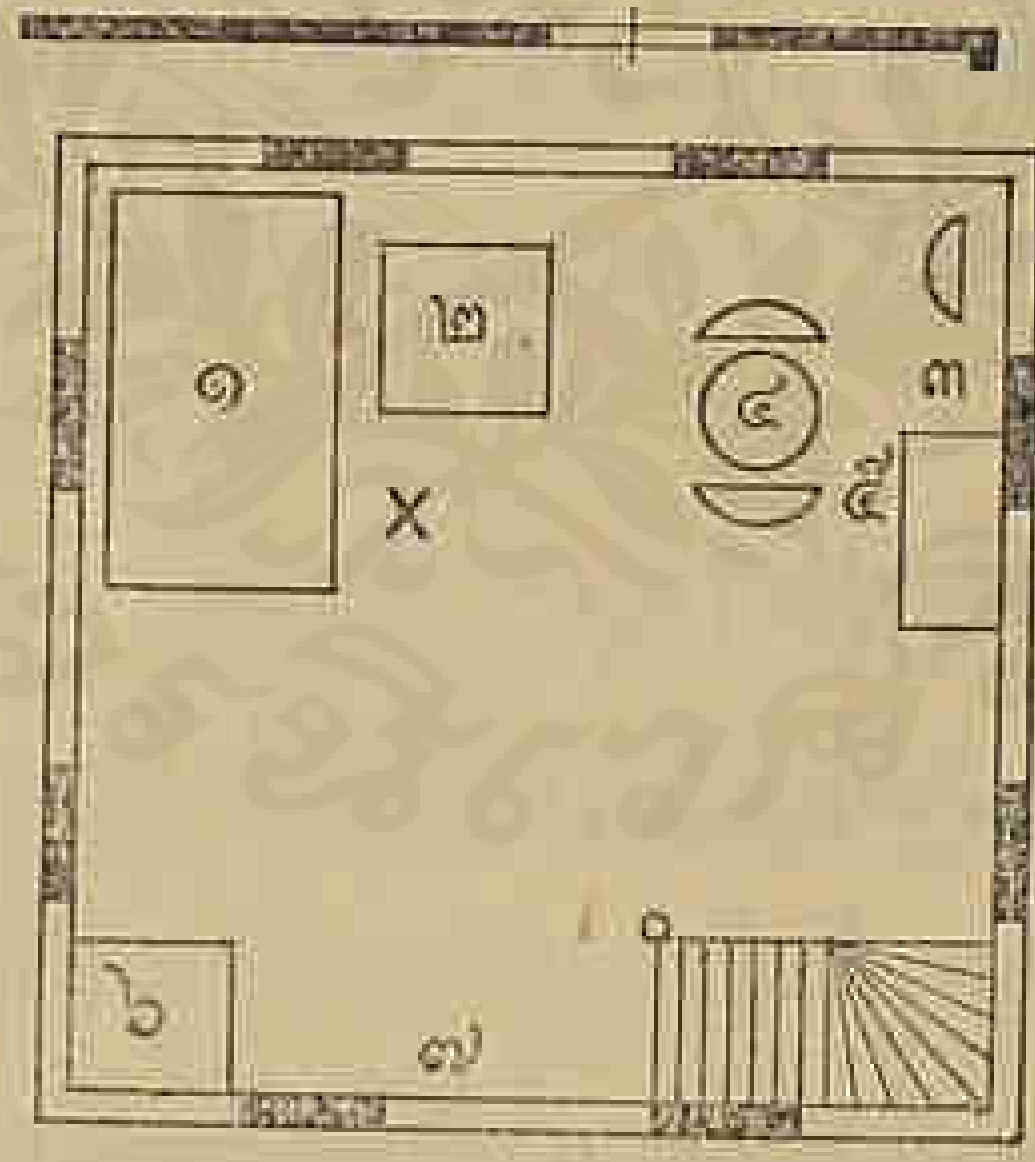
“คอยดูเอาเถอะ ถ้าฉันจะบอกแกเดีขณก็จะจิตเสีย และน่ากลัว

จะไม่เชื่อด้วย ฉันจะต้องไปเขียนหนังสือสักฉบับหนึ่ง แล้วจะไป

บ้านนายรอด”

ครั้นนายทองอินเขียนหนังสือเสร็จแล้ว ก็พาข้าพเจ้าขจรธไปที่บ้านนายรอดที่บางขุนพรหม นายรอดผู้นี้ สังกัดตามรูปบ้านก็เห็นได้ว่าเป็นคนไม่ใช่จนเลย มลเป็นคนอยู่ข้างแปลก ๆ กว่าธรรมดา ตามที่นายบุญเชิดได้เล่าแล้ว นายรอดหาได้นอนในเรือนไม้ ไปทำหอไว้ต่างหาก ห่างจากตัวเรือนประมาณ ๑๕ ก้าว หอนั้นมีสองชั้น ๆ ละห้องเดียว ประมาณ ๑๐ ศอกสี่เหลี่ยม ชั้นล่างใช้เป็นที่นั่งหรือออฟฟิศ ชั้นบนเป็นห้องนอน ริมหอสูงมีเมตุนไม้ใหญ่ ๆ หลายต้น เมื่อนั่งไปชั้นบนแล้วมองออกไปเห็นสวนอย่างไทย ๆ อย่างข้างหลังนอกรั้ว ตัวหอเองอยู่ห่างรั้วไม่ถึง ๓ ก้าว ในห้องนอนนั้นก็ไม่มเครื่องแต่งอะไรมาก มีเตียงอยู่เตียงหนึ่ง ข้างเตียงมีโต๊ะเล็กสำหรับวางนาฬิกา หนังสือ ตะเกียง และของเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่ต้องการใช้ในเวลากลางคืน มีโต๊ะข้างหน้าโต๊ะ ๑ โต๊ะแต่งตัวโต๊ะ ๑ โต๊ะเล็ก ๆ โต๊ะ ๑ กลางห้องมีโต๊ะกลางโต๊ะ ๑

- ๑ เตียง
- ๒ โต๊ะเล็ก
- ๓ โต๊ะตั้งหน้า
- ๔ โต๊ะกลมวางรอง
- ๕ โต๊ะแต่งตัว
- ๖ ตู้ผ้า
- ๗ เบบรรยากาศไปขึ้นหลัง

← หน้าที่ตั้งตู้ผ้าเป็นแท้

X ที่ที่พนายรอดนอนอยู่

แผนที่ห้องนอนนายรอด
ที่บางขุนพรหม

นายทองอินพอไปถึงบ้านนายรอด ก็ขอให้นายบุญเชิดพาตรงขึ้นไป
ไปที่บนห้องนอนนายรอด ในนั้นเห็นของบู้งอยู่จริง คือโต๊ะกลางนั้นล้ม
อยู่ เกาอี้หกตัวหนึ่ง ส่วนนายรอดนอนอยู่หน้าเตียง นายทองอินตรงเข้าไป
ไปตรวจทั่วตัวครุหนึ่ง พยักหน้าแล้วก็เดินเหยงกายในห้องรอบห้อง พอ
ดูทั่วแล้วจึงพูดขึ้นว่า

“เออ บุญเชิดแกหนักกว่าอายุผู้ร้ายไซ้หมดชนิดไร”

“ขออนุญาตยังไม่ถูก แต่คงเป็นมีดคมมาก เพราะสังเกตตาม
แผลดูเรียบร้อย ไม่คมเคียวและลึกด้วย ทำไมถ้าทราบถึงมีดจะช่วยให้
จับผู้ร้ายได้เหยงหรือ”

“อ้อ ไม่ถึงอย่างนี้ แต่ก็อาจจะทำให้สิ้นความสงสัยอะไรไป
อย่างหนึ่ง”

“ก็คุณทราบหรือไม่ทราบแล้วว่า เป็นมีดชนิดไร”

“คิดว่ามีดโกน แล้วไม่ใช่มีดของคนอื่นมีดของนายรอดเอง”

“เอะ รู้ได้อย่างไร”

“พุกไ้ บุญเชิดนี้หมายความว่าความรู้งานหนักกันแล้วเหยง ยิ่ง
ของชนิดหน้อยเท่านั้นก็ต้องถาม ดูที่โต๊ะแต่งตัวนั้นแน่”

“ผมตรวจแล้วไม่เห็นมีมีดโกน”

“ก็มันควรจะมิไม่ใช่หรือ”

“ผมไม่เห็นจำเป็นจะต้องมี บางทีนายรอดแกจะไม่ได้โกนหนวด
เลย”

“ขอให้ดูที่คาง ถ้าไม่ได้โกนหนวดทำไมจะมีรอยมีดบาดอยู่ที่นั่น แต่ข้อนี้ไม่สำคัญ ถ้าจะรู้ให้แน่ถามช่างมันดูสักคนหนึ่งก็คงได้ความ”

ข้าพเจ้าลงไปถามเจ้าพ่อช่างก็ ได้ความว่ามีดโกนเคยมีวางอยู่ บนโต๊ะแต่งตัวเล่มหนึ่ง นายบุญเชิดได้ทราบดังนั้นจึงพูดขึ้นว่า

“ถ้ายังมีดโกนนั้นเดี๋ยวนี้อยู่ที่ไหนหนอ”

นายทองอินยิ้ม ๆ อยู่แล้วถามว่า “ทำไมมันไม่ตกหล่นอยู่ที่ตาม นข้างเลยหรือ”

นายบุญเชิดตอบว่า “ผมหาทั่วแล้วไม่พบมีดอย่างหนึ่งอย่างใด เลย ทั้งในห้องในและข้างนอก”

นายทองอินยิ้มอีกแล้วพูดว่า “แกมัวไปเที่ยวหาในที่ซอก ๆ นั้น เราว่าถ้าจะหาของอะไรให้หาในที่แจ้ง ๆ ก่อน หรือจะพูดให้ละเอียด เข้าไปอีกก็ต้องว่า ที่ไหนก็ว่าไม่เป็นที่ซ่อนของอะไร ได้ฟังหาที่นั่น”

“เอะ นึกคุณเห็นแล้วหรือครบบวมดอยู่ที่ไหน”

“ก็ไม่แน่นอน แต่นึกเอาไว้ว่าลงเป็นมีด นั้นแน่ แกเห็นอะไรขาว ๆ บนหลังตุ้มใหม่ล่ะ”

นายบุญเชิดก้มขนบนแกอ้อ เออมม่อขนไปหยิบของขาว ๆ บนหลังตุ้ม พอสอดดูก็เขากรองโอบ แล้วก้มหยิบลงมา ก็เป็นมีดโกนจริง ตัวมีดเขยิบ เลือดทั้งหมดกรังเป็นสนิมอยู่ นายทองอินพยักหน้าแล้วยิ้มทำหน้ารู้แล้ว ตามเคยของแก นายบุญเชิดนั้นออกประหลาดใจมาก แล้วพูดว่า

“เอะ นี่ทำไมวิ่งขนไปซ่อนไว้บนขน”

“ดูเหมือนจะไม่ได้ตั้งใจซ่อน” นายทองอินตอบหน้าตาเฉย

“๕๐๕ ๕๐๕ ๕๐๕ ๕๐๕ ๕๐๕”
ก็ยงเงนออกชนไปไว้มันนาคำไม

นายทองอินตอบคำเดียวว่า “ซน”

นายบุญเชิดสั่นศีรษะว่าแล้วพูดว่า “อะไรฆ่าคนแล้วยังจะคิดซน
ได้อีกหรือครับ”

นายทองอินพยักหน้าแล้วตอบว่า “การซนของเจ้าผู้ฆ่าดูเหมื่อน
จะไม่ต้องคิดมากมาย เช่นนี้สัชชนยงเงน บางทีกลับชนหนีได้”

“อะไรคุณพูดดูอายุนกว่ากับลุง”

“มันก็คล้าย ๆ ลุง”

“เอะ นี่คุณทราบแล้วหรือว่ารูปร่างเป็นอย่างไร”

“พอเดาได้ แต่จะเอาแน่ไม่ได้ ไหมขอฉันดูมดอึกหรือ”

มองดูมดอยู่ครู่หนึ่ง ชักแว่นออกมาส่องแล้วก้พยักหน้า ส่งมด
คืนนายบุญเชิดไป

“ยังไรครับ”

“๕๕๕ ๕๕๕ ๕๕๕ ๕๕๕ ๕๕๕”
ก็มีพยานที่มดนิดหน้อย แต่ไม่มาก คิดอ่านไปดูตามข้างนอก
เห็นจะดี”

ว่าดังนั้นแล้ว นายทองอิน นายบุญเชิดก็ขำพเจ้าก้พากันลงไป
ข้างล่าง แลเดินตามรอยเท้าอายุผู้ร้ายไป ก็เป็นไปดังนายบุญเชิดได้
กล่าวแล้วมันทุกประการ ครั้นถึงกลางสวนนายทองอินก็หยุดเหลียวไป
แลมาแหรนชนกมลงอยู่สักครู่หนึ่ง แลวก้มลงก้ชหมากชนมลงหนึ่งแล้ว

หัวเราะแล้วส่งให้ข้าพเจ้าดู หมากนั้นข้างหนึ่งเปลือกยังอยู่บริบูรณ์ อีกข้างหนึ่งเป็นรอยฟันกัดเข้าไปจนถึงเนื้อ ข้าพเจ้าแลไม่เห็นว่าเป็นอะไร กระไรจึงถามนายทองอินว่าอะไร นายทองอินถามว่า

“ก็ไม่เห็นเป็นแพยานอะไรหรือ”

“จะเป็นแพยานอะไร”

“ไม่เห็นกันแล้วไปเถอะ แลวกคงรูเอง”

ว่าดังนั้นแล้ว นายทองอินก็เที่ยวเดินชอกแซกไปตามในสวนนั้น นัยน์ตามองดูพื้นดินบ้างบนต้นไม้บ้าง แต่ในเวลานั้นก็ไม่มีปรากฏว่ามีความอะไร ส่วนข้าพเจ้าทราบอยู่ดีว่านี่เป็นเวลาแก่กำลังอยากขีตอยู่ คือยังไม่ได้ความแน่หรือยังนึกไม่ออกว่าจะขยายความอย่างไรจึงจะเขาก พอนกดูรอบสวนแล้วแล้วก็บอกนายบุญเชิดขอให้ห้ามคนอย่าให้เข้าไปในสวนนั้นเลยเป็นอันขาดจนกว่านายทองอินจะบอกว่าจะเข้าได้ เมื่อได้บอกนายบุญเชิดว่าศพไม่ต้องตรวจอีกแล้ว ก็พาข้าพเจ้ากลับบ้าน

วันนั้นข้าพเจ้าจิตใจเหลือเกิน เพราะเห็นนายทองอินแกล้งทำใจเย็น นิ่งอยู่ที่บ้านเฉย ๆ ไม่เห็นคลุกคลีเลย จนชั้นจะพูดถึงเรื่องอายุขีตมา นายรอดแกล้งไม่ยอมพูดด้วยแกล้งคุยเรื่องอื่นเลย ครั้นข้าพเจ้ากวานแกล้งเข้า แกล้งไปหยิบหนังสือมาอ่านเสียไม่พูดจาอีกต่อไป

รุ่งขึ้นเมื่อข้าพเจ้าตื่นขึ้นมาเวลาประมาณ ๓ โมงเศษ เห็นนายทองอินยืนอยู่ที่เฉลียง สบายหรึบาย ๆ ทำทางขมขื่นมั่งมั่งใจดี ข้าพเจ้าจึงถามว่า

“ นจับได้แล้วละซี ”

นายทองอินพุกหน้าแล้วพูดแกมหัวเราะว่า “ ทายแม่นจริงพ่อ ”

“ วัต จจับได้แล้วจริง ”

ข้าพเจ้าตามต่อไปว่า “ จับได้เมื่อไร ”

“ เมื่อเช้านเอง ฉันไปแต่ก่อนนกกต่น ”

“ ไตทไหน ”

“ ในสวนหลังบ้านตารอดนนั้นเอง ”

“ ไปลึศไปด้วยหรือเปล่า ”

“ เปล่า ฉันชวนพวกพ้องของเราเองไปช่วย ”

“ แกส่งไห ไปลึศแล้วหรือ ”

“ บัง ส่งไหเขากลับมาจะไม่เชื่อว่าเป็นผู้ร้ายจริง ฉันยังรอฟัง ”

พยานอยู่

“ จับยากหรือง่าย ”

“ ไม่สู้ยากนัก เราของกินล่อพ่อเขา ไก่ลึศช่วยกันกลุ่มรวมเข้าจับ ”

เอา

“ ตงแต่เกิดมายังไม่เคยได้ยินใครจับผู้ร้ายอย่างแกเลย ”

“ กนมนไม่ใช่ผู้ร้ายสามัญนนา อีกอย่างหนึ่งมนอดอยู่ เพราะ ”

ในสวนนั้นแกก็เห็นแล้วว่า ไม่ใครมต่นไม่อนนออกจากต่นหมาก ”

“ ทำไมแกถึงรู้ว่ามันยังอยู่ในสวนนั้น ”

“ ฉันฟังไปรู้เมื่อไปอยู่ที่นั่น เมื่อแรกฉันนึกว่ามันจะไปเสียแล้ว ”

แต่เพื่อนไปเห็นมรดกแปลกประหลาดใหม่ ๆ ทั้งอยู่”

“ทำไมแกถึงรู้อะไรขนาดนั้น”

“ถ้าไม่อดมันจะกินหมากหรือ มันหมดแต่มีเขาแลงมันถึงได้”

“ลองหมาก นี่ถ้าเข้าไปอ้วนท้วนสบายไม่ได้”

“เดี๋ยวนี้อยู่ที่ไหน”

“อยู่ข้างล่าง ล่ามไซ้ไว้”

ข้าพเจ้าแสดงกิริยาประหลาดใจจนนายทองอินอดหัวเราะไม่ได้ แล้วมุกก็ชวนลงไปดู ข้าพเจ้ามืดแปดด้านนึกไม่ออกว่าอายุผู้ร้ายนั้นจะเป็นคนชนิดไร ดูยิ่งฟังความประพาศของมันไปยิ่งประหลาดมากขึ้นทุกที ยิ่งไป ๆ ก็ต้องเป็นคนอย่างประหลาด แต่ไม่นึกเลยว่าจะเป็นอย่างที่ได้เห็นอยู่ข้างล่าง ข้าพเจ้าเชื่อว่าท่านผู้อ่านคงทราบดีไม่ถูกเป็นแน่ถ้าข้าพเจ้าไม่บอก อายุผู้ร้ายที่นายทองอินจับมาล่ามไซ้ไว้กับต้นไม้อายุในสวนนั้นไม่ใช่คนเลย แต่ต้องรับว่าคล้ายคนจนออกกรูสกในใจชอบกล คือเป็นตัวเปื้อนหรือคนป่าซึ่งตามภาษาฝรั่งเรียกว่า ออว์ริง-อูดัง ยิ่งพิจารณาไปยิ่งคล้ายคนแก่ มือเท้าคล้ายคนมาก ถึงท่าทางนั่งลุกก็คล้ายจนใจหายเมือข้าพเจ้าเห็นดังนั้นก็เข้าใจสิ่งซึ่งยังไม่เข้าใจอยู่แต่ก่อน มีผลกต นายรอดแลรอยเท้าขาวผิดปรกติเป็นต้น นี่แหละคนเราเมื่อรู้ผลแล้วจับชนกับเหตุเข้าแล้วก็ดูไม่น่าจะคาดผิด ที่นายทองอินผิดกับคนธรรมดาโดยมากก็ทางนี้เอง คือเมื่อแลเห็นผลแล้วแกจับชนกับเหตุได้ทันที

เมือข้าพเจ้าดูบ่อนนั้นแล้วถามว่า “แล้วแกจะรอดคอยอะไรอีกล่ะ”

“ตัวร้ายก็ได้แล้ว”

นายทองอินตอบว่า “ฉันยังอยากทราบอะไรอยู่นิดหน่อยที่อายเข็มนับอกฉันไม่ได้ เมื่อยังไม่ได้ความละเอียดทุกข้อเช่นนี้ จะสั่งให้กองตรวจคนจรจะเสียชื่อ เพราะเมื่อฉันจับตัวอะไรแล้วอยากทำงานได้ความละเอียดแจ่มแจ้งทุกข้อ”

ข้าพเจ้าถามว่า “ก็เมื่อไหร่ถึงจะได้ความตลอดแล้ว”

นายทองอินตอบว่า “หวังใจว่าจะไม่ช้า”

พูดดังนั้นแล้วนายทองอินก็ส่งหนังสือพิมพ์ให้ข้าพเจ้าฉบับหนึ่งแลชี้ให้ดูแจ้งความ มีทั้งหนังสือไทยแลภาษาอังกฤษดังนี้

“คนบ้า”

“จับได้เมื่อเร็ว ๆ นี้ ถ้าใครเป็นเจ้าของให้มาถามดูที่ออฟฟิศหนังสือพิมพ์ ตามหลักฐานคนผู้จับได้จะได้อภัยตัวสัตว์นั้นให้---ไป”

ท. อ.

นายทองอินอธิบายต่อไปว่า “ฉันได้สั่งเขาไว้ที่ออฟฟิศหนังสือพิมพ์แล้วว่าถ้ามีใครมาถามหาตัวขอให้ส่งมาที่บ้านฉัน หวังใจว่าจะไม่ช้าจะมีคนมา แล้วแยกออกดูแต่ละคน ๆ นั้นคงเป็นกบดานหรืออะไรเกี่ยวข้องกับเรอ ๆ อะไรอย่างหนึ่ง”

ในเวลาวันนั้นเองตอนบ่าย นายทองอินกับข้าพเจ้านั่งเล่นอยู่ที่เฉลียง ข้าพเจ้าขึ้นมาบอกกว่าฝรั่งคนหนึ่งขึ้นมาหา นายทองอินก็บอกให้ข้าพเจ้าเชิญเขาขึ้นมา ฝรั่งที่มานั้นผิดความคาดหมายนายทองอินไปหน่อย

คือไม่ใช่กาลี เป็นคนรูปร่างลำสันแต่ตั้งตัวอย่างฝรั่งธรรมดา เมื่อนาย
ทองอินเชิญให้เขานั่งแล้ว ฝรั่งก็พูดภาษาอังกฤษว่า

“ท่านหรือเป็นผู้จับคนป่าของข้าพเจ้าได้”

นายทองอินพยักหน้าและตอบว่า “จะ จับได้”

“มันอยู่ที่ไหน”

“มันอยู่ในสวนข้างบ้านนายรอดที่บางขุนพรหม”

ฝรั่งแลดูหน้านายทองอินแล้วถามว่า “ขอโทษเถิดท่านเป็นอะไร
เกี่ยวข้องกับกองตระเวนหรือเปล่า”

นายทองอินตอบว่า “เปล่า”

ฝรั่งดูท่าทางค่อนข้างสบายใจแล้วจึงถามต่อไปว่า “ทำไมท่านจึงได้
ทราบว่าคนป่าของข้าพเจ้าอยู่ในสวนนั้น”

นายทองอินตอบว่า “ข้าพเจ้าเดินไปทางนั้นเห็นเขาก็กเอาของกิน
ล่อ มันกลงมา ข้าพเจ้าก็ให้พวกพ้องเข้าจับ ก็ท่านเองทราบหรือเปล่า
ว่ามันอยู่ที่ไหน”

ฝรั่งตอบ “ทราบแต่ไม่กล้าไปจับ”

นายทองอินถามว่า “ทำไม”

ฝรั่งก็ตอบตามตรงว่า “เพราะฉันกลัวพลตระเวน ท่านคงจะได้
ทราบเรื่องคนถูกฆ่าที่บางขุนพรหม”

นายทองอินพยักหน้ารับว่าทราบ ฝรั่งพูดต่อไปว่า

“ข้าพเจ้าเองเป็นผู้ฆ่า”

“ข้าพเจ้าเองเป็นผู้ฆ่า”

นายทองอินทำเป็นประหลาดใจและถามว่า “เอ๊ะ เรื่องราวเป็น
อย่างไร”

ฝรั่งก็เล่าเรื่องให้ฟังดังต่อไปนี้

“เมื่อเร็ว ๆ นี้เอง ข้าพเจ้าไปรับเพื่อนซึ่งมาจากสิงคโปร์ ไปใน
เรือ เห็นคนขี้ตาคนหนึ่งเป็นของกลาสีเรือ ข้าพเจ้าชอบใจจึงขอซื้อจาก
เขา พอเอามาไว้ขาย ได้วันหนึ่งมันก็หนีไป มันแรงมากดึงโซ่ขาดไป
ได้ อ้ายพวกลูกจ้างข้าพเจ้าก็ไม่กล้าจับ เมื่อวันเจ้ากลาสีเจ้าของเดิม
ยังอยู่ ข้าพเจ้าจึงให้ไปตามตัวมาลงจ้างให้เขาไปจับอ้ายคนขี้ตากลับคืน
มา ส่วนเจ้าคนขี้ตาเมื่อแรกหลุดไปใหม่ ๆ ก็ไม่ได้ไปไหนไกล แต่พอ
เห็นเจ้าของเดิม มันก็เลยหนีเบ็ดใหญ่ กลาสีนั้นเขาทราบอยู่แล้วว่ามัน
ดึงโซ่ขาดไป เขาจึงเอาเชือกมลิลาตีติดตัวไปด้วย เขาหายไปนานจนเด็ก
จึงกลับมาบ้าน หน้าตาตบตบใจแลมาบอกกับข้าพเจ้าว่าน่ากลัวจะเกิด
ความใหญ่ เพราะอ้ายคนขี้ตาได้ไปฆ่าคนตายคนหนึ่ง ชักโซ่ตุ๊กได้
ความว่า กลาสีไล่ติดตามคนขี้ตาไปจนถึงบ้านแห่งหนึ่ง เขาไม่ทราบว่า
บ้านใคร มันขึ้นขามรวมเข้าไป เขาก็นอนตามเข่าไปด้วย เวลานั้น ๔ ทุ่ม
เศษแล้ว ในบ้านนั้นมืดกลาสีไม่เห็นคนขี้ตา ครั้นจะเรียกกร้องชน
ก็กลัวเขาจะหาว่าเป็นชะโมย เพราะพูดกันไม่เข้าใจ กำลังเที่ยวหาอยู่
ได้ยินเสียงดังตบบนหอสูงในบ้านนั้น กลาสีตกใจจึงแอบฟังอยู่ครู่หนึ่ง
ได้ยินเสียงคนร้องแล้ววิ่งเข้าไป กลาสีหมดความกลัวตรงเข้าไปที่ประตู
หมายว่าจะเข้าไปช่วย แต่ประตูลั่นกุญแจ ครั้นจะไปเรียกกร้องคนใน

เรือดกก็กลัว จึงรีบขึ้นไปทางท่อน้ำฝนอยู่ใกล้หน้าต่างหลัง พอขึ้นเขาก็ไป
 กะเห็นเจ้าของบ้านนอนอยู่กลางห้อง เลือดไหลนอง ส่วนอ้ายคนบ้านนี้
 ขึ้นไปนั่งอยู่บนหลังตมมา ถอมัดโกนอยู่ในมือ พอเห็นทกลาสนอนมก
 ทงมัดโกนทำท่าจะหนี แต่ทกลาสนั้นได้ทำข่วงด้วยเชือกมลินลาไปเสร็จ
 แล้ว ก็เลยไล่คล้องเอาได้ มันเคยกลัวกนอนอยู่แล้ว พอคล้องได้ก็ไม่ดิ
 รน เจ้าทกลาสครั้นจะอยู่ต่อไปอีกก็กลัวเป็นกำลัง กลัวเขาจะชดว่าตัว
 เป็นผู้ร้ายฆ่าคน จึงคิดรีบหนี แต่การที่จะพาคนขาลงทางท่อนั้นก็ไม่ง่าย
 จึงอาปลายเชือกที่ทำข่วงนั้น ผูกเข้าท่อน้ำเพอกันมันหนี แล้วก็ไล่ให้
 มันลงก่อน ตัวทกลาสตามลงไปพอถึงต้นจึงตัดต้นเชือก ให้เหลือแต่พอดือ
 จูงไปได้ พาหนีออกไปได้ทางประตูหลังบ้านเรียบร้อยดี แต่พอถึงสวน
 อ้ายคนบ้านนี้สยดหลุดไปได้ออกไล่จับมันก็ไม่ได้ เพราะมันบนต้นไม้หนี
 ฝ่ายเจ้าทกลาสครั้นจะอยู่ช้าไปอีกก็กลัว จึงปล่อยอ้ายคนบ้านนี้รีบหนีไป
 แต่ตัว เรืองเท่านั้นเอง ”

นายทองอินพยักหน้าแล้วพูดว่า “ ขอบใจที่ท่านเล่าเรื่อง ให้ฟัง น่า
 ฟังมาก ”

ฝรั่งถามว่า “ ถัดคนบ้านนี้กองตระเวนเขาจะไม่ต้องการหรือ ”

นายทองอินตอบว่า “ จะเอามันไปขึ้นศาลชำระก็เห็นจะไม่เป็น
 ประโยชน์ แต่ถ้าข้าพเจ้าเป็นท่าน ข้าพเจ้าจะคิดหากรงให้มันหนี
 ไล่ไม่ให้หลุดไปอีก ”

ฝรั่งสนับศรัยแล้วตอบว่า “ ข้าพเจ้าไม่ต้องการมันออกแล้ว เห็น

หน้าทไรเกาะนกถนทมนเคยฆ่าคนรำไป บางทมันจะฆ่าข้าพเจ้าเสียเอง
 ได้ ข้าพเจ้าคิดจะขายมันเสีย แต่ข้าพเจ้ายิ่งหวาดหวั่นไม่หายกลัวจะ
 ถูกฟ้อง ถ้าเขาจะเอาค่าทำขวัญเท่าไรข้าพเจ้าเต็มใจให้ แต่ขออย่าให้
 ต้องขบศาล ”

นายทองอินตอบว่า “ ข้าพเจ้าก็รู้จักอยู่กบญาติคนทตาย บางท
 จะจัดการให้สำเร็จได้ ”

ฝรั่งขอยใจนายทองอิน ให้กาตชอไว้ แล้วกรบตวัดคนป่าไป
 ฝ่ายนายทองอินก็ไปหาภรรยานายรอด เล่าตามจริงให้ฟังทุก
 ปรการ ภรรยานายรอดว่าตนก็ไม่อยากให้ถึงขบศาล เพราะฉะนั้นจะ
 ขอมริบเงินค่าทำขวัญพอเปนค่าทำศพสามี นายทองอินจึงไปพูดกับ
 ฝรั่ง ๆ ตกลงให้เงินแก่ภรรยานายรอดพันบาท ความก็เลิกกัน ฝ่ายกอง
 ตระเวนก็แลบจับตัวผู้ร้ายฆ่านายรอดไม่ได้จนทุกวันนี้.

นายแก้ว

นายขวัญ

นายจรูญเศรษฐ์

วันหนึ่ง ข้าพเจ้าพอทำงานเสร็จก็แวะไปที่บ้านนายทองอิน หมายว่า
อยู่ว่าง ๆ จะไปนั่งคุยกันเล่น พอข้าพเจ้าเดินเข้าไปถึงห้องเขียนหนังสือ
แล้วเห็นชายหนุ่มคนหนึ่งนั่งพูดอยู่กับนายทองอิน ข้าพเจ้าก็คิดจะกลับออกไป
ไปเสียจากห้องนั้นก่อน แต่นายทองอินแล้วเห็นข้าพเจ้าแล้วจึงพูดว่า

“พ่อวัดมาดีแล้ว ปิดประตูเสียก่อนแล้วมานั่งลงบนหน่อขบเถอะ”

ข้าพเจ้าก็ไปนั่งลงที่เก้าอี้วางร่มโต๊ะเขียนหนังสือ สังเกตดูชายหนุ่ม
ที่นั่งอยู่ก่อนแล้วนั้น เป็นคนอายุระหว่าง ๒๐ กับ ๒๕ หน้าตาก็เป็น
ผู้ลากมาดี แต่งตัวเรียบร้อย แต่ในเวลานั้นนั่งผัดผ้านแขนดำและ
หน้าตาก็เศร้า ซึ่งทำให้ข้าพเจ้าทายได้ว่า คงจะมีญาติอะไรของเขาตาย
ลงใหม่ ๆ สักคนหนึ่ง ในเวลาที่ข้าพเจ้ากำลังดูชายหนุ่มอยู่นั้น นาย
ทองอินแล้วดูข้าพเจ้าอยู่ แล้วเขาก็พูดขึ้นมาว่า

“แกนี่ทายถูกแล้ว ญาติของนายจรูญที่ตายนั้นผมขอนาสงสัยว่า
จะไม่ได้ตายโดยธรรมดา”

ข้าพเจ้าตอบว่า “จริง คุณกำลังนึกอยู่ขงงง”

ชายหนุ่มทำหน้าประหลาดใจแล้วถามว่า “เอ๊ะ ผู้คุณทราบได้
ยังไง ทายยังไงได้ถึงความที่นึกอยู่ในใจ”

นายทองอินตอบว่า “ไม่ยากเลย นายวัดก็ผมเป็นคนรู้จักกันมา

ช้านานแล้ว ใจก็หนักหนาใจถูก นายวัดเขารออยู่ว่าคนที่มาหาฉันคง
ต้องมรณะแล้ว แลผมได้เห็นตัวคนนั้นมาแต่แล้ว การที่
จะท้าวว่าญาติคุณตาขาก็ไม่ยากอะไรนัก”

ชายหนุ่มตอบว่า “จริง ๆ ถ้ารู้เสียแล้วขงกต ไม่น่าจะเห็นยาก”

นายทองอินพยักหน้าแล้วจึงหันมาทางข้าพเจ้าแล้วพูดว่า “นี่แน่
พ่อวัด ฉันจะขอแนะนำให้แก่รู้จักกับนายเจริญ บุตรคุณพระจักรนารายณ์
เมื่อวานซืนนี้ นายเจริญพี่ชายเขาตายลง ยังไม่มีบุตร เพราะยังงั้นนาย
เจริญจึงคิดว่าเขาคงจะได้มรดกพี่ชายบ้าง แต่ก็มาเกิดเหตุซนที่อาจ
เป็นเครื่องทรมันได้ นายเจริญมาปรึกษาฉัน แต่ฉันก็บอกเขาแล้ว
ว่าฉันไม่ใช่หมอด้อยหมอดความ เพราะฉันในส่วนเรื่องพินัยกิจพินัยกรรม
ฉันจะแสดงความเห็นไม่ได้ ฉันจึงได้แนะนำนายเจริญให้ไปปรึกษาแม่
หรือนายพิณ ก็พอจะมาพอดี”

ข้าพเจ้าตอบว่า “ฉันมีความยินดีที่จะช่วยถ้าช่วยได้ แต่ขอให้
นายเจริญเล่าความให้ฟัง”

นายเจริญก็เล่าความดังต่อไปนี้

“ท่านบิดาผมมีลูกสองคนท่านนี้ คือ นายเจริญพี่ชายผมกับตัวผม
เมื่อท่านจะตายท่านก็ได้ทำพินัยกรรมแบ่งทรัพย์สินสมบัติให้บุตร ๒ คน
เท่า ๆ กัน คุณพี่ผมเขาเป็นคนเก่งในทางหากิน เขาก็เอาเงินที่ได้ตาม
พินัยกรรมนั้นไปทำมาหากินจนมีเงินเหลือใช้สอย ส่วนตัวผมนั้นยังเด็กอยู่
ทั้งไม่เคยเป็นคนใช้เงินเป็นมาแต่ไหนแต่ไรแล้ว พอได้มรดกคุณพ่อมา

ก็ใช้สู้รุษสูร่ายไปตามแบบของผม คุณพิทตกเตือนผมหลายครั้ง จน
 ลงปลายผมขัดคุณพิไม่ได้ ก็เอาเงินที่ยังเหลืออยู่นั้นไปฝากเพื่อนคุณพิ
 คนหนึ่งที่เขาทำโรงสีอยู่ ให้เขาช่วยจัดการใช้เงินนั้นให้เกิดผลประโยชน์
 เขาจึงแนะนำว่าให้เขาทำโรงสีด้วยกันกับเขา ข้าพเจ้าตกลง มอบเงิน
 ให้เขาไป แล้วก็ไม่ได้เอาธรรณีเลย เพราะเรื่องเงินทองผมไม่ได้เข้าใจ
 เลย นอกจากในส่วนใช้จ่ายเพื่อความสุขของตนหรือเพื่อน ไม่ช้านักก็
 ได้ความว่าเจ้าเพื่อนคนทำโรงสีนั้น ไม่ใช่คนดีจริงเหมือนคุณพิหรือผม
 คาดหมาย พอเขาทำไปได้ไม่นานนัก ถึงวันคืนเขาก็ตกน ไปเสีย
 ลิงคไปหรือมีสิ่งอะไรไม่ทราบ ผมก็เลยฉิบหายหมดตัว การที่คิดมั่งม
 กลับกลายเป็นจนยิ่งกว่าคนขอทาน พอคุณพิทราบความก็รีบตัวผมไป
 แล้วชวนให้ไปอยู่บ้านท่าน ผมก็ยอมโดยความยินดี เพราะเวลานั้นเงินผม
 สักอัฐสักพัสก็ไม่มี ใช้แต่เท่านั้น คุณพิก็พาเอาไปเดือตรอนว่าผมต้อง
 ฉิบหายไปเพราะคนที่ท่านแนะนำให้ ท่านจึงออกรู้สึกที่ท่านมผดอยู่ด้วย
 จะขอใช้เงินให้ผมตามที่ได้เสียหายไป แต่ผมก็ไม่ยอมรับ คุณพิก็ถอน
 ไปรำไป จนลงปลายผมตกลงเป็นกู้เงินคุณพิ ๕๐๐ ชั่ง เพื่อไปทำทุนคิด
 การค้าขายต่อไป การก็เป็นอันเรียบร้อยไปนาน อยู่มาเมื่อปลายอีกหลายปี
 คุณพิเรียกผมไปพูดว่าถึง ได้ช่วยผม ในการ ให้กู้เงิน ไปทำทุนแล้วก็จริง
 แต่ยังไม่คลายความรู้สึกเลยว่าที่ผม ฉิบหายครั้งก่อนนั้น เพราะตัวท่าน
 เพราะฉะนั้นท่านได้ตกลงทำหนังสือไว้แล้วว่า เมื่อตายลง ตกแถวที่ทาง
 ถนนยาวราชรวมทั้งราคาทและตกในเวลานั้นเป็นราคาประมาณ ๑๕๐๐

ซึ่งนั้น ให้ตกเป็นของผม ผมจะตัดทานทำไรก็ไม่ฟัง กลับเอาหนังสือ
 ยัดเยียดส่งให้ผมไว้ ลงปลายผมกับ อยู่มาไม่ช้านักคุณพิง ได้ ไปขอ
 ลูกสาวเพื่อนบ้านผู้หนึ่ง ซอนายพูนเป็นภรรยา ทั้งตาพูนทั้งแม่พูนภรรยา
 พื้ม ๆ ช่างดูไม่ถูกตาเสียจริง ๆ ผมรู้สึกว่าคุณพิงแต่งงานต่ำไป
 จริงอยากฝากฝังนอ่ยพูนไม่ต้องอาศัยของภรรยา แต่ความประสงค์
 ของผมมักอยาก ให้ได้คนมีอนจะกินสักหนอย ไม่ใช่คนงานเช่นคนที่ ได้
 มาแล้วนั้น พอนแต่งงานได้ไม่นานคุณพิงกลับเจ็บ เจ็บไม่ก็วันก็ตายลง
 เมื่อนั้น ผมไปจัดการเตรียมรดน้ำ ตาพูนเมียงเข้ามาทางข้างฝาอยู่
 นาน แล้วจึงพูดขึ้นว่าแกเสียใจแทนผม ผมถามแกว่าทำไม แกไม่ตอบ
 ว่าอะไร ครกหนังสือฉบับหนึ่งออกมาส่งให้ผมดู ผมพอเห็นก็ทราบว่า
 เป็นพินัยกรรมของคุณพิง อ่านดูก็ได้ความว่าคุณพิงยกมรดกให้ภรรยาเขา
 ทั้งสิ้น เว้นเสียแต่ตักแถวซึ่ง ได้กำหนดส่งยกให้กับผมไว้เดิมนั้น เปลี่ยน
 เป็นยกให้นายพูนเป็นบิดาภรรยา ใจผมหายวาบแต่ก็วางหน้าเฉย
 ไม่พูดจาว่าอะไร จนจัดการรดน้ำศพคุณพิงเสร็จแล้วจะลงเรือมา
 ผมจึงได้บอกกล่าวกับตาพูนไว้ว่า ให้เตรียมตัวสู่ความ ตาพูนมักยิ้มทำ
 ทำทางชอบกล แล้วตอบว่าแกไม่กลัว”

ข้างพเจ้าถามว่า “พินัยกรรมของคุณพิงนี้ คุณได้ตรวจละเอียด
 หรือ”

นายเจริญตอบว่า “ผมตรวจตลอด”
 “ลายมือเช่นชื่อ เป็นของนายเจริญแน่หรือ”

“เห็นในเวลานั้นผมก็ว่าแน่”

“มีพยานชั้นเป็นหลักฐานดีหรือ”

“มีเรียบร้อย”

“นายเจริญเป็นคนสติบริบูรณ์ดีหรือ”

“ดี ทำไม่คุณถาม”

“ถ้านายเจริญมีมิตรพมเพื่อนบ้างจะได้มีทางฟ้องได้ว่า เมื่อเซ็น
พินัยกรรมครั้งหลังนี้ ได้กระทำในเวลาสติพมเพื่อน เมื่อเจ็บไม่มเพื่อนบ้าง
เลยหรือ”

“ไม่มี ตามผมคงรู้ อีกอย่างหนึ่งว่าตกลงในพินัยกรรมนั้นเป็น
พยานว่าทำแต่ก่อนเจ็บ”

ข้าพเจ้าสั่นศีรษะแล้วตอบว่า “ถ้าอย่างนั้นจะหาข้อเท็จจริงขกชน
ฟ้องเห็นจะยาก”

นายเจริญทำหน้าสลดตบนิ่งอยู่ครู่หนึ่ง แล้วจึงพูดต่อไปว่า “ผม
ยังวางใจลงไปไม่ได้ว่าพมตายโดยธรรมชาติ”

ข้าพเจ้าตอบว่า “แพนกันไม่ใช่ธุระของผมเป็นธรรนายทองอื่น”

นายทองอื่นจึงพูดชนว่า “อ๊ะ ฉันไม่ใช่เจ้ากรมกองตระเวนนี้
การชนิคนี้เป็นหน้าทกกองสอดแนมกรมกองตระเวน นายเจริญควรจะไป
บอกเขาตามความสงสัย”

นายเจริญตอบว่า “ผมยังไม่อยากจะทำตังตังขึ้น เพราะมันเป็น
แต่การสงสัยในส่วนตัวผมเอง ไม่มีหลักฐานอะไรพอที่จะไปแจ้งความ

แก่กองตระเวน ถึงผมจะไปแจ้งความขณข้างที่เขา ก็จะไม่เป็นอะไร”

นายทองอินพยักหน้าและตอบว่า “จริงอยู่”

นายเจริญพูดต่อไปว่า “ยิ่งยิ่งกว่านั้น ถ้าจะคิดไปแล้วคนที่
เกลียดผมอาจพูดไปได้ว่า ผู้ที่มีสาเหตุที่จะฆ่าคุณพ่อก็คงอยู่แต่ผม เพราะ
คนอื่น ๆ เขาเป็นพวกเดียวกับความกรุณาของผมทั้งนั้น มีแต่ผมคนเดียว
ที่เป็นผู้ขาดผลประโยชน์เพราะคุณพ่อทำพิษภัยกรรมใหม่”

นายทองอินหาตอบคำที่นายเจริญพูดนั้นไม่ แต่ถามขึ้นว่า
“นายเจริญนะ เจ็บเป็นอะไร”

นายเจริญจึงเล่าว่า “เมื่อล้มเจ็บลงผมก็ไม่ได้เข้าไปหิวเมือง พง
กลับมาเมื่อวานซืนนี้ แต่ได้ความตามเขาล่ากันว่า เมื่อก่อนหน้าจะเจ็บ
ถึงล้มหมอนนอนเสื่อเนี่ย คุณพ่อได้ย่น ๆ อยู่ว่ารับประทานอาหารไม่ได้
เพราะเมื่อรับประทานเข้าไปแล้วทำให้รู้สึกปวดท้องเป็นกำลัง ครั้นตาม
หมอมาตรวจ หมอก็บอกว่าเป็นท้องไส้แข็งขยันทำรายาให้ไว้ คุณพ่อใช้
ให้บ่าวไปให้เขาผสมตำรายาขายยาตามตำรายาของหมอ ยานี้รับประทาน
ก็ไม่หาย กลับจะเป็นมากขึ้นอีก พอผมกลับมาลงผมทราบดีว่าคุณพ่อเจ็บ
ก็ไปเยี่ยม เมื่อทราบอาการแล้วผมจึงบอกคุณพ่อว่า ผมรู้จักยาอยู่ชาน
หนึ่ง เป็นยาดีสำหรับโรคนี้ของตำบอง ผมเองเคยรับประทาน คุณพ่อ
ก็ขอให้ผมไปหามาให้ ผมจึงไปหาหมอเอื้บวัดที่เคยให้ยานั้น ให้ผมรับ
ประทาน แรกก็จัดการผสมให้ผมขวดหนึ่ง ผมก็กลับไปให้คุณพ่อ ส่วน
คุณพ่อพอได้รับประทานยาของผมเข้าไปครึ่งหนึ่ง ก็บอกว่ารู้สึกสบายขึ้น

ทันที ผมจึงลากลับไปบ้านของผมอย่างเดิม แต่ก่อนจะกลับผมได้สั่งแม่พันไว้ว่า ถ้าบ้านไหนมีคนมอดโตให้ส่งขวดไปหาคอมมิวนิสต์ให้ใหม่ ข้าพเจ้าวางใจเสียแล้วว่าคุณพิงค์จะไม่มีอาการหนักหนา เพราะคุณหมอเขาวานนเขามาบอกว่าคุณพ่ายมลง ผมตกตลึงรู้สึกตัวชาไปทั้งตัว พอได้สติผมก็รีบไปที่บ้านคุณพิงค์เพื่อช่วยจัดการต่าง ๆ ”

นายทองอินถามว่า “มีหมออะไรได้ ไปตรวจหรือเปล่า ”

นายเจริญตอบว่า “ผมถามแล้ว เขาบอกว่าเปล่า ผมถามว่าทำไมเมื่อคุณพ่ายมีอาการมาก จึงไม่ได้ตามหมอหรือบอกผม เขาก็ตอบว่าเขาไม่ได้ทราบว่าจะมีอาการมาก เพราะเห็นเมื่อรับประทานยาของผมเข้าไปแล้วดูสบายเข้า ก็พากันวางใจไปนอนกันเสียหมด เปนแต่ให้ข้าพเจ้าอยู่ในห้องคุณพิงค์คนหนึ่ง ได้รีบแจ้งข่าวคนนึ่งได้ความว่า คุณพิงค์เรียกขารับประทานตอนดึกอีกครั้งหนึ่งแล้วก็นอนต่อไป ส่วนตัวมันเองพอเห็นนายหลยรีบขรรอดคแล้วมกไปนอน ครั้นรุ่งเช้ามันตดิษขนเข้าไปในห้องนาย เห็นนายนอนนิ่งนึกประหลาดใจ ไปปลุกคนอื่นมาดูแลเห็นว่าตายเสียแล้ว ”

นายทองอินถามว่า “ก็ขวดยานั้นเดี๋ยวนี้อยู่ที่ไหน ”

นายเจริญตอบว่า “ผมไม่ทราบ แต่ผมรับประกันได้ว่า ไม่มีอะไรในนั้นพอที่จะทำให้ตายได้ ”

“เข้าอะไรบ้างทราบไหม ”

“จำไม่ได้ ”

“ มีฟันด้วยหรือเปล่า ”

“ ดูเหมือนมี แต่ชนิดเดียว ”

นายทองอิน ไกลงคิ้วระมธแล้วพูดว่า “ คุณทำผิดทีเดียว ในการที่
ไม่เอาขวดขานนี้มาเสียบ ที่นากลวงพวกสัตว์ของคุณจะเอาไปใช้ไปนเครื่อง
ทำลาบคุณทีเดียว ”

นายเจริญทำหน้าที่ตกใจแล้วถามว่า “ ยังไง ”

นายทองอินตอบว่า “ คุณเป็นผู้ไปเอาน้ำนั้นมาให้ นายจรูญ พอ
นายจรูญกินขานนั้นแล้วไม่กี่ชั่วโมงก็ตาย ยากที่หลุดติดกันขวดนั้น เขาคง
เอาไปให้กองตระเวน ๆ คงให้หมอตรวจ ถ้าได้ความว่ามียาพิษปน
อยู่ในนั้น ซึ่งผมเห็นว่าน่ากลัวจะปนของแน่ ความสงสัยก็ต้องตกอยู่ที่
ตัวคุณ ”

นายเจริญหน้าซัดตบอกผาง “ ตาย นี่ผมจะทำยังไงจะหนีไป
ไหนดี ”

นายทองอินลุกไปจับไหล่ นายเจริญไว้แล้วพูดว่า “ ซ้ำก่อน อย่า
ตกใจเกินไป ทำอะไรต้องไตร่ตรองให้รอบคอบ ถ้าคุณหนีหรือหลบหลีก
อย่างหนึ่งอย่างใดแล้ว เป็นไม่ต้องสงสัยเลยว่ากองตระเวนจะเห็นว่าเป็น
พยานแห่งความผิดของคุณ เพราะตามตำราของเขาว่าคนไม่มีผิดปน
ไม่ต้องหนี ตำราเขาทำให้คนไม่มีผิดติดคุกไปมั่งแล้วก็มี เชอผมเถอะ ถ้า
จะให้ต้อปากคิดหลบคิดหนีเลย ”

นายเจริญเลยรุมส่ายากซึ่งแห้งมากแล้วถามว่า “ ถ้ายังนั้น ผมจะ

ทำยังไง”

นายทองอินตอบว่า “อยู่เฉย ๆ ไม่ต้องทำอะไร ประพาศตีตัว
เหมือนเวลาธรรมดาของคุณ”

“ก็ถ้าไปลิศจับผมล่ะ”

“ก็ให้เขาจับ เมฆเขาจับก็ไปกะเขาตดี ขอให้ระวังทำใจตดีไว้
เขาจะถามอะไรก็ตอบไปความจริง ถ้าถามยากย้ายมากตรวดองเสียก่อน
แล้วตอบ หรือตอบว่าไม่รู้ ที่ไม่รู้ก็ตอบว่าไม่รู้”

“อายเรื่องยานน”

“พยานเราสิ้นนา หมอเอี้ยวแกเป็นพยานเราอยู่ทั้งคนเที่ยวนี้ จะ
ต้องกลัวอะไร”

“จริงอยู่ แต่เผื่อเขาจะว่าผมมาเต็มยาพิษเอาเองทีหลัง”

“เป็นอยู่ เขาอาจว่าได้ ก็คุณจำได้ใหม่ว่ามีใครไปกะคุณหรือ
เปล่าวันนั้น”

“มีแต่แขกขบรด”

“ก็ใช่ได้ มันก็เช่นพยานได้ว่าคุณ ไม่ได้แะที่ไหน ตรงไป
ตรงมา”

“เผื่อเขาว่าไม่เป็นหลักฐาน เพราะเป็นคนลูกจ้างของผมเองล่ะ”

“เอาเดอะ อย่าวิตกเลย พ่อวัดกับผมจะจัดการให้ได้ไม่ให้คุณ
ต้องเสียเลย ขอให้ไว้ใจผมเดอะ”

นายเจริญ ได้ฟังนายทองอินพูดตงนกันง แต่ท่าทางดูไม่สู้สบาย

แม่ นายทองอินหาผ้าซาหีบประทานและให้ยุหรฝรั่งชুমวณหนึ่ง ดู
คอบสบายชนิดหนึ่ง แล้วกลานายทองอินไป พอนายเจริญเดินออก
ประตูไป นายทองอินก็ลุกขึ้นจากเก้าอี้ หยิ่มหมวกกับไม้เท้า ซ้ำพเจ้า
ก็ลุกขึ้นบ้างเหมือนกัน เพราะไม่แน่ใจว่านายทองอินจะไปไหนหรือจะทำ
อะไร แต่ยังไม่ทันจะถามนายทองอินก็พูดขึ้นว่า

“ฉันจะไปบ้านนายพูน แกจะคอยอยู่ที่นั่นก่อนก็ได้”

ซ้ำพเจ้าถามว่า “ไปด้วยไม่ได้หรือ”

นายทองอินนั่งอยู่ครู่หนึ่งแล้วจึงรับว่าได้ นายทองอินก็พาซ้ำพเจ้า

จึงพากันลงจากเรือน รถของซ้ำพเจ้าคอยอยู่หน้าบ้าน นายทองอินก็โดด
ขึ้นไปในรถโดยซ้ำพเจ้าไม่ต้องเชิญเลย ซ้ำพเจ้าก็ขึ้นตามไปด้วยไม่

ต้องพูดจาอะไรกัน ซ้ำพเจ้านั้นไม่รู้จักทางว่าบ้านนายพูนอยู่ที่ทางไหน

แต่นายทองอินนั้นซ้ำพเจ้าเข้าใจว่าคงรู้จัก เพราะเห็นเจบบึงเทียบ ได้ก็

ขับรถเรื่อยไป แต่ก็ได้ไปบ้านนายพูนไม่ ไปหยุดที่หน้าออฟฟิศ

กระทรวงนครบาล แล้วพากันขึ้นไปที่ท่าท่านสมัญชาการกองสอดแนม

ท่านสมัญชาทางกำลังมั่งงานท่ามาก พอแลเห็นนายทองอินก็พยักหน้า

แล้วชี้เกาอี้หนึ่ง แต่นายทองอินที่นั่งไม่ แสดงความขบขันแล้วพูดว่า

“ผมได้ยืนยันว่านายจรรยาตายด้วยอาการซึ่งน่าสงสัยอยู่น้อยไม่ใช้

หรือขอรับ”

ท่านปลัดกรมตอบว่า “อืม”

นายทองอินจึงถามต่อไปว่า “ก็ผมจะช่วยบ้างได้หรือไม่ขอรับ”

ท่านปลัดกรมตอบว่า “อ้อไม่จำเป็น เรื่องราวดูจะลำบากอะไร
คุณจะมาเป็นอะไรในเรื่องเล็กน้อเช่นนี้เสียเวลาคุณเปล่า ๆ”

นายทองอินถามว่า “ถ้าบังวันคุณจะให้ผมเข้าใจว่าคุณไม่ต้อง
การให้ผมช่วยเหลือในเรื่องนั้นขอรับ”

ท่านปลัดกรมตอบว่า “ยังงั้นจริงหรือพวกผมมันไม่มีใครได้
เรื่องจริงต้องอาศัยคุณอยู่บ้าง แต่ครั้นดูง่ายพอที่จะทำไปให้สำเร็จได้
โดยลำพัง”

นายทองอินถามว่า “สิ่งจับตัวผู้สงสัยแล้วหรือยังขอรับ”

ท่านปลัดกรมตอบว่า “สิ่งแล้ว”

นายทองอินยิ้มแล้วพูดว่า “ผมหาขโมยไม่ได้เลย ผมได้บอกกับตัว
เขาแล้วว่า กองตำรวจคงจะจับตัวเขา แต่ผมก็แนะนำเขาแล้วว่าอย่า
ให้หลบหนี ให้ยอมเสียคดี”

ท่านปลัดกรมจึงหันหน้านายทองอินแล้วถามว่า “คุณพูดถึงใคร”

นายทองอินตอบว่า “ก็นายเจริญนะซีขอรับจะใครเสียอีกเล่า”

ท่านปลัดกรมแลดูหน้านายทองอินนั่งอยู่สักครู่หนึ่งไม่ว่าอะไร
นายทองอินจึงพูดต่อไปว่า

“คุณได้บอกผมแล้วว่าคราวนี้ไม่ต้องการให้ผมช่วย ผมต้อง
ขอยกคุณไว้ว่าตัวผมนั้นไม่จำเป็นต้องทำการแต่เฉพาะเพื่อประโยชน์
ของกองตำรวจเสมอ แต่คุณก็ทราบอยู่แล้วว่าถ้ากองตำรวจต้องการ
ตัวผมเมื่อไรผมก็ยินดีมาช่วยทุกที เมื่อเกิดความอะไรขึ้น ผมย่อมรอให้

กองตระเวนหาผมก่อน ต่อเมื่อกองตระเวนไม่ต้องการให้ผมช่วยแล้ว
ผมจึงจะรีบช่วยนายจำเลย ผมลาที่ ”

นายทองอินก็ออกเดินจากห้องทันทัน ไม่ทันได้ทักปลัดกรมตอชว่า
กระไร เดินตรงไปขึ้นรถขับไปบ้านนายพูน ครั้นถึงที่บ้านนั้นแล้วก็พา
กันขึ้นไป นายพูนออกมาต้อนรับถามว่ามีอะไร นายทองอินตอบว่า
“ฉันชื่อนายอินเป็นหมอ ฉันชื่อนายวัดเป็นหมอกความ นายเจริญ
ให้มาสอบเรื่องพินัยกรรมของพี่ชายเขา ”

นายพูนลุกเข้าไปในห้อง หยิบกระดาษแผ่นหนึ่งส่งมาให้ข้าพเจ้า
ข้าพเจ้าอ่านดู ได้ความว่าเป็นพินัยกรรมของนายเจริญ มีข้อความตามที่
นายเจริญ ได้เล่า ข้าพเจ้าตรวจดูละเอียดพอจะหาข้อสงสัยของหมอบกชนพอง ก็ไม่
แลเห็น นายทองอินรีบไปจากข้าพเจ้าตรวจดูตอบครั้นหนึ่งแล้ว ถามขึ้นว่า

“ นายเจริญเมื่อเซ็นหนังสือฉบับแล้วหรือยัง ”

นายพูนตอบว่า “ ยังไม่มีอาการป่วย ไข้อะไรเลย ”

“ นายเจริญช่วยอยู่ ได้กอนกอนตาย ”

“ บวชอยู่ได้ ๔ วันหรือ ๕ วัน ”

“ เป็นโรคอะไร ”

“ หมอเขาว่าท้องเสีย ”

“ หมออะไร ”

“ หมอฉมซาน ”

“ เขาให้ยากินหรือ ”

“ เขาเขียนให้ไว้ในกระดาษ แล้วให้ข้าพเจ้าไปเอาที่ข้างชายขา ”

“ ถ้ายังนึกเห็นอะไรที่มีอะไรที่ระเกะระกะได้ในส่วนพินัยกรรม เดิม
คุณสงสัยอยู่ว่าบางทีนายจรูญจะเซ็นในเวลาเจ็บลงแล้ว เป็นธรรมเนียม
หมอบความเขาต้องการทางไปยังตัวเอง เขาถึงไปตามฉันมาเพื่อจะให้ฉัน
เสียในข้อที่ว่าผิดพลาดได้เช่นในเวลาสติบรรณ พอฉันได้แสดงความเห็น
ในเรื่องนั้นแล้วทุกหมัดหน้า ”

นายพูนพยักหน้าและพูดว่า “ จริง ๆ ฉันเองก็ไม่อยากให้มข้อ
สงสัยอย่างใดอย่างหนึ่งในส่วนตัวฉัน หรือลูกสาวฉัน ว่าคิดว่าโกง
อย่างใดอย่างหนึ่ง ”

นายทองอินตอบว่า “ ลูก ๆ ฉันช่วยยินดีด้วยในการที่ตัวท่าน
กระตุกรสาวได้ลาภ ”

นายพูนทำหน้าสลดแล้วพูดว่า “ ก็จริงอยู่ฉันนี่เป็นคนจน แต่
ว่าถ้าต้องได้เงินเพราะลูกเขยตายเช่นนี้ ทำให้หมดความสุขในสมบัติ
ฉันไปไม่มากนัก ”

นายทองอินพยักหน้าและตอบว่า “ แน่ทีเดียวฉันเข้าใจ เออ
นายจรูญกระตุกเขยคนเก่าของท่านคนไหนจะดีกว่ากัน ”

นายพูนสั่นคิ้วแต่ก็ทำหน้าตาเฉยแล้วถามว่า “ ลูกเขยเก่าที่ไหน ”

นายทองอินตอบว่า “ นายเสงลูกอากรหลังน้ะยังงั้นล่ะ ได้ลูกสาว
ท่านเป็นภรรยาไม่ใช่หรือ ”

นายพูนตอบว่า “ ท่านเห็นจะทราบผิดไปเสียแล้ว ลูกสาวฉันมีอยู่

แต่แม่พินคนเดียว แม่พินก็พึ่งเคยแต่งงานครั้งเดียว ”

นายทองอินรับว่า “ ยงงงฉันเห็นจะผิดไป ฉันได้ทราบว่านายแสง ได้ลูกสาวทำนเป็นภรรยา พ่ออยู่กับฉันสักหน่อยนายแสงก็ตาย เขา ยิ่งเล่าฉันเป็นก็ระลึกขณะว่าเมื่อก่อนตายนายแสง ได้ทำพินัยกรรมยกมรดก ให้แก่ภรรยา แล้วส่วนพ่อฉันได้เงินสองพันซึ่งกว่า ฉันเข้าใจว่าทำน เทียว ”

นายพูนพูดจาเชิงแรงว่า “ ไม่ใช่ ๆ ” แต่ดูหน้าตาไม่สู้สนิทนัก

นายทองอินพูดต่อไปว่า “ เขาจะให้ฉันเป็นแม่ฉัน ว่าทำนแหละ เป็นพ่อตานายแสง ฉันก็เจตจำใจแม่ฉัน แต่นั่นและบางที่จะผิดไปได้ แต่ก็น่าประหลาดนักที่มีคนในกรุงเทพฯ อยู่สองคนหน้าตาเหมือนกัน รวากับพินพี่เดียวกัน ”

นายพูนเหลือใจและพูดด้วยเสียงอันดังว่า “ ตวแกจะเป็นคนชนิดไร ไม่ทราบ แต่แกไม่มีหน้าที่จะมานั่งหมั้นประมาทฉันในบ้าน ”

นายทองอินตอบว่า “ ฉันไม่หมั้นประมาทอะไรแก่เลย เป็นแต่ พูดกันติดตลกขบขันเท่านั้น ”

นายพูนแสดงอาการโกรธมากและพูดว่า “ ถ้าไม่ลงจากเรือนไป เดี่ยวนี้ละก็ได้เล่นงานกันล่ะ ”

นายทองอินก็ลุกขึ้นและพูดว่า “ ถ้าแก่นักว่าฉันหมั้นประมาท เขิญแกไปฟ้องในโรงศาลเถอะ ฉันจะสู้ความแก่ เพราะความที่ฉันพูด นี้ฉันรู้อยู่ว่าเป็นความจริง ”

พูดตั้งนั้นแล้วกลางเรือนมา สังกัดหน้าตานายทองอินดูพอใจอยู่
มาก พอจะออกจากประตูบ้าน พบชายผู้หนึ่งซึ่งข้าพเจ้าเดาว่าเป็นคนใช้
ของนายพยอมอยู่ข้างประตู นายทองอินเดินตรงไปที่เจ้าคนนั้นแล้วพูดว่า
“ เย็นวันนาค่าไปหาทายน ”

ชายผู้นั้นแลดูหน้านายทองอินครู่หนึ่งแล้วตอบว่า “ นายว่ากระไร
ผมไม่เข้าใจ ”

นายทองอินยิ้มแล้วพูดว่า “ เออ แล้วไปเถอะ แกต้องทำตาม
ที่แกเห็นว่าถูก ถ้าข้าค่าจนนแกยังไม่ถึงบ้านจน คนวนนแกกนอนใน
กรงที่โรงพักท่านนและ ไม่ต้องคิดหนีไม่มีประโยชน์เลย แกรู้อยู่แล้วว่า
หนีหนีไม่พ้นเป็นอนาถ เลอกเอาเถอะว่าจะไปบ้านฉันหรือไปเข้ากรง ”

พูดตั้งนั้นแล้วนายทองอินก็ขมวด พอขับไปได้หน่อยพบนายแจ่ม
แต่งเป็นกูปยีนอยู่ริมถนน นายทองอินขับรถเข้าไปใกล้ที่นายแจ่มยืน
ก็ลงไปพูดว่า “ ระวังอายเหมอน ” แล้วก็ขับรถต่อไป ข้าพเจ้าคอยจะ
ให้นายทองอินอธิบายเรื่องราวที่หาอธิบายไม่ ข้าพเจ้าอยากทราบจนใจ
เต็ม แต่ทราบอยู่ว่า ถ้านายทองอินจะบอกอะไรแก่ยกเองไม่ต้องให้ถาม
แต่ถ้าแก่จะไม่บอกแล้วถึงถามก็ไม่บอก เพราะคนนั้นข้าพเจ้าจึงไม่ถาม
เลยขับรถหนึ่งไปจนถึงบ้านนายทองอิน

ครั้นเวลาข้ามค่ำแล้วไม่กี่นาที เจ้าคนที่ได้พบประตูบ้านนายพยอม
ก็มาหานายทองอิน สังกัดดูหน้าตาทำทางเป็นคนฉลาดอย่างโกง ๆ
แต่ก็หน้าตาดี อายุประมาณ ๒๔ หรือ ๒๕ เมื่อมาหานายทองอินนั้น

เห็นได้ว่าเขาพยายามจะแสดงกิริยาไม่สะทกสะท้าน แต่ข้างหน้าไม่สนิท
 แท้ เดินตรงเข้ามาจนใกล้แล้วนั่งไหว นายทองอินพยักหน้ารับและพูด
 กับข้าพเจ้าว่า “พ่อวัด ฉันขอให้นำให้แกรู้จักนายเหมื่อน เดิมเป็น
 นักเรียนนายร้อยทหารบก แล้วถูกไล่ออกจากโรงเรียน ไปหากินเป็นเสมียน
 เพื่อนเกิดอดวิคิดปลอมลายมือผู้ที่เขาจ้างตัว เช่นเช็กไว้เสร็จแล้ว แต่
 เเคราะห์ดียงไม่ทันเอาไปขึ้น ฉันรู้ความเข้าจึงแนะนำให้เขาลาออกหนี
 จากที่ทำการ เพราะมีตานายเหมื่อนกับบิดาฉันเคยเป็นเกลือกันมา
 ฉันจึงไม่อยากให้นายเหมื่อนติดคุก ตั้งแต่ฉันมาฉันก็ได้คอยดูแล
 คุ้มครองรักษานายเหมื่อน คล้ายเทวดาประจำตัวเขาทีเดียว แต่ตัวเขาเอง
 บางทีก็นักว่าหนีฉันหนี แต่ชอบเขาเข้าใจผิด ยิ่งไงเหมื่อนอยู่กับตาพูน
 สบายดีดอกหรือ ”

นายเหมื่อนแลดูหน้านายทองอินแล้วตอบว่า “ กสบายดี ”

“ เงินทองพอใช้หรือ ”

“ ส ”
 กพอ

“ ได้เงินเดือน ๆ ละทำไร ”

“ ไม่ได้เงินเดือน ”

“ ฮือ ยิ่งงั้นได้ยังไงล่ะ ”

“ ได้เป็นครั้งเป็นคราว ”

“ อ้อ ได้เป็นคราว ๆ ตามแต่การที่เราทำขงงนสินะ ”

“ งงงน ”
 บงงน

“ ครึ่งนี้ ได้เท่าไรล่ะ ”

“ ครึ่งไหน ”

“ ครึ่งนนะซี ครึ่งหลังทสตันแหละ ”

“ ครึ่งนอะไรผมไม่เข้าใจ ”

“ คิดอ่านให้เข้าใจเสียดีกว่า เซกทแมกเซ็นแทนนายแกครึ่งนั้นนี่
มันยังอยู่นะ ”

“ ถ้าคุณเออยากทราบข้อไหนก็ถามผมตรง ๆ ถ้าผมตอบได้ก็จะ
ได้ตอบ ”

“ แกเข้าใจได้แล้วทเดยวว่าคนตามลงเรื่องพินัยกรรมนายจรูญ แก
เป็นคนเขียนไม่ใช่หรือ ”

“ ผมเป็นคนเขียน ก็หน้าที่ผมสำหรับเป็นเสมียนเขา ผมก็ต้อง
เขียน ”

“ เออ พูดกันตรง ๆ ยงงซัด ลายมือแกนี่คงจะตดยังไงจนก้ทำได้
ก็แกเซ็นแทนนายจรูญด้วยหรือเปล่าล่ะ ”

“ เปล่าเลย นายจรูญเซ็นเอง ”

“ อ้อ ยงงนแกเป็นแต่แกไขหรือ ”

“ แกไขยังไง ”

“ แกควรจะรูดีกว่าฉันว่าแกไขยังไง แต่ถ้าจะให้ฉันบอกก็ได้
แกแกชื่อนายเจริญเป็นนายพูนทตอนกล่าวถึงเรื่องยกตกไหนน ไม่ใช่
หรือ ”

“จริง ผมแก่ตรงนั้น”

“ดีแล้ว รวยเสียดดียงง เออเน้แม่แก่รู้ไทมว่านายเจริญเอาขาไป
ให้พี่ชายเขาเวลาไร”

“เวลาประมาณสักห้าค่ำ”

“แล้วนายเจริญกับขานนททหรือ”

“ผมไม่ทราบ ผมไม่ได้ไปอยู่ใกล้ที่เรือนเขา”

“ตาพูนอยู่ทนนหรือเปล่า”

“อยู่ทนน”

“คนรนนตาพูนไปไหนมั่งหรือเปล่า”

“ไปเวลาประมาณยามเศษ จะไปไหนไม่ทราบ”

“แล้วกลับเมื่อไร”

“กลับสัก ๔ ทม”

“ถืออะไรมาด้วยหรือเปล่า”

“ไม่เห็นถืออะไร”

“ไปยังไง มีใครไปด้วยหรือเปล่า”

“เดินไป มีข่าวไปด้วยคนหนึ่งช้ออายุมาก”

“แก่ไม่รู้ไม่เห็นอะไร ในเรื่องนอกเลขหรือ”

“ไม่ทราบเลข เช่นความสัสตย์จริง”

“อ้อ เอาเถอะ แก่เตรียมเป็นพยานฝ่ายฉนนะ ฉนไม่ให้แกต้อง
เสียประโยชน์หรือ”

แล้วนายทองอินก็อนุญาตให้นายเหมื่อนไป เย็นวันนั้นนายทองอิน
 ออกไปเที่ยวชอกแซกต่อไปอีก แต่หาได้ให้ข้าพเจ้าไปด้วยไม่ ครั้น
 รุ่งเช้าข้าพเจ้าแวะไปหาก่อนไปออฟฟิศ ตามข่าวคราว นายทองอินก็
 ตอบว่าได้สัมประสงค์แล้ว ให้ข้าพเจ้ารับเป็นทนายนายเจริญเกิด
 แล้วนายทองอินก็ขแรงเหตุการณ์ให้ข้าพเจ้าฟังตลอด เพื่อข้าพเจ้าจะได้
 ทราบทางแก้คดี

ครั้นถึงกำหนดวันนัดพิจารณาคดีระหว่างกรมกองตระเวน โจทก์
 นายเจริญจำเลย ข้าพเจ้าก็ไปในหน้าที่ทนายจำเลย โจทก์เห็นว่าจำเลยได้
 ชำฟ้าพิชายโดยวางยาพิษ จำเลยให้การปฏิเสธ พยานฝ่ายโจทก์ก็มีอยู่
 คือ พันภรรยา นายจรูญผู้ตายกับนายพูน ฝ่ายโจทก์กล่าวว่าสาเหตุที่จะ
 ทำให้จำเลยกับผู้ตายมีข้อบาดหมางกันก็คือ เดิมนายจรูญผู้ตายได้ทำ
 หนังสือพนัยกรรม ยกที่ดินแถวทางถนนเยาวราชให้กับจำเลย ภายหลัง
 นายจรูญได้ทำพินัยกรรมยกที่ดิน ให้แก่นายพูนบิดาของพันภรรยา
 ฝ่ายจำเลยแก้ความในข้อนี้ว่า จำเลยไม่ได้ทราบเลยว่าพิชายได้กระทำ
 พินัยกรรมยกที่ดินให้นายพูน ทั้งมีพยานด้วยว่าแท้จริงนายจรูญก็ได้ทำ
 พินัยกรรมเช่นนั้น พยานที่เรียกก็คือนายเหมื่อน ซึ่งแสดงชนในศาลนั้น
 ปรากฏว่านายพูนได้ส่งให้ตนแก้พินัยกรรม แลได้ให้เงินตนถึง ๕ ซึ่ง
 เมื่อความปรากฏขึ้นเช่นนี้ กองตระเวนผู้เป็นโจทก์ก็ถอนฟ้อง ศาลก็จำ
 ต้องสั่งให้ปล่อยจำเลย

ส่วนนายพูนนั้น กองตระเวนก็เลยจับตัวขณะศาลต่อไป นายทองอิน
 นายเหมื่อนก็อายมากเป็นพยานฝ่ายโจทก์ กรมอัยการฟ้องหาว่า

นายพูนได้วางยาพิษไม้ไผ่แต่นายจรูญทั้งนายแสงด้วย เมื่อพิจารณา
 คิดเรื่องนิจ ได้ความว่า ทั้งภรรยานายจรูญและภรรยานายแสงหาใช่
 บุตรนายพูนจริงไม่ นายพูนไปจ้างมาทั้งสองคน ทั้งสองครั้งนายพูน
 ได้จัดการล่อลวงให้เขาเชื่อว่าหญิงนั้นเป็นบุตรตน และครั้นแต่งงานแล้ว
 สักหน่อยก็ขยงให้ทำพินัยกรรม แล้วจัดการวางยาพิษเสีย ครั้ง
 นายแสงนั้นไม่เกิดเหตุเพราะเพื่อนเวลานั้นกำลังโรคภัยชุมชุม จึงไม่มี
 ใครสงสัย ตายลงไปโดยรวดเร็ว ครั้นโรคภัยนั้นไม่ได้มีชุกชุมอยู่
 อย่างหนึ่ง อีกอย่างหนึ่งนายพูนโลภอยาก ได้ตกแถวที่นายจรูญยกให้
 น้องชาย จึงต้องคิดแก้พินัยกรรม และคิดปิดความผิดไปให้นายเจริญ
 เสียด้วย เพื่อนนายเจริญมาหา นายทองอิน ส่วนนายทองอินนั้นได้ทราบ
 เรื่องนายแสงอยู่แล้ว และถึงแม้ในครั้งนั้นนายพูนจะเรียกตนอย่างอื่นอยู่
 ก็จริง แต่สังเกตดูวิธีที่กระทำนั้นคล้ายกับครั้งหลังนี้ ก็จึงพยายามจับจนได้
 ในส่วนเรื่องนายจรูญนั้น ได้ความตามคำให้การของอ้ายมากพยานว่า
 เมื่อคืนวันก่อนนายจรูญจะตายนั้น นายเจริญน้องชายได้เฝ้าไปให้
 พี่ชายกิน ครั้นเวลาประมาณยามเศษ นายพูนได้ไปร้านยาแห่งหนึ่ง
 อ้ายมากตามไปด้วย ไปซื้อยาอะไรอ้ายมากไม่ทราบ ครั้นกลับมาถึง
 บ้าน นายพูนใช้ให้อ้ายมากไปหยิบขวดยาที่นายเจริญเอามานั้นลงมาให้
 นายพูนเขยำนั่งลงในถ้ำยกปนกับน้ำ เอายาที่ซื้อมาใหม่ปนลงไป แล้ว
 กรอกลงในขวดอย่างเดิมและให้อ้ายมากเอากลับขึ้นไปไว้ อ้ายมากไม่
 สงสัยว่ายาที่นายพูนลงไปใหม่นั้นเป็นยาพิษ เพราะเข้าใจว่านายตน

เป็นหมอ เพราะได้เคยเห็นโหยงคนกินเนอง ๆ ถึงครั้งนายแสงนายพูน
 ก็ได้ผสมให้ด้วยหมอนกัน เมื่อเรียกผู้ขายยาที่ร้านที่นายพูนไปนั้น ก็ให้
 การว่าได้ชื้อยาสดกินไปว่าจะวางยาเบื่อสุนัข เมื่อได้ความเช่นนั้นแล้ว
 ก็เป็นอันหมดข้อสงสัยว่านายพูนได้วางยานายจรูญจริง ศาลจึงพิพากษา
 ลงโทษอ้ายพูนถึงประหารชีวิต ผู้ที่ทราบเรื่องราวตลอดแล้วก็เห็นพร้อม
 กันว่าเป็นการสมควรอย่างยิ่ง ส่วนนางพันธุรยานายจรูญนั้นชรอยจะ
 กลับภัยจะถึงตัว เลบหนีสูญหายไป เพราะฉนั้นมรฎกก็เลบตกอยู่กับ
 นายเจริญ ซึ่งบัดนี้ทำมาค้าขายดีเป็นเศรษฐีมาจนทุกวันนี้.

นายแก้ว

นายขวัญ

ระเด่นปล้นไค

วันหนึ่งข้าพเจ้ากับนายทองอินนั่งสนทนากันอยู่ที่เฉลียงบ้าน กำลัง
ว่ากันอยู่ว่าเวลานั้นช่างมงานทำน้อยจริงๆ ก็พอแลเห็นหญิงผู้หนึ่งแต่ง
ตัวเรียบร้อย ทำทางเป็นคู่และเป็นคนค่อนข้างแก่ๆ เดินมาทางถนนหน้า
บ้าน ตามองไปมาเหมือนหนึ่งจะค้นหาอะไรสักอย่างหนึ่ง มีชายหนุ่มผู้
หนึ่งเดินมาด้วย สองคนนั้นพอถึงหน้าบ้านก็ยืนปรึกษาหารือกันอยู่ ข้าพเจ้า
จึงพูดขึ้นว่า

“ ทำทางจะมาหาแกดอกกรรมง ”

นายทองอินพยักหน้าแลพูด “ เป็นไค มากดีหรือก ฉันเบื่ออายุ
การนั่งนิ่งๆ เต็มทีแล้ว ”

พอพูดขาดคำชายหนุ่มก็หญิงสาวนั้นก็ตกลงใจเดินตรงเข้ามาที่
บ้าน ไม่ช้าคนไซ้ก็ขึ้นมาบอกว่ามีคนมาขอพบนายทองอิน

นายทองอินหัวเราะแล้วพูดว่า “ พ่อวัดแกหายแม่นจริง ” แล้ว
บอกคนไซ้ให้เชิญผู้ที่มาขอพบนั้นขึ้นมา

ผู้ต้องการพบนายทองอินนั้นก็ไม่ใช่ผู้อื่น คือคนสองคนที่เห็นหน้า
บ้านนั่นเอง ผู้หญิงนั้นเมื่อเห็นใกล้แล้ว ก็ยั้งแลเห็นได้ถนัดว่าผู้ดี หน้า
ตาดีพอไซ้ได้ และหน้าอ่อนชระรอบเป็นคนราว ๑๕ หรือ ๒๐ มีมือทำกับเล็ก
แต่งกายก็เรียบร้อย ไม่ทรูเกินไป ส่วนผู้ชายนั้นก็มคาศหน้าคล้ายกับ

แต่รูปร่างสูงกว่าผู้หญิงสักหน่อย มารบาทเรียบร้อยทั้งสองคน ฝ่ายนาย
ทองอินก็เชิญไฉนไปตามสบายแล้วก็ตาม

“ผมจะช่วยคุณได้ทางไหน ขอได้โปรดบอกให้ผมทราบทีเดียว
ไม่ต้องเกรงใจผมเลย”

หญิงสาวแลดูหน้าชายหนุ่มนิ่งอยู่ ชายหนุ่มจึงเขารับหน้าทายเป็นผู้
กล่าวคำนำว่า

“ผมขอชวน นีฬสาวผมขอแถม ย้ายคุณพ่อกับคุณแม่ไปอยู่
นายวง ผมทำการอยู่ในกระทรวงมหาดไทย คุณพ่อกับคุณแม่มาด้วย
ความตั้งใจจะมาหาคุณ เพราะทราบอยู่ว่าการสับการต่าง ๆ ชาติวิสัย
คุณไม่ได้ บังใจละขอรับคุณพี่พูดเองต่อไปซี”

แม่แฉ่มผลัดนายทองอิน แล้วแลมาทางข้าพเจ้า แต่ยังไม่พูด
ว่าอะไรไม่ ข้าพเจ้านึกเดาว่าคงจะรู้สึกคิดในตัวข้าพเจ้า ข้าพเจ้าจึง
ตั้งท่าจะลุกไป แต่นายทองอิน โยกมือแล้วหันไปพูดกับแม่แฉ่มว่า

“นายวัดคนนี้เป็นคนเคยทำงานร่วมกับผมมาหลายครั้ง ได้เป็น
กำลังกับผมมาก ผมรับประกันได้ว่าเป็นผู้ควรไว้วางใจได้ทีเดียว”

แม่แฉ่มนี้เองอยู่ครู่หนึ่งแล้วจึงพูดว่า “เรื่องของคุณจริงมันเป็นเรื่อง
เรื่องส่วนตัวแท้ ๆ ก็ไม่มีใครอยากกรบกวนคุณ เพราะรู้ว่าคุณคงจะมี
งานที่สำคัญ ๆ ทำอยู่มาก แต่พ่อชวนเขารับเราให้ติดใจมา”

นายชวนจึงพูดขึ้นว่า “แน่ทีเดียว คุณพี่หนักใจจนจะเจ็บจะไข
ไปแล้ว เออ อ้ายเรอเองมีสวามีเมื่อนานก็ไม่ใช้ความสุขทั้งนั้น มีเรื่อง

กวนใจบ่อย ๆ เพราะมันอดเรื่องหึงไม่ได้”

นายทองอินยิ้มแล้วพูดว่า “ไม่เป็นไร ถึงเรื่องจะเล็กน้อยเท่าไร
ผมก็จะไม่นึกว่าเสียเวลา”

แม่แฉ่มยิ้ม (เขายิ้มงามดีจริง) แล้วพูดว่า “เป็นพระเดช
พระคุณมาก”

นายทองอินเวลานั้นกำลังเฟื่อง กิริยาดีจึงตอบว่า “ไม่ต้องขอบ
ใจผมเลย ผมควรจะต้องขอบใจคุณเสียอีกในการที่มา เพราะเวลานี้ผม
อยู่เปล่า ๆ เบื่อเต็มที ผมเป็นคนชอบทำงาน”

แม่แฉ่มยิ้มอีกครั้งหนึ่ง ข้าพเจ้านึก ๆ ในเวลานั้น ว่าถ้ายิ้มอย่าง
นี้บ่อย ๆ ก็ดูน่าขอมออกแรงให้ ถ้าจะช่วยให้คล่องได้ความสบายใจ
แต่ในแง่ละแวกว่าคนเราโดยมากมักไม่มีใครรู้สึกความสวดยความงามของ
ญาติสนิทของตน นายชวนเป็นคนชนิดนี้จึงเอ่ยขึ้นว่า

“คุณพ่อกับแม่แต่ขอมอยุ่บนนแหละ จะเล่าเรื่องก็ไม่เล่า มาเสียเวลา
เปล่า ๆ”

นายทองอินจึงพูดขึ้นว่า “ไม่เป็นไร เวลาเมื่อมีไป เมื่อคุณจะ
เล่าเรื่องเมื่อไรก็ได้”

แม่แฉ่มนั่งอยู่ครู่หนึ่ง ทำดูเหมือนจะตรึงตรองทางที่จจะเล่า แล้วจึง
พูดดังต่อไป

“ดิฉันเป็นลูกหลวงประสิทธิ์ ผู้ช่วยราชการเมืองนครไชยศรี เมื่อ
สักสองปีมานี้แล้วคุณพ่อตาย คุณแม่ดิฉันตายเสียตั้งแต่ดิฉันยังเล็ก ๆ

ดิฉันก็เลยขมมาอยู่ยกย่นาทางกอกัน อยู่ได้ไม่ชานกดิฉันก็พบกขผว
 ดิฉันเดยวัน นายวงซาก็เป็นลูกผู้เคยไปเมืองนอกมาแล้ว เกิดพอใจ
 ในตัวดิฉัน ตกกลงไปขอดิฉัน คุณน้าก็ยกให้โดยดี คุณน้าเป็นคนจน
 เพราะยงงนยกย่นดในการทงจะไม่ตองบเลี้ยงดิฉันไวอก ดิฉันยกย่นด เพราะ
 นีกสงสารคุณน้า ในการทตองอูตสำหรับกขชบสำหรับหาเงินให้ดิฉันแต่งตัว
 ดี ๆ เสมอหน้าคนอื่นเขา พอตกกลงกันแต่งงานได้สักหน้อยแล้ว นายวง
 เขาก็พาดิฉันออกไปอยู่ที่พระปฐม เพราะเขาว่าอากาศดีแลใกล้ททำมา
 ค้าชายของเขา ดิฉันก็ตกกลงตามใจเขา บ้านที่พระปฐมน้ะก็สบายดีหรือก
 คช เป็นเรือนเล็ก ๆ ซันเดยว มีสวนอยู่นิตหนึ่ง พอปลูกดอกไม้ดอกไล่เล่น
 นอกกรวออกไปยังมีไร่น้อยหน้าอีก ไร่หนึ่งเล็ก ๆ เวลานั้นรถไฟเข็ดแล้ว
 ใหม่ ๆ ผวดิฉันสองวันสามวันเขาก็ไปตุงานเสียบที่หนึ่ง เขาบอกดิฉันว่า
 ขนรถไฟไปลงทงวรายแลลงเรือจากนั้นไปสุพรรณ แต่แรกไปค้างคืน
 เดยวก็กลับ แต่ครนอยู่มาได้สักหน้อยไปก็บ่อยเขาทุกที่ แล้วไปอยู่ที่ละ
 มากวันซัน ดิฉันซกถามก็ไม่ได้ความว่าทไปน้ะไปทำอะไรมั้ง บางที่
 กลับมาคู้อ่อนเพลียบและใจคอหงุดหงิด ถ้าเมื่อเป็นยงงมาละก็เออะเป็น
 ถามข่าวคราวไม่ได้เลยที่เดยว เมื่อถามครังแรกก็เป็นแต่เพียงพูดบ่ด ๆ
 ไป แต่ครันถามหลายครังหนักเขาถึงออกพัน แล้วบอกดิฉันว่าไม่ใช่ธุระ
 ของผู้หญิงจะถาม ทจริงดิฉันก็นีกอยากจะเช้อใจผวหรือก แต่มันเป็น
 ธรรมดาผู้หญิงถ้าสงสัยอะไรแล้ว บิงถามผวไม่บอกก็คู้เหมือนบิงบู้ให้
 สงสัยมากซัน แต่ดิฉันก็อูตสำหรับกขชบทนหักอกหักใจ ในเวลาผวไม่อยู่

ก็ทำเรือกทำสวนไปตามที่ จนวันหนึ่งมีคนทาดมบรรจุจากคนหนึ่งชื่อแม่เอม มาหาดิฉัน นั่งคุยกันไปคุยกันมา เขาก็เอ่ยขึ้นว่า

“เออพี่หล่อนนี่ เขาทำอะไรน่ะ”

ดิฉันตอบว่า “ไม่ทราบเลยน่ะ”

แม่เอมเขาก็พูดต่อไปว่า “วานนี้เองและฉันเห็นอยู่ในข้างกอก”

ดิฉันตกใจถามเขาว่า “อะไรหล่อนเห็นที่ข้างกอกหรือ”

แม่เอมตอบว่า “น่ะ ฉันเห็นเดินไปทางสะพานหิน ท่าทางดูรีบร้อนเสียจริง ๆ เห็นจะมีธุระอะไรสักอย่างเป็นแน่”

พูดกันเท่านั้นแล้วก็พูดกันเรื่องอื่นต่อไป แต่การที่แม่เอมเล่าถึง พบพววดมในข้างกอกน่ะซึ่งทำให้ตลกกลุ่มใจเสียจริง ๆ เพราะเมื่อจะไป นายวงก็ได้บอกกะดิฉันว่าจะไปสุพรรณตามเคย ทำให้วิ่งเล่นขึ้นไป ข้างกอก พอ นายวงกลับมา กำลังนั่งกินข้าวก็อยู่ ดิฉันก็ถามขึ้นว่า

“เออ เธอขึ้นไปข้างกอกมาหรือคะ”

นายวงตกตลึงจนปลาที่หยิบจะเข้าปากก็อยู่นั้นตกจากมือ แลดูหน้า ดิฉันอยู่ครู่หนึ่งแล้วจึงตอบว่า

“น่ะ ฉันไปมา มีธุระนิดหน่อย”

ดิฉันก็พูดต่อไปว่า “ไหนบอกฉันว่าจะไปสุพรรณ ยิ่งไงถึงเกิดเปลี่ยนแปลงไปกรมเสียล่ะ”

แล้วดิฉันตอบเสียงกระซิก ๆ ว่า “เพราะจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลง แต่ฉันไม่เห็นจำเป็นที่จะบอกหล่อนให้รู้ว่าฉันจะไปไหน ทำให้ถึงจะมานั่ง

ซักไซ้ ฉันจะไปไหนก็ช่างเถอะ ฉันหาเงินมาให้หล่อนใช้พอแล้วก็แล้วกัน
มึงเถอะ ”

ดิฉันก็ไม่ได้กระเซ้า กระเซ้าตามต่อไปอีก แต่ในใจให้รู้สึกงุ่นง่าน
ปนกำลัง ถึงจะคิดทำใจแปลแกล้งคิดเรื่องอันลึกลับเท่าไรก็ไม่ฟัง ไปๆ มาๆ
ก็วนกลับมาคิดถึงเรื่องผัวไปอย่างกอกอก ยิ่งนึกไปก็ยิ่งงุ่น จะไปทำไม
ก็ไม่ทราบ ตามเขากลับโกรธขูให้เลิก ทำไมกระธึไปขากอก ทำไมถึง
จะต้องบิดบังดิฉันผู้เป็นเมียด้วย จึงทำให้นึกต่อไปว่าคงต้องมีเรื่องไม่ดิ
ธอะไรสักอย่างหนึ่ง ก็เป็นธรรมดาผู้หญิงต้องนึกก่อนสงสัยว่า ของทผว
จะบิดตัว ก็คงมอยมแต่เรื่องผู้หญิง พอนึกขนอย่างนั้นก็ทำให้งุ่นง่านใน
ใจหนักขึ้น จนเมื่อพบกับนายวงดิฉันเจียนวางหน้าไม่สนิท ส่วนนายวง
นั้นก็ชอบกล นยวนนยจะ ได้พบกับดิฉันน้อยเข้าทุกที ถึงเมื่อออกบูทพระปฐม
นั้นเองก็ดูเหมือนจะคอยหลบหน้าดิฉัน พบกกันชั่วแต่เวลาขับประทานเข้า
นอกนั้นก็ไปเที่ยวหาพวกข้าราชการเสียมัง ขนมาไปเที่ยวเสียมัง ดิฉัน
ก็ทำสวนของดิฉันไปเรื่อย ตั้งใจจะไม่ให้นึกถึงเรื่องความประพฤติของ
ผัว แต่มันก็อดไม่ได้ ประเดี๋ยวๆ ก็วนเข้ามาหาอเรื่องนนั้นอีก จนวันหนึ่ง
ดิฉันจึงพูดกับนายวงว่า

“ฉันอยากไปสู่พรณจริง ๆ ยังไม่เคยไปเลย พรุ่งนี้เธอจะไป พา
ดิฉันไปด้วยได้ไหมล่ะคะ ”

นายวงแลดูหน้าดิฉันอยู่ครู่หนึ่งแล้วจึงตอบว่า “ฉันนะไม่มีเวลา
พาหล่อนเที่ยวหรอก ฉันจะไปสำหรับทำงานเท่านั้นแหละ ไม่ได้เที่ยว

หรรษา” ดิฉันตอบว่า “ช่างเถอะ ให้ฉันไปด้วยเถอะ ฉันไม่ไปกีดขวางหรรษา” นายวงทำหน้านิ่งแล้วพูดว่า “ไปเหนื่อยเปล่า ๆ บอกว่าไม่ได้เที่ยวหรรษาน่า”

ดิฉันก็กล่าวร่วมพูดว่า “ถึงจะไม่ได้เที่ยวที่สุพรรณกัซงเถอะ ยังได้ขนรถไฟ ได้ลงเรือม่ง ฉันอยากเปลี่ยนที่เลยสักที จะได้อีกเข้าได้”

เขาก็ว่า “ก็อยากเปลี่ยนที่ก็ไปพระประโทนซี”

ดิฉันว่า “ฉันไม่ไปหรรษาพระประโทน เมือแล้ว ฉันอยากไปกะเธอนะแหละ จะไปสุพรรณหรือบางกอกก็ตามเถอะ”

เขาพูดเสียงแข็งว่า “แม่แซมเชื่อฉันเถอะ ปล่อยให้ฉันไปคนเดียวดีกว่า หล่อนไปด้วยถึงจะตั้งใจ ไม่ให้กีดฉันก็ได้อยู่เอง ๆ เพราะฉันจำเป็นต้องคอยดูแลหล่อน”

ดิฉันออกเคืองก็พูดไปว่า “อ้อ ถ้าฉันจะไปก็กีด อย่าเอาฉันไปเลยฮะ ฮะ แม่ละดิฉันไปมันก็จะไปขดคอ”

นายวงแลดูหน้าดิฉันแล้วพูดว่า “แม่แซมพูดอะไรยังงั้น ฉันไม่ได้คิดนอกใจหล่อนเลยนะพี่ผ้าซี”

ดิฉันตอบว่า “ใครว่ากระไรละ โอ๊ยฉันรู้หรรษากรรมเนียมบ้านเมืองเป็นยังไง เธอจะมีเมียน้อย ดิฉันจะไปขดขืนได้หรือ แต่เดี๋ยวนี้จะบอกกันตรง ๆ ก็ไม่ได้ ต้องมาตงหลอกกันเหมือนเด็กเหมือนเล็ก รวากะดิฉันจะไม่รู้เท่ายังงั้นแหละ”

นายวงลุกขึ้นแล้วพูด “แม่แซมถ้าขนพูดยังงั้นจะไม่ได้พูดกันอีก”

ว่ายังงั้นแล้วเขาก็ลุกต้ง ๆ ลงเรือนไป ตีฉันทักทำเป็นทองไม่รู้ร้อน
ไปยั้งงั้นเอง ที่จริงนะทั้งคนทั้งน้อยใจแทบกลืนน้ำตาไว้ไม่อยู่ แต่ตีฉันท
เป็นคนด้อมมาแต่เล็กไม่เคยยอมแพ้ใคร คราวนี้จะยอมแพ้ผมไม่ได้ต้อง
ต้งทำขงขงไว้ให้ได้ ครั้นวันรุ่งขึ้น นายวงกตระเตรียมของจะไปตามเคย
ตีฉันทนั่งอยู่ที่เฉลียงดูเขาจัดของอยู่ในห้อง อดไม่ได้จึงถามไปว่า

“นี่จะไปไหนคราวนี้ สุปรรณหรือบางกอก”

นายวงกวางของทอดอยู่ แล้วเดินออกมานั่งลงข้างตีฉันทแล้วพูดว่า

“โอ้ แม่แม่ ชื่อนขอที่เตอะน่า อด่าสงสัยฉันทไม่มีมูลเลย ฉันท
สาบาลได้เจ็ดวัดเจ็ดวาที่เดียวว่าฉันทไม่ได้ไปเกยวข้องกะผู้หญิงอะไรเลย
ฉันทรักอยู่แต่หล่อนคนเดียวแท้ ๆ เทียบ หล่อนนิกหรือว่าฉันทพอใจในการที่
ต้งไปจากหล่อนยั้ง แต่มันเป็นการจำเป็นจริง ๆ ถ้าฉันทไม่ไปทำงาน
ก็คงต้งอดตายทั้งสองคน”

ตีฉันทพูดว่า “ก็ใครไปห้ามไปหวงไม่ให้เธอทำงานล่ะ เดียวนี้
ที่ฉันทไม่พอใจนะก็ตรงเธอ ไม่บอกฉันทว่าทำงานอะไร ไม่บอกฉันทให้
ตรง ๆ บัดนั้นบัดนี้หน้อยจนชั้นจะไปไหนก็ไม่บอกกันตรง ๆ จะให้ฉันท
นั่งนิ่งอยู่ยั้งงิงได้ ฉันทไม่ใช่ตัวแมงอะไรนี้ ฉันทเป็นคนเหมือนกันควรวจะ
บอกให้รู้ทางเหนือทางใต้มังซ”

นายวงจับมือตีฉันทไปลูบ ๆ แล้วพูดว่า “ที่ฉันทไม่บอกก็เพราะไม่
อยากให้หล่อนร้อนใจในเรื่องอันไซ้เหตุ ถ้าหล่อนจะมามั่ววุ่นอยู่ในการ
งานที่ฉันททำ ที่ไหนจะมีเวลานกถึงการเหยาเรือน คนเราต้งต่างคนต่างมี

จักรวรรดิย่ำค่ำเศษ อยู่ไหนไม่ได้ความ”

พ่อต๋อนได้ขำวดงนนักตกลง ในใจทันทีว่าจะต้องให้ได้ความให้จง
 ได้ครั้งนี้ จึงจัดเช่าของสองสามสิ่งแล้วแต่งตัวขึ้นมากองเทพ ๆ ตรงไป
 ที่บ้านพ่อชวน คอยอยู่จนพ่อชวนกลับจากกระทรวง แล้วต๋อนก็เกณฑ์
 ให้พาไปทางถนนจักรวรรดิ ถึงที่นั่นเวลาประมาณย่ำค่ำ เดินเลยเข้าไป
 เทียวเล่นในตรอก ต๋อนก็ดูความไปยั้งนั่นเอง เพื่อนยืนตาไปแลพบ
 หมวกสานปานามาเข้าไปหนึ่ง ต๋อนจำรูปพรรณสัณฐานได้ถนัดทีเดียว
 ว่าเป็นหมวกของพ่อต๋อน ต๋อนก็ชี้ให้พ่อชวนดูหมวก พ่อชวนหัวเราะ
 แล้วชวนให้ต๋อนกลับบ้าน แต่ต๋อนก็ไม่ยอมกลับ อ้าคิ๊บเขานั่งอยู่ที่ร้าน
 ตรงข้ามถนน เพราะนึกตั้งใจไว้ว่าเป็นไรไปเกิดจะต้องคอยดูให้ได้
 ว่านายวงจะอยู่ในนั้นหรือไม่อยู่ พ่อชวนพลบก็เห็นคนขอทานคนหนึ่งเดิน
 ผ่านมา รูปร่างประหลาดจริง ๆ เจ้าคนนั้นเสื้อผ้ารุงรัง แต่ก็ไม่สกปรก
 หน้าตาเขยวขูดขอยกกล มีแผลเป็นใหญ่ที่แก้มขวาเหมือนรอยถูกฟันจน
 หนามนียบเข้าไปข้างหนึ่ง เดินก็ขาเขยง ถ้อชอกคนหนึ่ง เดินมาตามเด็กตาม
 เกี้ยว ๆ ร้องเสียงของว่า “ระเด่นลันได ๆ” ต๋อนเห็นคนเดินเลย ไป
 จนถึงเรือนต๋อนเห็นหมวกนายวงอยู่บนแล้วก็เข้าไปในบ้านนั้น ลักครู
 หนึ่ง ได้ยินเสียงคนสองคนพูดกัน ต๋อนอดไม่ได้เดินเข้าไปใกล้ ๆ เสียง
 หนึ่งจำได้ว่าเป็นเสียงพ่อต๋อน อีกเสียงหนึ่งจำไม่ได้ แต่เข้าใจว่าคงจะ
 เป็นเสียงเจ้าระเด่นลันได ต๋อนกำลังถามพ่อชวนอยู่ว่านายวงกับเจ้าคน
 ขอทานจะมีการเกี้ยวของกันได้อย่างไรและยังปฤชากันอยู่ก็พ่อต๋อน

ออกมาจากประตูบ้านนั้น แหม! พอแลเห็นดิฉันเข้าราวกระเห็นปีศาจลอย
หลังกรากปากอ้าตาลั่งอยู่เป็นครู่หนึ่งแล้วปากก็หุบลงดังก๊ก ตาขัง
หน้าแดง ตึงแต่เกิดมายังไม่เคยเห็นหน้าผาดิฉันเป็นอย่างงั้นเลย ดิฉันรู
สึกว่าตัวดิฉันเองหน้าผาดลงไปทันที ตัวจะชนต้นไม้ด้วย นิ่งกนอยู่ขง
ครู่หนึ่ง แล้วนายวงจึงถามว่า

“นี่แม่แหม่มมาทำไม”

ดิฉันตั้งใจตอบไม่ให้เล็งเห็นว่า “ก็มาเที่ยวเล่นมั่งนะซี”

นายวงพูดเร็ว—ว่า “พูดจริง ๆ มาทำไม”

ดิฉันตอบว่า “บอกแล้วจะมาเที่ยว”

นายวงตั้งกระทู้ว่า “นี่เป็นที่สมควรหล่อนจะมาเดินเที่ยวเล่นหรือ”

ดิฉันย้อนถามไปว่า “ที่แกขงใจมาได้ คุณก็เป็นคนเหมือนกัน”

นายวงแสดงกิริยาโกรธมากแล้วตอบว่า “แม่แหม่มอย่ามาเถียงกัน
อยู่ที่นั่นเป็นแม่ค้าปลา หล่อนนะขึ้นประพาศิตัวเป็นคนสอดแนมขงเงงจะจับ
ตัวสักวันหนึ่ง”

ว่าแล้วก็ออกเดินจะไป ดิฉันจึงถามว่า

“นี่จะไปไหน”

นายวงตอบว่า “ก็กลับนะซี จะไปไหนล่ะ”

ดิฉันถามว่า “ก็ไม่คอยฉันหรือ”

เขาตอบว่า “ฉันไม่ได้ไปประชุมหรือกันนะ”

ดิฉันพูดว่า “ฉันรู้แล้ว รถไฟไม่มีแล้ววันนี้ ก็ฉันจะไปพักที่

ไหน ไม่พาฉันไปด้วยหรือ”

เขาตอบว่า “บ้านน้องหล่อนมี ยิงโง่ไม่ไปทะเลาะล่ะ ยานฉันมี
เมื่อไรทน จนกว่าข้าจะอยู่เหมือนกัน ที่หล่อนมาครึ่งนหล่อนก็ไม่ได้
บอกได้กล่าวให้ฉันรู้ ก็น้องชายหล่อนเขาได้จัดการมาแล้วก็ให้เขาจัด
ไปให้ตลอดซี”

พอพูดขำขันแล้วเขาก็เดินไป ดิฉันก็กลับไปบ้านน้องชาย หนักใจ
เหลือกำลัง ที่จริงหมดความสงสัยทางผู้หญิงขำขันแล้ว แต่มาหนักวิตก
ไปทางอื่น เกิดกลัวขึ้นมาว่านายวงจะหากินโดยทางไม่ดีอะไรสักอย่าง
หนึ่งก็จะพลอยให้ชอดฉันเสียด้วย ดิฉันตั้งมั่นว่าไปว่าทำอะไรจะได้
ทราบความจริง พ่อชวนถึงได้กล่าวขึ้นดังคุณว่า คุณช่างสับเรื่องต่าง ๆ
ดิฉัน ให้ดิฉันมาปรึกษาคุณดู ก็ตกลงกันว่าฉันจะมา เรื่องก็หมดทำ
นี่แหละคะ”

ครั้นแม่ฉันเล่าเรื่องเสร็จแล้ว นายทองอินก็ยกน้ำชาไปให้แล้ว
พูดว่า

“คุณทำถูกแล้วที่มาหาผม เรื่องนี้ฟังดูชอบกลมาก ผมนึก
เชื่อในใจว่าเห็นจะได้สับกับสนุกเปรมแน่ เจ้าคนขอทานที่คุณเรียกกระเด็น
ล้นไฉน่ะ ผมก็รู้จักอยู่แล้ว คงจะได้ความในไม่ช้าก็ ขออย่าให้คุณ
วิตกเลย ผมจะจัดการสับดูอย่างแรงขบที่สุด ไม่ให้ความฉาวได้เลย ขอ
ให้คุณไวใจผมเถอะ ผมจะตั้งใจทำการให้คุณเต็มสติกำลัง”

นายชวนพูดขึ้นว่า “ส่วนเรื่องค่าธรรมเนียม”

นายทองอินตอบว่า “เรื่องนั้นไม่ต้องพูดกันในทันที เวลานี้เป็นเวลาว่าง เพราะฉะนั้นการสับครั่งนั้นเหมือนการสับเล่นสนุก ๆ”

แล้วนายทองอินก็ถามแม่แฉ่มในรูปพรรณสัณฐานอื่น ๆ เกี่ยวกับชื่อตัวกับนายวง เพราะหัดเพื่อนแม่แฉ่มมีรูปผิวของหล่อหน้าด้วย หล่อนจึงให้นายทองอินไว้ แล้วแม่แฉ่มก็ขึ้นห้องชายก็ลาไป

นายทองอินหันมาทางข้าพเจ้าแล้วพูดว่า “ยังไงพ่อวัด”

ข้าพเจ้าตอบว่า “ยังไม่เคยเห็นใครดีกว่า”

นายทองอินหัวเราะแล้วพูดว่า “พ่อวัดแกนี่เห็นจะทำการอย่างฉันไม่ได้ ถ้ามีเหตุชอบใจคนที่มาหาให้ทำงานขึงคงทำงานไม่ได้”

ข้าพเจ้าหัวเราะบ้างแล้วตอบว่า “ที่ไหน ฉันเห็นตรงกันข้าม ถ้าคนที่มาหาฉันเป็นขึงละไม่รู้สึกเหนื่อยเลยเทียบ เงินก็ไม่ต้องการขอแต่ให้หล่อนยิ้มเท่านั้นพอแล้ว” (ต้องขอให้ท่านเข้าใจว่าเวลานั้นข้าพเจ้ายังไม่ได้อภิเษกสมรส)

นายทองอินสนับครั่งเสร็จแล้วก็ลุกไปเรียกนายแจ่มลูกสมุนเอกซึ่งในเวลานั้นเพื่อนกำลังอยู่ในบ้าน เมื่อนายแจ่มขึ้นมาแล้วนายทองอินจึงถามว่า

“เออ แม่แจ่มเจ้ารู้จักตาคนขอทานที่เรียกกันว่าระเด่นสนับครั่งไหม”

“รู้จักขอรับ สิบจริงสิบพล”

“บ้านอยู่ที่ไหน รู้ไหม”

“ไม่ทราบขอรับ”

“คิดอ่านไปสืบมาให้ ได้ความได้ ไหมล่ะ”

“ได้ครับ”

“เร็ว ๆ นะ”

“ได้ก่อนเที่ยงครับ”

“ดีละ แล้วกันนะ ถ้าจะถามอะไรเรื่องตาคณนีกอข่าให้ตตนะ”

“ไม่ตตครับ”

“ไปเถอะ”

นายแจ่มก็ลาไปทันที เจ้าคนนี้สมควรเป็นลูกสมนนอกจริง ๆ รัย
ใจนายทองอินไม่มีใครสู้ แม้ตัวเขาเป็นเจ้าของที่อยู่กับนายทองอินเสมอ
ยังไม่ทลายใจนายทองอิน ได้ดีเช่นนั้น

ครั้นนายแจ่มไปแล้วนายทองอินก็ลงนั่งเข้าฌานตามธรรมเนียม
แก่ เมื่อแก่มีการอะไรจะทำแก่เป็นตอหนึ่งหนึ่งไม่พุดกับใคร ไม่กระดิก
กระเดียบ แก่อธิภายว่าการทำอย่างนั้นเป็นวิธพิภกสมอง เหมือนปีตกอง
บัญญัติการของร่างกายเสียทีหนึ่ง พอจะได้มีกำลังทำงานแข็ง ๆ ต่อไป
ข้าพเจ้าทราบนิสัยนุกอยู่เช่นนี้จึงไม่กวนแก่ ทนไปนั่งเสียบให้ห่างผลอ่าน
หนังสือเล่นอยู่ พอได้เวลาสัก ๕ โมงครึ่ง นายแจ่มก็กลับมา ตรงไป
ที่นายทองอิน พุดกับซบซิบอยู่ เห็นนายทองอินพุกหน้าหลายครั้ง สั่งเกต
ดูท่าทางพอใจ พอนายแจ่มพุดเสร็จนายทองอินก็ลุกขนยดแนขนยดขา
แล้วชวนข้าพเจ้าให้รบประทานเช้า ในเวลาที่รบประทานกนอยู่นั้นก็
สนทนากันเรื่องต่าง ๆ พอรบประทานเสร็จนายทองอินจึงพุดว่า

“พ่อวัดแมกไปนอนพักเสียก่อนก็ดี”

ข้าพเจ้านึกเฉลียวใจขึ้นมาว่า แมกจะอยากไปคนเดียวจริงตามว่า
“ก็แมกละ”

นายทองอินหัวเราะแล้วตอบว่า “ฉันก็จะไปนอนพักเหมือนกัน
อย่างกลัวยลย ฉันคงไม่ชิงไปเสียคนเดียวหรอก ฉันรู้ดีว่าแมกมีโรค
พินอยู่ในเรื่องนี้มาก”

ว่าแล้วต่างคนก็ต่างไปนอนพัก นายทองอินจะหลับหรือไม่หลับไม่
ทราบ แต่ข้าพเจ้านั้นไม่หลับ พอหลับตาลงที่ไรก็แลเห็นหน้าแม่แฉ่ม
นึก ๆ ไปก็เลยไปเคืองจ้ำวง อะไรก็มารยาออกดีเช่นนี้ยังไม่ไว้ใจได้
การที่ไม่ไว้ใจมารยาเช่นนี้ มันไม่ควรจะมีมารยาดี ๆ อย่างแม่แฉ่ม ควร
มีแต่หญิงโง่ ๆ เด๋อ ๆ แล้วยังนึกอะไรต่ออะไรอีกไปมากจนเวลาบ่าย
สี่ ๓ โมงเศษ นายทองอินจึงมาเรียกข้าพเจ้าพากันขึ้นรถไป ครั้นถึง
ปลายถนนจากรวรรคก็ลงจากรถเดินต่อไป เดินไปไม่กี่มากน้อยก็พบเจ้า
ระเด่นลันไดนั่งอยู่ริมถนน คนลอมม่นน เจ้านนกำลังร้องเพลงเล่นนิทาน
และแสดงวิชาต่าง ๆ นายทองอินกับข้าพเจ้าไปยืนดูอยู่ครู่หนึ่ง เห็นคนให้
ทานระเด่นลันไดดีมาก พอเขาหยุดร้องรำทำเพลงลง แลคนที่นั่งอยู่ริม
ซาไปข้างแล้ว นายทองอินจึงเฝ้าเข้าไปพูดกับระเด่นลันไดว่า

“นี่แน่แมก ฉันขอถ่ายรูปรูปแก่สักแผ่นเถอะได้ไหม”

ระเด่นลันไดทำหน้าเลวลกแล้วถามว่า “นายจะถ่ายเอาไปทำไมละ
ขอรับ”

นายทองอินตอขย้ม ๆ ว่า “เอาไปดูเล่นขึงงันแหละ เอาเถอะ
ฉันจะให้เงินแกแปดสลึง”

แต่จะให้เงินเท่านั้นแล้วเจ้านั้นขึงงันอดนอนอยู่อีก ซึ่งข้าพเจ้านึกดู
น่าประหลาดมาก ไม่ได้นึกเลยว่าคนในสมัยนี้จะไม่ชอบถ่ายรูป นายทอง
อินตอขย้มนอนและเพิ่มเงินขึ้นให้ไป ๕ บาท เจ้านั้นจึงยอมให้ถ่ายรูป
ส่วนนายทองอินเมื่อถ่ายรูปได้แล้วก็ดูพอใจมากกว่าที่สมควร แต่ข้าพเจ้า
จากนายทองอินอยู่ดูพอทึ่งใจว่า ถ้าไม่หวังประโยชน์อย่างใดอย่าง
หนึ่ง คงจะไม่ถึงกับยอมเสียเงิน ๕ บาทเพื่อถ่ายรูปสองแผ่นเท่านั้น แต่
จะมีความประสงค์อย่างไรในเวลานั้นข้าพเจ้ายังเดาหาถูกไม่ ครั้นถ่ายรูป
เสร็จแล้วก็พากันเดินต่อไป ทำเช่นแวระดูของตามร้านข้าง จนพบนาย
แจ่มขย้มอยู่ที่ปากตรอกแห่งหนึ่ง ส่วนนายแจ่มพอแลเห็นนายทองอินก็หัน
กลับเดินเข้าตรอกไป นายทองอินก็ขี้นจากดินตามไป จนถึงห้อง
แถวห้องหนึ่ง นายแจ่มหยุดยืนมองดูหน้าห้องนั้นครู่หนึ่งแล้วก็เดินต่อไป
นายทองอินจึงพูดกับข้าพเจ้าว่า

“นี่ขึงงันละบ้านเจ้าระเด่นสินโต”

นายทองอินก็ตรวจดูตามทึ่ใกล้ ๆ นั้นตลอด ห้องที่ว่าเป็นบ้าน
ระเด่นสินโตนั้น ก็เป็นห้องเล็ก ๆ สองชั้นไม่มีสระอาบนัก อยู่ริมคลองแต่
ก็ไม่แปลกกับห้องอื่น ๆ ในแถวเดียวกัน นายทองอินมองไปมองมาสัก
ครู่หนึ่งแล้วก็แวะไปนั่งที่ร้านตรงข้ามปากตรอก ถ้ามราคาของทึ่มีขายไป
ตามทึ่ก่อน แล้วลับพูดน้ำไปจนถึงเรื่องระเด่นสินโตพูดจาโต้ตอบกับหญิง

ผู้ชายของดังต่อไปนี้

“เออ เขาว่าปราสาทระเด่นนั้นได้อยู่ทางนี้ไม่ใช่หรือยะ”

“บะ นี่แน่ ห้องตรงหน้านี่แน่”

“อะ ไรขอทาน ได้มากจนเข้าห้องอยู่ได้เทียบหรือบะ”

“ทำไมระไม่ได้ ได้วันละมาก ๆ เสมอแหละบะ ก็ออกข้างร้อง
ข้างเล่านี้ทานขงงน เขาว่ามั่งเมกเดยวและบะ เดยวเนกแกล่งแตงตัว
ให้ขงงขงงนเอง เขาว่าแกมทองดังตองแท้กับบะ”

“อะ ไรขงงนเทียบหรือ”

“ก็ดูท่าทางจะเปนได้ ตามที่ฉนสังเกตดู แกไม่ได้หากินแห่ง
เดยวบางที่ไปหากินทางอื่น ไปละลายไปสองวันสามวัน ไม่เห็นกลับมาที่
ของนเลย แล้วพอสักหน้อยก็กลับมาอีก เห็นไป ๆ มา ๆ ยั้งนั้นแหละ
บะ แกขยันแท้ ๆ เทียว ออกบดเข้าสักโมงเศษจนสองโมง กลับเอา
พลขทากัน พอกลับถึงบ้านสักหน้อยกับนอขงงนบเทียว ดิจริง ๆ กลางคืน
ละไม่ไปไหนเทียว ไม่สู้บั่นกินเหล้า ไม่ล่นอยู่เงบขย ๆ”

“อัยคนเดยวหรือบะ”

“อยู่นั้นแกอัยคนเดยว แต่มักมีคนมาตามแกอยู่บ่อย ๆ มีอัยคน
หนึ่งหน้าตาทำทางกดูหมิ่นจะเปนผู้ดี มาแต่เช้ากลับเอาเย็น ๆ”

“เขามาทำไมละบะ”

“ก็ไม่ได้ละบะ แต่เห็นมาดูหมิ่นทุกวันเวลาตาระต้นแกอยู่
ฉนก็อยากรู้มานานแล้วจะมาทำไม มดักไม่ใช่กใช้การของฉนที่

จะถาม ”

“ หมายความว่าก่อนตาระเด่นออกจากบ้านไปหรือล่ะ ”

“ ยะมาก่อน แล้วมาพูดกับเสียนาน แล้วตาระเด่นถึงจะไป ตอน
เย็นเมื่อตาระเด่นกลับก็พูดกับอุบอภานแล้วคุยที่มาหลังจะไป ”

“ บางที่ตาระเด่นจะรับใช้คนมุดนั้น ไปทำงานอะไรสักอย่างกระมัง
 ” ”

“ บางทีจะรับใช้ ”

พูดกันเท่านั้นแล้วก็ลุดลาจากบ้านนั้นเดินต่อไป จนเวลาจวนห้าค่ำ
จึงย้อนกลับมาอีก พอถึงหน้าห้องตาระเด่นก็พอเห็นตัมเกเตนิก ๆ มา
ตามันประพุดตีน้ำประหลาดจริง ๆ พอแลเห็นนายทองอินก็เข้าเข้า
แกซังกบ้นแลดูอยู่สักครู่ใหญ่ ๆ แลเดินตรงเข้ามา ตั้งท่าเหมือนจะพูด
ด้วยแต่กลับใจเลยเดินเข้าห้องนรกไป ไทยบเสียงลั่นกุกูญแรกก็ นายทอง
อินหัวเราะที ๆ แลก็ออกเดิน ข้าพเจ้าจึงทวงชนว่า

“ ไม่คอยดูนายวงหรือ ”

นายทองอินสนศีรษะแล้วตอบว่า “ ไม่เป็นประโยชน์ในการที่จะ
คอย เชื้อฉนเถอะ ถ้าเราขงอยู่นนายวงเป็นไม่ออกมา มันดูซี ”

ข้าพเจ้ามองไปแลเห็นศีรษะตาระเด่นแฝงอยู่ที่หน้าต่างชั้นบนครู่หนึ่ง
พอนายทองอินบอกให้ข้าพเจ้าดู ก็หลบเข้าไป นายทองอินก็ชวนให้
ข้าพเจ้ากลับ ข้าพเจ้าก็ไม่ขัดชน เมื่อขบรรดมานายทองอินถามข้าพเจ้า
ว่ามีความเห็นอย่างไร ข้าพเจ้าตอบว่าข้าพเจ้าสงสัยว่านายวงคงจะคบ

คิดกับเจ้าระเด่นลันไดกระทำการไม่ได้อย่างใดอย่างหนึ่ง นายทองอินยิ้ม
 พยักหน้าแล้วไม่ตอบว่าอะไร พอถึงบ้านก็เข้าห้องมืดล้างรูปทันที ครั้น
 ล้างเสร็จแล้วก็นำมาให้ข้าพเจ้าดู รูปนั้นชัดเจนทั้งสองรูป ถ่ายตรง
 หน้ารูปหนึ่ง เยื้องรูปหนึ่ง ข้าพเจ้าเห็นแก่ต้องการให้ชมก็เลยชมให้แก
 พอใจ แต่ที่จริงในใจอดนึกไม่ได้ว่าการที่ไปย่ำยวันนั้นไม่ได้ผลอะไรพอ
 กับความลำบาก ข้าพเจ้าออกนึกเคืองนายทองอินที่ดูแบกทำนอนใจไม่
 กระตือรือร้นเลย

ครั้นเวลาประมาณ ๒ ชั่วโมง นายแจ่มมาหานายทองอิน เมื่อนาย
 ทองอินถามว่ามาด้วยธุระอะไร นายแจ่มตอบว่า

“ไปลิสต์เจ้าระเด่นลันไดไปแล้วขอรับ”

นายทองอินลุกขึ้นนั่งแล้วถามว่า “อะ เบนยงไงกัน เล่าไปทีหรือ”

“เมื่อคุณกลับแล้ว ผมก็ไปต่อมคอยดูนายวงอยู่ตามคำสั่งของ
 คุณ คุณไปแล้วสักครู่หนึ่งคุณหลวงธานีก็มากับพลตระเวนอีกสองสาม
 คน ตรงไปที่ห้องเจ้าระเด่น เห็นประตูปิดคนไม่เข้า คุณหลวงธานีก็ฟัง
 เข้าไป ให้คนคอยดูข้างนอกข้าง ตัวคุณหลวงกับนายหมวดชน ไปข้าง
 บน ประตูก็ฟ้าดาวระเด่นกลับลงมาแต่ไม่เห็นนายวง เดี่ยวพลตระเวน
 รักษาห้องอยู่”

“เจ้าอยู่ที่ไหน”

“พอเอะอะกันผมก็ขึ้นไปขึ้นอยู่บนสะพานครับ”

“ถูกแล้ว แล้วไม่เห็นใครไปทางคลองนะ”

“ไม่เห็นครับ เห็นแต่หมวกสถานปานามาตกลงมาจากหน้าต่างลอย
น้ำไป ก็เห็นคนโยนผ้าออกมาห่อหนึ่ง ตกลงไปในคลองครับ”

“อ้อ พอละ ไปสั่งชาผูกกรวดเร็ว ๆ”

นายทองอินหันมาทางข้าพเจ้าแล้วถามว่า “ยังไปละพ่อวัด”

ข้าพเจ้าตอบว่า “กรวมเช้าไปนี่”

นายทองอินสั่นศีรษะแล้วตอบว่า “ไม่เข้าไปหรอก พ่อต๋อเขว ฉัน
ไม่นึกว่าจะเรวยงงเลยออก”

“ทำไมแกร็บแล้วหรือว่าไปลิศจะชนกัน”

“พุทไธ้ แกร็บไม่เห็นเจ้าคนแต่งตัวเป็นอ้ายกุ่มเดินตามตารระเด่น
มาหรือหรือ”

“จริง เห็นแต่ไม่ได้มาก”

“แกละม่นยงงเสียนนะ”

“ก็แกร็บแล้วทำไมถึงไม่ชิงทำเสียก่อนละ”

“พ่อวัดเอ๊ย เราไม่ใช่พลตระเวนจะได้ไปเทีบขุมกรุกขุมบ้านคน
เขาได้ เขาจะได้หาว่าข่องเขาหรือปลี่ยน อ้ายการติดกรงมันสนุกยังไร
นี่ไปลิศเสมอกะช่วยให้เราสำเร็จประสงค์ไม่ใช่หรือ”

“ความประสงค์ของเราก็จะช่วยม่นชุ่มไม่ใช่หรือ”

“อ้อ อ้อ อ้อ”

“กตยวนนายวงม่นหาย ไปจะว่ากระไรละ”

“ม่นจะหาย ไปไหนได้ คอยดูเถอะ คินวันนี้เป็นได้เรื่องราวตลอด”

พอรถผูกมาแล้วก็พากันไป นายทองอินแหวะลงที่ร้านขายยาครู่หนึ่ง
แล้วก็ไปที่โรงพักซึ่งหลวงธานีเป็นสารวัตรใหญ่อยู่ เพราะหัดพบหลวง
ธานีเอง นายทองอินตรงเข้าไปพูดด้วยทันที

“โดยนว่าคุณหลวงจับตัวเจ้าระเด่นลันไดมาแล้วหรือขอรับ”

“ครับ จับมาได้ตรงหน้าเอง เสียใจขอเจ้าอีกคนหนึ่งไม่ได้”

“เรื่องอะไรกัน”

“สงสัยว่าเจ้าสองคนคบคิดกันทำเงินแดง”

“คนครองมือได้ไหมครับ”

“ยังไม่ได้ แต่เห็นจะอยู่ก่อน”

“ถามปากคำได้ความยังไรล่ะครับ”

“ถ้าระเด่นลันไดปฏิเสธว่าไม่รู้จักกับนายของ เงินที่คืนได้ในตัว

มัน ๆ ว่ามันขอทานได้ บ้านนั้นมันถามน้าอ้ายเขาอยู่ลับค่าเช่ามันติด

หน้อยเพราะไม่มีคนเช่า เมื่อนผมขึ้นไปเห็นมันนอนอยู่ก้นหน้าต่างคนเดียว

คืนจนทักไม่พบนายของ ครองมือก็ไม่มี เห็นแต่นามแนวสะลนอยู่ตรง

กระปุก กระชกบานหนึ่ง ซักทำไรมันก็นอนอยู่ขงงนว่าไม่รู้จัก และ

ไม่มีการอะไรเกี่ยวข้องกับนายของ”

“คนที่คุณหลวงเรียกว่านายของนี่คนไหน ใช่ไหมครับ”

พูดดังนั้นแล้วนายทองอินก็ควักรูปออกมาจากกระเป๋า หลวงธานีดู

แล้วก็ตอบว่า “คนนั้นแหละ”

นายทองอินจึงพูดต่อไปว่า “ถ้ายังงั้นผมเห็นจะพอรับหาตัวได้”

หลวงธานีตอบว่า “ถ้าคุณหาได้ก็ดี พวกผมคั้นจนทั่วแล้วไม่ได้
ตัว ผมกลัวจะโดนตกลงคลองหนีไปเสียแล้ว”

นายทองอินสนึ้นศีรษะและตอบว่า “ไม่ได้ไปทางนั้นแน่ละครับ
การที่จะโดนตกลงไปก็ไม่ใช่ตัว คงต้องตั้งโพรงใหญ่ที่ไหนจะไม่รู้ ถ้าจะ
ขึ้นลงก็ไม่ทัน”

หลวงธานีกริบว่า “ขอนักจริงอยู่”

“ผมเข้าใจว่าคุณหลวงวางคนรักษาไว้รอบแล้วก่อนขึ้นไปก็ไม่ใช่
หรือขอรับ”

“แน่ทีเดียว แต่อาจจะหนีไปเสียก่อนนั้นแล้ว”

“ก่อนนั้นคนของผมอยู่”

“เอะ คุณยังมีอะไรเก็บของด้วยหรือ”

“ผมขอรับ ทางส่วนด้วยบุคคลเขาห้ามผมให้เสีย”

“ก็ถ้าขังนายทองจะไม่ได้ ไปที่นั้นกรรมัง”

“ไปครับ มีคนเห็นว่าได้ไปแต่เช้า”

“ขังนายทองนอนอยู่ที่ไหนละ”

“ดูเหมือนจะอยู่ใกล้ ๆ เองแหละครับ”

“ขอให้คุณบอกผมจะได้จัดการจับ”

“คุณหลวง โปรดให้หาตัวระเด่นลันไดเข้ามาในนี้เถิดครับ”

หลวงธานีก็เรียกให้พลตระเวนพาตัวระเด่นลันไดเข้ามาในห้อง
นายทองอิน ในระหว่างนั้น ได้หยิบขวดอะไรออกมาจากกระเป๋าขวดหนึ่ง

มากำ ๆ เล่นอยู่ พอระเด่นล้มโตเข้ามา นายทองอินก็ถามว่า

“ ยิงไม้จ้ำกอลอ เรียบท่านเสียโดยดีไม่ได้หรือ ”

ระเด่นล้มโตตอบว่า “ ผมตอบตามตรงแล้ว สาบานเจ็ดวดเจ็ดวา
ก็ได้ ”

“ เงินระบอกหาได้ด้วยทางขอทานทั้งนั้นนะ ”

“ ทั้งนั้น ไม่ได้ล้อโกงลักขโมยใครเลย ”

“ เออ ถ้ายังงั้นบางทีฉันจะช่วยพูดแทนแก่ได้ เอ๊ะแม่ไว้ย นั่นแก
มีแผนอะไรโตจริง ”

พูดดังนั้นแล้วนายทองอินก็เดินเข้าไป ทำท่าทางเหมือนจะดูแผน
เป็น แต่พอเข้าไปใกล้พอกก็เออมมอขาลูบตามกมระเด่นแรง ๆ เออประหลาด
จริงแกก็มีขาวเป็นทางทีเดียว นายทองอินแถมมือให้หลวงชานดูก็แลเห็น
เยอนสีประอระ เจ้าระเด่นล้มโตมองดูนายทองอินตาก้าง ผู้ที่อยู่ในนั้นก็
ต่างคนต่างกันหมมต นายทองอินหัวเราะแล้วพูดว่า

“ นายวงแหข้างเขียนหน้าจริง แกเห็นจะได้ครูดมออยู่เมืองนอก ”

ทุก ๆ คนยังตกตลึงอยู่ นายทองอินจึงพูดต่อไปว่า

“ มวีสะลินของแกไปทิ้งไว้เสียที่บ้านระเด่นล้มโตแล้ว ไซ้ของฉัน

เถอะ สำหรับล้างสีน้ำมันฝรั่งเป็นไม่มีอะไรสู้ไม่ใช้หรือ ”

ฝ่ายนายวงแหเห็นว่าเป็นอันโยกโยไม่พบนแล้ว กรีบนำมวีสะลิน
จากนายทองอินไปทาล้างหน้าจนสะอาด หลวงชานนั่งดูนายวงแหอยู่ครู่หนึ่ง

แล้วจึงพูดกับนายทองอินว่า

“ผมแลไม่เห็นว่าคุณทราบได้ยังไงรวดเร็วจนเช่นนี้ ไม่ต้องสงสัยเลย ถ้าได้คุมตัวไว้นาน ๆ ถึงแม้ผมก็คงจับได้ เพราะลี้ภัยหาหน้าคงจะต้องลี้ไปบ้าง แต่การที่คุณรู้จักก่อนนี้เป็นสิ่งประหลาด”

นายทองอินตอบว่า “ที่จริงก็ไม่รู้ประหลาดนัก ผมเองก็อยู่ข้างชอบเล่นเขียนหน้าเช่นอยู่ข้าง ก็ทำทางเห็นจะได้วิชามาจากแหล่งเดียวกับนายวง เพราะฉนั้นศิลปะเครื่องไม้กันก็เป็นอย่างเข่าว่ากันในเรื่องละคร นอกจากนั้นนึกต้องชอบใจหุ่นายวงเอง คนเราจระแก่อะไร ๆ ได้ทั้งนั้น แต่หูแก่ปากนั้นก็นอกจากตัดสินเสียเท่านั้นถึงจะจำไม่ได้ ขอให้คุณหลวงเอารูป ๒ รูปนี้เปรียบเทียบเข้าคงจะแลเห็นได้ ว่าผมทราบได้อย่างไร ว่า นายวงก็ขระเด่นลันไดนั้นคนเดียวกับกัน”

ว่าแล้วก็ส่งรูปนายวงกับรูปขระเด่นลันไดที่ถ่ายใหม่ให้หลวงธานีดู หลวงธานีก็ขระรองว่าเป็นจริงตามนายทองอินว่า นายทองอินพูดต่อไปว่า

“ที่จริงแต่แรกผมก็เป็นแต่เดา ๆ พอไปขอถ่ายรูปขระเด่นลันไดแก่ไม่ใคร่ตกลงก็ให้เกิดสงสัย แต่ก็ยังไม่แน่ จึงไปสืบถามต่อไป ได้ความว่ายังไม่มีใครเคยเห็นนายวงกับขระเด่นลันไดพร้อมกันทั้งสองคนเลย พอทราบเช่นนี้ ผมก็ตกลงในใจว่าคงจะเป็นคนเดียวกันแน่เท่านั้นแหละ ขอรบิ แจ่มแจ้งหรือยัง”

หลวงธานีรับว่า “จริง แจ่มแจ้งทีเดียว ผมเสียใจที่ลูกสมุนผมมันไม่ได้ครึ่งลูกสมุนของคุณ”

นายทองอินยิ้มและตอบว่า “ผมยินดีที่คุณหลวงสรรเสริญคนใช้ผม

ยินดีเสียยิ่งกว่าสรรเสริญตัวผมเองมาก

ก็จะทำยังไงกันต่อไปล่ะ

”
ชอรัป

หลวงธานีตอบว่า “ก็เมื่อการมันกลายเป็นเช่นที่เป็นมานานก็เห็น
จะต้องปล่อยนายวงไป”

นายทองอินรับรองว่า “จริงอยู่ชอรัป จะฟ้องร้องหาว่าอะไร
ก็ไม่ได้ เขาก็ไม่ได้หาकिनในทางไม่ชอบธรรมอะไรเลย เออ นายวง
ภรรยาแกคงจะยินดีมากเมื่อได้ทราบความจริง ที่จริงแกไม่ควรบีตเขา
เลย ฉันหวังใจว่าแกจะกลับไปเล่าความให้เขาฟังเสียเองให้ตลอด ฉัน
จะได้ไม่ต้องเป็นผู้ไปเล่า”

นายวงพูดมีเสียงโกรธ ๆ ว่า “ผมไม่บอกเลย ผมไม่คิดจะไปหา
แม่แซมอีก”

นายทองอินร้องว่า “อะไรอย่างงั้น”

นายวงพูดว่า “ธรรมดาเมียที่ไม่ไว้ใจแล้วต้องแปลว่าไม่รัก
จริง ถ้ารักจริงต้องไว้ใจ น่ะอะไรทำให้นายวงจนเกิดผลทำให้ผมได้รับความอับ
ความอายผมจะดูหน้าใครได้อีก มนุษย์คนใดจะคบ ผมอยู่ไม่ได้ต้องไป
เสียจากกรุงเทพ ฯ”

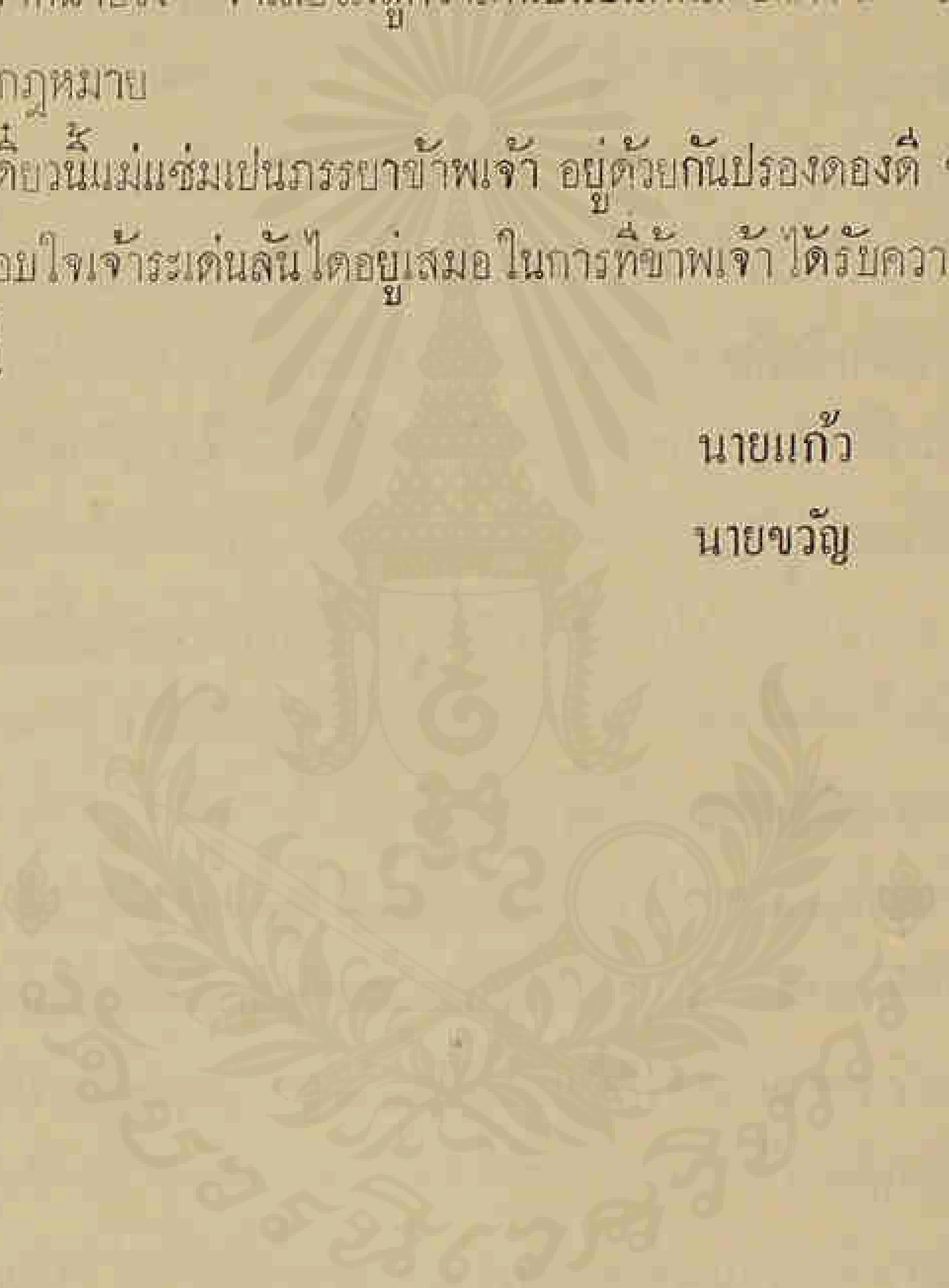
ทั้งนายทองอินและข้าพเจ้าจะว่ากล่าวสักเท่าใด นายวงก็หา
เชื่อฟังไม่ ลุกเดินออกจากโรงพักดุ่ม ๆ ไป ไม่ช้าก็ได้ข่าวว่าลงเรือเมล์
ไป จะไปไหนก็ไม่ทราบ ไม่ได้มีใครพบเห็นอีกตั้งแต่วันนั้นจนบัดนี้

เรื่องนมต้ออกนิตเดี้ยว แม่แซมเมื่อทราบความจริงก็มี ได้พูด

กระไร ครั้นทราบข่าวนายวงไปเสียแล้วก็ไม่ได้ติดตาม เพราะหล่อน
ทราบว่าเขาสักนรกหล่อนแล้ว พอถึงเวลาอันสมควรหล่อนก็นพองต่อศาล
ขอหย่าจากนายวง จำเลยไม่สู้ความก็เป็นอันตกลงขาดจากสามีภรรยา
กันตามกฎหมาย

เดี๋ยวนี้แม่แม่ช่มเป็นภรรยาข้าพเจ้า อยู่ด้วยกันปรองดองดี ข้าพเจ้า
ยังนึกขอบใจเจ้าระเด่นสิ้นใจอยู่เสมอ ในการที่ข้าพเจ้า ได้รับความสุขอยู่
ทุกวณน.

นายแก้ว
นายขวัญ

ลร้อยคอรอยชง

เรื่องต่าง ๆ ที่ข้าพเจ้าได้เล่าให้ท่านฟังมาแล้วทั้งสิ้น ล้วนแต่
เป็นเรื่องซึ่งได้ปรากฏในหนังสือพิมพ์แล้วแทบทุกเรื่อง เป็นแต่ข้าพเจ้าได้
อธิบายการสืบสวนเรื่องนั้น ๆ โดยพิศดารเท่านั้น แต่เรื่องที่ข้าพเจ้าจะเล่า
ครั้งนี้เป็นเรื่องที่ยังไม่มีใครได้ทราบเลย นอกจากคน ๒-๓ คนซึ่ง
เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้น คนซึ่งได้ทราบในเรื่องนี้ทุก ๆ คนต่างก็ตกลงกัน
ไม่พูดต่อไปเลย ในบัดนี้จะเป็นครั้งแรกที่เรื่องนี้จะได้แพร่หลายไป
การที่ข้าพเจ้าจะนำมาเล่าครั้งนี้ ก็เพราะเห็นว่าเป็นเรื่องประหลาดน่าฟัง
ไม่ควรจะให้สูญหายไป และตัวคนสำคัญในเรื่องนี้ก็ถึงแก่กรรมไปแล้ว
แล้วเรื่องนั้นอาจจะทำให้ผู้หนึ่งผู้ใดได้ความเดือดร้อนเลย เพราะฉะนั้น
ข้าพเจ้าจึงกล่าวนำมากล่าวให้ท่านฟังดังต่อไปนี้

คนสำคัญในเรื่องนี้ที่ข้าพเจ้าได้กล่าวมาแล้วนั้น มีนามว่านายเทศ
เป็นคนรู้จักชอบพอกับข้าพเจ้าและนายทองอิน เมื่อยังหนุ่มอยู่แก่โตมี
ภรรยาคนหนึ่ง อยู่ด้วยกันไม่กเดือนภรรยาก็ตาย นายเทศเสียอกเสียใจ
มาก ก็เลยไปอุปสมบทด้วยความตั้งใจจะไม่สึกอีก ในเวลาที่เป็นพระอยู่นั้น
ก็มีได้เป็นบารายาเรี่ยฉุยไร แต่เพราะเป็นพระซึ่งพูดจาสนุกน่าฟัง
จึงมีคนรู้จักกันมาก ถึงข้าพเจ้ากับนายทองอินก็ได้รู้จักแกเมื่อแกเป็น
พระอยู่ แลได้เคยไปหาสนทนากับแกที่วัดหลายครั้ง อยู่มาเมื่อปี ๑๒๑

ญาติของนายเทศถึงแก่กรรม ทำพิธีกรรมยกสมบัติให้กับนายเทศ
 นายเทศก็ส่งจากพระเพื่อปกครองสมบัติ เวลานั้นนายเทศอายุได้ ๔๕ ปี
 ชอบกลจริง ๆ เมื่อเวลาแก่เป็นพระตมแก่คล่องแคล่วดี แต่พอสึกออกมา
 แล้วตรมร่ำมจนน่าขัน ถ้าใครที่ได้เคยเห็นแก่เมื่อเวลาแก่เป็นพระอยู่
 แล้วแก่ก็อาจจะไม่รู้จากแก่ เมื่อเวลาแก่เป็นคฤหัสถ์ ผิดกันราวกับคนละคน
 พอแก่สึกออกมาได้สัก ๓-๔ วัน แก่ไปหา นายทองอิน พอกลับไปแล้ว
 นายทองอินพูดกับข้าพเจ้าว่า “นี่แหละไม่ช้าตามเทศคงทำอะไร
 สักอย่าง”

ไม่ช้านักก็ได้ทราบข่าวว่านายเทศจะมีภรรยาใหม่ สังเกตดูตาม
 ในหนังสือ นายเทศถึง นายทองอินดูต้นภรรยา นั้นเสียเหลือเกิน แก่ถึงกับ
 เรียกว่าหญิงนั้นเป็นเทพธิดาจุติ พอได้ใจความ หญิงนั้นเป็นหญิงละคร
 มีชื่อเสียง นายทองอินพยกหนามแล้วพูดกับข้าพเจ้าว่า “ยิ่งใจฉันว่าแล้ว
 ไม่ใช่หรือ ว่าตามเทศจะทำอะไรอย่างใดอย่างหนึ่ง พวกไอ้ นางช้อยนี่
 ใคร ๆ มนกรูจากอยู่ทงนั้น มันช่างตรงกันข้ามกับเทพธิดาจุติจริงหนะ”
 ข้าพเจ้ามีความประสงค์จะแก้แทนนายเทศจึงพูดว่า “จริงมันก็
 ไม่น่าประหลาดนักหรอก คนหนุ่ม ๆ กว่าตามเทศยังหลงนางช้อย ได้นาน
 นายทองอินสิ้นศรัทธาแล้วพูดว่า “อ้อ มันผิดกันหนะ คนอื่น ๆ
 ถึงฆ่าหลงเขาก็กองกันชั่วคราว ตามเทศนี่หนักกว่าคนอื่น แก่จะแต่งงาน
 กับนางช้อยนา แก่ไม่เข้าใจหรือ”

ข้าพเจ้ารับว่า ข้าพเจ้ายังไม่ได้เข้าใจเช่นนั้น แล้วพูดต่อไปว่า

“นำเสียดายคนดี ๆ อย่างตามเทศ์จะมาถูกอ้อมอยู่อย่างนางช้อยทำให้บ
เราคิดอ่านไปบอกให้แกรู้ความจริง ให้แกรู้เรื่องนางช้อยเสียที่จริงดี
ละครเม้ง”

นายทองอินเห็นแล้วตอบว่า “แกจะไปบอกก็เชิญเถอะ ฉัน
ไม่บอกละ ฉันเชื่อว่าจะไปบอกแกคงไม่มีประโยชน์”

แต่ข้าพเจ้ายังไม่ยอมแพ้ ข้าพเจ้าจึงไปหาตามเทศ์ถึงเรื่องนางช้อย
ข้าพเจ้าพูดไปยังไม่ทันถึงไหน ตามเทศ์แกลุกเดินไปแล้วถามข้าพเจ้า
ด้วยเสียงกระโชกกว่า “นี่แกมิตรของฉันหรือไม่ใช่”

ข้าพเจ้าตอบว่ามีความตั้งใจดีต่อนายเทศ์อยู่เต็มอ แกก้วย
กระโชกซาอกว่า “ก็อย่างนั้นทำไมแกถึงมาตามเทศ์ถึงทจนกว่าถึงกว่าดวง
ชีวิตร์ และทจะเป็นเมียฉันใน ๒-๓ วันน”

ข้าพเจ้าตอบว่า “เพราะฉันชอบแก แล้วจึงมาบอกให้แกทวาย
ตามความจริงซึ่งคนโดยมากทวาทอยู่ทวกันแล้ว”

ตามเทศ์เดียงว่า “ความจริงเมื่อไร ความเท็จต่างหาก แกนี้กว่า
ฉันไม่รู้เรื่องต่าง ๆ ที่แกมาเล่าให้ฉันฟังหรือ ฉันรู้หมดแล้ว แต่ฉันกรู
ด้วยเหมือนกันว่า ผู้ที่เริ่มกล่าวเรื่องเหล่านี้บนชนกกล่าวเพราะความ
เกลียดชังหรือความอิจฉาแม่ช้อย เกลียดเขาเพราะเขาดี ตัวจะชวนให้เขา
ชั่วเขาไม่ชั่วตามตัว แกอย่าเก็บเอาอายเรื่องเหล่านี้มาบอกฉันอีกเลย
ฟังจนเบื่อหูเสียแล้ว ใครพูดก็ช่าง ใครจะว่าอย่างไรก็ช่าง ตัวฉันเอง
ทจะเป็นเมียแม่ช้อยเชย ในความดีของแม่ช้อยแล้วกแล้วกนเม้งเถอะ”

ข้าพเจ้าเห็นว่าจะพูดต่อไปอีกไม่มีประโยชน์ก็ลากลับมา รุ่งขึ้น
ข้าพเจ้ากับนายทองอิน มีธุระไปที่ร้านฝรั่งข้างทอง เห็นสร้อยคอสายหนึ่ง
เพ็ชรใหญ่ ๆ งาม นายทองอินจึงถามฝรั่งนั้นว่า “สร้อยคอนี้ราคา
สักเท่าไร ?”

ฝรั่งข้างทองตอบว่า “ฉันขายไปแล้วเมื่อวานนี้เองราคา ๘,๐๐๐
บาท ท่านผู้ซื้อไปอายุก็มากแล้ว แต่ยังมีงบนึงหลงผู้หญิงอยู่ได้”

นายทองอินจึงถามฝรั่งข้างทองว่า “ทำไมท่านจึงทราบ”

ฝรั่งขมแล้วตอบว่า “ท่านผู้ซื้อเขาบอกเองว่า จะเอาไปให้ภรรยา
ซึ่งจะแต่งงานกันใหม่ แล้วเลยพูดเพื่ออะไรต่ออะไรถึงภรรยาต่าง ๆ
ทำให้เห็น ได้ว่าท่านนั้นหลงผู้หญิงคนนั้นมาก”

นายทองอินตอบว่า “ท่านบอกข้าพเจ้าได้ใหม่ว่า คนชื่อนั้น
ชื่อเทศหรือมิใช่”

ฝรั่งข้างทองพึมพำแล้วตอบว่า “ถูกแล้ว”

ข้าพเจ้ากับนายทองอินก็ผลัดคู่ตากัน แล้วก็ออกจากร้านข้างทอง
เดินต่อไป

การแต่งงานนายเทศครั้งนี้จัดเป็นการใหญ่มาก ส่วนนายเทศ
นั้นรอดกับเขาว่า มีผู้ไปเพราะภรรยา ในข้อนี้บางทีก็จริงได้บ้าง
คือคงจะมีพวกนักเลงซึ่งอยาก ไปดูว่านางช้อยจะทำหน้าตาอย่างไร จะ
แก่งทำร้ายหรือข่มขืนอย่างไรบ้าง แต่ยังมีผู้ไปอีกโดยมาก
ไปเพราะเขาเห็นแก่ตัวนายเทศเอง มีข้าพเจ้ากับนายทองอินเป็นต้น

ส่วนตัวข้าพเจ้านั้นถ้าไม่ใช่เพราะความชอบพอนายเทศแล้ว ข้าพเจ้า
 มิได้ปรารถนาไปในงานของนางช้อยเลย ข้าพเจ้าเชื่อมั่นว่าผู้ซึ่งมีความ
 ชอบพอในตัวนายเทศเองคงจะนึกสงสารนายเทศมากกว่ายินดี แต่
 เพราะความรักใคร่ในตัวนายเทศนั้นจึงต้องตกลงทำเป็นญาติไปด้วย ต่อ
 นั้นมานายเทศก็บริหารก็อยู่ด้วยกันมาเรื่อยเรื่อยพอสมควร นายเทศก็
 ยิ่งหลงภรรยามากขึ้นทุกวัน ภรรยาจะต้องการอะไรก็ให้ทั้งสินแลมิได้
 สงสัยในความประพฤติของภรรยาเลย แต่แท้จริงภรรยา ก็มีได้เปลี่ยน
 ความประพฤติไปจากที่เคยเป็นแต่ก่อนมากนัก เว้นแต่ระวังขึ้นมาก
 หน่อยเท่านั้น แต่เมื่อนายเทศไม่อยู่เมื่อใดก็ได้ดูตักนเหมือนนั้น นายเทศ
 มีขอจำเป็นที่จะต้องออกไปตรวจตราที่ทางนอกกรุงเทพ ฯ นื่อง ๆ ใน
 เวลานั้นนายเทศไม่อยู่นั้น ภรรยา นายเทศก็หาได้อยู่เลี้ยงเหงาตามนายเทศ
 เข้าใจแลเชื่อไม่ คงจะมีผู้ไปมาหาสู่อยู่ตลอดเวลา แต่มีผู้สนิทสนมมาก
 อยู่ก็คือชายหนุ่มผู้หนึ่งชื่อนายเฟื่อง เป็นคนทำงานอยู่ในหนังสือพิมพ์
 สยามคูเรี่ย นายเฟื่องผู้นั้นเวลานายเทศอยู่บ้าน ก็ไปหานางช้อยอยู่
 นื่อง ๆ ได้ทราบข่าวว่านางช้อยชอกกับนายเทศว่านายเฟื่องเป็นญาติ
 ของตน ทั้งข้าพเจ้าทั้งนายทองอินมีความสงสัยในเรื่องนั้นเป็นกำลัง แต่
 เพราะทราบว่าคงจะบอกความสงสัยนั้นกับนายเทศ ก็ไม่มีประโยชน์จึงนิ่ง
 เสีย แต่ก็คอยระวังเพื่อจะมีให้เกิดความเสียหายมาแผ้วพานในชื่อของนายเทศ
 ได้

ครั้นเดือนเมษายน ร. ศ. ๑๓๒ อำแดงช้อยป่วยเป็นอหิวาตกโรค

ถึงแก่กรรม พ่อข้าพเจ้ากับนายทองอินได้ทราบข่าว ก็ตรงไปที่บ้าน
 นายเทศ พบนายเทศคุกเข้าอยู่ริมเตียงภรรยาถอดศัพภรรยาอยู่ ข้าพเจ้า
 กับนายทองอินกลัวอันตรายจะมกกับนายเทศด้วย จึงช่วยกันดึงนายเทศ
 ออกมาเสียจากศัพแล้วพาไปห้องนอน และไปตกลูกกับหมอนขอยานอนให้
 รับประทานเสีย ก่อนที่นายเทศจะนอนหลับนั้น เรือนนายทองอินเข้าไป
 ใกล้แล้วพูดว่า “ แยกกันคนเป็นเพื่อนรักกันมา งานทำอะไร ให้สักหน่อย
 เถอะ ”

นายทองอินตอบว่า “ ไตซี จะให้ทำอะไรกว่ามา ”

นายเทศจึงพูดว่า “ สร้อยคอเพชรทอน ให้เมียฉันเมื่อแต่งงาน
 กันนี้ แยกการเอาไปใส่ที่คอเมียฉันก่อนที่เขาเอาลงหีบนี้ ”

ข้าพเจ้ากับนายทองอินช่วยกันวางกล่าวตักเตือนขอร้อง ให้ทำเช่นนั้น
 นายเทศก็ไม่ยอม ดิ้นรนมากมาย จนหมอนซึ่งอยู่ในห้องนอนด้วยเข้ามา
 กระชกกับข้าพเจ้าว่าให้ยอมทำตามเสียเถิดดีกว่า ข้าพเจ้ากับนายทองอิน
 ก็ต้องตกลง แต่ตกลงกันไว้ในใจว่าจะรีบพยักพเปิดไปเปล่า ๆ เท่านั้น
 จะไม่ทำจริง แต่จะเป็นอย่างไรไม่ทราบนายเทศดูเหมือนทักใจข้าพเจ้า
 กับนายทองอินออก เพราะนั่งไปสักครู่หนึ่งแล้วก็พูดว่า “ อย่าเลยฉันจะ
 เอาสร้อยคอนั้นไปใส่เองดีกว่า ” แล้วก็ลุกขึ้นจากเตียงไปหยิบสร้อยคอ
 มา เดินเข้าไปในห้องภรรยาและเอาสร้อยคอนั้นสรวมคอศัพภรรยาเสร็จ
 แล้วจึงกลบมานอน ข้าพเจ้ากับนายทองอินพอเห็นนายเทศหลับแล้วก็
 วางใจ นี้กว่าคงจะหลับไปอีกนาน จึงพากันไปถอดสร้อยคอออกมา

เก็บไว้มิดชิด และตกลงกันว่าเอาศพไปฝังเสียก่อนนายเทศเดิน
 แต่ก็ได้สำเร็จ ใจตามความประสงค์นี้ไม่ เพราะพอคนยกหีบศพขึ้นมา
 นายเทศก็ตกตะลึง และว่าจะไปดูเขาเอาศพบรรจุหีบ ขาพเจ้ากับนายทองอิน
 ห้ามปรามเท่าไรก็มีฟัง พอออกไปเห็นสร้อยคอหาย ไปก็เอะอะใหญ่
 ร้องไห้เหมือนกษัตริย์เด็ก ๆ ซึ่งขอลงเล่นแตกหรือหาย นายทองอินรู้สึก
 ถ้าจะปล่อยให้เป็นเช่นนั้นไป แล้วจะเกิดเหตุขึ้นในส่วนตัวนายเทศ จึงไป
 หยิบสร้อยคอมาสวมสืบตามเดิม และกระซิบกับขาพเจ้าว่า "แล้วเรา
 ไปขุดเอาสร้อยคอกลับมาเสียบก็ได้" ส่วนศพนั้นก็ได้นำไปฝังที่ป่าช้า
 วัดใกล้บ้านนายเทศ มีเครื่องหมายปักไว้พอสมควร

ในวันนั้นเพื่อนนายทองอินมีธุระต้องไปช่วยกองตระเวนสืบจับ
 ผีร้ายรายหนึ่ง จึงมีไทม์เวลาไปขุดเอาสร้อยคอขึ้นมาตามตกลงกันไว้
 ต่อวันรุ่งขึ้นขาพเจ้ากับนายทองอินจึงได้พากันไป เมื่อถึงที่แล้วก็ขุด
 ตกลงกันอยู่ทั้งสองคน เพราะเห็นได้โดยชัดเจนว่า ไทม์ผู้มาขุดเสียบก่อน
 แล้ว ขาพเจ้ากับนายทองอินก็ส่งคนไซ้ซึ่งได้พาไปด้วยนั้นจัดการมัดโลง
 และกลบหลุมเสียเรียบร้อยตามเดิม แล้วนายทองอินพูดกับขาพเจ้าว่า
 "ต้องเอาตัวชะโมบนี้ให้ได้ แล้วต้องเอาของกลางคืนให้ได้ด้วย และฉัน
 เชื่อว่าไม่ยากทั้งสองอย่าง เพราะเจ้าชะโมบนี้ยังไม่มีความไปไหนไกล
 แล้วของนั้นก็ไม่ใช่ของเล็กน้อบ คงจะจับได้ง่าย ฉันจะส่งเจ้าสุขให้
 คอยดูตามบ้านทวาทไร แล้วให้เจ้าแจ่มดูตามบ้านช่างทองที่เขารูจัก
 อยู่แล้วมั่ง คงได้ตมแห่งหนึ่ง ยิงไป พื่อวัดในเรื่องนแกมความเห็น

บึ้งโขงข้าง”

ข้าพเจ้า “ บางที่จะได้ สบายดี ๆ เอะละ คุณเข้าใจว่าจะอยู่ตามบ้าน คงไม่เข้าโรงจำนำเพราะของมันราคาแพงมาก ”

“ อายเรื่องนั้นนั่น ไม่ต้องสงสัย แต่ว่าแกมีความคิดอะไรในเรื่องตัวอะ โมบข้างใหม่ ”

“ จะมีความคิดอะไร มันก็มาซุดเอาไปทำนั่นแหละ ”

“ ใครซุด คนชนิดใด ”

“ จะไปรู้มันบึ้งโขงได้ คนทั้งโลกใคร ๆ ก็มาซุดได้ ”

“ ทั้งโลกบึ้งโขง คนทั้งโลกไม่ได้รู้ความขำของนายเทศนี่ คนทั้งโลกไม่รู้วาทาศเอาสร้อยคอติดศพไปด้วยนี่นา ”

“ ทำไมจะไม่รู้ แกรู้ ฉันรู้ ตาหมอรู แล้วคนในบ้านอีกหลายคนรู ”

“ ตลกแก่กว่าใคร ๆ ก็ได้ เดี๋ยวนี้แกกลับไปแล้วว่าไม่ใช่ใคร ๆ จริงไหมหึหึ แกไม่รู้หรือว่าวงมนรดเล็กเข้ามา ถ้าจะไปสื่อกับคนทั้งโลกที่ไหนจะได้ ”

“ อ้าว นั่นแหละ คุณพูดมันเลยไปหน่อย ที่จริงฉันหมายความว่าคนทรูน่าช ”

“ งงในคนทรู จักกวอดวงให้เล็กเข้าไปอีกก็ได้ ตัวฉันกับตัวแก ออกได้ ๒ คน หมอกก็เอาออกได้ เพราะแกคงจะจำได้เมื่อฉันไปถอดสร้อยคอมาเก็บนั้นหมอบึ้งอยู่ แต่เมื่อเอากลับมาใส่เข้าอีกอย่างเดิมหึหึ ”

หมอบอกไม่อยู่เสียแล้ว แล้วบอกอย่างหนึ่ง หมอบอกเป็นคนมีพ่ออยู่แล้ว
ทั้งมขอเลี้ยงดูอยู่ด้วย พ่อจะเชื่อได้ว่าแกคงไม่ชะโมย เอาออกได้อีก
คนหนึ่ง ยิ่งเหลือใครอีกบ้างล่ะ”

“ บ่าวทวดการทัพ ๓ คน เจ้าญาติคนหนึ่ง ”

“ มนักรักคบเข้ามาเป็นกองใหม่ล่ะ แต่ถึงกระนั้นฉันก็ยังไม
ตกลงแน่นอน ว่าคนใดคนหนึ่ง ใน ๔ คนนี้เป็นคนซุก อาจจะไปจ้างหรือ
ไปยุให้ผู้อนซุกได้ แต่ถึงยังไง ๆ เจ้าพวกเหล่านั้นคนหนึ่งคงจะได้ผล
ประโยชน์ เอาเถะวันนี้คงยังไม่มอะไรหรอก แกกลับไปบ้านเสียก่อน
ก็ได้ ฉันจะต้องเขียนหนังสือออกคำสั่งลูกสมุนฉัน ”

รุ่งขึ้นพ่อข้าพเจ้ากลับจากออฟฟิศก็เลยไปบ้านนายทองอิน พ่อถาม
ข่าวคราวในเรื่องนี้ พ่อข้าพเจ้าไปถึง นายทองอินก็ลุกขึ้นแล้วพูดว่า
“ ดีทีเดียวแกมาเหมาะแล้ว ฉันกำลังจะไปบ้านตาเทศอยู่เที่ยว ”

ข้าพเจ้าถามว่า “ เอ๊ะ นี่เกิดเหตุอะไรกัน ”

นายทองอินสั้นกระชับแล้วตอบว่า “ ไม่รู้ได้ แกเขียนหนังสือมา
เรียกให้ไปแล้วเร่งให้ไปด้วย มาไปด้วยกันเถอะ ”

ว่าดังนั้นแล้วนายทองอินกับข้าพเจ้าก็พากันรีบไปบ้านนายเทศ ช่าง
น่าสงสารแกจริง ๆ หน้าแกเซียวตาลกมลดตุ้มกลงไปสัก ๑๐ ปี ยังไม่
เคยเห็นอะไรน่าทุเรศเท่าเลย ข้าพเจ้ากับนายทองอินเข้าไปก็แสดงความ
ยินดีทักท้วงเขาไปนั่งให้ไกล ๆ แล้วพูดว่า “ แกรู้แล้วหรือยังว่า มีคน
ไปซุกศพเมียฉันขึ้นมาแล้วชะโมยเอาสร้อยคอนั้นไป ”

นายทองอินกับข้าพเจ้าแลดูตากัน เพราะยังเซ่ออยู่ที่ ๒ คนว่า
 นายเทศยังไม่ทราบเรื่องน เพราะทั้งสองคนได้นัดกันไว้ว่าจะนัดไม่ให้
 ทราบ แต่นายทองอินวางหน้าเฉยเหมือนไม่รู้ไม่ชแล้วตามนายเทศว่า
 “นี่ใครเอาเรื่องอะไรมาหลอกแก”

นายเทศเถียงว่า “ไม่หลอกน้า เรื่องจริง ฉันรู้ว่าจริง”

นายทองอินทำเป็นประหลาดใจแล้วถามว่า “แกรู้ได้ยังไงว่าเป็น
 เรื่องจริง”

นายเทศตอบว่า “วันฉนีไซ้ขาวให้เอานาฬิกาไปแกที่ร้าน

นายสุวรรณ มันไปเห็นสร้อยคอที่มันจำได้แน่นอน ว่าเป็นสร้อยคอที่
 คนไหนแม่ช้อย นกกเห็นอยู่แล้วว่า สร้อยคอเนั้นฝังอยู่กับแม่ช้อย ถ้าไม่
 ชุดศพแม่ช้อยนั้นจะ ได้สร้อยคอขึ้นมาจริง”

นายทองอินพยักหน้าแล้วว่า “ถ้าสร้อยคอเนั้นไปอยู่ที่ร้านนาย-
 สุวรรณจริงตามแกว่า ศพเมื่อกเห็นจะได้ถูกชุดจริง เอานะฉันจะไป
 ลับเอาความจริงมาให้แก”

นายเทศแสดงความยินดีแล้วพูดว่า “ดีทีเดียวฉันให้ ไปตามแก
 มากี่เพราะหมายว่าข้างที่แกจะช่วยฉันได้มั่ง”

นายทองอินตอบว่า “อย่ากลัวเลยทั้งพ่อวัดทั้งฉันเต็มใจที่จะช่วย
 แกสุดกำลัง”

เมื่อกกล่าวเช่นนั้นแล้ว นายทองอินกับข้าพเจ้าก็ออกจากบ้าน
 นายเทศ ไปร้านนายสุวรรณข้างทอง ท่านผู้อ่านบางท่านคงจะจำได้ว่า

นายสุวรรณคนนเองที่ถูกชะโหมยเมื่อปี ๑๒๒ และซึ่งข้าพเจ้าได้เลาถึงแล้ว
แต่เวลาที่กล่าวถึงในเรื่องนี้ บังกำลังเรียบร้อยต์ไม่มีเหตุการณ

เมื่อถึงร้าน นายทองอินก็ตรงเข้าไปแล้วถามนายสุวรรณว่า “ไต่ยน
ว่าท่านมีสร้อยคอเพชรเม็ดใหญ่ได้มาใหม่เมื่อวานนี้ไม่ใช่หรือ”

นายสุวรรณสั่นศีรษะแล้วพูดว่า “เสียใจ ไม่ใช่เพชรจริงเป็น
เพชรเก๊ทั้งนั้น”

นายทองอินจึงพูดว่า “ถึงยังงี้ ๆ ก็ขอฉันดูหน่อยเถอะ”

นายสุวรรณก็หยิบสร้อยคอออกมาวางลงบนโต๊ะ ดูช่างเหมือน
สร้อยคอร้อยชั่งของนายเทศเสียจริง ๆ ถ้าคนธรรมดาเก๊อบจะไม่ได้เห็น
ผิดกันได้ นายทองอินมองดูอยู่ครู่หนึ่งแล้วจึงถามนายสุวรรณว่า “ฉัน
ขอถามหน่อยเถอะว่า ได้มาจากไหน ?”

นายสุวรรณตอบว่า “เมื่อวานนี้มีคนเอามาให้ผมและมาถามว่า
จะให้ราคาทำไร ผมบอกว่าเป็นเพชรเก๊ คงจะให้ได้อ้อย่างมากเพียง
ร้อยบาท แต่บางทีจะน้อยกว่านั้น เพราะผมคงจะต้องคิดค่าช่วยขาย
ด้วย”

นายทองอินถามว่า “คนนั้นเขาบอกท่านหรือเปล่า ว่าเขาได้มา
จากไหน”

นายสุวรรณตอบว่า “เขาว่านายให้เอามาฝากขาย แล้วผมมันต์
ให้เขามาเอาเงินวันนี้ ถ้าผมขายให้ผู้อื่นไม่ได้ผมจะซื้อไว้เองเป็นราคา
๘๐ บาท”

นายทองอินจึงพูดว่า “เอาเออะ ถ้าท่านจะช่วยฉันให้พบคนที่
เอามาขายนั้น ฉันจะซื้อสร้อยคอนี้จากท่าน ๕๐ บาท”

นายสุวรรณก็ตอบโดยความยินดีว่า “ได้ ไม่สับายากอะไรผมยินดี
ให้เข้ามาเวลา ๕ โมงเย็น นี้ก็เกือบ ๕ โมงแล้ว คุณคอยอยู่อีก
ประเดี๋ยวเขาก็มา”

พอพูดกันขาดคำก็มีคนแต่งตัวนุ่งผ้าพัน สวมเสื้อขาวป้อน ๆ
เดินเข้ามาในร้านนายสุวรรณ ตรงเข้าไปที่นายสุวรรณแล้วพูดว่า “บ๊อง
นายชอรัย ให้เงินผมได้หรือยัง” นายสุวรรณก็ยื่นเงินให้ ๕๐ บาท
แล้วว่า “นี่แน่ฉันซื้อสร้อยคอของแกเองตามทวงถามไว้”

ในเวลานั้นข้าพเจ้ากับนายทองอินแอบอยู่ นายทองอินสีกัดข้าพเจ้า
แล้วพูดว่า “ได้การ เจ้าคนนี่ฉันทรงใจ แล้วจึงค่อยไปหาหมักได้”

ส่วนชายผู้นั้นพอรับเงินไปจากนายสุวรรณแล้วก็เดินออกจากร้าน
ไป นายทองอินกับข้าพเจ้าก็รีบมาขึ้นรถขับกลับไปบ้านนายทองอิน เมื่อ
ถึงบ้านแล้วคนใช้ นายทองอินส่งหนังสือให้นายทองอินฉบับหนึ่ง ซึ่ง
ข้าพเจ้าจาลายมือได้ว่าเป็นของนายสุขลูกสมนนายทองอิน ซึ่งมีหน้าที่
คอยตรวจตราตามบ้านทวาย ในหนังสือนั้นนายสุขกล่าวว่าไว้พบสร้อยคอ
ที่ร้านแขกคนหนึ่ง แขกจะเรียกเอาราคา ๘,๐๐๐ บาท นายสุขได้ยื่น
ให้แขกเก็บสร้อยคอขึ้นไว้ก่อน เมื่อได้ทราบความดังนี้ นายทองอิน
ก็กลับขึ้นรถขับไปบ้านทวายทันที ตรงไปที่บ้านนายสุขเรียกนายสุข
ออกมา แล้วก็พากันไปร้านแขกซึ่งมีสร้อยคออยู่นั้น นายทองอินตรง

เข้าไปถามแขกว่า “สร้อยคอน้เจ้าได้มาจากไหน”

แขกตอบว่า “มีคนไทยผู้ใดคนหนึ่งนำมาฝากให้ขาย และบอกว่า ถ้าได้หักพันบาทก็เป็นอันพอใจ”

นายทองอินจึงพูดว่า “เจ้าหรือไม่ว่าของนี้เป็นของที่เขาชะโมยเอามา”

แขกแสดงความตกใจแล้วตอบว่า “ฉันไม่ทราบเลย ถ้าทราบคงจะไม่รับเอาไว้ ฉันเป็นคนดี ไม่คิดผิด ไม่คิดร้ายอะไรเลย ขอให้ นายเชือดเถอะ ฉันไม่ตั้งใจคบชะโมยไม่ตั้งใจคบคนพาลเลย”

นายทองอินทำหน้าที่ดังแล้วถามว่า “ก็เมื่อเขาเอามาฝากเจ้าขายหน้ เจ้าได้ถามเขาหรือเปล่าว่าเขาได้มาจากไหน”

แขกตอบว่า “ฉันเห็นเขาเป็นผู้คนไม่สงสัย”

นายทองอินพูดกระซอก “เออดีละ ไม่สงสัยนี้แหละจะต้องติดคุกอย่างน้อยกับหนึ่งหรือขง ึ่งแหละตามกฎหมายอังกฤษหน้ เข้าไป สืบแยกอังกฤษไม่ใช่หรือ ดีละ ถ้ากงซูลรู้จะเกิดความใหญ่แน่นอน”

แขกหน้าซัดคอสนั่นแล้วตอบว่า “ถ้านายไม่เมตตามมก็ต้องเสียคนกันครึ่งนเป็นแน่ นายเมตตามมสักทีเถอะ จะเอาอะไรผมจะให้ ่ หมด”

นายทองอินสั่นศีรษะแล้วตอบว่า “การที่จะมาติดสินบนคนเช่นฉันหน้ ไม่มีประโยชน์หรอก ได้เข้าขงแต่จะเอาสร้อยคอน้ส่งให้ฉันเสีย ฉันจะได้เอาไปคืนเจ้าของ”

แขกแลดูหน้านายทองอินแล้วพูดว่า “นี่นายมาซู่เล่นจะเอา
สร้อยคอเพชรเสียบหวาน ๆ หรือ”

นายทองอินกระต๊อบทำหน้ามาทางข้าพเจ้าแล้วพูดว่า “พ่อวัด
แขกนี่เขาไม่ไว้ใจฉัน บางทีเขาจะไว้ใจสารวัดโปลิศมากกว่า ไปบอก
ให้สารวัดเขามาเถอะ เขามีหนังสืออนุญาตกงสุลอังกฤษให้คนร้านน
แล้วละ”

ข้าพเจ้าทำท่าจะออกเดินไป แขกก็ลงคุกเข่ายกมือไหว้หน้านายทองอิน
แล้วพูดว่า “ประเดี่ยวขอรับ ประเดี่ยว ผมเป็นคนจน ผมถึงได้พูดไป
ยั้งงั้นเพราะเสียดายเงินนี้ขอรับ สร้อยคอนายเอาไปเถอะแล้วนายอย่าให้
โปลิศเขาจับผมไปนา”

นายทองอินรับสร้อยคอมาแล้วก็พูดว่า “เอาเถอะ ในเรื่องน
เป็นเล็กกันละ แต่ตาเจ้าขนรับของผู้อื่นอกคงเกิดความแน่นละ” แล้ว
นายทองอินกับข้าพเจ้าก็พากันออกจากบ้านแขกกลับมายาน

เวลาเย็นเมื่อรับประทานข้าวแล้ว นายทองอินกับข้าพเจ้าก็แต่งกาย
พอสมควรเป็นคนเดินเสาชิงช้าได้ แล้วก็ออกเดินจากบ้านนายทองอิน
ไป ตามเคยนายทองอินคุยทักทายเพื่อนฝูงไปตลอดทางจนถึงเสาชิงช้า
นายทองอินก็หยุดถามชายผู้หนึ่งว่า “วันนพบอายุแจ่มแล้วหรือยัง?”

ชายผู้นั้นหัวเราะแล้วตอบว่า “ใครจะไม่ได้พบอายุแจ่มบ้าง
คุณออกกว่า เวลาเป็นเศรษฐี คำนวณนมมเตรียมนทางหอยใหญ่ พวกมัน
ชวนกันไปข้อนมันยังไม่ไปเลย มันว่าอายุข้อนหน้ามันสำหรับคนแล้ว ๆ

“ผู้ตอบอย่างก้นตอมเล่นหว่ายถึงจะได้ มันว่าขงนแหละ”

“มันบอกเองหรือเปล่านั้นได้เงินมาจากไหน”

“มันบอกว่าคุณมันให้ ลุงขงอะไรของมันก็ไม่รู้ ก็นอกตงสย
ว่ามันจะไปขะโมยเขามาหน้านี้ อาวนี้ปะไรหละ อ้ายแจ้งมาแล้ว
ไปพูดกับมันเองซิกันไปละ”

ในขณะนั้น ข้าพเจ้าก็จำได้ว่า คนที่เดินมานั้นคือคนที่ได้เห็นใน
ร้านนายสุวรรณเมื่อ ๕ โมงเย็นนั่นเอง นายทองอินกระซิบข้าพเจ้าว่า
“แกจำไว้นะ คนชื่อเปลื้องนา แล้วตัวแก่หน้าชื่อจอย”

ข้าพเจ้าพยักหน้า นายทองอินก็เดินตรงเข้าไปที่นายแจ้งแล้วพูด
“อ้ายเกลอวณนเกจจริง”

อ้ายแจ้งหัวเราะแล้วตอบว่า “เกชเพื่อน มันถูกคราวเคราะห์ดี
เขานี่”

นายทองอินถามว่า “นี่ขงมาจากข่อนหรืออะไร”

นายแจ้งตอบว่า “ไม่ใช่ กั้นได้รับมรฎกขงนตากาย”

นายทองอินสนิเคราะห์แล้วถามว่า “จริงหรือหนะ”

นายแจ้งพูดว่า “เจ้าละมันคอยส่งสยขงนไปนแหละ เอ๊ะอ้ายเปลื้อง
นี่เจ้าเอาใครมาด้วยนี่”

“เพื่อนกนเองแหละ เขามาจากบ้านนอกชื่อจอย”

นายแจ้งพยักหน้า แล้วถามข้าพเจ้าว่า “ชานาหรือยะ”

ข้าพเจ้าตอบว่า “จ๊ะ มันเป็นชานามาจากรังสิต”

นายแจ้หัวเราะแล้วพูดว่า “อ้อ เห็นจะมาทักวงกอกหน๊ะ
ดละแกมคนน้ำดีแล้วละ เจ้าเปลืองมันพามกเทยวไตลนุกเทยว”

นายทองอินยิ้มแล้วพูดว่า “ไหน ๆ เวลาจากกำลังเป็นเศรษฐีอยู่
จะเลี้ยงดูเพื่อนกันหน้อยไม่ได้หรือ”

นายแจ้ตบไหล่ นายทองอินแล้วว่า “ได้ซีน่า มาเถอะ อ้าย
โรงเหล้าแล้ว ๆ หนะมันไม่ต้องพบกัณละ ไปโฮเตลเทยวแหละ” แล้ว
ก็พากันไปโฮเตลแห่งหนึ่งซึ่งไม่ไกลจากที่นั้นนัก นายแจ้เรียกสุรา
เลี้ยง พอเลี้ยงกันไปไตลนุกหน้อย นายแจ้ก็ขี้ขลุ่ยสนุกมากจน พอไตล
นายทองอินก็ถามขึ้นว่า “นี่น้ออ้ายกลอ บอกกันจริง ๆ หน้อยเถอะน้า
เองเข้าไปในร้านตาสูวรรณทำไมหนะ เมอเขนนวนนหนะ”

“อ้อ-กันเข้าไปชายของซี แล้วนายแจ้ก็เล่าเรื่องให้ฟังทะเลก
ละนอยตงแต่ตนจนปลาย ว่าได้ไปขุดมาจากที่นั้น ๆ นายทองอินจึง
ถามขึ้นว่า “ทำไมเองถึงได้รู้ว่ามึสร้อยคองฝงอยู่ทนน”

“มีคนบอกกันหนะซี เรื่องราวมันแปลกละ เมอวานชนนเองแหละ
อ้ายเจานนมจะถูกตหัว กันเข้าไปช่วยมันไว้ มันเห็นบุญคุณของกัน
มันก็บอกให้กันว่า อิตาย้อะไรคนหนึ่งแกหลงมึยแกเหลือเกิน พอเมือ
แกตายแกเอาสร้อยคองฝงในหีบเมือด้วย มันบอกกันว่าราคาหลาย
พันบาทเทยว กันก็ไปขุดมาหนะซี ที่ไหนแหละเพชรเกททองเรื่อง” แล้ว
นายแจ้ก็กล่าวถึงผู้หลอกเขาเช่นนั้นโดยจาอันหยายคาย ซึ่งไม่ควร
จะนำมากล่าวให้ท่านฟังในที่นี้ พอนายแจ้พูดขาดคำแล้ว นายทองอิน

จึงถามขึ้นว่า “เองรู้ไหม หละว่าอายนมนช่อไร”

“มันบอกว่ามันช่อแหลม มันช่ออะไรไม่รู้ได้ มันเป็นคนส่งข่าว
หนังสือพิมพ์สยามอะไรหน๊ะ”

นายทองอินถามว่า “สยามคูเรียไซ้ไหม”

นายแจ่มพยักหน้าแล้วตอบว่า “เออ นั่นแหละ อ้ายคนพุ้นนี้ไม่ควร
จะเอาไว้มันน่าตทวยเสียให้แตกพินาศ”

นายทองอินก็ขำพเจ้ากหัวเราะ แล้วเมื่อสนทนากันไปอีก
สักหน่อยหนึ่งแล้วก็พากันออกมาจากไฮเตล แล้วก็ต่างคนต่างไป

นายทองอินก็ขำพเจ้ากกลับไปบ้าน รุ่งขึ้นนายทองอินก็ขำพเจ้ากพา
กันไปทักขานนายเทศ พยนายเทศกับนายเฟื่องนั่งสนทนากันอยู่ พอ
นายเทศเห็นนายทองอินเข้ามา ก็พูดว่า “แม่พ่อทองอิน พ่อเฟื่องเขา
บอกว่า เขาไปพบสายสร้อยคอนั้นแล้วหละ เขากำลังมาถามฉันอยู่เดี๋ยวนี้
ว่าจะให้เขาไปได้เอามาให้ฉันหรือไม่”

นายทองอินถามว่า “นี่แกพูดถึงสร้อยคอไหน อันที่ร้านนายสุวรรณ
นั่นหรือ”

นายเทศตอบว่า “อันนั้นแหละ พ่อเฟื่องเขาพึ่งไปเห็นวานนี้ เขา
ก็มาถามฉันเสียก่อน ถ้าฉันให้เขาได้ เขาจะได้ด้วยเงินของเขาเอง
แต่ฉันบอกเขาว่าฉันจะรอฟังมกก่อน”

นายทองอินตอบว่า “ฉันไปได้มาเสร็จแล้วละ” คิ้วก็สร้อยคอ
จากกระเป๋าวางลงบนโต๊ะ แล้วถามต่อไปว่า

“ แกรู้ไหมว่าคุณได้มาทำอะไร ”

นายเทศสันต์กระซิบแล้วตอบว่า “ คุณไม่รู้ แต่ฉันเชื่อว่าแกไม่ไปเสียเปรียบเขามา ” นายทองอินหัวเราะแล้วตอบว่า “ แน่แท้वलฉันเสีย ๕๐ บาทเท่านั้นเอง ”

นายเทศ “ อะไรบังงัน พูดจริงหนะ ”

นายทองอิน “ จริงนำซี กมนเพชร์กมนนา ”

นายเทศลุกขึ้นทันที หยิบสร้อยคอไปมองมือสันจนสร้อยคอเกือบตก แล้วถามว่า “ ถ้ายงงนฉนมีลูกโคงหรือ ไปซื้อสร้อยคอเพชร์เกมาเป็รร้อยชงนทวยหรือ ดาบจริง ”

นายทองอินสันต์กระซิบแล้วตอบว่า “ สร้อยคอสายนั้นไม่ใช่สายที่แกซื้อหรอก นี่แน่สายที่แกซื้อละ ” นายทองอินก็ควักสายสร้อยคอจริงออกจากกระเป๋าวางลงบนโต๊ะ ในเวลานั้นสีหน้านายเฟื่องแผดลงไปทันที แดกทำแข่งใจ ทำไม่รู้ไม่เห็นเสีย ฝ่ายนายเทศนั้นหยิบสร้อยคอขึ้นไปมองอยู่นานแล้วถามว่า “ นยงงนฉน ฉนยงงนฉนไม่เข้าใจ ”

นายทองอินก็เล่าเรื่องตามทนายแจ้งบอกนั้นทุกประการ แล้วพูดต่อไปว่า “ อ้ายคน ๆ นั้นทมนไปยุไห้นายแจ้งชุดศัพเมียบแก่นั้น ก็เพื่อความประสงค์จะกลบเกลอนความชั่วของมึนเองเพ็ช จะบีตไม่ให้คนสงสัยว่ามึนจะโมยของจริงไป ”

ในทันใดนั้น นายเฟื่องลุกทลิ่งขนแล้วพูดว่า “ พุทไธ้ คุณพมมสาบาล ไตเทยวมเจตวัตเจตวา มมไม่ไต้จะโมยสร้อยคอนนเลบทีเดยว ”

แม่ช้อยให้ผมเองต่างหาก เวลานั้นผมเป็นหนี้เขาอยู่มากไม่รู้จะไปหา
เงินที่ไหนมาใช้เขา ผมก็มาบอกกับแม่ช้อย ๆ บอกว่าอย่าให้เสียชื่อ
ถึงญาติด้วยเลย เอาสร้อยคอนี้ไปขายเอาเงินใช้หนี้เขาเสียเถอะ ผมยัง
ว่า ๆ เอ๊ะ คุณเทศเธอจะไม่โกรธหรือ แม่ช้อยว่าไม่โกรธหรอก เขาสั่ง
ผมทำสร้อยเกี้ยวสายหนึ่งให้เหมือนสายนี้ ผมก็ไปทำมาให้ แล้วแม่ช้อย
ก็ให้สายสร้อยคอจริงกะผม เป็นความลึกลับจริงบังงทเดียว ”

นายเทศลุกขึ้นแล้วร้องตะโกนว่า “เองโกหกเองโกหก” แล้วก็
ตรงเข้าตอปลายากนายเพื่องล้มลง แล้วตรงไปหยิบไม้เท้ามากวาดแกว่งทำ
ท่าเหมือนจะตบนายเพื่อง นายทองอินเข้าไปปิดมือไว้แล้วบอกกับข้าพเจ้าว่า
“พอวัดรวเข้า เอาตัวนายเพื่องออกไปเสียบนอกบ้านทีเถอะ” ข้าพเจ้าก็
ตรงเข้าไปจับแขนนายเพื่องลากออกไปนอกห้อง นายเพื่องตนนั้นจะไม่ไป
แต่ข้าพเจ้ามากลางมากกว่าลากออกไปจนได้ พอถึงประตูนายเพื่องก็
พูดว่า “ดีละ อ้ายแกทั้งสามคนแหละจะเอาขันศาลเสียบให้ ไตเทียบ ”
ข้าพเจ้าถามว่า “จะฟ้องเรื่องอะไร ”

นายเพื่องตอบว่า “ก็ทำร้ายร่างกายนำซี ช่วยกันทุบตีผลักไส
ฉนออก ”

ข้าพเจ้าสั่นศีรษะแล้วพูดว่า “ฉนเชื่อว่าแกจะฉลาดพอที่จะเห็นว่า
การไปขึ้นศาลนั้นจะเป็นประโยชน์แก่ตัวแกสักเพียงไร ”

นายเพื่องสับตหน้าลงเรอมนไปมิได้ ไตตอบว่ากระไรอีกเลย พอ
ข้าพเจ้ากลับเข้าไปในห้องเห็นนายเทศนั่งอยู่และถือสร้อยคอทั้งสองสาย

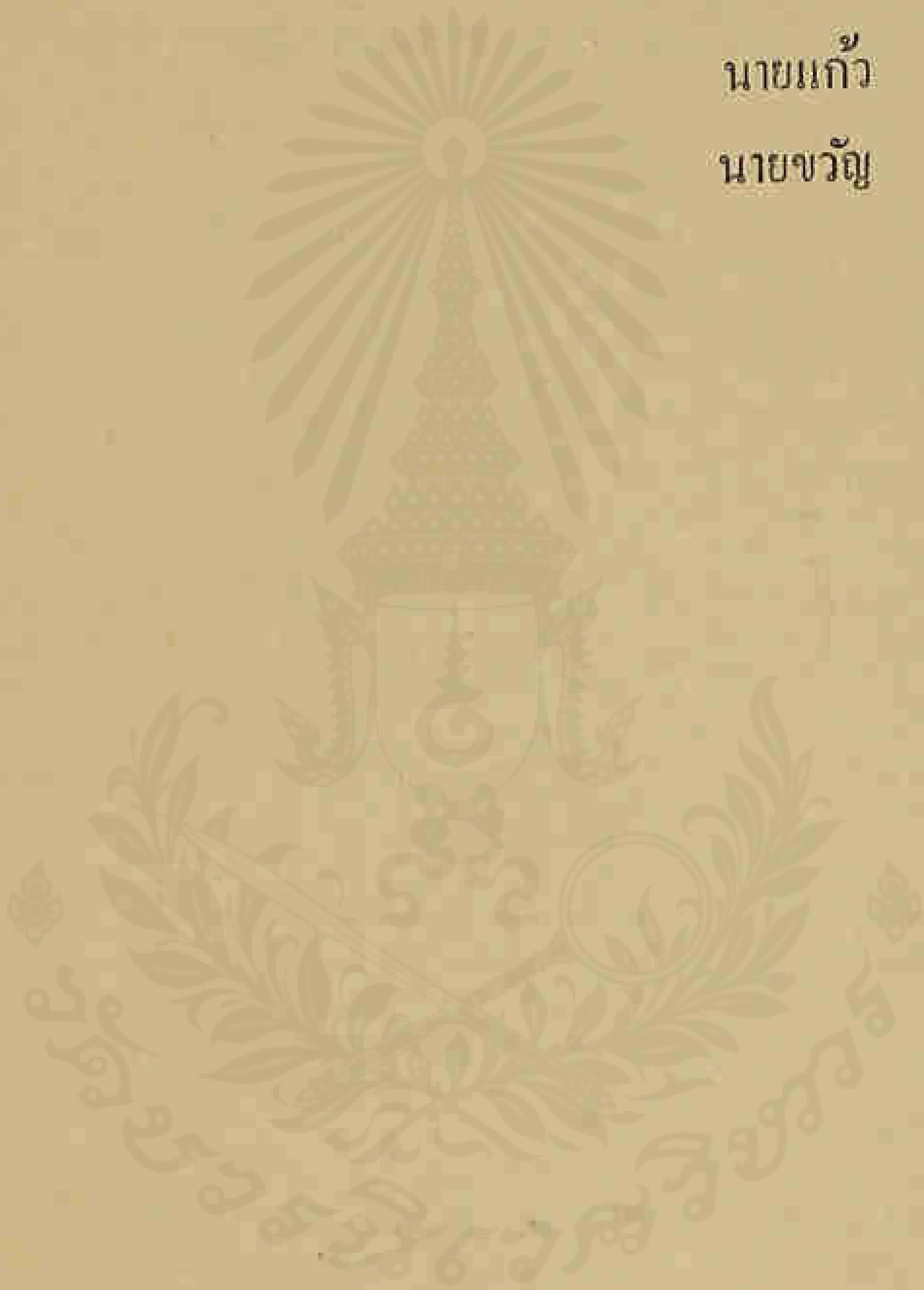
ดูสายโน้ตที่ดูสายนท หิวระคก ๆ คก ๆ แล้วประเดี๋ยวกรองให้เหมือน
 เด็ก ๆ แล้วกกลับหัวระคก นายทองอินสนั้ครึ้ระแล้วกระซิบกับข้าพเจ้า
 ว่า “พ่อวัดไปตามหมอมมาเดอะ” ข้าพเจ้ากริบไปบ้านหมอพาดัวมา
 หมอตตรวจดูไม่ซำกสนั้ครึ้ระ เรียบนายทองอินกับข้าพเจ้าออกไปห่าง
 หน่อยแล้วพูดเบา ๆ ว่า “ข้าพเจ้าสึบใจที่จะบอกกับท่านว่า เพื่อน
 ของท่านเห็นจะสึบจริตสึบแล้ว”

ตอนไปก็ไม่มีอะไรที่จะเล่าอีกมากนัก นายเทศก็เลยสึบจริตไป
 จริงตามคำหมอว่า แต่ก็ไม่ดูร้ายอะไร เพราะฉนั้นนายทองอินกับ
 ข้าพเจ้าจัดหาผู้พยาบาลมาอยู่ด้วยในบ้านนั้น ส่วนทรัพย์สินสมบัติของ
 นายเทศนั้น โดยเหตุที่นายเทศไม่มีญาติสนิทจะช่วยดูแล จึงตกลง
 กันว่าให้ข้าพเจ้าเป็นผู้จัดการปกครองในนามของนายเทศต่อไป เพราะ
 ข้าพเจ้าเป็นหมอกฎหมายส่วนตัวนายเทศมาตั้งแต่แรกสักจากพระแล้ว
 เมื่อข้าพเจ้าตรวจดูตามขานูซิกได้ความว่ามีเหลือน้อยเต็มที เพราะ
 ภรรยานายเทศได้ล้างผลาญสึบมาก ข้าพเจ้าปฤกษากับนายทองอินตกลง
 นำสร้อยคอไปขายเอาเงินที่ได้มานั้นไปฝากแบงก์สำหรับใช้จ่ายในการ
 ส่วนตัวนายเทศต่อไป นายเทศอยู่ต่อมาอีกไม่ดังขกตงนั้กรรม นแหละ
 เปนเรื่องน่าสงสารแท้ ๆ ส่วนสร้อยคอเพชรเกนน นายทองอินนำไปให้
 นายสุวรรณตักเป็น ๒ ท่อน แล้วนายทองอินกับข้าพเจ้าต่างก็เก็บไว้คน
 ละท่อน เพื่อเป็นที่ระลึกถึงนายเทศสึบกายของข้าพเจ้าทั้ง ๒ ซึ่งเป็นคน

เคราะห์ร้ายและได้ความทุกข์โศกเพราะความดี และความเชื่องอใน
ความดีของมนุษย์ซึ่งแก่ได้มีอยู่มากเกินประมาณนั้น.

นายแก้ว

นายขวัญ

แสดงการณ^๑เรื่องทุนต่าง ๆ
 ซึ่ง^๒เป็นอนุสรณ์^๓ใน
 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว^๔

ในการบำเพ็ญกุศล^๕น้อมเกล้า^๖ฯ ถวายพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ในวันคล้ายวันสวรรคต บรรดาผู้จงรักภักดีได้สละทรัพย์คนละเล็กคนละน้อยตั้งเป็นทุนในมหามกุฏราชวิทยาลัย เรียกว่าสินอนุสรณ์^๗ พระราม ๖^๘ ชั้นครั้งแรก ใน พ.ศ. ๒๔๙๓ โดยมีวัตถุประสงค์^๙ให้มหามกุฏฯ เป็นแม่ข่ายทำบุญน้อมเกล้า^{๑๐}ฯ ถวายในวันสวรรคตเป็นงานประจำปี ในเมื่อไม่มีผู้หนึ่งผู้ใดเป็นแม่ข่ายดำเนินการ เงินนิตยภัต^{๑๑}เพียงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๐๖ มีรายการดังนี้

เงินทุน	๑๕๘,๕๕๒.๓๗ บาท
ดอกผล ^{๑๒} ปี ๒๕๐๖ โอนสมทบทุนตามข้อบังคับ	๑,๖๕๑.๔๐ "
รวม	๑๖๐,๖๘๓.๗๗ "
เงินที่ได้รับภายหลังวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๐๖ มีดังนี้	
๑. ข้าราชการบริพารผู้จงรักภักดี	๔๕๐. - "
๒. จมื่นเทพนครอุษาทร	๑๐๐. - "
๓. ดอกผลเหลือจากใช้จ่ายบำเพ็ญกุศลประจำปี ๒๕๐๖ โอนสมทบ	๑๓,๕๖๗.๖๘ "

๔. ด.ช. ณรงค์ศักดิ์ กัญรัตน์	๓๓.๓๐ บาท
๕. ทนุ " หลวงวาทกษอภษกรกิจ "	๓๕๒.๐๕ "
๖. ทนุ " ลีริศุตโต เสวตนั้นทน "	๑๒๑.๕๕ "
รวม	๑๕,๐๖๔.๖๓ "

นอกจากเงินที่กล่าวในเบื้องต้น ยังมีเงินดอกผลที่ได้รับมา สำหรับปี ๒๕๐๖ ซึ่งสงวนไว้สำหรับจัดการตามวัตถุประสงค์ของทุน ประจำปี ๒๕๐๗ อีก ๑๕,๒๒๒.๖๕ บาท ถ้าเงินนี้มีได้ใช้หรือใช้ไม่หมดก็จะได้จัดการสมทบเป็นทุนต่อไป

ทุนวัชบรรณิเวศวิหาร

ทุนพระราม ๖ ในเดือนพฤศจิกายน ๒๕๐๐ ผู้จงรักภักดี ได้อุทิศเงิน ๑,๐๐๐ บาท ถวายวัชบรรณิเวศวิหาร ขนานนามทุนว่า " พระราม ๖ " มีวัตถุประสงค์ให้เกบดอกผลบำรุงวัชบรรณิเวศวิหาร ทุนนี้ในบัดนี้มีจำนวน ๓,๗๕๘.๔๕ บาท

ทุนพระมงกุฎเกล้า ๗ ในเดือนพฤศจิกายน ๒๕๐๑ ผู้จงรักภักดีได้อุทิศเงิน ๗,๐๕๔ บาท ถวายวัชบรรณิเวศวิหาร ขนานนามทุนว่า " พระมงกุฎเกล้า " มีวัตถุประสงค์ให้เกบดอกผลปฏิสังขรณ์ที่บรรจพระบรมราชสรีรังคารพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (รวมทั้งพระอุโบสถ วัชบรรณิเวศวิหาร)

ใน พ.ศ. ๒๕๐๖ ผู้จงรักภักดีได้อุทิศเงิน ๕,๕๓๕ บาท ในจำนวนนั้นนำไปสมทบทุน " พระราม ๖ " ของวัชบรรณิเวศวิหาร ๔๕๐

บาท สมทบทุน “พระราม ๖” ของมหามกุฏฯ ๔๕๐ บาท และสม
 ทบทุน “พระมงกุฎเกล้า” ของวัดบวรนิเวศวิหาร ๔,๖๓๘ บาท ทุน
 “พระมงกุฎเกล้า” เมื่อสิ้นปี ๒๕๐๖ จึงมีจำนวนอยู่ ๓๑,๕๒๑.๔๘ บาท
 ในจำนวนเงิน ๔,๕๓๘.- บาท มีผู้บริจาคสมทบตามราชพระ

นามและนามต่อไปนี้

ที่	ราชพระนามและนาม	จำนวนเงิน
๑.	จิมมมานพนริศร์	๒๕ บาท
๒.	หลวงขทมาลย์ชริภักษ์	๖๐ "
๓.	คุณสัจยวดี	๑๐๐ "
๔.	คุณมงคลษา	๕๐ "
๕.	คุณอรุณรัตน์และนายแพทย์สุประภต จารุดุล	๕๐ "
๖.	คุณนิธิวดี อินทรธการ	๑๐๐ "
๗.	คุณหญิงกลอน สุจริตธำรงค์	๒๐๐ "
๘.	พ.ต.อ. นายรองพลพาศ์	๕๐ "
๙.	หลวงเทพลักษณ์เลขา	๕๐ "
๑๐.	นายนิตย์ มหาภนถ	๑๐ "
๑๑.	พล.ต.ต. เนือง อาชุนุตตรและคุณหญิง	๑๐๐ "
๑๒.	คุณหญิงวัน อภิชาลราชไมตรี	๒๕ "
๑๓.	คุณหญิงแสง วิชิตวงศ์วุมิไกรและบุตรธิดา	๕๐๐ "
๑๔.	คุณสิริพันธ์ สุจริตกุล	๒๐ "

ที่	รายชื่อพระนามและนาม	จำนวนเงิน
๑๕.	หม่อมเจ้าหญิงจงจิตรถนอม ติศกุล	๕๐ บาท
๑๖.	หม่อมเจ้าปรีดิเทพยพงศ์ เทวกุล	๑๐๐ "
๑๗.	ม.ร.ว. มานพ เกษมสันต์	๑๐ "
๑๘.	เจ้าท้าวยุทธการ	๒๐ "
๑๙.	พระยาอภัยศิริศรีสุรพาหน	๑๘๒ "
๒๐.	พระอดิสรสวามิภักดิ์	๑๐๐ "
๒๑.	พระยาสุรินทรเสวี	๑๐๐ "
๒๒.	พระยาสุรพันธ์เสน	๕๐ "
๒๓.	พระยาอชราจทรงศิริ	๒๐ "
๒๔.	พระปฏิเวทวิทยวิเศษ	๒๐ "
๒๕.	คุณหญิงเฉลา อนิรุทธเทวา	๒๐๐ "
๒๖.	น.ส. เพ็ญ บิรมปุตร	๒๐ "
๒๗.	หม่อมเจ้าอรชุนศิษณุ สวัสดิวัตน์	๓๐๐ "
๒๘.	คุณประจวบ บุรานนท์และภรรยา	๒๐๐ "
๒๙.	คุณหญิงจำเรียม ประเสริฐศุภกิจ	๔๓ "
๓๐.	นายพิพัฒน์ ไกรฤกษ์	๒๐ "
๓๑.	คุณหญิงมิ กลาโหมราชาเสนา	๔๐๐ "
๓๒.	พระสุรพันธ์ชาติ	๑๐๐ "
๓๓.	นายจำสรวีชีวิต	๕๐ "

ที่	รายชื่อพระนามและนาม	จำนวนเงิน
๓๔.	หลวงสิทธิบรรณการ	๕๐ บาท
๓๕.	หลวงเสวราชันทร	๒๐ "
๓๖.	พระยานเรนทรรักษา	๑๐ "
๓๗.	พระยาข้าราชการและคุณหญิง	๒๐๐ "
๓๘.	พระมหามนตรี	๑๐๐ "
๓๙.	คุณเชอม อจลบุญ	๑๐๐ "
๔๐.	ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม	๒๐ "
๔๑.	คุณนาฎยา ชาณบุญเขตร์	๓๐ "
๔๒.	คุณประยงค์ สุขุม	๕๐ "
๔๓.	หม่อมเสมอ สวัสดิวัตน์	๒๐๐ "
๔๔.	เจ้าพระยามรามาชพ	๒๐๐ "
๔๕.	คุณเจริญง ลิตพล	๕๐ "
๔๖.	คุณอินทุประภา นิโครตวิชัย	๑๐๐ "
๔๗.	หม่อมเจ้าชัชวลิต และหม่อมคยอง เกษมสันต์	๒๐๐ "
๔๘.	พระยาพิทักษ์เทพมณเฑียร	๓๐ "
๔๙.	คุณสุภาวรา มีชูชน	๑๐๐ "
๕๐.	คุณหญิงอนินทิตา	๑๐๐ "
๕๑.	คุณคลี หาสตนนันท์	๕๐ "
๕๒.	คุณสิงห์ สุวรรณมิตร	๕ "
	รวมทั้งสิ้นเป็นเงิน	๕,๕๓๘ "

ผู้บริจาคช่วยกัวยสิ่งของ

คือ

๑. บริษัทโอสถสภา	ยาต่าง ๆ ๘๐ ชุด
๒. บริษัทบุญรอดบริวเวอรี่	น้ำหวานและโซดา
	๒๑ โหล และน้ำ
	แข็ง
๓. ภัตตาคารชายทะเลจันทรเพ็ญ	อาหารคาว หวาน
	ถวายพระภิกษุ
	สามเณรทั้งวัด

หนังสือพิมพ์เอกชนเมืองโมษณา

๑. หนังสือพิมพ์สยามรัฐ
๒. หนังสือพิมพ์ประชาธิปไตย
๓. หนังสือพิมพ์ไทยรายวัน
๔. หนังสือพิมพ์สารเสรี
๕. หนังสือพิมพ์ชาวไทย

ร. พ. มหามกุฏราชวิทยาลัย หน้าวัดบวรนิเวศวิหาร พระนคร
นายพินิจ อู่สำราญ ผู้พิมพ์โฆษณา ๒๔/๑๑/๒๕๐๗.

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย

ถนนพหลโยธิน หน้าที่๓๖๖ กรุงเทพมหานคร โทร. ๒๓๑๑

นางพิมพ์ฉวี สวัสดิ์กุล ผู้พิมพ์โฆษณา พ.ศ. ๒๕๐๗
